ព្រះ

ត្រៃបិដកបាលី

និង

សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សត្តមភាគ

៣៥

បោះពុម្ពលើកទី ២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៦

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សត្តមភាគ

៣៥

ព. ស. ២៥១៦

ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព សេម រឿយ

(ល្ពាងភ្នំតាគ្រាម)

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស សឡាយតនវគ្គោ

សត្តមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បឋមបណ្ណាសកំ

អនិច្ចវគ្គោ

[១] ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

សត្តមភាគ

សូមក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ

អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

បឋមបណ្ណាសកៈ

អនិច្ចវគ្គ

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណា

យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តា-
តិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សោតំ
អនិច្ចំ យទនិច្ចំ ។បេ។ ឃានំ អនិច្ចំ យទនិច្ចំ
។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ
តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ
ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ
ទដ្ឋព្វំ ។ កាយោ អនិច្ចោ យទនិច្ចំ ។បេ។ មនោ
អនិច្ចោ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា
យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ
អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។
ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មិំបិ
និព្វិន្ទតិ សោតស្មិំបិ និព្វិន្ទតិ ឃានស្មិំបិ និព្វិន្ទតិ

ជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាង
នេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួន
របស់អញទេ ។ ត្រចៀកមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង ។បេ។
ច្រមុះមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង ។បេ។ អណ្តាតមិនទៀង របស់
ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា
របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាម
ពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែន
ជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាយមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង ។បេ។
ចិត្តមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ
របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិន
មែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើអរិយសាវ័ក ជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយ
នឹងភ្នែកផង នឿយណាយនឹងត្រចៀកផង នឿយណាយនឹងច្រមុះផង

ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ កាយស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ បឋមំ ។

(២) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សោតំ ទុក្ខំ ។ បេ ។ ឃានំ ទុក្ខំ ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា ។ កាយោ ទុក្ខោ ។ មនោ ទុក្ខោ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។

នឿយណាយទាំងអណ្តាតផង នឿយណាយទាំងកាយផង នឿយណាយទាំងចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញក៏បានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ ត្រចៀកជាទុក្ខ ។ បេ ។ ច្រមុះជាទុក្ខ ។ អណ្តាតជាទុក្ខ ។ កាយជាទុក្ខ ។ ចិត្តជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។

ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ទុតិយំ ។

(៣) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សោតំ អនត្តា ។បេ។ ឃានំ អនត្តា ។ ជិវ្ហា អនត្តា ។ កាយោ អនត្តា ។ មនោ អនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ តតិយំ ។

កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនៃកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះ បុគ្គលគួរយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ ត្រចៀកជាអនត្តា ។បេ។ ច្រមុះជាអនត្តា ។ អណ្តាតជាអនត្តា ។ កាយជាអនត្តា ។ ចិត្តជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលគួរយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនៃកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(៦) រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនិច្ចា យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ សទ្ទេសុបិ និព្វិន្ទតិ គន្ធេសុបិ និព្វិន្ទតិ រសេសុបិ និព្វិន្ទតិ ផោដ្ឋព្វេសុបិ និព្វិន្ទតិ ធម្មេសុបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ

៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយមិនទៀង របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ កាលបើអរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងរូបទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងសំឡេងទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងក្លិនទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងរសទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងសម្ផស្សទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្ត (របស់អញ) ផុតស្រឡះហើយ ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ

វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(៥) រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ទុក្ខា យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញក៏បានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយ ជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណា ជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះហើយ ។បេ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(៦) រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្ពា ធម្មា អនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្ពំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(៧) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ អតីតានាគតំ កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតស្មឹ ចក្ខុស្មឹ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ ចក្ខុំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នស្ស ចក្ខុស្ស និព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ សោតំ អនិច្ចំ ។ ឃានំ អនិច្ចំ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា អតីតា-

(៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលគប្បីយល់តាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ ជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបុគ្គលគប្បីយល់តាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជាអតីតអនាគត មិនទៀងទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ភ្នែកជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនការព្រួយអាល័យនឹងភ្នែកជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះភ្នែកជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវភ្នែកជាបច្ចុប្បន្ន ។ ត្រចៀកមិនទៀង ។ ច្រមុះមិនទៀង ។ អណ្ដាតជាអតីត

នាគតា កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នាយ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតាយ ជិវ្ហាយ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ ជិវ្ហំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នាយ ជិវ្ហាយ និព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ កាយោ អនិច្ចោ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ អតីតានាគតោ កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតស្មឹ មនស្មឹ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ មនំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នស្ស មនស្ស និព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ សត្តមំ ។

(៨) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អតីតានាគតំ កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតស្មឹ ចក្ខុស្មឹ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ ចក្ខុំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នស្ស ចក្ខុស្ស និព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ

អនាគតមិនទៀងទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់អណ្តាតជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងអណ្តាតជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះអណ្តាតជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវអណ្តាតជាបច្ចុប្បន្ន ។ កាយមិនទៀង ។បេ។ ចិត្តជាអតីតអនាគត មិនទៀងទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងចិត្តជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះចិត្តជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់នូវចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជាអតីតអនាគតជាទុក្ខទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ភ្នែកជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងភ្នែកជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះភ្នែកជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវភ្នែកជាបច្ចុប្បន្ន

។ បេ ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា អតីតានាគតា កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នាយ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតាយ ជិវ្ហាយ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ ជិវ្ហំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នាយ ជិវ្ហាយ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ កាយោ ទុក្ខោ ។ បេ ។ មនោ ទុក្ខោ អតីតានាគតោ កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតស្មឹ មនស្មឹ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ មនំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នស្ស មនស្ស និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៩) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតានាគតំ កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតស្មឹ ចក្ខុស្មឹ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ ចក្ខុំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នស្ស ចក្ខុស្ស និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោ-តិ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនត្តា អតីតានាគតា កោ បន

។ បេ ។ អណ្ដាតជាអតីតអនាគត ជាទុក្ខទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់អណ្ដាតជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងអណ្ដាតជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះអណ្ដាតជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវអណ្ដាតជាបច្ចុប្បន្ន ។ កាយជាទុក្ខ ។ បេ ។ ចិត្តជាអតីតអនាគត ជាទុក្ខទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយ-សាវ័កជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងចិត្តជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះចិត្តជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកជាអតីតអនាគត ជាអនត្តាទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ភ្នែកជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអា-ល័យនឹងភ្នែកជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះភ្នែកជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិ-បត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវភ្នែកជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ អណ្ដាតជាអតីតអនាគត ជាអនត្តាទៅហើយ ចាំ

វាទោ បច្ចុប្បន្នាយ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតាយ ជិវ្ហាយ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ ជិវ្ហំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នាយ ជិវ្ហាយ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ កាយោ អនត្តា ។ បេ ។ មនោ អនត្តា អតីតានាគតោ កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតស្មឹ មនស្មឹ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតំ មនំ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នស្ស មនស្ស និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ នវមំ ។

[១០] រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតានាគតា កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នានំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតេសុ រូបេសុ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតេ រូបេ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នានំ រូបានំ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា អតីតានាគតា

ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់អណ្តាតជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងអណ្តាតជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះអណ្តាតជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវអណ្តាតជាបច្ចុប្បន្ន ។ កាយជាអនត្តា ។ បេ ។ ចិត្តជាអតីតអនាគត ជាអនត្តាទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងចិត្តជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះចិត្តជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយជាអតីតអនាគត មិនទៀងទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់រូបទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យ នឹងរូបទាំងឡាយជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះរូបទាំងឡាយជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវរូបទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាអតីតអនាគត មិនទៀងទៅហើយ

កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នានំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតេសុ ធម្មេ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតេ ធម្មេ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នានំ ធម្មានំ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។

(១១) រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា អតីតានាគតា កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នានំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតេសុ រូបេសុ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតេ រូបេ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នានំ រូបានំ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

(១២) រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតានាគតា កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នានំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតេសុ រូបេសុ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតេ រូបេ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នានំ រូបានំ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ សទ្ទា

ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយជាអតីតអនាគត ជាទុក្ខទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់រូបទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងរូបទាំងឡាយជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះរូបទាំងឡាយជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវរូបទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។

[១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយជាអតីតអនាគត ជាអនត្តាទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់រូបទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងរូបទាំងឡាយជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះរូបទាំងឡាយ ជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវរូបទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ សំឡេង

គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា អតីតានាគតា កោ បន វាទោ បច្ចុប្បន្នានំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ អតីតេសុ ធម្មេសុ អនបេក្ខោ ហោតិ អនាគតេ ធម្មេ នាភិនន្ទតិ បច្ចុប្បន្នានំ ធម្មានំ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ។ ទសមំ ។

អនិច្ចវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា ច
តយោ អជ្ឈត្តពាហិរា
។បេ។ យទនិច្ចេន តយោ
វុត្តា តេ តេ អជ្ឈត្តពាហិរាតិ ។

ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ ជាអតីតអនាគត ជាអនត្តាទៅហើយ ចាំបាច់និយាយអ្វីដល់ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមិនអាឡោះអាល័យនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាអតីត មិនត្រេកអរចំពោះធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ ជាអនាគត ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ នូវធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជាបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ អនិច្ចវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃអនិច្ចវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី (អាយតនៈ) មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ៣ លើក ។ បេ ។ និយាយអំពី (អាយតនៈ) ទាំងនោះ ទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ (ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន) ដែលលោកពោល ៣ លើកទៀត ដោយអំណាចអនិច្ចាទិលក្ខណៈ ។

យមកវគ្គោ

[១៣] បុព្វេ មេ ភិក្ខវេ សម្ពោធាយ(១) អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ ចក្ខុស្ស អស្សាទោ កោ អាទីនវោ កឹ និស្សរណំ កោ សោតស្ស ។ បេ ។ កោ ឃានស្ស ។ កោ ជិវ្ហាយ ។ កោ កាយស្ស ។ កោ មនស្ស អស្សាទោ កោ អាទីនវោ កឹ និស្សរណន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ ឯតទហោសិ យំ ខោ ចក្ខុំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ ចក្ខុស្ស អស្សាទោ យំ ចក្ខុំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អយំ ចក្ខុស្ស អាទីនវោ យោ ចក្ខុស្មឹ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ ចក្ខុស្ស និស្សរណំ ។ បេ ។ យំ ជិវ្ហំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ ជិវ្ហាយ អស្សាទោ យា ជិវ្ហា

១ ម. សម្ពោធា ។

យមកវគ្គ

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុន តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងសម្ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អ្វីហ្ន៎ជាអានិសង្សរបស់ភ្នែក អ្វីហ្ន៎ជាទោសរបស់ភ្នែក អ្វីជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវភ្នែក អ្វីជាអានិសង្សរបស់ត្រចៀក ។ បេ ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់ច្រមុះ ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់អណ្តាត ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់កាយ ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់ចិត្ត អ្វីជាទោសរបស់ចិត្ត អ្វីជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យភ្នែក នេះជាអានិសង្សរបស់ភ្នែក ភ្នែកណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសរបស់ភ្នែក ការកំចាត់បង់នូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ក្នុងភ្នែកណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវភ្នែក ។ បេ ។ សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាត នេះជាអានិសង្សរបស់អណ្តាត អណ្តាតណា

អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា អយំ ជិវ្ហាយ អាទីនវោ យោ ជិវ្ហាយ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ ជិវ្ហាយ និស្សរណំ ។ បេ ។ យំ មនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ មនស្ស អស្សាទោ យោ មនោ អនិច្ចោ ទុក្ខោ វិបរិណាមធម្មោ អយំ មនស្ស អាទីនវោ យោ មនស្មឹ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ មនស្ស និស្សរណំ ។ យាវកីវញ្ចាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ ឯវំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ នាព្ភញ្ញាសឹ ។ នេវ តាវាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសឹ ។ យតោ ច ខោហំ ភិក្ខវេ

មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសរបស់អណ្តាត ការកំចាត់បង់នូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ក្នុងអណ្តាតណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវអណ្តាត ។ បេ ។ សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចិត្ត នេះជាអានិសង្សរបស់ចិត្ត ចិត្តណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសរបស់ចិត្ត ការកំចាត់បង់នូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ក្នុងចិត្តណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្ស នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿងរលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៦ នេះ យ៉ាងនេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ដែលឥតមានសេចក្តីដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស អស់កាលត្រឹមណានៅឡើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែតថាគត

ឥមេសំ ឆន្នំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ ឯវំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ ។ អថាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ(១) អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។ បឋមំ ។

[១៤] បុព្វេ មេ ភិក្ខវេ សម្ពោធា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ រូបានំ អស្សាទោ កោ អាទីនវោ កឹ

១ ម. ឋ. ចេតោវិមុត្តិ ។

បានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្ស នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿងរលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៦ នេះ យ៉ាងនេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តីដ៏ឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ។ បញ្ញាដែលដឹងច្បាស់ ឃើញច្បាស់របស់តថាគត ក៏កើតឡើងដូច្នេះថា សេចក្តីរួចផុតវិសេសរបស់តថាគត មិនប្រែត្រឡប់កម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុត ត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីគឺការត្រឡប់កើតទៀត ក៏មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុន តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណនៅឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អ្វីហ្ន៎ជាអានិសង្សរបស់រូប អ្វីជាទោសរបស់រូប អ្វី

និស្សរណំ ។ កោ សទ្ទានំ ។បេ។ កោ គន្ធានំ ។បេ។ កោ រសានំ ។ កោ ផោដ្ឋព្វានំ ។ កោ ធម្មានំ អស្សាទោ កោ អាទីនវោ កឹ និស្សរណន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ ឯតទហោសិ យំ ខោ រូបេ បដិច្ច ឧប្ប-ជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ រូបានំ អស្សាទោ យំ រូបា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា អយំ រូបានំ អាទីនវោ យោ រូបេសុ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ រូបានំ និស្សរណំ ។ យំ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ យំ ធម្មេ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ ធម្មានំ អស្សាទោ យំ ធម្មា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា

ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវរូប អ្វីជាអានិសង្សរបស់សំឡេង ។បេ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់ក្លិន ។បេ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់រស ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់ផោដ្ឋព្វៈ ។ អ្វីជាអានិសង្សរបស់ធម្មារម្មណ៍ អ្វីជាទោសរបស់ធម្មារម្មណ៍ អ្វីជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវធម្មារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ តថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរូប នេះជាអានិសង្សរបស់រូប រូបណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសរបស់រូប ការកំចាត់បង់នូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគក្នុងរូបណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវរូប ។ សេចក្តីសុខនិងសោមនស្សណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ នេះជាអានិសង្សរបស់ធម្មារម្មណ៍ ធម្មារម្មណ៍ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តី

យមកវគ្គោ ទុតិយោ

អយំ ធម្មានំ អាទីនវោ យោ ធម្មេសុ ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ ធម្មានំ និស្សរណំ ។ យាវកីវញ្ចាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ ពាហិរានំ អាយតនានំ ឯវំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ នាព្ភញ្ញាសឹ ។ នេវ តាវាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោតិ បច្ចញ្ញាសឹ ។ យតោ ច ខោហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ ពាហិរានំ អាយតនានំ ឯវំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច

យមកវគ្គ ទី ២

ប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសរបស់ធម្មារម្មណ៍ ការកំចាត់បង់នូវឆន្ទៈរាគៈ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគៈ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ណា នេះជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវធម្មារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្ស នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿងរលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្រៅទាំង ៦ នេះ យ៉ាងនេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ដែលឥតមានសេចក្តីដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស អស់កាលត្រឹមណោះ នៅឡើយទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែតថាគតបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្ស នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿង

និស្សរណតោ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសឹ ។ អថាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោតិ បច្ចញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។ ទុតិយំ ។

(១៩) ចក្ខុស្សាហំ ភិក្ខវេ អស្សាទបរិយេសនំ អចរឹ យោ ចក្ខុស្ស អស្សាទោ តទជ្ឈគមំ យាវតា ចក្ខុស្ស អស្សាទោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ ចក្ខុស្សាហំ ភិក្ខវេ អាទីនវបរិយេសនំ អចរឹ យោ ចក្ខុស្ស អាទីនវោ តទជ្ឈគមំ យាវតា ចក្ខុស្ស អាទីនវោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ ចក្ខុស្សាហំ ភិក្ខវេ និស្សរណបរិយេសនំ អចរឹ យំ ចក្ខុស្ស និស្សរណំ តទជ្ឈគមំ

រលាស់ចេញចាកគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្រៅទាំង៦ នេះ យ៉ាងនេះហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ដែលគ្មានសេចក្តីដឹងឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ។ បញ្ញាដែលដឹងច្បាស់ ឃើញច្បាស់ របស់តថាគត ក៏កើតឡើងដូច្នេះថា សេចក្តីរួចផុតវិសេសរបស់តថាគត មិនប្រែប្រួលកម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីនឹងការត្រឡប់កើតទៀត ក៏មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវគុណនិស្ស័យនៃភ្នែក ក៏បានជួបប្រទះនឹងគុណនិស្ស័យ នៃភ្នែកនោះឯង តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវគុណនិស្ស័យ នៃភ្នែកនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃភ្នែក ក៏បានជួបប្រទះនូវទោស នៃភ្នែកនោះឯង តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវទោសនៃភ្នែកនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវភ្នែក ក៏បានជួបប្រទះ នូវគ្រឿងរលាស់ចេញ

យាវតា ចក្ខុស្ស និស្សរណំ បញ្ញាយ មេ ញាតំ សុ-
ទិដ្ឋំ ។ សោតស្សាហំ ភិក្ខវេ ។ ឃានស្សាហំ ភិក្ខ-
វេ ។ ជិវ្ហាយាហំ ភិក្ខវេ អស្សាទបរិយេសនំ អចរឹ
យោ ជិវ្ហាយ អស្សាទោ តទជ្ឈគមំ យាវតា ជិវ្ហាយ
អស្សាទោ បញ្ញាយ មេ ញាតោ សុទិដ្ឋោ ជិវ្ហាយាហំ
ភិក្ខវេ អាទីនវបរិយេសនំ អចរឹ យោ ជិវ្ហាយ អាទីនវោ
តទជ្ឈគមំ យាវតា ជិវ្ហាយ អាទីនវោ បញ្ញាយ មេ
ញាតោ សុទិដ្ឋោ ជិវ្ហាយាហំ ភិក្ខវេ និស្សរណបរិយ-
េសនំ អចរឹ យំ ជិវ្ហាយ និស្សរណំ តទជ្ឈគមំ យាវ-
តា ជិវ្ហាយ និស្សរណំ បញ្ញាយ មេ ញាតំ សុទិដ្ឋំ
។បេ។ មនស្សាហំ ភិក្ខវេ អស្សាទបរិយេសនំ អចរឹ

នូវភ្នែកនោះឯង តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវគ្រឿងរលាស់ចេញ
នូវភ្នែកនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបាន
ប្រព្រឹត្តស្វែងរកនូវគុណានិសង្សនៃត្រចៀក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
បានប្រព្រឹត្តស្វែងរកនូវគុណានិសង្សនៃច្រមុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថា-
គតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវគុណានិសង្សនៃអណ្តាត ក៏បានជួបប្រទះនូវគុណា-
និសង្សនៃអណ្តាតនោះឯង តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវគុណានិសង្ស
នៃអណ្តាតនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
បានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃអណ្តាត ក៏បានជួបប្រទះនូវទោសនៃ
អណ្តាតនោះ តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវទោសនៃអណ្តាតនុ៎ះ
ទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត
ស្វែងរកនូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវអណ្តាត ក៏បានជួបប្រទះ នូវគ្រឿង
រលាស់ចេញនូវអណ្តាតនោះ តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវគ្រឿង
រលាស់ចេញ នូវអណ្តាតនុ៎ះ ទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ។ បេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវគុណានិសង្សនៃចិត្ត

យោ មនស្ស អស្សាទោ តទជ្ឈគមំ យាវតា មនស្ស
អស្សាទោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ មនស្សាហំ
ភិក្ខវេ អាទីនវបរិយេសនំ អចរឹ យោ មនស្ស អាទីន-
វោ តទជ្ឈគមំ យាវតា មនស្ស អាទីនវោ បញ្ញាយ
មេ សោ សុទិដ្ឋោ មនស្សាហំ ភិក្ខវេ និស្សរណ-
បរិយេសនំ អចរឹ យំ មនស្ស និស្សរណំ តទជ្ឈគមំ
យាវតា មនស្ស និស្សរណំ បញ្ញាយ មេ តំ សុទិដ្ឋំ។
យាវកីវញ្ចាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ អជ្ឈត្តិកានំ អា-
យតនានំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីន-
វតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ នាព្ភញ្ញា-
សឹ ។បេ។ អព្ភញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ
ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទា-
និ បុនព្ភវោតិ ។ តតិយំ ។

ក៏បានជួបប្រទះនូវអានិសង្សនៃចិត្តនោះ តថាគតបានឃើញដោយងាយ
នូវអានិសង្សនៃចិត្តនុ៎ះ ទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃចិត្ត ក៏បានជួបប្រទះនូវទោស
នៃចិត្តនោះឯង តថាគតបានឃើញដោយងាយ នូវទោសនៃចិត្តនុ៎ះ ទាំង
ប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែង
រកនូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវចិត្ត ក៏បានជួបប្រទះនូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវ
ចិត្តនោះ តថាគតបានឃើញដោយងាយ នូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវចិត្ត
នុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនបានដឹង
ច្បាស់ នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្ស នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿង
រលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៦ នេះ
អស់កាលត្រឹមណា ។បេ។ បានដឹងច្បាស់ ។ បញ្ញាដែលដឹងច្បាស់
ឃើញច្បាស់ របស់តថាគត ក៏កើតឡើងហើយដូច្នេះថា សេចក្ដីផុត
វិសេសរបស់តថាគត មិនប្រែត្រឡប់កម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះក៏ជា
ទីបំផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីគឺការត្រឡប់កើតទៀត ក៏មិន
មានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(១៦) រូបានំ ភិក្ខវេ អស្សាទបរិយេសនំ អចរឹ យោ រូបានំ អស្សាទោ តទជ្ឈគមំ យាវតា រូបានំ អស្សាទោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ រូបានំ ភិក្ខវេ អាទីនវបរិយេសនំ អចរឹ យោ រូបានំ អាទីនវោ តទជ្ឈគមំ យាវតា រូបានំ អាទីនវោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ រូបានំ ភិក្ខវេ និស្សរណបរិយេសនំ អចរឹ យំ រូបានំ និស្សរណំ តទជ្ឈគមំ យាវតា រូបានំ និស្សរណំ បញ្ញាយ មេ តំ សុទិដ្ឋំ ។ សទ្ទានំ ភិក្ខវេ ។ គន្ធានំ ភិក្ខវេ ។ រសានំ ភិក្ខវេ ។ ផោដ្ឋព្វានំ ភិក្ខវេ ។ ធម្មានំ ភិក្ខវេ អស្សាទបរិយេសនំ អចរឹ យោ ធម្មានំ អស្សាទោ តទជ្ឈគមំ យាវតា ធម្មានំ អស្សាទោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ ធម្មានំ ភិក្ខវេ អាទីនវបរិយេសនំ អចរឹ

(១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវអានិសង្សនៃរូប ក៏បានជួបប្រទះនូវអានិសង្សនៃរូបនោះ តថាគតបានឃើញដោយហើយ នូវអានិសង្សនៃរូបនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃរូប ក៏បានជួបប្រទះនូវទោសនៃរូបនោះ តថាគតបានឃើញដោយហើយ នូវទោសនៃរូបនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវរូប ក៏បានជួបប្រទះនូវគ្រឿងរលាស់ចេញនូវរូបនោះ តថាគតបានឃើញដោយហើយ នូវគ្រឿងរលាស់ចេញ នូវរូបនុ៎ះទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃសំឡេង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃក្លិន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃរស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃផោដ្ឋព្វៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវអានិសង្សនៃធម្មារម្មណ៍ ក៏បានជួបប្រទះ នូវអានិសង្សនៃធម្មារម្មណ៍នោះ តថាគតបានឃើញដោយហើយ នូវអានិសង្សនៃធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ទាំងប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវទោសនៃធម្មារម្មណ៍ ក៏បាន

យោ ធម្មានំ អាទីនវោ តទជ្ឈគមំ យាវតា ធម្មានំ អាទីនវោ បញ្ញាយ មេ សោ សុទិដ្ឋោ ធម្មានាហំ ភិក្ខវេ និស្សរណបរិយេសនំ អចរឹ យំ ធម្មានំ និស្សរណំ តទជ្ឈគមំ យាវតា ធម្មានំ និស្សរណំ បញ្ញាយ មេ តំ សុទិដ្ឋំ ។ យាវកីវញ្ចាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ ពាហិរានំ អាយតនានំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ នាព្ភញ្ញាសឹ ។បេ។ អព្ភញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(១៧) នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស អស្សាទោ អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា ចក្ខុស្មឹ សារជ្ជេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ ចក្ខុស្ស អស្សាទោ តស្មា សត្តា ចក្ខុស្មឹ សារជ្ជន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស អាទីនវោ

ជួបប្រទះនូវទោសនៃធម្មារម្មណ៍នោះ តថាគតបានឃើញដោយល្អនូវទោសនៃធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ត្រឹមប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានប្រព្រឹត្ត ស្វែងរកនូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នូវធម្មារម្មណ៍ ក៏បានជួបប្រទះនូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវធម្មារម្មណ៍នោះ តថាគតបានឃើញដោយល្អ នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះត្រឹមប៉ុន្មាន ដោយបញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សជាអានិសង្ស នូវទោសជាទោស នូវគ្រឿងរលាស់ចេញជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្រៅទាំង ៦ នេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ បេ ។ បានដឹងច្បាស់ ។ បញ្ញាដែលដឹងច្បាស់ ឃើញច្បាស់របស់តថាគត ក៏កើតឡើងថា សេចក្តីរួចផុតវិសេស របស់តថាគត មិនប្រែប្រួលកម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះ ក៏ជាទីបំផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីការកើតម្តងទៀត ក៏មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអានិសង្សនៃភ្នែក មិនមានទេ សត្វទាំងឡាយ ក៏មិនត្រេកអរនឹងភ្នែកឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្សនៃភ្នែក មាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយ ត្រេកអរនឹងភ្នែក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទោសនៃភ្នែក

អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា ចក្ខុស្មឹ និព្វិន្ទេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ ចក្ខុស្ស អាទីនវោ តស្មា សត្តា ចក្ខុស្មឹ និព្វិន្ទន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស និស្សរណំ អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា ចក្ខុស្មា និស្សរេយ្យុំ យស្មា ច(១) ភិក្ខវេ អត្ថិ ចក្ខុស្ស និស្សរណំ តស្មា សត្តា ចក្ខុស្មា និស្សរន្តិ ។ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ សោតស្ស អស្សាទោ អភវិស្ស ។ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ឃានស្ស អស្សាទោ អភវិស្ស ។ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាយ អស្សាទោ អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា ជិវ្ហាយ សារជ្ជេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ ជិវ្ហាយ អស្សាទោ តស្មា សត្តា ជិវ្ហាយ សារជ្ជន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាយ អាទីនវោ អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា ជិវ្ហាយ និព្វិន្ទេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ ជិវ្ហាយ អាទីនវោ តស្មា

១ ម. ឱ. ច ខោ ។

មិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិននឿយណាយនឹងភ្នែកឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោសនៃភ្នែកមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយ នឿយណាយនឹងភ្នែក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគ្រឿងរលាស់ចេញនូវភ្នែកមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិនរលាស់ចេញចាកភ្នែកឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រឿងរលាស់ចេញ នូវភ្នែកមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយរលាស់ចេញចាកភ្នែក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគុណនិស្ស័យនៃត្រចៀកមិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគុណនិស្ស័យនៃច្រមុះមិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគុណនិស្ស័យនៃអណ្តាតមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិនត្រេកអរនឹងអណ្តាតឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គុណនិស្ស័យនៃអណ្តាតមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយត្រេកអរនឹងអណ្តាត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទោសនៃអណ្តាតមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិននឿយណាយនឹងអណ្តាតឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោសនៃអណ្តាតមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ

សត្តា ជិវ្ហាយ និព្វិន្ទន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាយ និស្សរណំ អភវិស្ស នយិទំ សត្តា ជិវ្ហាយ និស្សរេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ ជិវ្ហាយ និស្សរណំ តស្មា សត្តា ជិវ្ហាយ និស្សរន្តិ ។ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ កាយស្ស អស្សាទោ អភវិស្ស ។ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ មនស្ស អស្សាទោ អភវិស្ស នយិទំ សត្តា មនស្មឹ សារជ្ជេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ មនស្ស អស្សាទោ តស្មា សត្តា មនស្មឹ សារជ្ជន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ មនស្ស អាទីនវោ អភវិស្ស នយិទំ សត្តា មនស្មឹ និព្វិន្ទេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ មនស្ស អាទីនវោ តស្មា សត្តា មនស្មឹ និព្វិន្ទន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ មនស្ស និស្សរណំ អភវិស្ស នយិទំ សត្តា មនស្មា និស្សរេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ មនស្ស និស្សរណំ តស្មា សត្តា មនស្មា និស្សរន្តិ ។ យាវកីវញ្ច ភិក្ខវេ សត្តា ឥមេសំ ឆន្នំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច

បានជាសត្វទាំងឡាយត្រេកអរនឹងអណ្តាត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើការរលាស់ចេញនូវអណ្តាតមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិនរលាស់ចេញចាកអណ្តាតឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការរលាស់ចេញនូវអណ្តាតមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយរលាស់ចេញចាកអណ្តាត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអានិសង្សនៃកាយមិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអានិសង្សនៃចិត្តមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិនត្រេកអរនឹងចិត្តឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានិសង្សនៃចិត្តមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយត្រេកអរនឹងចិត្ត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទោសនៃចិត្តមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិននឿយណាយនឹងចិត្តឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោសនៃចិត្តមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយនឿយណាយនឹងចិត្ត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើការរលាស់ចេញនូវចិត្តមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិនរលាស់ចេញចាកចិត្តឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការរលាស់ចេញនូវចិត្តមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយរលាស់ចេញចាកចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយមិនបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្ស នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿង

និស្សរណតោ យថាភូតំ នាព្ភញ្ញាសុំ ។ នេវ តាវ ភិក្ខវេ សត្តា សទេវកា លោកា សមារកា សព្រហ្មកា សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ(១) និស្សដា វិសញ្ញុត្តា វិប្បមុត្តា វិមរិយាទិកតេន(២) ចេតសា វិហរឹសុ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ សត្តា ឥមេសំ ឆន្នំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសុំ ។ អថ ភិក្ខវេ សត្តា សទេវកា លោកា សមារកា សព្រហ្មកា សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ និស្សដា វិសញ្ញុត្តា វិប្បមុត្តា វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរន្តីតិ ។ បញ្ចមំ ។

(១៨) នោ ចេទំ ភិក្ខវេ រូបានំ អស្សាទោ អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា រូបេសុ សារជ្ជេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ រូបានំ អស្សាទោ តស្មា សត្តា

១ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សាតិ ឯវំ ភវិតព្វំ ។ ២ កត្ថចិ វិមរិយាទីកតេនាតិ បិ បាឋោ ។

រលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៦ នេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វលោកទាំងឡាយព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងពួកសត្វនិងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស មិនបានរលាស់ចេញ មិនបានប្រាសចេញ មិនបានរួចស្រឡះ មានចិត្តមិនបានប្រព្រឹត្តកន្លងនូវដែនគឺកិលេសនិងវដ្តៈ អស់កាលត្រឹមណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែសត្វទាំងឡាយបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវគាប់ចិត្តថាជាគាប់ចិត្ត នូវទោសថាជាទោស នូវគ្រឿងរលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញ នៃអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបសត្វលោកទាំងឡាយ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងពួកសត្វនិងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស រលាស់ចេញ ប្រាសចេញ រួចស្រឡះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តកន្លងនូវដែនគឺកិលេសនិងវដ្តៈបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគាប់ចិត្តនៃរូបមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយ មិនត្រេកអរក្នុងរូបទេឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គាប់ចិត្តនៃរូបមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយ

រូបេសុ សារជ្ជន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ រូបានំ អាទីនវោ
អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា រូបេសុ និព្វិន្ទេយ្យុំ យស្មា ច
ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ រូបានំ អាទីនវោ តស្មា សត្តា
រូបេសុ និព្វិន្ទន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ រូបានំ និស្សរណំ
អភវិស្ស ន យិទំ សត្តា រូបេហិ និស្សរេយ្យុំ យស្មា
ច ខោ ភិក្ខវេ អត្ថិ រូបានំ និស្សរណំ តស្មា សត្តា
រូបេហិ និស្សរន្តិ ។ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ សទ្ទានំ គន្ធានំ
រសានំ ផោដ្ឋព្វានំ ធម្មានំ អស្សាទោ អភវិស្ស ន
យិទំ សត្តា ធម្មេសុ សារជ្ជេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ
អត្ថិ ធម្មានំ អស្សាទោ តស្មា សត្តា ធម្មេសុ សា-
រជ្ជន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ធម្មានំ អាទីនវោ អភវិស្ស
ន យិទំ សត្តា ធម្មេសុ និព្វិន្ទេយ្យុំ យស្មា ច ខោ
ភិក្ខវេ អត្ថិ ធម្មានំ អាទីនវោ តស្មា សត្តា ធម្មេសុ
និព្វិន្ទន្តិ នោ ចេទំ ភិក្ខវេ ធម្មានំ និស្សរណំ អភវិស្ស ន
យិទំ សត្តា ធម្មេហិ និស្សរេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ភិក្ខវេ

ត្រេកអរនឹងរូប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទោសនៃរូបមិនមានទេ សត្វ
ទាំងឡាយមិននឿយណាយនឹងរូបឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោសនៃ
រូបមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយនឿយ
ណាយនឹងរូប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគ្រឿងរលាស់ចេញនូវរូបមិនមាន
ទេ សត្វទាំងឡាយមិនរលាស់ចេញចាករូបឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គ្រឿងរលាស់ចេញនូវរូបមាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជា
សត្វទាំងឡាយរលាស់ចេញចាករូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគាប់-
សព្វរបស់សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍មិនមានទេ សត្វ
ទាំងឡាយមិនត្រេកអរនឹងធម្មារម្មណ៍ឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គាប់-
សព្វនៃធម្មារម្មណ៍មាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំង-
ឡាយត្រេកអរនឹងធម្មារម្មណ៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទោសនៃធម្មា-
រម្មណ៍មិនមានទេ សត្វទាំងឡាយមិននឿយណាយនឹងធម្មារម្មណ៍ឡើយ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោសនៃធម្មារម្មណ៍មាន ព្រោះហេតុណា ហេតុ
នោះ បានជាសត្វទាំងឡាយរមែងនឿយណាយនឹងធម្មារម្មណ៍ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បើគ្រឿងរលាស់ចេញនូវធម្មារម្មណ៍មិនមានទេ សត្វ
ទាំងឡាយមិនរលាស់ចេញចាកធម្មារម្មណ៍ឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

អត្ថិ ធម្មានំ និស្សរណំ តស្មា សត្តា ធម្មេហិ និស្សរន្តិ ។ យាវកីវញ្ច ភិក្ខវេ សត្តា ឥមេសំ ឆន្នំ ពាហិរានំ អាយតនានំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ និស្សរណញ្ច និស្សរណតោ យថាភូតំ នាព្ភញ្ញាសុំ ។ នេវ តាវ ភិក្ខវេ សត្តា សទេវកា លោកា សមារកា សព្រហ្មកា សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ និស្សដា វិសញ្ញុត្តា វិប្បមុត្តា វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរឹសុ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ សត្តា ឥមេសំ ឆន្នំ ពាហិរានំ អាយតនានំ អស្សាទញ្ច អស្សាទតោ អាទីនវញ្ច អាទីនវតោ ។បេ។ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសុំ ។ អថ ភិក្ខវេ សត្តា សទេវកា លោកា សមារកា សព្រហ្មកា សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ និស្សដា វិសញ្ញុត្តា វិប្បមុត្តា វិមរិយាទិកតេន ចេតសា វិហរន្តីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

គ្រឿងរលាស់ចេញនូវធម្មារម្មណ៍មាន ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាសត្វទាំងឡាយរលាស់ចេញចាកធម្មារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វទាំងឡាយ បានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្សផង នូវទោសថាជាទោសផង នូវគ្រឿងរលាស់ចេញថាជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នៃអាយតនៈខាងក្រៅទាំង ៦ នេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វលោកទាំងឡាយ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងពពួកសត្វនិងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស មិនបានរលាស់ចេញ មិនបានប្រាសចេញ មិនបានរួចស្រឡះ មានចិត្តមិនបានប្រព្រឹត្តកន្លងនូវដែនគឺកិលេសនិងវដ្តៈ អស់កាលត្រឹមណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែសត្វទាំងឡាយ បានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សថាជាអានិសង្សផង នូវទោសថាជាទោសផង នៃអាយតនៈខាងក្រៅទាំង ៦ នេះ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបសត្វលោកទាំងឡាយ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងពពួកសត្វនិងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស រលាស់ចេញ ប្រាសចេញ រួចស្រឡះ មានចិត្តប្រព្រឹត្តកន្លងនូវដែនគឺកិលេសនិងវដ្តៈបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(១៩) យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ អភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ អភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ អភិនន្ទតិ អបរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។បេ។ យោ ជិវ្ហំ អភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ អភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ អភិនន្ទតិ អបរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។បេ។ យោ មនំ អភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ អភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ អភិនន្ទតិ អបរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ នាភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ នាភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ នាភិនន្ទតិ បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។បេ។ យោ ជិវ្ហំ នាភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ នាភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ នាភិនន្ទតិ បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ យោ មនំ នាភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ នាភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ នាភិនន្ទតិ បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។ សត្តមំ ។

(១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ត្រេកអរចំពោះភ្នែក បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះមិនផុតចាកទុក្ខ ។ បេ ។ បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះអណ្តាត បុគ្គលនោះឈ្មោះថាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះមិនផុតចាកទុក្ខ ។ បេ ។ បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះចិត្ត បុគ្គលនោះឈ្មោះថាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះមិនផុតចាកទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលណា មិនត្រេកអរចំពោះភ្នែក បុគ្គលនោះ ទើបឈ្មោះថាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះរួចផុតចាកទុក្ខ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះអណ្តាត បុគ្គលនោះឈ្មោះថាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះរួចផុតចាកទុក្ខ ។ បុគ្គលណា មិនត្រេកអរចំពោះចិត្ត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះរួចផុតចាកទុក្ខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(២០) យោ ភិក្ខវេ រូបេ អភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ អភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ អភិនន្ទតិ អបរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ បេ ។ យោ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ អភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ អភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ អភិនន្ទតិ អបរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបេ នាភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ នាភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ នាភិនន្ទតិ បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ យោ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ នាភិនន្ទតិ ទុក្ខំ សោ នាភិនន្ទតិ ។ យោ ទុក្ខំ នាភិនន្ទតិ បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ត្រេកអរចំពោះរូប បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះមិនរួចផុតចាកទុក្ខ ។ បេ ។ បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះមិនរួចផុតចាកទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះរូប បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះរួចផុតចាកទុក្ខ ។ បុគ្គលណាមិនត្រេកអរ ចំពោះសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ ។ តថាគតពោលថា បុគ្គលណាមិនត្រេកអរចំពោះទុក្ខ បុគ្គលនោះរួចផុតចាកទុក្ខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(២១) យោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ យោ សោតស្ស ។បេ។ យោ ឃានស្ស ។ យោ ជិវ្ហាយ ។ យោ កាយស្ស ។ យោ មនស្ស ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ យោ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្ស និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ យោ សោតស្ស ។ យោ ឃានស្ស ។ យោ ជិវ្ហាយ ។ យោ កាយស្ស ។ យោ មនស្ស និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ នវមំ ។

(៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការកើតចំពោះ ការកើតប្រាកដ នៃភ្នែកណា នុ៎ះ ឈ្មោះថាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ការតាំងនៅនៃរោគទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ (ការកើតឡើងជាដើម) នៃត្រចៀកណា ។បេ។ នៃច្រមុះណា ។ នៃអណ្តាតណា ។ នៃកាយណា ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការកើតចំពោះ ការកើតប្រាកដ នៃចិត្តណា នុ៎ះ ឈ្មោះថាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ការតាំងនៅនៃរោគទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែការរលត់ ការស្ងប់ ការវិនាស នៃភ្នែកណា នុ៎ះ ទើបឈ្មោះថាការរលត់នៃទុក្ខ ការស្ងប់នៃរោគទាំងឡាយ ការវិនាសនៃជរានិងមរណៈផង ។ (ការរលត់) នៃត្រចៀកណា ។ នៃច្រមុះណា ។ នៃអណ្តាតណា ។ នៃកាយណា ។ ការរលត់ ការស្ងប់ ការវិនាស នៃចិត្តណា នុ៎ះ ឈ្មោះថាការរលត់នៃទុក្ខ ការស្ងប់នៃរោគទាំងឡាយ ការវិនាសនៃជរានិងមរណៈផង ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

[២២] យោ ភិក្ខវេ រូបានំ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។ យោ សទ្ទានំ ។ បេ ។ យោ ធម្មានំ ឧប្បាទោ ឋិតិ អភិនិព្វត្តិ បាតុភាវោ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បាទោ រោគានំ ឋិតិ ជរាមរណស្ស បាតុភាវោ ។

[២៣] យោ ច ខោ ភិក្ខវេ រូបានំ និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ យោ សទ្ទានំ ។ យោ គន្ធានំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ផោដ្ឋព្វានំ ។ យោ ធម្មានំ និរោធោ វូបសមោ អត្ថង្គមោ ទុក្ខស្សេសោ និរោធោ រោគានំ វូបសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ ទសមំ ។

យមកវគ្គោ ទុតិយោ ។

[២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការកើតចំពោះ ការកើតប្រាកដ នៃរូបទាំងឡាយណា នុ៎ះ ឈ្មោះថាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ការតាំងនៅនៃរោគទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។ (ការកើតឡើងជាដើម) នៃសំឡេងទាំងឡាយណា ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការកើតចំពោះ ការកើតប្រាកដ នៃធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយណា នុ៎ះ ឈ្មោះថាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ការតាំងនៅនៃរោគទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដនៃជរានិងមរណៈ ។

[២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែការរលត់ ការរម្ងាប់ ការវិនាស នៃរូបទាំងឡាយណា នុ៎ះ ទើបឈ្មោះថាការរលត់នៃទុក្ខ ការរម្ងាប់នៃរោគទាំងឡាយ ការវិនាសនៃជរានិងមរណៈបាន ។ (ការរលត់ជាដើម) នៃសំឡេងទាំងឡាយណា ។ នៃក្លិនទាំងឡាយណា ។ នៃរសទាំងឡាយណា ។ នៃផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយណា ។ ការរលត់ ការរម្ងាប់ ការវិនាស នៃធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយណា នុ៎ះ ឈ្មោះថាការរលត់នៃទុក្ខ ការរម្ងាប់នៃរោគទាំងឡាយ ការវិនាសនៃជរានិងមរណៈបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ យមកវគ្គ ទី ២ ។

តស្សុទ្ទានំ

សម្ពោធេន ទុវេ វុត្តា
អស្សាទេន អបរេ ទ្វេ
នោ ចេតេន ទ្វេ វុត្តា
អភិនន្ទេន អបរេ ទ្វេ
ឧប្បាទេន ទុវេ វុត្តា
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

ឧទ្ទាននៃយមកវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការត្រាស់ដឹងពីរលើក អំពីគាប់សង្ស័យពីរលើក ដទៃទៀត អំពីចិត្តមិនបានប្រព្រឹត្តកន្លងទៅដែនគឺកិលេសនិងវដ្ដៈពីរលើក អំពីការត្រេកអរពីរលើកដទៃទៀត អំពីការកើតឡើងពីរលើក ហេតុនោះ ទើបហៅថាវគ្គ ។

សព្វវគ្គោ

(២៤) សព្វំ វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ ចក្ខុញ្ចេវ រូបា ច សោតញ្ច សទ្ទា ច ឃានញ្ច គន្ធា ច ជិវ្ហា ច រសា ច កាយោ ច ផោដ្ឋព្វា ច មនោ ច ធម្មា ច ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សព្វំ ។ យោ ភិក្ខវេ ឯវំ វទេយ្យ អហមេតំ សព្វំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ[១] សព្វំ បញ្ញបេស្សាមីតិ ។ តស្ស វាចា វត្ថុ ទេវស្ស[២] ។ បុដ្ឋោ ច ន សម្បាយេយ្យ[៣] ឧត្តរឹ ច វិឃាតំ អាបជ្ជេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យថា តំ ភិក្ខវេ អវិសយស្មិន្តិ ។ បឋមំ ។

១ កត្ថចិ អញ្ញំ សព្វំ ។ ២ ម. វត្ថុមេវស្ស ។ យ. វត្ថុកមេវស្ស ។ ៣ ម. ន សម្បាយេយ្យ ។

សព្វវគ្គ

(២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវអាយតនៈទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់នូវអាយតនៈនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាយតនៈទាំងពួង តើដូចម្តេច គឺភ្នែក ១ រូប ១ ត្រចៀក ១ សំឡេង ១ ច្រមុះ ១ ក្លិន ១ អណ្តាត ១ រស ១ កាយ ១ ផោដ្ឋព្វៈ ១ ចិត្ត ១ ធម្មារម្មណ៍ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាអាយតនៈទាំងពួង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណានិយាយយ៉ាងនេះថា អញលះបង់នូវអាយតនៈទាំងពួងនុ៎ះ ហើយនឹងបញ្ញត្តនូវដទៃ ។ កថារបស់បុគ្គលនោះ គ្រាន់តែឲ្យកើតទៅជារឿងប៉ុណ្ណោះឯង ។ បុគ្គលនោះ បើមានគេសួរមក ក៏មិនអាចញ៉ាំងរឿងនោះឲ្យសម្រេចបាន នាំឲ្យលំបាកទៅខាងមុខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា (សត្វទាំងឡាយតែងបាននូវសេចក្តីទុក្ខ) ក្នុងទីមិនមែនជាវិស័យដោយពិត ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៤៨) សព្វំ បហានាយ វោ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សព្វំ បហានាយ ធម្មោ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ បហាតព្វំ រូបា បហាតព្វា ចក្ខុវិញ្ញាណំ បហាតព្វំ ចក្ខុសម្ផស្សោ បហាតព្វោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ បហាតព្វំ ។ សោតំ បហាតព្វំ ។ ឃានំ បហាតព្វំ ។ ជិវ្ហា បហាតព្វា រសា បហាតព្វា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ បហាតព្វំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ បហាតព្វោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ បហាតព្វំ ។ កាយោ បហាតព្វោ ។ មនោ បហាតព្វោ ធម្មា បហាតព្វា មនោវិញ្ញាណំ បហាតព្វំ មនោសម្ផស្សោ បហាតព្វោ យម្បិទំ

(៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ ដើម្បីការលះបង់នូវអាយតនៈទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌សម្រាប់ការលះបង់នូវអាយតនៈទាំងពួង ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ចក្ខុ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រូប អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ចក្ខុវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ចក្ខុសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវវេទនានោះចេញ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់សោតៈ ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឃានៈ ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ជិវ្ហា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រស អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ជិវ្ហាវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ជិវ្ហាសម្ផស្ស ពោះវ៉ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវវេទនានោះចេញ ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់កាយ ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់មនោ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ធម្មារម្មណ៍ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់មនោវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់មនោសម្ផស្ស ពោះវេទនាណា

មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ បហាតព្វំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វំ បហានាយ ធម្មោតិ ។ ទុតិយំ ។

(២៦) សព្វំ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហានាយ វោ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សព្វំ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហានាយ ធម្មោ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វំ រូបា អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វា ចក្ខុវិញ្ញាណំ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វំ ចក្ខុសម្ផស្សោ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វោ

ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ នូវវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាធម៌សម្រាប់ការលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីការលះបង់នូវអាយតនៈទាំងពួង ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ សម្រាប់ការលះបង់នូវអាយតនៈទាំងពួង ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវចក្ខុ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវរូប ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវចក្ខុសម្ផស្ស ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា

យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វំ ។បេ។ ជិវ្ហា អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វា រសា អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វំ ។ កាយោ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វោ ។ មនោ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វោ ធម្មា អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វា មនោវិញ្ញាណំ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វំ មនោសម្ផស្សោ អភិញ្ញាបរិញ្ញា បហាតព្វោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អភិញ្ញាបរិញ្ញា

វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់នូវវេទនានោះ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា ។បេ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់នូវជិវ្ហា ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវរស ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់នូវជិវ្ហាវិញ្ញាណ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវជិវ្ហាសម្ផស្ស ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវវេទនានោះ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវកាយ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវមនោ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវធម្មារម្មណ៍ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវមនោវិញ្ញាណ ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់នូវមនោសម្ផស្ស ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់នូវវេទនានោះ

បហានាយ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វំ អភិញ្ញា បរិញ្ញា បហានាយ ធម្មោតិ ។ តតិយំ ។

(២៧) សព្វំ ភិក្ខវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ រូបេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។បេ។ ចក្ខុសម្ផស្សំ ។បេ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ ទុក្ខក្ខយាយ ។ ជិវ្ហំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ រសេ ។បេ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សំ ។បេ។

ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថាធម៌ សម្រាប់ការលះបង់នូវអាយតនៈទាំងពួង ដោយអភិញ្ញានិងបរិញ្ញា ។ សូត្រទី ៣ ។

(២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវចក្ខុ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខឡើយ ។ ភិក្ខុកាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវរូបទាំងឡាយ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ នូវចក្ខុវិញ្ញាណ ។បេ។ នូវចក្ខុសម្ផស្ស ។បេ។ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យណា ។បេ។ ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ភិក្ខុកាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវជិវ្ហា មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ នូវរសទាំងឡាយ ។បេ។ នូវជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។បេ។ នូវជិវ្ហាសម្ផស្ស ។បេ។

យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ កាយំ មនំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ធម្មេ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនោសម្ផស្សំ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។

ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនទុក្ខមិនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុ កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវវេទនានោះ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ភិក្ខុ កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវកាយនិងមនោ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ នូវធម្មារម្មណ៍ ។បេ។ នូវមនោវិញ្ញាណ ។បេ។ នូវមនោសម្ផស្ស ។បេ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនទុក្ខមិនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុ កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវវេទនានោះ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួងនេះឯង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។

[៦៣] សព្វញ្ច ខោ ភិក្ខវេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ រូបេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ចក្ខុសម្ផស្សំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។បេ។ ជិវ្ហំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ រសេ ។បេ។

(៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវចក្ខុ គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវរូប គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវចក្ខុវិញ្ញាណ គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវចក្ខុសម្ផស្ស គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ទោះបើវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនសុខមិនទុក្ខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវវេទនានោះ គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។បេ។ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវជិវ្ហា គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន នូវរសទាំងឡាយ ។បេ។

ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សំ ។ បេ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ កាយំ មនំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ធម្មេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ មនោសម្ផស្សំ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ សព្វំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ ទុតិយំ ។

នូវជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។ បេ ។ នូវជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវវេទនានោះ គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវកាយនិងមនោ គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន នូវធម្មារម្មណ៍ ។ បេ ។ នូវមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ នូវមនោសម្ផស្ស ។ បេ ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវវេទនានោះ គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួងនេះឯង គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

សុត្តំ តតិយំ

(២៩) សព្វំ ភិក្ខវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ យញ្ច ភិក្ខវេ ចក្ខុំ យេ ច រូបា យញ្ច ចក្ខុវិញ្ញាណំ យេ ច ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា ។បេ។ យា ច ជិវ្ហា យេ ច រសា យញ្ច ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ យេ ច ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា ។បេ។ យោ ច មនោ យេ ច ធម្មា យញ្ច មនោវិញ្ញាណំ យេ ច មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។

(៣០) សព្វញ្ច[1] ភិក្ខវេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ យញ្ច ភិក្ខវេ ចក្ខុំ យេ ច រូបា យញ្ច ចក្ខុវិញ្ញាណំ

១ ម. សព្វំ ខោ ។

សូត្រទី ៣

(២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុណាក្តី រូបណាក្តី ចក្ខុវិញ្ញាណណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ។បេ។ ជិវ្ហាណាក្តី រសណាក្តី ជិវ្ហាវិញ្ញាណណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណក្តី ។បេ។ មនោណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាក្តី មនោវិញ្ញាណណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិននឿយណាយ មិនលះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួងនេះឯង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។

(៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួង គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុណាក្តី រូបណាក្តី ចក្ខុវិញ្ញាណ

យេ ច ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា ។ បេ ។ យា ច ជិវ្ហា យេ ច រសា យញ្ច ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ យេ ច ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា ។ បេ ។ យោ ច មនោ យេ ច ធម្មា យញ្ច មនោវិញ្ញាណំ យេ ច មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ បញ្ចមំ ។

(៣១) ឯកំ សមយំ ភគវា គយាយំ វិហរតិ គយាសីសេ សទ្ធឹ ភិក្ខុសហស្សេន ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ សព្វំ ភិក្ខវេ អាទិត្តំ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ អាទិត្តំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អាទិត្តំ រូបា អាទិត្តា ចក្ខុវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ ចក្ខុសម្ផស្សោ អាទិត្តោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

ណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ។ បេ ។ ជិហ្វាណាក្តី រសណាក្តី ជិហ្វាវិញ្ញាណណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាដែលត្រូវដឹងដោយជិហ្វាវិញ្ញាណក្តី ។ បេ ។ មនោណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាក្តី មនោវិញ្ញាណណាក្តី ធម្មារម្មណ៍ណាដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវអាយតនៈទាំងពួងនេះឯង គួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។

ចប់សូត្រ ទី៥ ។

(៣១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅជិតស្រះក្នុងស្រុកឈ្មោះគយាសីសៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុ ១.០០០ រូប ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងជារបស់ក្តៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងជារបស់ក្តៅ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជារបស់ក្តៅ រូបជារបស់ក្តៅ ចក្ខុវិញ្ញាណជារបស់ក្តៅ ចក្ខុសម្ផស្សជារបស់ក្តៅ វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ

តម្បិ អាទិត្តំ ។ កេន អាទិត្តំ ។ រាគគ្គិនា ទោសគ្គិនា មោហគ្គិនា អាទិត្តំ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តិ វទាមិ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អាទិត្តា រសា អាទិត្តា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អាទិត្តោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អាទិត្តំ ។ កេន អាទិត្តំ ។ រាគគ្គិនា ទោសគ្គិនា មោហគ្គិនា អាទិត្តំ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តិ វទាមិ ។ បេ ។ មនោ អាទិត្តោ ធម្មា អាទិត្តា មនោវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ

វេទនានោះក៏ជារបស់ក្តៅដែរ ។ ក្តៅដោយអ្វី ។ គប្បីគេពោលថា ក្តៅដោយភ្លើងគឺរាគៈ ដោយភ្លើងគឺទោសៈ ដោយភ្លើងគឺមោហៈ ក្តៅដោយសេចក្តីកើត ដោយសេចក្តីគ្រាំគ្រា ដោយសេចក្តីស្លាប់ ដោយសេចក្តីសោក ដោយសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដោយសេចក្តីទុក្ខកាយ ដោយសេចក្តីទុក្ខចិត្ត ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តតាំងឡាយ ។ បេ ។ អណ្តាតជារបស់ក្តៅ រសជារបស់ក្តៅ ជិវ្ហាវិញ្ញាណជារបស់ក្តៅ ជិវ្ហាសម្ផស្សជារបស់ក្តៅ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជារបស់ក្តៅដែរ ។ ក្តៅដោយអ្វី ។ គប្បីគេពោលថា ក្តៅដោយភ្លើងគឺរាគៈ ដោយភ្លើងគឺទោសៈ ដោយភ្លើងគឺមោហៈ ក្តៅដោយសេចក្តីកើត ដោយសេចក្តីគ្រាំគ្រា ដោយសេចក្តីស្លាប់ ដោយសេចក្តីសោក ដោយសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដោយសេចក្តីទុក្ខកាយ ដោយសេចក្តីទុក្ខចិត្ត ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តតាំងឡាយ ។ បេ ។ មនោជារបស់ក្តៅ ធម្មារម្មណ៍ជារបស់ក្តៅ មនោវិញ្ញាណជារបស់ក្តៅ

មនោសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ ។ កេន អនិច្ចំ ។ រាគគ្គិនា គ្គិនា មោហគ្គិនា អនិច្ចំ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អនិច្ចន្តិ វទាមិ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ

មនោសម្ផស្សជារបស់ក្តៅ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជារបស់ក្តៅដែរ ។ ក្តៅដោយអ្វី ។ តថាគតពោលថា ក្តៅដោយភ្លើងគឺរាគៈ ដោយភ្លើងគឺទោសៈ ដោយភ្លើងគឺមោហៈ ក្តៅដោយសេចក្តីកើត ដោយសេចក្តីគ្រាំគ្រា ដោយសេចក្តីស្លាប់ ដោយសេចក្តីសោក ដោយសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដោយសេចក្តីទុក្ខកាយ ដោយសេចក្តីទុក្ខចិត្ត ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក ជាអ្នកចេះដឹង បានយល់ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ក៏នឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះផង ។ បេ ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះផង កាលបើនឿយណាយ

សព្វវគ្គោ តតិយោ

វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុំ ។ ឥមស្មឹ ច បន វេយ្យាករណស្មឹ ភញ្ញមានេ តស្ស ភិក្ខុសហស្សស្ស អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិមុច្ចឹសូតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

សព្វវគ្គ ទី ៣

ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ (អរិយសាវ័កនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអញក៏បានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ភាសិតនេះហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ នាកាលវេយ្យាករណ៍ (ព្រះសូត្រឥតមានគាថា) នេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគកំពុងត្រាស់ទេសនា ចិត្តរបស់ភិក្ខុទាំង ១,០០០ រូបនោះ ក៏បានផុតស្រឡះហើយចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

៣៦ ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគ-
ហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តត្រ ខោ
ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ សព្វំ ភិក្ខវេ អទ្ធភូតំ ។ កិញ្ច
ភិក្ខវេ សព្វំ អទ្ធភូតំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អទ្ធភូតំ រូបា អទ្ធ-
ភូតា ចក្ខុវិញ្ញាណំ អទ្ធភូតំ ចក្ខុសម្ផស្សោ អទ្ធភូតោ
យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ
វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អទ្ធភូតំ ។ កេន
អទ្ធភូតំ ។ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេ-
វេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អទ្ធភូតន្តិ
វទាមិ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អទ្ធភូតា រសា អទ្ធភូតា ជិវ្ហា-

[៣៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួង ជារបស់ទ្ទាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
វត្ថុទាំងពួង ជារបស់ទ្ទាក់ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុ
ជារបស់ទ្ទាក់ រូបជារបស់ទ្ទាក់ ចក្ខុវិញ្ញាណជារបស់ទ្ទាក់ ចក្ខុសម្ផស្សជា
របស់ទ្ទាក់ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែន
សុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជា
របស់ទ្ទាក់ ។ ជារបស់ទ្ទាក់ដោយអ្វី ។ តថាគតពោលថា ជារបស់ទ្ទាក់
ដោយសេចក្តីកើត សេចក្តីចាស់ជរា សេចក្តីស្លាប់ សេចក្តីសោក សេច-
ក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខកាយ សេចក្តីទុក្ខចិត្ត សេចក្តីចង្អៀត
ចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជារបស់ទ្ទាក់ រសជារបស់ទ្ទាក់ ជិវ្ហា-

វិញ្ញាណំ អាទិត្តំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អាទិត្តោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អាទិត្តំ ។ កេន អាទិត្តំ ។ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តិ វទាមិ ។ បេ ។ មនោ អាទិត្តោ ធម្មា អាទិត្តា មនោវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ មនោសម្ផស្សោ អាទិត្តោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អាទិត្តំ ។ កេន អាទិត្តំ ។ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តិ វទាមិ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ

វិញ្ញាណជារបស់ក្ដៅ ជិវ្ហាសម្ផស្សជារបស់ក្ដៅ វេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះជារបស់ក្ដៅ ។ ជារបស់ក្ដៅដោយអ្វី ។ តថាគតពោលថា ជារបស់ក្ដៅ ដោយសេចក្ដីកើត សេចក្ដីគ្រាំគ្រា សេចក្ដីស្លាប់ សេចក្ដីសោក សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខកាយ សេចក្ដីទុក្ខចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ។ បេ ។ មនោជារបស់ក្ដៅ ធម្មារម្មណ៍ជារបស់ក្ដៅ មនោវិញ្ញាណជារបស់ក្ដៅ មនោសម្ផស្សជារបស់ក្ដៅ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជារបស់ក្ដៅ ។ ជារបស់ក្ដៅដោយអ្វី ។ តថាគតពោលថា ជារបស់ក្ដៅ ដោយសេចក្ដីកើត សេចក្ដីគ្រាំគ្រា សេចក្ដីស្លាប់ សេចក្ដីសោក សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខកាយ សេចក្ដីទុក្ខចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក ជាអ្នកចេះដឹង យល់ឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង

ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មិម្បិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ សត្តមំ ។

(៣៣) សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសារុប្បំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសារុប្បា បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខវេ

នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ។បេ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះផង កាលបើនឿយណាយ ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែការប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៣៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត នឹងសំដែងនូវបដិបទាដ៏សមគួរដល់ការដកឡើងព្រមឫសសេចក្តីសំគាល់គ្រប់ទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ចូរស្តាប់នូវបដិបទានោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃ តថាគតនឹងសំដែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាដ៏សមគួរដល់ការដកឡើងព្រមឫសសេចក្តីសំគាល់គ្រប់ទាំងពួងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល

សព្វវគ្គោ តតិយោ

ចក្ខុំ ន មញ្ញតិ ចក្ខុស្មឹ ន មញ្ញតិ ចក្ខុតោ ន មញ្ញតិ ចក្ខុំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ រូបេ ន មញ្ញតិ រូបេសុ ន មញ្ញតិ រូបតោ ន មញ្ញតិ រូបា មេតិ ន មញ្ញតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន មញ្ញតិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្មឹ ន មញ្ញតិ ចក្ខុវិញ្ញាណតោ ន មញ្ញតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ មេតិ ន មញ្ញតិ ចក្ខុសម្ផស្សំ ន មញ្ញតិ ចក្ខុសម្ផស្សស្មឹ ន មញ្ញតិ ចក្ខុសម្ផស្សតោ ន មញ្ញតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ មេតិ ន មញ្ញតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹម្បិ ន មញ្ញតិ តតោបិ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាយ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាតោ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហា មេតិ ន មញ្ញតិ រសេ ន មញ្ញតិ

ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនសំគាល់នូវចក្ខុ មិនសំគាល់ក្នុងចក្ខុ មិនសំគាល់ដោយចក្ខុ មិនសំគាល់ថាចក្ខុជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវរូបទាំងឡាយ មិនសំគាល់ក្នុងរូបទាំងឡាយ មិនសំគាល់ដោយរូប មិនសំគាល់ថារូបទាំងឡាយជារបស់អញ មិនសំគាល់នូវចក្ខុវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ថាចក្ខុវិញ្ញាណជារបស់អញ មិនសំគាល់នូវចក្ខុសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ក្នុងចក្ខុសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ដោយចក្ខុសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ថាចក្ខុសម្ផ័ស្សជារបស់អញ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនសំគាល់នូវវេទនានោះផង មិនសំគាល់ក្នុងវេទនានោះផង មិនសំគាល់ដោយវេទនានោះផង មិនសំគាល់ថាវេទនានោះជារបស់អញ ។ បេ ។ មិនសំគាល់នូវអណ្តាត មិនសំគាល់ក្នុងអណ្តាត មិនសំគាល់ដោយអណ្តាត មិនសំគាល់ថាអណ្តាតជារបស់អញ មិនសំគាល់នូវរសទាំងឡាយ

រសេសុ ន មញ្ញតិ រសតោ ន មញ្ញតិ រសា មេតិ ន មញ្ញតិ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្មឹ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណតោ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ មេតិ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សំ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្មឹ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សតោ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹ ន មញ្ញតិ តតោ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។បេ។ មនំ ន មញ្ញតិ មនស្មឹ ន មញ្ញតិ មនតោ ន មញ្ញតិ មនោ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ ធម្មេ ន មញ្ញតិ ធម្មេសុ ន មញ្ញតិ ធម្មតោ ន មញ្ញតិ ធម្មា មេតិ ន មញ្ញតិ ។ មនោវិញ្ញាណំ ន មញ្ញតិ មនោវិញ្ញាណស្មឹ ន មញ្ញតិ មនោវិញ្ញាណតោ ន មញ្ញតិ មនោវិញ្ញាណំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ មនោសម្ផស្សំ ន មញ្ញតិ

មិនសំគាល់ក្នុងរសទាំងឡាយ មិនសំគាល់ដោយរស មិនសំគាល់ថារសទាំងឡាយជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវជិវ្ហាវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ក្នុងជិវ្ហាវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ថាជិវ្ហាវិញ្ញាណជារបស់អញ មិនសំគាល់នូវជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ក្នុងជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ដោយជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ថាជិវ្ហាសម្ផ័ស្សជារបស់អញ ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនសំគាល់នូវវេទនានោះផង មិនសំគាល់ក្នុងវេទនានោះផង មិនសំគាល់ដោយវេទនានោះផង មិនសំគាល់ថាវេទនានោះជារបស់អញ ។ បេ ។ មិនសំគាល់នូវមនោ មិនសំគាល់ក្នុងមនោ មិនសំគាល់ដោយមនោ មិនសំគាល់ថាមនោជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ មិនសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ មិនសំគាល់ដោយធម្មារម្មណ៍ មិនសំគាល់ថាធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវមនោវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ក្នុងមនោវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ដោយមនោវិញ្ញាណ មិនសំគាល់ថាមនោវិញ្ញាណជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវមនោសម្ផ័ស្ស

មនោសម្ផស្សស្មឹ ន មញ្ញតិ មនោសម្ផស្សតោ ន មញ្ញតិ មនោសម្ផស្សំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹ ន មញ្ញតិ តតោ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ សព្វំ ន មញ្ញតិ សព្វស្មឹ ន មញ្ញតិ សព្វតោ ន មញ្ញតិ សព្វំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ សោ ឯវំ អមញ្ញមានោ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ អបរិតស្សំ បច្ចត្តញ្ញេវ បរិនិព្វាយតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសារុប្បា បដិបទាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

មិនសំគាល់ក្នុងមនោសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ដោយមនោសម្ផ័ស្ស មិនសំគាល់ថាមនោសម្ផ័ស្សជារបស់អញ ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ មិនសំគាល់នូវវេទនានោះផង មិនសំគាល់ក្នុងវេទនានោះផង មិនសំគាល់ដោយវេទនានោះផង មិនសំគាល់ថាវេទនានោះជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវវត្ថុទាំងពួង មិនសំគាល់ក្នុងវត្ថុទាំងពួង មិនសំគាល់ដោយវត្ថុទាំងពួង មិនសំគាល់ថាវត្ថុទាំងពួងជារបស់អញ ។ លុះភិក្ខុនោះ មិនសំគាល់យ៉ាងនេះ ក៏មិនប្រកាន់ នូវវត្ថុអ្វីមួយ ក្នុងលោក កាលបើមិនប្រកាន់ ក៏មិនតក់ស្លុត កាលបើមិនតក់ស្លុត ក៏រលត់ចំពោះខ្លួនឯង បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អញអស់ហើយ ព្រហ្មចារ្យធម៌អញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថាបដិបទា ដ៏សមគួរដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្តីសំគាល់វត្ថុទាំងពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៣៦) សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសប្បាយំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសប្បាយា បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ ន មញ្ញតិ ចក្ខុស្មឹ ន មញ្ញតិ ចក្ខុតោ ន មញ្ញតិ ចក្ខុំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ រូបេ ន មញ្ញតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន មញ្ញតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សំ ន មញ្ញតិ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹ ន មញ្ញតិ តតោ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ យំ ហិ ភិក្ខវេ មញ្ញតិ យស្មឹ មញ្ញតិ យតោ មញ្ញតិ យំ មេតិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ ភវមេវ អភិនន្ទតិ ។បេ។ ជិវ្ហំ ន មញ្ញតិ

(៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង នូវបដិបទា ជាទីសប្បាយដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្ដីសំគាល់ក្នុងទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់នូវបដិបទានោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា ជាទីសប្បាយដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្ដីសំគាល់ក្នុងទាំងពួងនោះ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មិនសំគាល់នូវចក្ខុ មិនសំគាល់ក្នុងចក្ខុ មិនសំគាល់ដោយចក្ខុ មិនសំគាល់ថាចក្ខុជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់នូវរូបទាំងឡាយ ។ មិនសំគាល់នូវចក្ខុវិញ្ញាណ ។ មិនសំគាល់នូវចក្ខុសម្ផស្ស ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនទុក្ខមិនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនសំគាល់នូវវេទនានោះផង មិនសំគាល់ក្នុងវេទនានោះផង មិនសំគាល់ដោយវេទនានោះផង មិនសំគាល់ថាវេទនានោះជារបស់អញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុសំគាល់នូវអារម្មណ៍ណា សំគាល់ក្នុងអារម្មណ៍ណា សំគាល់ដោយអារម្មណ៍ណា សំគាល់ថាអារម្មណ៍ណាជារបស់អញ អារម្មណ៍នោះ កើតឡើងព្រោះសេចក្ដីសំគាល់នោះ សត្វលោកដែលជាប់ក្នុងភព មានសេចក្ដីប្រែប្រួលផ្សេងៗ រមែងត្រេកអរនឹងភពប៉ុណ្ណោះឯង ។បេ។ មិនសំគាល់នូវជិវ្ហា

ជិវ្ហាយ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហតោ ន មញ្ញតិ ជិវ្ហា មេតិ ន មញ្ញតិ ។ រសេ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាសម្ផស្សំ ន មញ្ញតិ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹបិ ន មញ្ញតិ តតោបិ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ យញ្ហិ ភិក្ខវេ មញ្ញតិ យស្មឹ មញ្ញតិ យតោ មញ្ញតិ យំ មេតិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ ភវមេវ អភិនន្ទតិ ។ បេ ។ មនំ ន មញ្ញតិ មនស្មឹ ន មញ្ញតិ មនតោ ន មញ្ញតិ មនោ មេតិ ន មញ្ញតិ ធម្មេ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ ន មញ្ញតិ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹបិ ន មញ្ញតិ តតោបិ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។

មិនសំគាល់ក្នុងជិវ្ហា មិនសំគាល់ដោយជិវ្ហា មិនសំគាល់ថាជិវ្ហាជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់ នូវរសទាំងឡាយ នូវជិវ្ហាវិញ្ញាណ នូវជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ មិនសំគាល់នូវវេទនានោះផង មិនសំគាល់ក្នុងវេទនានោះផង មិនសំគាល់ដោយវេទនានោះផង មិនសំគាល់ថាវេទនានោះជារបស់អញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុ សំគាល់នូវអារម្មណ៍ណា សំគាល់ក្នុងអារម្មណ៍ណា សំគាល់ដោយអារម្មណ៍ណា សំគាល់នូវអារម្មណ៍ណាថាជារបស់អញ អារម្មណ៍នោះ កើតឡើងព្រោះសេចក្តីសំគាល់នោះ សត្វលោកដែលជាប់ក្នុងភពមានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅផ្សេងៗ រមែងត្រេកអរនឹងភពប៉ុណ្ណោះឯង ។ បេ ។ មិនសំគាល់នូវមនោ មិនសំគាល់ក្នុងមនោ មិនសំគាល់ដោយមនោ មិនសំគាល់ថាមនោជារបស់អញ ។ មិនសំគាល់ នូវធម្មារម្មណ៍ នូវមនោវិញ្ញាណ នូវមនោសម្ផស្ស ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនសំគាល់នូវវេទនានោះផង មិនសំគាល់ក្នុងវេទនានោះផង មិនសំគាល់ដោយវេទនានោះផង មិនសំគាល់ថាវេទនានោះជារបស់អញ ។

យំ ហិ ភិក្ខវេ មញ្ញតិ យស្មឹ មញ្ញតិ យតោ មញ្ញតិ យំ មេតិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ ភវមេវ អភិនន្ទតិ ។ យាវតា ភិក្ខវេ ខន្ធធាតុអាយតនំ តម្បិ ន មញ្ញតិ តស្មឹបិ ន មញ្ញតិ តតោបិ ន មញ្ញតិ តំ មេតិ ន មញ្ញតិ ។ សោ ឯវំ អមញ្ញមានោ ន កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ អបរិតស្សំ បច្ចត្តញ្ញេវ បរិនិព្វាយតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសប្បាយា បដិបទាតិ ។ នវមំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុសំគាល់នូវអារម្មណ៍ណា សំគាល់ក្នុងអារម្មណ៍ណា សំគាល់ដោយអារម្មណ៍ណា សំគាល់ថាអារម្មណ៍ណាជារបស់អញ អារម្មណ៍នោះ កើតឡើងព្រោះសេចក្តីសំគាល់នោះ សត្វលោកដែលជាប់ក្នុងភព មានសេចក្តីប្រែប្រួលផ្សេង ៗ រមែងត្រេកអរនឹងភពប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ទាំងប៉ុន្មាន ភិក្ខុ មិនសំគាល់នូវខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះផង មិនសំគាល់ក្នុងខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះផង មិនសំគាល់ដោយខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះផង មិនសំគាល់ថាខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះជារបស់អញ ។ កាលបើភិក្ខុនោះមិនសំគាល់យ៉ាងនេះ ក៏មិនប្រកាន់នូវអារម្មណ៍តិចតួចក្នុងលោកឡើយ កាលបើមិនប្រកាន់ ក៏មិនតក់ស្លុត កាលបើមិនតក់ស្លុត ក៏រលត់បាត់ខ្លួនឯង រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថាបដិបទា ជាទីសប្បាយដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្តីសំគាល់ទាំងពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

(៣៥) សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសប្បាយំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសប្បាយា បដិបទា ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ រូបា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ បេ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ

(៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង នូវបដិបទា ជាវិសេសបច្ច័យដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្តីសំគាល់ត្រូវទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវបដិបទានោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទា ជាវិសេសបច្ច័យដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្តីសំគាល់ត្រូវទាំងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច ចក្ខុទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ រូប ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ ចក្ខុសម្ផស្សទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង

ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ បេ ។ ជិវ្ហា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ រសា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ។ បេ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ

របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ជិវ្ហាទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ រស ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ តោះបើវេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ តោះបើវេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹងបានឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងចក្ខុផង

រូបេសុបិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ យម្បិទំ
ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ
វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្ពិន្ទតិ ។បេ។ ជិវ្ហាយបិ
និព្ពិន្ទតិ រសេសុបិ ។បេ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ច-
យា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខម-
សុខំ វា តស្មឹបិ និព្ពិន្ទតិ ។បេ។ មនស្មឹបិ និព្ពិន្ទតិ
ធម្មេសុបិ និព្ពិន្ទតិ មនោវិញ្ញាណេបិ មនោសម្ផស្សេបិ
យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ
សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្ពិន្ទតិ
និព្ពិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ
ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

នឹងរូបទាំងឡាយផង នឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ទោះបីវេទ-
នាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះ
ចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះផង ។បេ។ ក៏នឿយ
ណាយនឹងជិវ្ហាផង នឹងរសទាំងឡាយផង ។បេ។ ទោះបីវេទនាណា ជា
សុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជា
បច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះផង ។បេ។ នឿយណាយនឹងមនោ
ផង នឿយណាយនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយផង នឹងមនោវិញ្ញាណផង នឹង
មនោសម្ផស្សផង ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី
ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនា
នោះផង កាលបើនឿយណាយ ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះការប្រាសចាក
តម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើត
ឡើងប្រាកដថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់
ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ

កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ សព្វមញ្ញិតសមុគ្ឃាតសប្បាយា បដិបទាតិ ។ ទសមំ ។

សព្វវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សព្វំ ទ្វេ បហានា
បរិជានា អបរេ ទុវេ
អាទិត្តំ អន្ធភូតញ្ច
សារុប្បា ទ្វេ ច សប្បាយា
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

សោឡសកិច្ចគួរធ្វើបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថាបដិបទា ជាទីសប្បាយដល់ការដកឡើងព្រមនូវសេចក្ដីសំគាល់វត្ថុទាំងពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ សព្វវគ្គ ទី ៣

ឧទ្ទាននៃសព្វវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីវត្ថុទាំងពួង ១ អំពីការលះបង់មានពីរលើក អំពីការកំណត់ដឹងមានពីរលើកដទៃទៀត អំពីរបស់ក្ដៅ ១ អំពីរបស់ខ្វាក់ ១ អំពីបដិបទាដ៏សមគួរ ១ អំពីបដិបទាជាទីសប្បាយមានពីរលើក ហេតុនោះ ទើបហៅថាវគ្គ ។

ជាតិធម្មវគ្គោ

(៣៦) សាវត្ថីយំ ។ សព្វំ ភិក្ខវេ ជាតិធម្មំ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ ជាតិធម្មំ ។ បេ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ជាតិធម្មំ រូបា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ ជាតិធម្មោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ជាតិធម្មំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា រសា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ជាតិធម្មោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ជាតិធម្មំ ។បេ។ មនោ ជាតិធម្មោ ធម្មា ជាតិធម្មា មនោវិញ្ញាណំ ជាតិធម្មំ មនោសម្ផស្សោ ជាតិធម្មោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

ជាតិធម្មវគ្គ

៣៦. ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងវិហារជេតពន (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានជាតិជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានជាតិជាធម្មតា តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមានជាតិជាធម្មតា រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស មានជាតិជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មានជាតិជាធម្មតា ។ បេ ។ ជិវ្ហា រស ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ជិវ្ហាសម្ផស្ស មានជាតិជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះមានជាតិជាធម្មតា ។ បេ ។ មនោមានជាតិជាធម្មតា ធម្មារម្មណ៍មានជាតិជាធម្មតា មនោវិញ្ញាណមានជាតិជាធម្មតា មនោសម្ផស្សមានជាតិជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ

តម្បិ ជាតិធម្មំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្ពិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្ពិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៣៧) សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ ជរាធម្មំ ។

(៣៨) សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ ព្យាធិធម្មំ ។ បេ ។ បស្សំ ភិក្ខវេ ។

(៣៩) សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ មរណធម្មំ ។

(៤០) សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ សោកធម្មំ ។

(៤១) សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ សង្កិលេសធម្មំ ។

វេទនានោះក៏មានជាតិជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង បានឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងរូបទាំងឡាយផង នឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ។ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៣៧) សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានជរាជាធម្មតា ។

(៣៨) សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានព្យាធិជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកបានឃើញយ៉ាងនេះ ។

(៣៩) សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានមរណៈជាធម្មតា ។

(៤០) សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានសេចក្តីសោកជាធម្មតា ។

(៤១) សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានសេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា ។

ជាតិធម្មវគ្គោ ចតុត្ថោ

[៦៦] សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ ខយធម្មំ ។

[៦៧] សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ វយធម្មំ ។

[៦៨] សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ សមុទយធម្មំ ។

[៦៩] សង្ខិត្តំ សព្វំ ភិក្ខវេ និរោធធម្មំ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ និរោធធម្មំ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ និរោធធម្មំ រូបា និរោធធម្មា ចក្ខុវិញ្ញាណំ និរោធធម្មំ ចក្ខុសម្ផស្សោ និរោធធម្មោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និរោធធម្មំ ។បេ។ ជិវ្ហា និរោធធម្មា រសា និរោធធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ និរោធធម្មំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ និរោធធម្មោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និរោធធម្មំ

ជាតិធម្មវគ្គ ទី ៤

[៦៦] សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានកិរិយាអស់ទៅជាធម្មតា ។

[៦៧] សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានកិរិយាសូន្យទៅជាធម្មតា ។

[៦៨] សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានការប្រជុំកើតឡើងជាធម្មតា ។

[៦៩] សេចក្តីសង្ខេប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានការរលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងពួងមានការរលត់ជាធម្មតា តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមានការរលត់ជាធម្មតា រូបមានការរលត់ជាធម្មតា ចក្ខុវិញ្ញាណមានការរលត់ជាធម្មតា ចក្ខុសម្ផស្សមានការរលត់ជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មានការរលត់ជាធម្មតា ។បេ។ ជិវ្ហាមានការរលត់ជាធម្មតា រសមានការរលត់ជាធម្មតា ជិវ្ហាវិញ្ញាណមានការរលត់ជាធម្មតា ជិវ្ហាសម្ផស្សមានការរលត់ជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះមានការរលត់ជាធម្មតា

។បេ។ មនោ និរោធធម្មោ ធម្មា និរោធធម្មា មនោវិញ្ញាណំ និរោធធម្មំ មនោសម្ផស្សោ និរោធធម្មោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និរោធធម្មំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

ជាតិធម្មវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ជាតិជរាព្យាធិមរណំ
សោកា ច សង្កិលេសា ច
ខយធម្មា(១) វយធម្មា សមុទយធម្មំ
និរោធធម្មេន តេ ទសាតិ ។

១ ឧ. ជាតិ ... សោកា ច សង្កិលេសិកំ ខយវយសមុទយំ ..., តិ ។ ឧ. សង្កិលេសោ ច ។

។បេ។ មនោមានការរលត់ជាធម្មតា ធម្មារម្មណ៍មានការរលត់ជាធម្មតា មនោវិញ្ញាណមានការរលត់ជាធម្មតា មនោសម្ផស្សមានការរលត់ជាធម្មតា ពោះបើវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មានការរលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក ជាអ្នកចេះដឹង បានឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងចក្ខុផង ។បេ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ចប់ ជាតិធម្មវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃជាតិធម្មវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីធម៌ ១០ យ៉ាងនោះ គឺជាតិ ១ ជរា ១ ព្យាធិ ១ មរណៈ ១ សោក ១ សង្កិលេស ១ ខយធម៌ ១ វយធម៌ ១ សមុទយធម៌ ១ និរោធធម៌ ១ ។

អនិច្ចវគ្គោ

[៤៦] សាវត្ថិយំ ។ តត្រ ខោ ។ បេ ។ សព្វំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ អនិច្ចំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ រូបា អនិច្ចា ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា រសា អនិច្ចា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ ។ បេ ។ មនោ អនិច្ចោ ធម្មា អនិច្ចា មនោវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ មនោសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

អនិច្ចវគ្គ

[៤៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ គង់នៅទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់មិនទៀងទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់មិនទៀង តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនទៀង រូបមិនទៀង ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មិនទៀង ។ បេ ។ ជិវ្ហាមិនទៀង រសមិនទៀង ជិវ្ហាវិញ្ញាណមិនទៀង ជិវ្ហាសម្ផស្សមិនទៀង ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មិនទៀង ។ បេ ។ មនោមិនទៀង ធម៌មិនទៀង មនោវិញ្ញាណមិនទៀង មនោសម្ផស្សមិនទៀង ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយក្នុងចក្ខុផង ។ បេ ។ រមែងដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៧) សព្វំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។

(៦៨) សព្វំ ភិក្ខវេ អនត្តា ។

(៦៩) សព្វំ ភិក្ខវេ អភិញ្ញេយ្យំ ។

(៧០) សព្វំ ភិក្ខវេ បរិញ្ញេយ្យំ ។

(៧១) សព្វំ ភិក្ខវេ បហាតព្វំ ។

(៧២) សព្វំ ភិក្ខវេ សច្ឆិកាតព្វំ ។

(៧៣) សព្វំ ភិក្ខវេ អភិញ្ញា បរិញ្ញេយ្យំ ។

(៧៤) សព្វំ ភិក្ខវេ ឧបទ្ទុតំ ។

(៧៥) សព្វំ ភិក្ខវេ ឧបស្សដ្ឋំ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ សព្វំ ឧបស្សដ្ឋំ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ឧបស្សដ្ឋំ រូបា ឧបស្សដ្ឋា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧបស្សដ្ឋំ ចក្ខុសម្ផស្សោ ឧបស្សដ្ឋោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ឧបស្សដ្ឋំ ។ បេ ។

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់ជាទុក្ខ ។

(៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់មិនមែនជារបស់ខ្លួន ។

(៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់បុគ្គលត្រូវដឹងជាក់ ។

(៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់បុគ្គលត្រូវកំណត់ដឹង ។

(៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់បុគ្គលត្រូវលះបង់ ។

(៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់ បុគ្គលត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។

(៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់ បុគ្គលត្រូវកំណត់ដឹង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ។

(៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់ មានទោសជាគ្រឿងបៀតបៀន ។

(៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់ជាគ្រឿងអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ទាំងអស់ ជាគ្រឿងអន្តរាយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុ ជាគ្រឿងអន្តរាយ រូប ជាគ្រឿងអន្តរាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាគ្រឿងអន្តរាយ ចក្ខុសម្ផស្ស ជាគ្រឿងអន្តរាយ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏ជាគ្រឿងអន្តរាយ ។ បេ ។

អនិច្ចវគ្គោ បញ្ចមោ

ជិវ្ហា ឧបស្សដ្ឋា រសា ឧបស្សដ្ឋា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧបស្សដ្ឋំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ឧបស្សដ្ឋោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ឧបស្សដ្ឋំ ។ មនោ ឧបស្សដ្ឋោ ធម្មា ឧបស្សដ្ឋា មនោវិញ្ញាណំ ឧបស្សដ្ឋំ មនោសម្ផស្សោ ឧបស្សដ្ឋោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ឧបស្សដ្ឋំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

អនិច្ចវគ្គោ បញ្ចមោ ។

អនិច្ចវគ្គ ទី ៥

ជិវ្ហា ជាគ្រឿងអន្តរាយ រស ជាគ្រឿងអន្តរាយ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ជាគ្រឿងអន្តរាយ ជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស ជាគ្រឿងអន្តរាយ ទោះបើវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាគ្រឿងអន្តរាយ ។ ចិត្តជាគ្រឿងអន្តរាយ ធម៌ជាគ្រឿងអន្តរាយ មនោវិញ្ញាណ ជាគ្រឿងអន្តរាយ មនោសម្ផ័ស្ស ជាគ្រឿងអន្តរាយ ទោះបើវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏ជាគ្រឿងអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក អ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ចប់ អនិច្ចវគ្គ ទី ៥ ។

តស្សុទ្ទានំ

អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា
អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ
បហាតព្វំ សច្ឆិកាតព្វំ
អភិញ្ញេយ្យំ(១) បរិញ្ញេយ្យំ
ឧបទ្ទុតំ ឧបស្សដ្ឋំ
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

សឡាយតនវគ្គេ បណ្ណាសកំ បឋមំ ។

តស្សុទ្ទានំ

សុទ្ធវគ្គោ យមកោ ច
សព្វវគ្គជាតិ ច (២)
អនិច្ចវគ្គោ បញ្ចាសំ
បញ្ញាសោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

---

១ ឱ. ម. អភិញ្ញាតំ ។ ២ សុទ្ធវគ្គញ្ច តោ យមកំ សព្វំ វគ្គំ ជាតិធម្ម ច ។ ម. សព្វំ វគ្គំ ជាតិធម្មំ ។

ឧទ្ទាននៃអនិច្ចវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីរបស់ មិនទៀង ១ ជាទុក្ខ ១ មិនមែនជារបស់ខ្លួន ១ ត្រូវដឹងជាក់ ១ ត្រូវកំណត់ដឹង ១ ត្រូវលះបង់ ១ ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ១ ត្រូវកំណត់ដឹងដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ១ ជាគ្រឿងបៀតបៀន ១ ជាគ្រឿងអន្តរាយ ១ ហេតុនោះ ទើបលោកហៅថា វគ្គ ។

ចប់ បឋមបណ្ណាសកៈក្នុងសឡាយតនវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃបឋមបណ្ណាសកៈនោះគឺ

សុទ្ធវគ្គ ១ យមកវគ្គ ១ សព្វវគ្គ ១ ជាតិវគ្គ ១ អនិច្ចវគ្គជាគម្រប់ប្រាំ ១ លោកហៅថាមួយបណ្ណាសកៈ តាមសឡាយតនវគ្គនោះ ។

ទុតិយបណ្ណាសកំ

អវិជ្ជាវគ្គោ

(៨៦) សាវត្ថិយំ ។ បេ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ រូបេ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សំ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហំ កាយំ មនំ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ

ទុតិយបណ្ណាសកៈ

អវិជ្ជាវគ្គ

(៨៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលកាលដឹង កាលឃើញ នូវភ្នែកថាមិនទៀង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង កាលដឹង កាលឃើញ នូវរូបថាមិនទៀង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង កាលដឹង កាលឃើញ នូវចក្ខុវិញ្ញាណ នូវចក្ខុសម្ផស្ស នូវវេទនានោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនទៀង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ កាលដឹង កាលឃើញ នូវត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ថាមិនទៀង ទើបលះអវិជ្ជាបាន

វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ធម្មេ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ បឋមំ ។

[៦៧] កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ(១) អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តិ រូបេ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តិ ចក្ខុសម្ផស្សំ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តិ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ

១ ឱ. ម. ភិក្ខុ ។

វិជ្ជាក៏កើតឡើង កាលដឹង កាលឃើញ នូវធម៌ នូវមនោវិញ្ញាណ នូវមនោសម្ផស្ស នូវវេទនា ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនទៀង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលកាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។

ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៦៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលកាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹង កាលឃើញ នូវភ្នែកថាមិនទៀង ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន កាលដឹង កាលឃើញ នូវរូបថាមិនទៀង ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន កាលដឹង កាលឃើញ នូវចក្ខុវិញ្ញាណថាមិនទៀង ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន កាលដឹង កាលឃើញ នូវចក្ខុសម្ផស្សថាមិនទៀង ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន ។ បេ ។ បុគ្គលកាលដឹង កាលឃើញនូវវេទនាទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនទៀង ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ជានតោ ឯវំ បស្សតោ សញ្ញោជនា បហីយន្តីតិ ។ ទុតិយំ ។

(៨៨) កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ សញ្ញោជនា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តិ រូបេ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សំ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តិ ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហំ កាយំ មនំ ធម្មេ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ សញ្ញោជនា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ សញ្ញោជនា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តីតិ ។ តតិយំ ។

(៨៩) កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ អាសវា បហីយន្តីតិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ។

បុគ្គលកាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបលះបង់សញ្ញោជនៈបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(៨៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលកាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ទើបសញ្ញោជនៈរលើងទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ នូវភ្នែកថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ទើបសញ្ញោជនៈរលើងទៅបាន កាលដឹង កាលឃើញ នូវរូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស នូវវេទនាទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ទើបសញ្ញោជនៈរលើងទៅបាន ។ បុគ្គលកាលដឹង កាលឃើញ នូវត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស នូវវេទនាទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ទើបសញ្ញោជនៈរលើងទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបសញ្ញោជនៈរលើងទៅបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(៨៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលកាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់អាសវៈបាន ។ បេ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៦០) ។បេ។ អាសវា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តីតិ ។បេ។ បញ្ចមំ ។

(៦១) ។បេ។ អនុសយា បហីយន្តីតិ ។ បេ ។ ឆដ្ឋំ ។

(៦២) ។បេ។ អនុសយា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខវេ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អនុសយា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តិ ។បេ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហំ កាយំ មនំ ធម្មេ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អនុសយា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អនុសយា សមុគ្ឃាតំ គច្ឆន្តីតិ ។ សត្តមំ ។

(៦០) ។បេ។ ទើបអាសវៈរលើងទៅបាន ។បេ។ ចប់សូត្រទី៥ ។

(៦១) ។បេ។ ទើបលះបង់អនុស័យបាន ។បេ។ ចប់សូត្រ ទី៦ ។

(៦២) ។បេ។ ទើបអនុស័យរលើងទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹង កាលឃើញ នូវភ្នែកថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ទើបអនុស័យរលើងទៅបាន ។បេ។ កាលដឹង កាលឃើញ នូវត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស នូវវេទនា ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ទើបអនុស័យរលើងទៅបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបអនុស័យរលើងទៅបាន ។ ចប់សូត្រ ទី៧ ។

(៦៣) សព្វុបាទានបរិញ្ញាយ វោ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សព្វុបាទានបរិញ្ញាយ ធម្មោ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ វិមោក្ខា បរិញ្ញាតំ មេ ឧបាទានន្តិ បជានាតិ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ទេ ច ។ ឃានញ្ច បដិច្ច គន្ធេ ច ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ។ កាយញ្ច បដិច្ច ផោដ្ឋព្វេ ច ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ

(៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវឧបាទានទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដូចម្តេចដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវឧបាទានទាំងពួង ។ ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ (នេះ) ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយទាំងចក្ខុផង នឿយណាយទាំងរូបផង នឿយណាយទាំងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយទាំងចក្ខុសម្ផស្សផង នឿយណាយទាំងវេទនាផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តទើបរួចស្រឡះ អរិយសាវកនោះរមែងដឹងច្បាស់ថា ឧបាទានអាត្មាអញបានកំណត់ដឹងហើយ ព្រោះការរួចស្រឡះ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ។ ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន ។ ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ។ ព្រោះអាស្រ័យកាយនិងផោដ្ឋព្វៈ ។ ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម៌ ទើបមនោវិញ្ញាណកើតឡើង ប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ

មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ធម្មេសុបិ និព្វិន្ទតិ មនោវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ មនោសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ វិមោក្ខាបរិញ្ញាតំ មេ ឧបាទានន្តិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វុបាទានបរិញ្ញាយ ធម្មោតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៦៤) សព្វុបាទានបរិយាទានាយ វោ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សព្វុបាទានបរិយាទានាយ ធម្មោ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សបច្ចយា វេទនា ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ

រមែងនឿយណាយនឹងចិត្តផង នឿយណាយនឹងធម៌ផង នឿយណាយនឹងមនោវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងមនោសម្ផស្សផង នឿយណាយនឹងវេទនាផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែការប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏រួចស្រឡះ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឧបាទានអាត្មាអញបានកំណត់ដឹងហើយ ព្រោះការរួចស្រឡះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងឈ្មោះថា ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវឧបាទានទាំងពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគ្របសង្កត់នូវឧបាទានទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដូចម្តេច ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគ្របសង្កត់នូវឧបាទានទាំងពួង ។ ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយ-សាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង

អវិជ្ជាវគ្គោ បឋមោ

រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុ-សម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ វិមោក្ខា បរិយាទិន្នំ មេ ឧបាទានន្តិ ប-ជានាតិ ។បេ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ។បេ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ មនស្មិំបិ និព្វិន្ទតិ ធម្មេសុបិ និព្វិន្ទតិ មនោវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ មនោសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ វិមោក្ខា បរិយាទិន្នំ មេ ឧបាទានន្តិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វុបា-ទានបរិយាទានាយ ធម្មោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

អវិជ្ជាវគ្គ ទី ១

នឿយណាយនឹងរូបទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង នឿយណាយនឹងវេទនាផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏រួចស្រឡះ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឧបាទានកក្ខអញបានគ្របសង្កត់ហើយ ព្រោះការរួចស្រឡះ ។បេ។ ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ទើបជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើង ។បេ។ ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម៌ ទើបមនោវិញ្ញាណកើតឡើង ប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចិត្តផង នឿយណាយនឹងធម៌ផង នឿយណាយនឹងមនោវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងមនោសម្ផស្សផង នឿយណាយនឹងវេទនាផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏រួចស្រឡះ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឧបាទានកា-ក្ខអញបានគ្របសង្កត់ហើយ ព្រោះការរួចស្រឡះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ នេះឯង ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគ្របសង្កត់នូវឧបាទានទាំង-ពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៦៨) សព្វុបាទានបរិយាទានាយ វោ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សព្វុបាទានបរិយាទានាយ ធម្មោ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ រូបា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោ ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

[៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគ្របសង្កត់នូវឧបាទានទាំងពួង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដូចម្តេច ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគ្របសង្កត់នូវឧបាទានទាំងពួង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច ភ្នែកទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះ ដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ រូប ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចក្ខុសម្ផ័ស្សទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះវេទនាណា នោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផ័ស្ស វេទនាណានោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀងឬមិនទៀង ។

អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ រសេសុបិ និព្វិន្ទតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណេបិ ជិវ្ហាសម្ផស្សេបិ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ធម្មេសុបិ និព្វិន្ទតិ មនោវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ មនោសម្ផស្សេបិ

មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ គឺរមែងនឿយណាយនឹងវេទនានោះផង ។ បេ ។ រមែងនឿយណាយនឹងអណ្តាតផង នឿយណាយនឹងរសផង នឿយណាយនឹងជិវ្ហាវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងជិវ្ហាសម្ផស្សផង វេទនាណា កើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ រមែងនឿយណាយនឹងចិត្តផង នឿយណាយនឹងធម៌ផង នឿយណាយនឹងមនោវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងមនោសម្ផស្សផង

យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ សព្វុបាទានបរិយាទានាយ ធម្មោតិ ។ ទសមំ ។

អវិជ្ជាវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អវិជ្ជា សញ្ញោជនា ទ្វេ
អាសវេន ទ្វេ វុត្តា
អនុសយា អបរេ ទ្វេ
បរិញ្ញា ទ្វេ បរិយាទិន្នា(១)
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

១ ឱ. ម. បរិយាទិន្នំ ។

ពោះវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏រួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្ត រួចស្រឡះហើយ ញាណ ក៏កើតឡើងថា ចិត្ត (របស់អាត្មាអញ) រួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីគ្របសង្កត់នូវឧបាទានទាំងពួង ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ អវិជ្ជាវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃអវិជ្ជាវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីអវិជ្ជា ១ សញ្ញោជនៈពីរលើក អាសវៈពីរលើក
អនុស័យពីរលើក ការកំណត់ដឹង ១ ធម៌គ្របសង្កត់ពីរលើក
ហេតុនោះ ទើបលោករាប់ជាមួយវគ្គ ។

មិគជាលវគ្គោ

[៦៦] សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា មិគជាលោ យេន ភគវា ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មិគជាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯកវិហារី ឯកវិហារីតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ឯកវិហារី ហោតិ កិត្តាវតា ច បន សទុតិយវិហារី ហោតីតិ ។ សន្តិ ខោ មិគជាល ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទិ នន្ទិយា សតិ សារាគោ ហោតិ សារាគេ សតិ

មិគជាលវគ្គ

[៦៦] និទានក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះមិគជាលៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះព្រះមិគជាលៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនៃគេនិយាយថា បុគ្គលមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯង មានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯងដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គលមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯង តើដោយហេតុដូចម្តេច ចំណែកបុគ្គលមានប្រក្រតីនៅរួមគ្នាជាគម្រប់ពីរ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានរូបទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយភ្នែក ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះរូបនោះ កាលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាល រមែងកើតឡើង កាលបើមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល សេចក្តីប្រាថ្នាក៏មាន កាលបើមានសេចក្តីប្រាថ្នា

សញ្ញោគោ ហោតិ ។ នន្ទិសញ្ញោជនសំយុត្តោ ខោ មិគជាល ភិក្ខុ សទុតិយវិហារីតិ វុច្ចតិ ។បេ។ សន្តិ ខោ មិគជាល ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ មនោ-វិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិ-នន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទិ នន្ទិយា សតិ សារាគោ ហោតិ សារាគេ សតិ សញ្ញោគោ ហោតិ ។ នន្ទិសញ្ញោជនសំយុត្តោ ខោ មិគជាល ភិក្ខុ សទុតិយវិហារីតិ វុច្ចតិ ។ ឯវំ វិហារី ច មិគជាល ភិក្ខុ កិញ្ចាបិ អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវតិ អប្បសទ្ទានិ អប្បនិគ្ឃោ-សានិ វិជនវាតានិ មនុស្សរាហសេយ្យកានិ បដិ-សល្លានសារុប្បានិ អថខោ សទុតិយវិហារីតិ វុច្ចតិ ។

សំយោជនៈក៏មាន ។ ម្នាលមិគជាលៈ ភិក្ខុដែលជាប់ចំពាក់ដោយចំណងគឺសេចក្តីត្រេកត្រអាលហ្នឹងឯង ហៅថាអ្នកមានប្រក្រតីនៅរួមគ្នាជាគម្រប់ពីរ ។បេ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានរសដែលត្រូវដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។ មានធម្មារម្មណ៍ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះធម៌នោះ កាលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះធម៌នោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាល រមែងកើតឡើង កាលបើមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល សេចក្តីប្រាថ្នាក៏មាន កាលបើសេចក្តីប្រាថ្នាមាន សំយោជនៈក៏មាន ។ ម្នាលមិគជាលៈ ភិក្ខុដែលជាប់ចំពាក់ដោយចំណងគឺសេចក្តីត្រេកត្រអាលហ្នឹងឯង ហៅថាអ្នកមានប្រក្រតីនៅរួមគ្នាជាគម្រប់ពីរ ។ ម្នាលមិគជាលៈ ភិក្ខុ ដែលមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះ ទុកជាទៅគប់ទីសេនាសនៈស្ងាត់ ដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃតូចព្រៃធំ ជាកន្លែងមានសំឡេងតិច មានសូរគឹកកងតិច មិនមានខ្យល់ គួរដល់អំពើស្ងាត់កំបាំងរបស់មនុស្ស គួរដល់ការពួនសម្ងំនៅដោយ ក៏នៅតែហៅថា អ្នកមានប្រក្រតីនៅរួមគ្នាជាគម្រប់ពីរ ។

តំ កិស្ស ហេតុ ។ តណ្ហា ហិស្ស ទុតិយា សាស្ស អប្បហីនា តស្មា សទុតិយវិហារីតិ វុច្ចតិ ។

(៦៧) សន្តិ ច ខោ មិគជាល ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ នន្ទិ និរុជ្ឈតិ នន្ទិយា អសតិ សារាគោ ន ហោតិ សារាគេ អសតិ សញ្ញោគោ ន ហោតិ ។ នន្ទិសញ្ញោជនវិសំយុត្តោ ខោ មិគជាល ភិក្ខុ ឯកវិហារីតិ វុច្ចតិ ។បេ។ សន្តិ ខោ មិគជាល ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ខោ មិគជាល មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា

ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ? ព្រោះថា ភិក្ខុនោះមានតណ្ហាជាគម្រប់ពីរ ឯតណ្ហានោះឯង ភិក្ខុនោះមិនបានលះបង់ហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាហៅថា អ្នកមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ជាគម្រប់ពីរ ។

(៦៧) ម្នាលមិគជាលៈ មានរូបដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយភ្នែក ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តចំពោះរូបនោះទេ កាលភិក្ខុនោះ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្ត ចំពោះរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលក៏រលត់ទៅ កាលបើមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល សេចក្តីប្រាថ្នាក៏មិនមាន កាលបើមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា សំយោជនៈក៏មិនមាន ។ ម្នាលមិគជាលៈ ភិក្ខុដែលប្រាសចាកចំណងគឺសេចក្តីត្រេកត្រអាលហ្នឹងឯង ហៅថាអ្នកមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯង ។បេ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានរសដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានធម្មារម្មណ៍ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់

កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ នន្ទិ និរុជ្ឈតិ នន្ទិយា អសតិ សារាគោ ន ហោតិ សារាគេ អសតិ សញ្ញោគោ ន ហោតិ ។ នន្ទិសញ្ញោជនវិសំយុត្តោ[១] ខោ មិគជាល ភិក្ខុ ឯកវិហារីតិ វុច្ចតិ ។ ឯវំវិហារី ច មិគជាល ភិក្ខុ កិញ្ចាបិ គាមន្តេ វិហរតិ អាកិណ្ណោ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីហិ ឧបាសកេហិ ឧបាសិកាហិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អថខោ ឯកវិហារីតិ វុច្ចតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តណ្ហា ហិស្ស ទុតិយា សាស្ស[២] បហីនា តស្មា ឯកវិហារីតិ វុច្ចតីតិ ។ បឋមំ ។

១ ម. នន្ទិសំយោជនវិប្បយុត្តោ ខោ ។ ២ ម. សាយំ ។

ប្រកបដោយកាម គួរជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្ត ចំពោះធម៌នោះទេ កាលភិក្ខុនោះ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងធម៌នោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលក៏រលត់ទៅ កាលបើមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល សេចក្តីប្រាថ្នាក៏មិនមាន កាលបើមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា សំយោជនៈក៏មិនមាន ។ ម្នាលមិគជាលៈ ភិក្ខុ ដែលប្រាសចាកចំណងគឺសេចក្តីត្រេកត្រអាល ហៅថាអ្នកមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯង ។ ម្នាលមិគជាលៈ ភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅយ៉ាងនេះ ទុកជានៅក្នុងស្រុកច្រឡូកច្រឡំ ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ពួកស្តេចនិងរាជមហាមាត្យរបស់ស្តេច ពួកតិរ្ថិយនិងសាវ័ករបស់តិរ្ថិយក៏ដោយ ក៏នៅតែហៅថា អ្នកមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា ភិក្ខុនោះមានតណ្ហាជាគម្រប់ពីរមែន តែតណ្ហានោះ ភិក្ខុនោះបានលះបង់ហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាហៅថា អ្នកមានប្រក្រតីនៅម្នាក់ឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៦៨) អថខោ អាយស្មា មិគជាលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មិគជាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ សន្តិ ខោ មិគជាល ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទិ នន្ទិសមុទយា ទុក្ខសមុទយោ មិគជាលាតិ វទាមិ ។បេ។ សន្តិ ខោ មិគជាល ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ខោ មិគជាល មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា

(៦៨) គ្រានោះ ព្រះមិគជាលៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះមិគជាលៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គបើបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញអំពីពួក មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានរូប ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយភ្នែក ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះរូបនោះ កាលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលក៏កើតឡើង ម្នាលមិគជាលៈ តថាគតពោលថា ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ មកពីហេតុកើតឡើងនៃសេចក្តីត្រេកត្រអាល ។ បេ ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានរសដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទិ នន្ទិសមុទយា ទុក្ខសមុទយោ មិគជាលាតិ វទាមិ ។

(៦៤) សន្តិ ខោ មិគជាល ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នអជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ នន្ទិ និរុជ្ឈតិ នន្ទិនិរោធា ទុក្ខនិរោធោ មិគ-ជាលាតិ វទាមិ ។បេ។ សន្តិ ខោ មិគជាល ជិវ្ហា-វិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ខោ មិគជាល មនោ-វិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូប-

ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះធម៌នោះ កាលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តចំពោះធម៌នោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលក៏កើតឡើង ម្នាលមិគជាលៈ តថាគតពោលថា ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ មកពីហេតុកើតឡើងនៃសេចក្តីត្រេកត្រអាល ។

(៦៤) ម្នាលមិគជាលៈ មានរូបដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងរូបនោះទេ កាលភិក្ខុនេះ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាល រមែងរលត់ទៅ ម្នាលមិគជាលៈ តថាគតពោលថា ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខ មកពីហេតុរលត់ទៅនៃសេចក្តីត្រេកត្រអាល ។បេ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានរស ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលមិគជាលៈ មានធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ជាទីប្រាថ្នា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

សញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ នន្ទិ និរុជ្ឈតិ នន្ទិនិរោធា ទុក្ខនិរោធោ មិគជាលាតិ វទាមីតិ ។

(៧០) អថខោ អាយស្មា មិគជាលោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា មិគជាលោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ(១) ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្ម-

១ ម. វិហាសិ ។

ជាទីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងធម៌នោះទេ កាលភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងធម៌នោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលរមែងរលត់ទៅ ម្នាលមិគជាលៈ តថាគតពោលថា ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខ មកពីហេតុរលត់ទៅនៃសេចក្តីត្រេកត្រអាល ។

(៧០) គ្រានោះ ព្រះមិគជាលៈមានអាយុ ត្រេកអរអនុមោទនានូវភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណស្រេចហើយ ក៏ចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមិគជាលៈមានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវទីបំផុតព្រហ្មចរិយៈ មិនមានគុណជាតដទៃលើសលុបជាង ដែលជាទីត្រូវការរបស់ពួកកុលបុត្រ ដែលចេញចាកផ្ទះបួសដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មា

ចរិយំ តាតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញា-
សិ ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា មិគជាលោ អរហតំ
អហោសីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(៧១) ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ
វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ អាយស្មា ស-
មិទ្ធិ យេន ភគវា ។បេ។ ភគវន្តំ ឯតទវោច មារោ
មារោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ មារោ
វា អស្ស មារបញ្ញត្តិ វាតិ ។ យត្ថ ខោ សមិទ្ធិ អត្ថិ
ចក្ខុ អត្ថិ រូបា អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណ-
វិញ្ញាតព្វា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។
អត្ថិ សោតំ អត្ថិ សទ្ទា អត្ថិ សោតវិញ្ញាណំ អត្ថិ សោ-
តវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារប-
ញ្ញត្តិ វា ។ អត្ថិ ឃានំ អត្ថិ គន្ធា អត្ថិ ឃានវិញ្ញាណំ

អញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ
មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមាន
ឡើយ ។ បណ្ដាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះមិគជាលៈមានអាយុ ក៏
បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(៧១) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន
ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ ព្រះសមិទ្ធិមាន
អាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះ
មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យគេនិយាយថា
មារ មារ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មារ ឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាមារ ដោយ
ហេតុដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលសមិទ្ធិ ទីណាមានចក្ខុ មានរូប មាន
ចក្ខុវិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មានមារ
ឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាមារ ។ មានត្រចៀក មានសំឡេង មានសោត-
វិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មានមារ
ឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាមារ ។ មានច្រមុះ មានក្លិន មានឃានវិញ្ញាណ

អត្ថិ ឃានវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។ អត្ថិ ជិវ្ហា អត្ថិ រសា អត្ថិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អត្ថិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។ អត្ថិ កាយោ អត្ថិ ផោដ្ឋព្វា អត្ថិ កាយវិញ្ញាណំ អត្ថិ កាយវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។ អត្ថិ មនោ អត្ថិ ធម្មា អត្ថិ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថិ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។

(៧២) យត្ថ ច ខោ សមិទ្ធិ នត្ថិ ចក្ខុ នត្ថិ រូបា នត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ នត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា នត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។បេ។ នត្ថិ ជិវ្ហា នត្ថិ រសា នត្ថិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ នត្ថិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា នត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វា ។បេ។ នត្ថិ មនោ នត្ថិ ធម្មា នត្ថិ មនោវិញ្ញាណំ នត្ថិ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា នត្ថិ តត្ថ មារោ វា មារបញ្ញត្តិ វាតិ ។ តតិយំ ។

មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ ទីនោះ ក៏មានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារ ។ មានអណ្តាត មានរស មានជិវ្ហាវិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ទីនោះ ក៏មានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារ ។ មានកាយ មានផ្សព្វ មានកាយវិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ទីនោះ ក៏មានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារ ។ មានចិត្ត មានធម៌ មានមនោវិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណ ទីនោះ ក៏មានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារ ។

(៧២) ម្នាលសមិទ្ធិ ចំណែកខាងទីណា មិនមានចក្ខុ មិនមានរូប មិនមានចក្ខុវិញ្ញាណ មិនមានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មិនមានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារទេ ។បេ។ មិនមានអណ្តាត មិនមានរស មិនមានជិវ្ហាវិញ្ញាណ មិនមានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មិនមានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារដែរ ។បេ។ មិនមានចិត្ត មិនមានធម៌ មិនមានមនោវិញ្ញាណ មិនមានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មិនមានមារ ឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាមារដែរ ។

ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(៧៣) សត្តោ សត្តោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សត្តោ វា អស្ស សត្តបញ្ញត្តិ វាតិ ។បេ។ ចតុត្ថំ ។

(៧៤) ទុក្ខំ ទុក្ខន្តិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ទុក្ខំ វា អស្ស ទុក្ខបញ្ញត្តិ វាតិ ។បេ។ បញ្ចមំ ។

(៧៥) លោកោ លោកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ លោកោ វា អស្ស លោកបញ្ញត្តិ វាតិ ។ យត្ថ ខោ សមិទ្ធិ អត្ថិ ចក្ខុ អត្ថិ រូបា អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ លោកោ វា លោកបញ្ញត្តិ វា ។បេ។ អត្ថិ ជិវ្ហា ។បេ។ អត្ថិ មនោ អត្ថិ ធម្មា អត្ថិ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថិ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្ពា ធម្មា អត្ថិ តត្ថ លោកោ វា លោកបញ្ញត្តិ វា ។

(៧៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យគេតែងនិយាយថា សត្វ សត្វ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សត្វ ឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាសត្វ តើដោយហេតុដូចម្ដេចខ្លះ ។បេ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៧៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យគេតែងនិយាយថា ទុក្ខ ទុក្ខ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុក្ខ ឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាទុក្ខ តើដោយហេតុដូចម្ដេចខ្លះ ។បេ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(៧៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យគេតែងនិយាយថា លោក លោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លោក ឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាលោក តើដោយហេតុដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលសមិទ្ធិ ទីណាមានចក្ខុ មានរូប មានចក្ខុវិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ទីនោះរមែងមានលោកឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាលោក ។បេ។ មានអណ្ដាត ។បេ។ មានចិត្ត មានធម៌ មានមនោវិញ្ញាណ មានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណ ទីនោះរមែងមានលោកឬសេចក្ដីបញ្ញត្តិថាលោកដែរ ។

[៧៦] យត្ថ ច ខោ សមិទ្ធិ នត្ថិ ចក្ខុ នត្ថិ រូបា នត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ នត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា នត្ថិ តត្ថ លោកោ វា លោកបញ្ញត្តិ វា ។ បេ ។ នត្ថិ ជិវ្ហា ។ បេ ។ នត្ថិ មនោ នត្ថិ ធម្មា នត្ថិ មនោវិញ្ញាណំ នត្ថិ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វា ធម្មា នត្ថិ តត្ថ លោកោ វា លោកបញ្ញត្តិ វាតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[៧៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច ឧបសេនោ រាជគហេ វិហរន្តិ សីតវនេ សប្បសោណ្ឌិកបព្ភារេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស កាយេ អាសីវិសោ បតិតោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា ឧបសេនោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ឯថ មេ អាវុសោ ឥមំ កាយំ មញ្ចកំ អារោបេត្វា ពហិទ្ធា នីហរថ បុរាយំ កាយោ(១) ឥធេវ វិកិរតិ សេយ្យថាបិ ភុសមុដ្ឋីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ ឧបសេនំ ឯតទវោច ន ខោ បន មយំ បស្សាម អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស កាយស្ស វា អញ្ញថត្តំ

១ អដ្ឋកថាយំ បន បុរាណកាយោតិ ទិស្សតិ ។

[៧៦] ម្នាលសមិទ្ធិ ចំណែកខាងទីណាមិនមានចក្ខុ មិនមានរូប មិនមានចក្ខុវិញ្ញាណ មិនមានធម៌ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មិនមានលោកឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាលោកទេ ។ បេ ។ មិនមានអណ្តាត ។ បេ ។ មិនមានចិត្ត មិនមានធម៌ មិនមានមនោវិញ្ញាណ មិនមានធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណ ទីនោះក៏មិនមានលោកឬសេចក្តីបញ្ញត្តិថាលោកទេ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[៧៧] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះឧបសេនមានអាយុ គង់នៅក្នុងព្រៃស្មសាន ឈ្មោះសីតវ័ន ទៀបភ្នំឈ្មោះសប្បសោណ្ឌិក ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ពស់អាសិរពិស ធ្លាក់មកលើកាយព្រះឧបសេនមានអាយុ ។ គ្រានោះ ព្រះឧបសេនមានអាយុហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា នែអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកលើកកាយខ្ញុំនេះដាក់លើគ្រែ ហើយសែងទៅខាងក្រៅ ព្រោះថាកាយនេះជារបស់ចាស់ គង់នឹងរោយរាយក្នុងទីនេះ ដូចជាអង្កាមមួយក្តាប់ ។ កាលបើព្រះឧបសេនមានអាយុ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏និយាយនឹងព្រះឧបសេនមានអាយុ ដូច្នេះថា យើងមិនឃើញព្រះឧបសេនមានអាយុ មានកាយប្រែ

ឥន្ទ្រិយានំ វា វិបរិណាមោ អថ បនាយស្មា ឧបសេនោ ឯវមាហ ឯថ មេ អាវុសោ ឥមំ កាយំ មញ្ចកំ អារោ-បេត្វា ពហិទ្ធា នីហរថ បុរាយំ កាយោ ឥធេវ វិកិរតិ សេយ្យថាបិ ភុសមុដ្ឋីតិ។ យស្ស នូន អាវុសោ សារីបុត្ត ឯវមស្ស អហំ ចក្ខូតិ វា មម ចក្ខូតិ វា ។បេ។ អ-ហំ ជិវ្ហាតិ វា មម ជិវ្ហាតិ វា ។បេ។ អហំ មនោតិ វា មម មនោតិ វា តស្ស អាវុសោ សារីបុត្ត សិយា កាយស្ស វា អញ្ញថត្តំ ឥន្ទ្រិយានំ វា វិបរិណាមោ ។ មយ្ហញ្ច ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ន ឯវំ ហោតិ អហំ ចក្ខូតិ វា មម ចក្ខូតិ វា ។បេ។ អហំ ជិវ្ហាតិ វា មម ជិវ្ហាតិ វា ។បេ។ អហំ មនោតិ វា មម មនោតិ វា តស្ស មយ្ហញ្ច ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត កឹ កាយស្ស វា អញ្ញថត្តំ ភវិស្សតិ ឥន្ទ្រិយានំ វា វិបរិណា-មោតិ ។ តថា ហិ បនាយស្មតោ ឧបសេនស្ស

ឬមានឥន្ទ្រិយប្រែប្រួលទៅសោះ កាលបើយ៉ាងនេះ ម្ដេចក៏ព្រះឧបសេនមានអាយុនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយចូរមកលើកកាយខ្ញុំនេះដាក់លើគ្រែ ហើយសែងទៅខាងក្រៅ ព្រោះថាកាយនេះជារបស់ចាស់ គង់នឹងរេចរាយក្នុងទីនេះ ដូចជាអង្កាមមួយក្ដាប់ ។ ព្រះឧបសេនឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្នកណាមានសេចក្ដីប្រកាន់យ៉ាងនេះថា ចក្ខុគឺអាត្មាអញ ឬថាចក្ខុរបស់អាត្មាអញ ។បេ។ ថាជិវ្ហាគឺអាត្មាអញ ឬថាជិវ្ហារបស់អាត្មាអញ ។បេ។ ថាមនោគឺអាត្មាអញ ឬថាមនោរបស់អាត្មាអញ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្នកនោះទើបមានកាយផ្សេង ឬមានឥន្ទ្រិយប្រែប្រួល ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចំណែកខ្ញុំមិនមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះទេថា ចក្ខុគឺអាត្មាអញ ឬថាចក្ខុរបស់អាត្មាអញ ។បេ។ ថាជិវ្ហាគឺអាត្មាអញ ឬថាជិវ្ហារបស់អាត្មាអញ ។បេ។ ថាមនោគឺអាត្មាអញ ឬថាមនោរបស់អាត្មាអញ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំនោះ នឹងមានកាយផ្សេង ឬ មានឥន្ទ្រិយប្រែប្រួលដូចម្ដេចកើត ។ បើយ៉ាងនោះ មានតែព្រះឧបសេនមានអាយុ

ទីឃរត្តំ អហង្ការមមង្ការមានានុសយា សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ ចក្ខុន្តិ វា មម ចក្ខុន្តិ វា ។បេ។ អហំ ជិវ្ហាតិ វា មម ជិវ្ហាតិ វា ។បេ។ អហំ មនោតិ វា មម មនោតិ វាតិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស កាយំ មញ្ចកំ អារោបេត្វា ពហិទ្ធា នីហរឹសុ ។ អថខោ អាយស្មតោ ឧបសេនស្ស កាយោ តត្ថេវ វិកិរិ សេយ្យថាបិ ភុសមុដ្ឋីតិ ។ សត្តមំ ។

(៧៨) អថខោ អាយស្មា ឧបវាណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧបវាណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតិ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។

បានគាស់រំលើងអនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ មកយូរហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះឧបសេនមានអាយុ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ចក្ខុគឺអាត្មាអញ ឬថាចក្ខុរបស់អាត្មាអញ ។បេ។ ជិព្ហាគឺអាត្មាអញ ឬថាជិព្ហារបស់អាត្មាអញ ។បេ។ ថាមនោគឺអាត្មាអញ ឬថាមនោរបស់អាត្មាអញ ។ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះ លើកកាយព្រះឧបសេនមានអាយុដាក់លើគ្រែ ហើយសែងចេញទៅខាងក្រៅ ។ លំដាប់នោះ កាយរបស់ព្រះឧបសេនមានអាយុ ក៏រោយរាយក្នុងទីនោះ ដូចជាអង្កាមមួយក្តាប់ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៧៨) គ្រានោះ ព្រះឧបវាណមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះព្រះឧបវាណមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលគេនិយាយថា ធម៌បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ធម៌បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន គួរបង្អោនចូលមកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ដោយហេតុដូចម្តេច ។

(៧៩) ឥធ បន ឧបវាណ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា រូបប្បដិសំវេទី ច ហោតិ រូបរាគប្បដិសំវេទី ច សន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ យន្តំ ឧបវាណ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា រូបប្បដិសំវេទី ច ហោតិ រូបរាគប្បដិសំវេទី ច សន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ឧបវាណ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតិ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។ បេ ។

(៨០) បុន ចបរំ ឧបវាណ ភិក្ខុ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា រសប្បដិសំវេទី ច ហោតិ រសរាគប្បដិសំវេទី ច

៩០

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ សឡាយតនវគ្គ

(៧៩) ម្នាលឧបវាណ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ ហើយកត់សំគាល់នូវរូបផង កត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងរូបផង ដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមានក្នុងរូបខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានតម្រេកក្នុងរូបខាងក្នុងផង ។ ម្នាលឧបវាណ ត្រង់ដែលភិក្ខុ ឃើញរូបដោយចក្ខុ ហើយកត់សំគាល់នូវរូបផង កត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងរូបផង ដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមានក្នុងរូបខាងក្នុងថា អាត្មាអញ មានតម្រេកក្នុងរូបខាងក្នុងផង ។ ម្នាលឧបវាណ ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន គប្បីបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន យ៉ាងនេះក៏មាន ។ បេ ។

(៨០) ម្នាលឧបវាណ មួយទៀត ភិក្ខុ លិទ្ធភ្លក្សរសដោយអណ្តាត ហើយកត់សំគាល់នូវរសផង កត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងរសផង

សន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រសេសុ រាគំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រសេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ យន្តំ ឧបវាណ ភិក្ខុ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា រសប្បដិសំវេទី ច ហោតិ រសរាគប្បដិសំវេទី ច សន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រសេសុ រាគំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រសេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ឧបវាណ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតិ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។បេ ។

[៨១] បុន ចបរំ ឧបវាណ ភិក្ខុ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ធម្មប្បដិសំវេទី ច ហោតិ ធម្មរាគប្បដិសំវេទី ច សន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ យន្តំ ឧបវាណ ភិក្ខុ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ធម្មប្បដិសំវេទី ច ហោតិ ធម្មរាគប្បដិសំវេទី ច សន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ឧបវាណ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតិ ។បេ។ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។

ដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមានក្នុងរសខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានតម្រេកក្នុងរសខាងក្នុងផង ។ ម្នាលឧបវាណ ភិក្ខុ លិឍភ្លក្សរសដោយអណ្តាត ហើយកត់សំគាល់នូវរសផង កត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងរសផង ដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមានក្នុងរសខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានតម្រេកក្នុងរសខាងក្នុងផង ដោយហេតុណា ។ ម្នាលឧបវាណ ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ដោយហេតុយ៉ាងនេះក៏មាន ។បេ។

[៨១] ម្នាលឧបវាណ មួយវិញទៀត ភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដោយចិត្ត ហើយកត់សំគាល់នូវធម៌ផង កត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងធម៌ផង ដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមានក្នុងធម៌ខាងក្នុងថា អាត្មាអញ មានតម្រេកក្នុងធម៌ខាងក្នុងផង ។ ម្នាលឧបវាណ ភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដោយចិត្ត ហើយកត់សំគាល់នូវធម៌ផង កត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងធម៌ផង ដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមានក្នុងធម៌ខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានតម្រេកក្នុងធម៌ខាងក្នុង ដោយហេតុណា ។ ម្នាលឧបវាណ ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ។បេ។ ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ដោយហេតុយ៉ាងនេះក៏មាន ។

[៨២] ឥធ បន ឧបវាណ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា រូបប្បដិសំវេទី ច ហោតិ នោ ច រូបរាគប្បដិសំវេទី អសន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ យម្ពិ ឧបវាណ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា រូបប្បដិសំវេទី ហិ ខោ ហោតិ នោ ច រូបរាគប្បដិសំវេទី អសន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រូបេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ឧបវាណ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតិ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។

[៨៣] បុន ចបរំ ឧបវាណ ភិក្ខុ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា រសប្បដិសំវេទី ហិ ខោ ហោតិ នោ ច រសរាគប្បដិសំវេទី អសន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ រសេសុ រាគំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រសេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ បេ ។

[៨២] ម្នាលឧបវាណ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ ហើយគ្រាន់តែកត់សំគាល់នូវរូប តែមិនកត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងរូប ទាំងដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមិនមានក្នុងរូបខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានតម្រេកក្នុងរូបខាងក្នុងទេ ។ ម្នាលឧបវាណ ត្រង់ដែលភិក្ខុឃើញរូបដោយចក្ខុ ហើយគ្រាន់តែកត់សំគាល់នូវរូប តែមិនកត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងរូប ទាំងដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមិនមានក្នុងរូបខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានតម្រេកក្នុងរូបខាងក្នុងទេ ។ ម្នាលឧបវាណ ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួនបាន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន យ៉ាងនេះក៏មាន ។

[៨៣] ម្នាលឧបវាណ មួយទៀត ភិក្ខុ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ លិទ្ធភ្លក្សរសដោយអណ្តាត ហើយគ្រាន់តែកត់សំគាល់រស តែមិនកត់សំគាល់តម្រេកក្នុងរស ទាំងដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមិនមានក្នុងរសខាងក្នុងថា អាត្មាអញ មិនមានតម្រេកក្នុងរសខាងក្នុងទេ ។ បេ ។

(៨៦) បុន ចបរំ ឧបវាណ ភិក្ខុ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ធម្មប្បដិសំវេទី ហិ ខោ ហោតិ នោ ច ធម្មរាគប្បដិសំវេទី អសន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ យន្តំ ឧបវាណ ភិក្ខុ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ធម្មប្បដិសំវេទី ហិ ខោ ហោតិ នោ ច ធម្មរាគប្បដិសំវេទី អសន្តញ្ច អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ រាគោតិ បជានាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ឧបវាណ សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតិ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៨៧) យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ អវុសិតន្តេន ព្រហ្មចរិយំ អារកា សោ ឥមស្មា ធម្មវិនយាតិ ។

(៨៦) ម្នាលឧបវាណ មួយវិញទៀត ភិក្ខុ ដឹងនូវធម៌ដោយចិត្ត ហើយគ្រាន់តែកត់សំគាល់នូវធម៌ តែមិនកត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងធម៌ ទាំងដឹងច្បាស់នូវតម្រេកដែលមិនមានក្នុងធម៌ខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានតម្រេកក្នុងធម៌ខាងក្នុង ។ ម្នាលឧបវាណ ភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដោយចិត្ត ហើយគ្រាន់តែកត់សំគាល់នូវធម៌ តែមិនកត់សំគាល់នូវតម្រេកក្នុងធម៌ ទាំងដឹងច្បាស់នូវតម្រេក ដែលមិនមានក្នុងធម៌ខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានតម្រេកក្នុងធម៌ខាងក្នុង ដោយហេតុណា ។ ម្នាលឧបវាណ ធម៌ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល គួរនឹងហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួនបាន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ដោយហេតុយ៉ាងនេះក៏មាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពិតថា ភិក្ខុណាមួយ មិនដឹងច្បាស់ តាមពិត នូវការកើត ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវអាយតនៈរបស់ផស្សៈទាំង ៦ ទេ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា មិនបាននៅប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈទេ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាឆ្ងាយអំពីធម្មវិន័យនេះ ។

ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯត្ថាហំ ភន្តេ អនស្សសឹ(១) អហំ ហិ ភន្តេ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរ-ណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ភិក្ខុ ចក្ខុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុ ឯត្ថ ច តេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុ-បស្សសីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុ ឯត្ថ ច តេ ភិក្ខុ ជិវ្ហំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្ស ។បេ។ មនំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។

១ ម. អនស្សាសឹ ។

កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ វិនាសចាកធម៌វិន័យនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើត ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវអាការរបស់ផស្សៈទាំង ៦ ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកពិចារណាឃើញចក្ខុថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនមែនឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងរឿងនេះ អ្នកនឹងបានឃើញចក្ខុនុ៎ះដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ នុ៎ះឯងជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ អ្នកពិចារណាឃើញអណ្តាតថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនមែនឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងរឿងនេះ អ្នកនឹងបានឃើញអណ្តាតនុ៎ះដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ នុ៎ះឯងជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ បេ ។ អ្នកពិចារណាឃើញចិត្តថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។

តោ ហោតិ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុ ឯត្ថ ច តេ ភិក្ខុ ផោ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ នវមំ ។

(៨៦) យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ អវុសិតំ តេន ព្រហ្មចរិយំ អារកា សោ ឥមស្មា ធម្មវិនយាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯត្ថាហំ ភន្តេ អនស្សាសំ(១) អហំ ហិ ភន្តេ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ភិក្ខុ ចក្ខុំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។

១ ឱ. អនស្សាសំ ។ ម. អនស្សស្សំ ។ អដ្ឋកថាយំ បនស្សសន្តិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

មិនមែនឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងរឿងនេះ អ្នកនឹងបានឃើញចក្ខុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ នុ៎ះឯងជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

(៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណាមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើត ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវអាការរបស់ផស្សៈទាំង៦ទេ ភិក្ខុនោះមិនឈ្មោះថានៅចប់ព្រហ្មចរិយៈឡើយ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាឆ្ងាយអំពីធម្មវិន័យនេះ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គខូចប្រយោជន៍ក្នុងធម្មវិន័យនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើត ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវអាការរបស់ផស្សៈទាំង ៦ ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកពិចារណាឃើញចក្ខុថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។

ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុ ឯត្ថ ច តេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ឯវំ តេ ឯតំ បឋមំ ផស្សាយតនំ បហីនំ ភវិស្សតិ អាយតឹ អបុនព្ភវាយ គស្ស ។បេ។ ជិវ្ហំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុ ឯត្ថ ច តេ ភិក្ខុ ជិវ្ហា នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ឯវំ តេ ឯតំ ចតុត្ថំ ផស្សាយ-តនំ បហីនំ ភវិស្សតិ អាយតឹ អបុនព្ភវាយ គស្ស ។បេ។ មនំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុ

ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងរឿងនេះ អ្នកនឹងបានឃើញចក្ខុនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកនឹងបានលះបង់ផស្សាយតនៈជាបឋមនុ៎ះ ដើម្បីមិនឲ្យផស្សាយតនៈនោះកើតតទៅទៀតបាន ។បេ។ អ្នកពិចារណាឃើញអណ្តាតថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងរឿងនេះ អ្នកនឹងបានឃើញអណ្តាតនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកនឹងបានលះបង់ផស្សាយតនៈជាគម្រប់ ៤ នុ៎ះ ដើម្បីមិនឲ្យផស្សាយតនៈនោះកើតតទៅទៀតបាន ។បេ។ អ្នកពិចារណាឃើញចិត្តថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ

ឯត្ថ ច តេ ភិក្ខុ មនោ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ភវិស្សតិ ឯវំ តេ ឯតំ ឆដ្ឋំ ផស្សាយតនំ បហីនំ ភវិស្សតិ អាយតឹ អបុនព្ភវាយ ឥតិ(១) ។ ទសមំ ។

[៨៧] យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាតិ អវុសិតំ តេន ព្រហ្មចរិយំ អារកា សោ ឥមស្មា ធម្មវិនយាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯត្ថាហំ ភន្តេ អនស្សសឹ អហំ ហិ ភន្តេ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ភិក្ខុ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ

១ ឱ. ម. អបុនព្ភវាយាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងរឿងនេះ អ្នកនឹងបានឃើញចិត្តនុ៎ះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា ចិត្តនុ៎ះមិនមែនរបស់អញ ចិត្តនុ៎ះមិនមែនជាអញ ចិត្តនុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកនឹងបានលះបង់ផស្សាយតនៈជាគម្រប់ ៦ នុ៎ះ ដើម្បីមិនឲ្យផស្សាយតនៈនោះកើតតទៅទៀតបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

[៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណាមួយមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើត ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវអាការរបស់ផស្សៈទាំង ៦ ទេ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមិនបាននៅចប់ព្រហ្មចរិយៈឡើយ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាឆ្ងាយអំពីធម្មវិន័យនេះ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គខូចប្រយោជន៍ក្នុងធម្មវិន័យនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើត ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវអាការរបស់ផស្សៈទាំង ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច ភ្នែកទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា

ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខុ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ សោតស្មឹបិ ឃានស្មឹបិ ជិវ្ហាយបិ កាយស្មឹបិ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ឯកាទសមំ ។

មិគជាលវគ្គោ ទុតិយោ ។

នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរទីនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរទីនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរទីនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងភ្នែកផង នឿយណាយនឹងត្រចៀកផង នឹងច្រមុះផង នឹងអណ្តាតផង នឹងកាយផង នឹងចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះបាន ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះរមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១១ ។

ចប់ មិគជាលវគ្គ ទី ២ ។

មិគជាលវគ្គោ ទុតិយោ

តស្សុទ្ទានំ

មិគជាលេន ទេ្វ វុត្តា
ចត្តារោ ច សមិទ្ធិនា
ឧបសេនោ ឧបវាណោ
ឆផស្សាយតនិកា នយោតិ ។

មិគជាលវគ្គ ទី ២

ឧទ្ទាននៃមិគជាលវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីព្រះមិគជាលៈមានអាយុមាន ២ លើក អំពីព្រះសមិទ្ធិមានអាយុមាន ៤ លើក អំពីព្រះឧបសេនមានអាយុ ១ អំពីព្រះឧបវាណមានអាយុ ១ អំពីអាការរបស់ផស្សៈ ៦ មាន ៣ លើក ។

គិលានវត្ថុ

[៨៨] សាវត្ថិនិទានំ ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អមុកស្មឹ ភន្តេ វិហារេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ នវោ អប្បញ្ញាតោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សាធុ ភន្តេ ភគវា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អថ ខោ ភគវា នវវាទញ្ច សុត្វា គិលានវាទញ្ច(១) អប្បញ្ញាតោ ភិក្ខូតិ ឥតិ វិទិត្វា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន(២) មញ្ចកេ សមធោសេសិ(៣) ។ អថ ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច អលំ ភិក្ខុ មា ត្វំ មញ្ចកេ សមធោសិ សន្តិមានិ អាសនានិ បញ្ញត្តានិ តត្ថាហំ និសីទិស្សាមីតិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ ភិក្ខុ ខមនីយំ

១ ឱ. នវវាទញ្ច សុត្វា គិលានវាទញ្ច សុត្វា ។ ២ ឱ. ម. ទិស្វាន ។ ៣ ម. សមធោសិ ។ ឱ. សមធោសេសិ ។

គិលានវត្ថុ

[៨៨] សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងវត្តឯណោះ មានភិក្ខុថ្មីមួយរូប មិនទាន់មានគេស្គាល់ មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគអនុគ្រោះ ស្ដេចទៅប្រោសប្រទានភិក្ខុនោះផង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឮថា ភិក្ខុថ្មីណាស់ផង ឈឺធ្ងន់ផង ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ដូច្នេះថា ភិក្ខុមិនទាន់មានគេស្គាល់ ក៏ស្ដេចចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ស្ដេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយក៏ប្រះប្រែក (ចង់ក្រោក) លើគ្រែ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកា នឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ហ្អើយភិក្ខុ អ្នកកុំប្រះប្រែកលើគ្រែឡើយ ព្រោះអាសនៈគេក្រាលទុកនេះហើយ តថាគតនឹងអង្គុយលើអាសនៈនោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគគង់ស្រេចហើយ ក៏ត្រាស់សួរភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ

កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោតិ ។ ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។ កច្ចិ តេ ភិក្ខុ ន កិញ្ចិ កុក្កុច្ចំ ន កោចិ វិប្បដិសារោតិ ។ តគ្ឃ មេ ភន្តេ អនប្បកំ កុក្កុច្ចំ អនប្បកោ វិប្បដិសារោតិ ។ កច្ចិ បន តេ(១) ភិក្ខុ អត្តា សីលតោ ន ឧបវទតីតិ ។ ន ខោ មំ ភន្តេ(២) អត្តា សីលតោ ឧបវទតីតិ ។ នោ ចេ កិរ តំ ភិក្ខុ អត្តា សីលតោ ឧបវទតិ អថ កិញ្ច តេ កុក្កុច្ចំ កោ ច វិប្បដិសារោតិ ។ ន ខ្វាហំ ភន្តេ សីលវិសុទ្ធត្ថំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមីតិ ។ នោ ចេ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ សីលវិសុទ្ធត្ថំ មយា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសិ អថ កិមត្ថំ ចរហិ ត្វំ ភិក្ខុ មយា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសីតិ ។ រាគវិរាគត្ថំ ខ្វាហំ ភន្តេ

១ ឱ. ត្វំ ។ ២ ម. នោ ហេតំ ភន្តេ ។

អ្នកល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ ទុក្ខវេទនារមែងតែថយទៅ មិនចម្រើនឡើង មានតែស្រាកស្រាន្តទៅ មិនតែឡើងទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គអត់ទ្រាំមិនបានទេ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ព្រោះទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គខ្លាំងណាស់ តែងចម្រើនឡើង មិនធូរថយទេ មានតែកើតឡើង មិនស្រាកស្រាន្តទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកមិនមានសេចក្ដីរង្កៀសតិចតួច មិនមានវិប្បដិសារៈទម្ហួយទេឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីរង្កៀសច្រើន មានវិប្បដិសារៈច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកមិនបានតិះដៀលខ្លួន ដោយសីលទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានតិះដៀលខ្លួន ដោយសីលទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើអ្នកមិនបានតិះដៀលខ្លួនដោយសីលទេ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកមានសេចក្ដីរង្កៀសអ្វី តើមានវិប្បដិសារៈអ្វីទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងថា មានការស្អាតសីលជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើអ្នកមិនបានយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលតថាគតសំដែងហើយថា មានការស្អាតសីលជាប្រយោជន៍ទេ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកយល់ច្បាស់នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ថាមានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមីតិ ។ សាធុ សាធុ ភិក្ខុ សាធុ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ រាគវិរាគត្ថំ មយា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសិ រាគវិរាគត្ថោ ហិ ភិក្ខុ មយា ធម្មោ ទេសិតោ ។

(៨៩) តំ កឹ មញ្ញសិ ភិក្ខុ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខុ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ

ខ្ញុំព្រះអង្គយល់ច្បាស់នូវធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ថាមានការកំចាត់បង់នូវរាគៈជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ដែលអ្នកយល់ច្បាស់នូវធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ថាមានការកំចាត់បង់នូវរាគៈជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះថា ធម៌ដែលតថាគតបានសម្តែងហើយ សុទ្ធតែមានការកំចាត់បង់នូវរាគៈជាប្រយោជន៍ ។

(៨៩) ម្នាលភិក្ខុ អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះដូចម្តេច ភ្នែកទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើអរិយសាវកអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងភ្នែកផង ។ បេ ។ រមែងនឿយណាយនឹងចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាស

វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ ។ ឥមស្មិញ្ច បន វេយ្យាករណស្មឹ ភញ្ញមានេ តស្ស ភិក្ខុនោ វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។ បឋមំ ។

(៩០) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ។បេ។ ភគវន្តំ ឯតទវោច អមុកស្មឹ ភន្តេ វិហារេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ នវោ អប្បញ្ញាតោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សាធុ ភន្តេ ភគវា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អថខោ ភគវា

ចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះបាន ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា អាត្មាអញ រួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះរមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ។បេ។ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុនោះក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែងវេយ្យាករណ៍នេះចប់ហើយ ធម្មចក្ខុ គឺសោតាបត្តិផលដ៏ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះថា ធម្មជាតណាមួយ មានកិរិយាកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះ មានកិរិយារលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៩០) គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ។បេ។ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងវិហារឯណោះ មានភិក្ខុថ្មីមួយរូប មិនទាន់មានគេស្គាល់ មានអាពាធ ដល់នូវទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់អនុគ្រោះ ស្ដេចទៅរកភិក្ខុនោះផង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ

នវតរញ្ច សុត្វា គិលានតរញ្ច អប្បញ្ញាតោ ភិក្ខូតិ ឥតិ វិទិត្វា យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន មញ្ចកេ សមធោសិ ។ អថខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច អលំ ភិក្ខុ មា ត្វំ មញ្ចកេ សមធោសិ សន្តិមានិ អាសនានិ បញ្ញត្តានិ តត្ថាហំ និសីទិស្សាមីតិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ ភិក្ខុ ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោតិ ។ ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ។បេ។ ន ខោ មេ ភន្តេ អត្តា សីលតោ ឧបវទតីតិ ។ នោ ចេ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ អត្តា សីលតោ ឧបវទតិ អថ

ទ្រង់ឮថា ភិក្ខុថ្មីណាស់ផង ឈឺធ្ងន់ណាស់ផង ជ្រាបច្បាស់ដូច្នេះថា ភិក្ខុមិនទាន់មានគេស្គាល់ ហើយក៏ស្តេចចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុនោះបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ប្រវេប្រវាលើគ្រែ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកា នឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុ ណ្ហើយ អ្នកកុំប្រវេប្រវាលើគ្រែឡើយ ព្រោះមានអាសនៈដែលគេក្រាលទុកនេះហើយ តថាគតនឹងអង្គុយលើអាសនៈនោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរទៅភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ អ្នកល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ ទុក្ខវេទនាថយទៅ មិនចម្រើនឡើង មានតែស្រាកស្រាន្តទៅ មិនចម្រើនឡើងទេឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គអត់ទ្រាំមិនបានទេ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ។បេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានតិះដៀលខ្លួនដោយសីលទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើអ្នកមិនបានតិះដៀលខ្លួនដោយសីលទេ កាលបើយ៉ាងនេះ

កិញ្ចិ ន មេ កុក្កុច្ចំ កោចិ វិប្បដិសារោតិ ។ ន ខ្វាហំ ភន្តេ សីលវិសុទ្ធត្ថំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមីតិ ។ នោ ចេ កិរ ត្វំ ភិក្ខុ សីលវិសុទ្ធត្ថំ មយា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសិ អថ កិមត្ថំ ចរហិ ត្វំ ភិក្ខុ មយា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសីតិ ។ អនុបាទាបរិនិព្វានត្ថំ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមីតិ ។ សាធុ សាធុ ភិក្ខុ សាធុ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ អនុបាទាបរិនិព្វានត្ថំ មយា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាសិ អនុបាទាបរិនិព្វានត្ថោ ហិ ភិក្ខុ មយា ធម្មោ ទេសិតោ ។

[៩១] តំ កឹ មញ្ញសិ ភិក្ខុ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ សោតំ ឃានំ ជិវ្ហា កាយោ មនោ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

អ្នកមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយអ្វី មានវិប្បដិសារៈអ្វី ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនទាន់យល់ច្បាស់ធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយថា សីលមានសេចក្តីស្អាតជាប្រយោជន៍ ៗ ម្នាលភិក្ខុ បើអ្នកមិនទាន់យល់ច្បាស់ធម៌ ដែលតថាគតសំដែងហើយថា សីលមានសេចក្តីស្អាតជាប្រយោជន៍ទេ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកយល់ច្បាស់ធម៌ដែលតថាគតសម្តែងហើយ ថាមានអ្វីជាប្រយោជន៍ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គយល់ច្បាស់ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងហើយថា មានអនុបាទាបរិនិព្វាន (បរិនិព្វានកិលេសព្រមទាំងខន្ធ) ជាប្រយោជន៍ ៗ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ដែលអ្នកយល់ច្បាស់ធម៌ ដែលតថាគតសម្តែងហើយថា មានអនុបាទាបរិនិព្វានជាប្រយោជន៍ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះថាធម៌ដែលតថាគតបានសម្តែងហើយ សុទ្ធតែមានអនុបាទាបរិនិព្វានជាប្រយោជន៍ ៗ

[៩១] ម្នាលភិក្ខុ អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ភ្នែកទៀង ឬមិនទៀង ៗ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ៗ បេ ៗ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀង ឬមិនទៀង ៗ

អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខុ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើអរិយសាវកអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយទាំងចក្ខុផង ។បេ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយទាំងវេទនានោះ កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា អាត្មាអញ រួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនា-កិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ ភា-សិតំ អភិនន្ទិ ។ ឥមស្មឹ ច បន វេយ្យាករណស្មឹ ភញ្ញមានេ តស្ស ភិក្ខុស្ស អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចីតិ ។ ទុតិយំ ។

(៤២) អថខោ អាយស្មា រាធោ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រាធោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សំខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវ-តោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ យំ ខោ រាធ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច រាធ អនិច្ចំ ចក្ខុំ ខោ រាធ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រូបា អនិច្ចា ។

លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងវេយ្យាករណ៍នេះចប់ហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈ ព្រោះមិនបានប្រកាន់មាំ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(៤២) គ្រានោះ ព្រះរាធៈមានអាយុ ។ បេ ។ លុះព្រះរាធៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រព្រឹត្តទៅគ្រប់ឥរិយាបថ ។ ម្នាលរាធៈ របស់ណាមិនទៀង អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះរបស់អ្វីជារបស់មិនទៀង ម្នាលរាធៈ ភ្នែកហ្នឹងឯងមិនទៀងទេ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងភ្នែកនោះចេញ ។ រូបមិនទៀងទេ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ បេ ។ ជិវ្ហា កាយោ មនោ អនិច្ចោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ខោ រាធ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។ តតិយំ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផ័ស្ស ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផ័ស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះមិនទៀង អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ បេ ។ អណ្តាត កាយ ចិត្ត មិនទៀងទេ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចិត្តនោះចេញ ។ ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផ័ស្ស ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផ័ស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះ មិនទៀង អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលរាធៈ របស់ណាមិនទៀង អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(៩៣) យំ ខោ រាធ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច រាធ ទុក្ខំ ។ ចក្ខុំ ខោ រាធ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រូបា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ បេ ។ មនោ ទុក្ខោ ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ខោ រាធ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(៩៤) យោ ខោ រាធ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កោ ច រាធ អនត្តា ។ ចក្ខុំ ខោ រាធ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រូបា

(៩៣) ម្នាលរាធៈ របស់ណាជាទុក្ខ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះរបស់អ្វីជាទុក្ខ ម្នាលរាធៈ ភ្នែកហ្នឹងឯងជាទុក្ខ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងភ្នែកនោះចេញ ។ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស ទោះបីវេទនាណាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ។ បេ ។ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះឯងក៏ជាទុក្ខ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ បេ ។ ចិត្តជាទុក្ខ ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាទុក្ខ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលរាធៈ របស់ណាជាទុក្ខ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៩៤) ម្នាលរាធៈ សភាវៈណាមិនមែនជារបស់ខ្លួន អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាលរាធៈ ចុះសភាវៈដូចម្តេច មិនមែនជារបស់ខ្លួន ។ ម្នាលរាធៈ ភ្នែកហ្នឹងឯងមិនមែនជារបស់ខ្លួន អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងភ្នែកនោះចេញ ។ រូប

ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ។ បេ ។ មនោ អនត្តា ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យោ ខោ ភិក្ខុ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។ បញ្ចមំ ។

(៨៥) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អត្ថិ ខោ ភិក្ខុ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អវិជ្ជា ខោ ភិក្ខុ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស ទោះបីវេទនាណា ។ បេ ។ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ចិត្តមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេ ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស ទោះបីវេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មិនមែនជារបស់ខ្លួនដែរ អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ សភាវៈណាមិនមែនជារបស់ខ្លួន អ្នកត្រូវលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(៨៥) គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌តែមួយ ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បានដែរ វិជ្ជាក៏កើតឡើង មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុ ធម៌តែមួយ ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះធម៌តែមួយដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ធម៌តែមួយ គឺអវិជ្ជាហ្នឹងឯង ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។

កថំ បន ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ។ រូបេ ។បេ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(៤៦) អថ ខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ។បេ។ អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អត្ថិ ខោ ភិក្ខុ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុកាលដឹងដូចម្ដេច ឃើញដូចម្ដេច ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុកាលដឹង កាលឃើញនូវភ្នែកថា ជារបស់មិនទៀង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ភិក្ខុកាលដឹង កាលឃើញនូវរូប ។បេ។ ភិក្ខុកាលដឹង កាលឃើញនូវវេទនា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាមិនទៀង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើភិក្ខុដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

(៤៦) គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ។បេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌មួយ ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង មានដែរឬ ។ ម្នាលភិក្ខុ ធម៌តែមួយ ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះធម៌តែមួយ ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជា

បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អវិជ្ជា ខោ ភិក្ខុ ឯកោ ធម្មោ យស្ស បហានា ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ កថំ បន ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឥធ ភិក្ខុ ភិក្ខុនោ សុតំ ហោតិ សព្វេ ធម្មា នាលំ អភិនិវេសាយាតិ ។ ឯវញ្ចេតំ ភិក្ខុ ភិក្ខុនោ សុតំ ហោតិ សព្វេ ធម្មា នាលំ អភិនិវេសាយាតិ ។ សោ សព្វំ ធម្មំ អភិជានាតិ សព្វំ ធម្មំ អភិញ្ញាយ សព្វំ ធម្មំ បរិជានាតិ សព្វំ ធម្មំ បរិញ្ញាយ សព្វនិមិត្តានិ អញ្ញតោ បស្សតិ ចក្ខុំ អញ្ញតោ បស្សតិ រូបេ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សំ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អញ្ញតោ បស្សតិ ។ បេ ។ មនំ អញ្ញតោ បស្សតិ ធម្មេ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ

ក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ធម៌តែមួយ គឺអវិជ្ជាហ្នឹងឯង ដែលភិក្ខុលះបង់ហើយ អវិជ្ជាក៏ឈ្មោះថាលះបង់បាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុកាលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានស្តាប់ហើយថា ធម៌ទាំងពួងមិនគួរទីប្រកាន់មាំទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុបានស្តាប់ពាក្យនេះថា ធម៌ទាំងពួងមិនគួរទីប្រកាន់មាំឡើយ យ៉ាងនេះហើយ ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងពួង លុះដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងពួងហើយ រមែងកំណត់ដឹង នូវធម៌ទាំងពួង លុះកំណត់ដឹងនូវធម៌ទាំងពួងហើយ រមែងឃើញច្បាស់ នូវនិមិត្តទាំងពួងថាជារបស់ដទៃ ឃើញនូវភ្នែកថាជារបស់ដទៃ ឃើញនូវរូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស នូវវេទនា ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ថាជារបស់ដទៃ ។ បេ ។ ឃើញនូវចិត្តថាជារបស់ដទៃ ឃើញនូវធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស នូវវេទនា ទោះជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ

អញ្ញតោ បស្សតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា បហិយ្យតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ សត្តមំ ។

(៤៨) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ នោ ភន្តេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា អម្ហេ ឯវំ បុច្ឆន្តិ កិមត្ថិយំ អាវុសោ សមណេ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ឯវំ បុដ្ឋា មយំ ភន្តេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករោម ទុក្ខស្ស ខោ អាវុសោ បរិញ្ញត្ថំ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ កច្ចិ មយំ ភន្តេ ឯវំ បុដ្ឋា ឯវំ ព្យាករមានា

ថាជារបស់ខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុកាលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបលះបង់អវិជ្ជាបាន វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៤៨) គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកក្នុងទីឯណោះ សួរពួកខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នែអាវុសោទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈ មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ដែលពួកលោកប្រព្រឹត្តក្នុងសំណាក់ព្រះសមណៈគោតម បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកសួរយ៉ាងនេះហើយ យើងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ដោះស្រាយដល់ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកទាំងនោះយ៉ាងនេះថា នែអាវុសោទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈមានការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខហ្នឹងឯងជាប្រយោជន៍ ដែលពួកយើងប្រព្រឹត្តក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក សួរយ៉ាងនេះហើយ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គដោះស្រាយយ៉ាងនេះ

វុត្តវាទិនោ ចេវ ភគវតោ ហោម ន ច ភគវន្តំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោម ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆតីតិ ។ តគ្ឃ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯវំ បុដ្ឋា ឯវំ ព្យាករមានា វុត្តវាទិនោ ចេវ មេ ហោថ ន ច មំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខថ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោថ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆតិ ។ ទុក្ខស្ស ហិ ភិក្ខវេ បរិញ្ញត្ថំ មយិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។ សចេ វោ ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ កតមញ្ច បន តំ អាវុសោ ទុក្ខំ យស្ស បរិញ្ញាយ សមណេ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ ចក្ខុំ ខោ អាវុសោ ទុក្ខំ

ឈ្មោះថានិយាយតាមព្រះពុទ្ធដីកា ដែលព្រះមានព្រះភាគសម្តែងហើយផង មិននិយាយបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ផង ទាំងលំអាននៃពាក្យនីមួយ ដែលសមតាមហេតុ មិនដល់ថ្នាក់គួរតិះដៀលទេឬ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អើ កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយដោះស្រាយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថានិយាយតាមពាក្យដែលតថាគតសម្តែងហើយផង មិននិយាយបង្កាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ផង ទាំងលំអាននៃពាក្យនីមួយ ដែលសមតាមហេតុ មិនដល់ថ្នាក់គួរតិះដៀលទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ព្រហ្មចរិយៈ មានការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខជាប្រយោជន៍ គឺពួកអ្នកបានប្រព្រឹត្តក្នុងសំណាក់តថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែប្រសិនបើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក សួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះវិញថា នែអាវុសោទាំងឡាយ ចុះព្រហ្មចរិយៈ គឺពួកលោក បានប្រព្រឹត្តក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខនោះដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកសួរយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវដោះស្រាយដល់ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា នែអាវុសោទាំងឡាយ ភ្នែកហ្នឹងឯងជាទុក្ខ

តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។ រូបា ។ បេ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ បេ ។ មនោ ទុក្ខោ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។ ឥទំ ខោ តំ អាវុសោ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

ព្រហ្មចរិយៈ គឺពួកយើងបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខនោះ ។ រូបទាំងឡាយ ។ បេ ។ ពោះបើវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះឯង ក៏ជាទុក្ខ ព្រហ្មចរិយៈគឺពួកយើងបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខនោះ ។ បេ ។ ចិត្តជាទុក្ខ ។ បេ ។ ពោះបើវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះឯង ក៏ជាទុក្ខ ព្រហ្មចរិយៈគឺពួកយើងបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខនោះ ។ នែអាវុសោទាំងឡាយ នេះឯងឈ្មោះថាទុក្ខ ព្រហ្មចរិយៈគឺពួកយើងបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជក សួរយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវដោះស្រាយដល់ពួកអន្យតិរ្ថិយបរិព្វាជកទាំងនោះ យ៉ាងនេះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[៨៤] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច លោកោ លោកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ លោកោតិ វុច្ចតីតិ ។ លុជ្ជតីតិ ខោ ភិក្ខុ តស្មា លោកោតិ វុច្ចតិ ។ កិញ្ច លុជ្ជតិ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ លុជ្ជតិ រូបា លុជ្ជន្តិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លុជ្ជតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ លុជ្ជតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ លុជ្ជតិ ។បេ។ ជិវ្ហា លុជ្ជតិ ។បេ។ មនោ លុជ្ជតិ ធម្មា លុជ្ជន្តិ មនោវិញ្ញាណំ លុជ្ជតិ មនោសម្ផស្សោ លុជ្ជតិ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ លុជ្ជតិ ។ លុជ្ជតីតិ ខោ ភិក្ខុ តស្មា លោកោតិ វុច្ចតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[៨៤] គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលគេតែងនិយាយថា លោក លោក ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថាលោក តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ សភាវៈណា តែងបែកធ្លាយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបហៅថាលោក ។ ចុះរបស់អ្វី តែងបែកធ្លាយ ម្នាលភិក្ខុ ភ្នែក តែងបែកធ្លាយ រូបទាំងឡាយ តែងបែកធ្លាយ ចក្ខុវិញ្ញាណ តែងបែកធ្លាយ ចក្ខុសម្ផ័ស្ស តែងបែកធ្លាយ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏តែងបែកធ្លាយ ។បេ។ អណ្តាត តែងបែកធ្លាយ ។បេ។ ចិត្ត តែងបែកធ្លាយ ធម៌ទាំងឡាយ តែងបែកធ្លាយ មនោវិញ្ញាណ តែងបែកធ្លាយ មនោសម្ផ័ស្ស តែងបែកធ្លាយ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផ័ស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះឯង ក៏តែងបែកធ្លាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ សភាវៈណា តែងបែកធ្លាយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបហៅថាលោក ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(៩៩) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។បេ។ ឯក-មន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ តំ ចក្ខុំ យេន ចក្ខុនា អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្វុតេ ឆិន្នបបញ្ចេ ឆិន្នវដុមេ បរិយាទិន្នវដ្ដេ សព្វ-ទុក្ខវីតិវត្តេ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យ ។បេ។ អត្ថិ នុ ខោ ភន្តេ សា ជិវ្ហា យាយ ជិវ្ហាយ អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្វុតេ ។បេ។ បញ្ញាបេយ្យ ។បេ។ អត្ថិ នុ ខោ សោ ភន្តេ មនោ យេន មនេន អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្វុ-តេ ឆិន្នបបញ្ចេ ឆិន្នវដុមេ បរិយាទិន្នវដ្ដេ សព្វទុក្ខ-វីតិវត្តេ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យាតិ ។

(១០០) នត្ថិ ខោ តំ អានន្ទ ចក្ខុំ យេន ចក្ខុ-នា អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្វុតេ ឆិន្នបបញ្ចេ ឆិន្នវដុមេ

[៩៩] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ។បេ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះអតីតពុទ្ធ ព្រះអង្គមានដំណើរយឺតយូរគឺតណ្ហា កាត់ចោលហើយ មានផ្លូវគឺតណ្ហា កាត់ចោលហើយ មានវដ្តៈគ្របសង្កត់បានហើយ ទ្រង់កន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងបានហើយ បរិនិព្វានទៅហើយ កាលបើគេបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្តដោយភ្នែកណា ភ្នែកនោះមានដែរឬ ។បេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះអតីតពុទ្ធបរិនិព្វានទៅហើយ ។បេ។ គប្បីបញ្ញត្ត ដោយអណ្តាតណា អណ្តាតនោះមានដែរឬ ។បេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះអតីតពុទ្ធ ព្រះអង្គមានដំណើរយឺតយូរគឺតណ្ហា កាត់ចោលហើយ មានផ្លូវគឺតណ្ហា កាត់ចោលហើយ មានវដ្តៈគ្របសង្កត់បានហើយ ទ្រង់កន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងបានហើយ បរិនិព្វានទៅហើយ កាលបើគេបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្តដោយចិត្តណា ចិត្តនោះមានដែរឬ ។

[១០០] ម្នាលអានន្ទ កាលដែលព្រះអតីតពុទ្ធ ព្រះអង្គមានដំ-ណើរយឺតយូរគឺតណ្ហា កាត់ចោលហើយ មានផ្លូវគឺតណ្ហា កាត់ចោលហើយ

បរិយាទិន្នវដ្ដេ សព្វទុក្ខវីតិវត្តេ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញា-
បេយ្យាតិ ។ បេ ។ នត្ថិ ខោ សា ផគ្គុន ជិវ្ហា យាយ
ជិវ្ហាយ អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្វុតេ ឆិន្នបបញ្ចេ ឆិន្នវដុមេ
បរិយាទិន្នវដ្ដេ សព្វទុក្ខវីតិវត្តេ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញា-
បេយ្យ ។ បេ ។ នត្ថិ ខោ សោ ផគ្គុន មនោ យេន
មនេន អតីតេ ពុទ្ធេ បរិនិព្វុតេ ឆិន្នបបញ្ចេ ឆិន្នវដុមេ
បរិយាទិន្នវដ្ដេ សព្វទុក្ខវីតិវត្តេ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញា-
បេយ្យាតិ ។ ទសមំ ។

គិលានវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

គិលានេន ទ្វេ វុត្តា
រាធេន អបរេ តយោ
អវិជ្ជាយ ច ទ្វេ វុត្តា
ភិក្ខុ លោកោ ច ផគ្គុនោតិ ។

មានវដ្ដៈគ្រប់សព្វកាត់បានហើយ ទ្រង់កន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងបានហើយ បរិ-
និព្វានទៅហើយ កាលបើគេបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្តដោយភ្នែកណា ភ្នែកនោះ
មិនមានទេ ។ បេ ។ ម្នាលផគ្គុនៈ កាលដែលព្រះអតីតពុទ្ធ ព្រះអង្គមាន
ដំណើរយឺតយូរ គឺតណ្ហាកាត់ចោលហើយ មានផ្លូវគឺតណ្ហាកាត់ចោល
ហើយ មានវដ្ដៈគ្រប់សព្វកាត់បានហើយ ទ្រង់កន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងបានហើយ
បរិនិព្វានទៅហើយ កាលបើគេបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្ត ដោយអណ្ដាតណា
អណ្ដាតនោះមិនមានទេ ។ បេ ។ ម្នាលផគ្គុនៈ កាលដែលព្រះអតីតពុទ្ធ
ព្រះអង្គមានដំណើរយឺតយូរ គឺតណ្ហាកាត់ចោលហើយ មានផ្លូវគឺតណ្ហា
កាត់ចោលហើយ មានវដ្ដៈគ្រប់សព្វកាត់បានហើយ ទ្រង់កន្លងនូវទុក្ខទាំង-
ពួងបានហើយ បរិនិព្វានទៅហើយ កាលបើគេបញ្ញត្ត គប្បីបញ្ញត្តដោយ
ចិត្តណា ចិត្តនោះមិនមានទេ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ គិលានវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃគិលានវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីភិក្ខុឈឺមាន ២ លើក អំពីព្រះរាធៈមានអាយុ
មាន៣ លើក អំពីអវិជ្ជាមាន ២ លើក អំពីពួកភិក្ខុ ១ អំពី
លោក ១ អំពីព្រះផគ្គុនៈមានអាយុ ១ ។

ឆន្នវគ្គោ

[១០១] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច លោកោ លោកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ លោកោតិ វុច្ចតីតិ ។ យំ ខោ អានន្ទ បលោកធម្មំ អយំ វុច្ចតិ អរិយស្ស វិនយេ លោកោ ។ កិញ្ចានន្ទ បលោកធម្មំ ចក្ខុំ ខោ អានន្ទ បលោកធម្មំ រូបា បលោកធម្មា ចក្ខុវិញ្ញាណំ បលោកធម្មំ ចក្ខុសម្ផស្សោ បលោកធម្មោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ តម្បិ(១) បលោកធម្មំ ។បេ។ ជិវ្ហា បលោកធម្មា រសា បលោក-

១ ឱ. តម្បិទំ បលោកធម្មំ ។

ឆន្នវគ្គ

[១០១] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពាក្យដែលគេតែងហៅថា លោក លោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែលគេហៅថាលោក តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ របស់ណា មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា នេះហៅថាលោកក្នុងអរិយវិន័យ ។ ម្នាលអានន្ទ របស់អ្វីដែលមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ម្នាលអានន្ទ ចក្ខុហ្នឹងឯងមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា រូបមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ចក្ខុវិញ្ញាណ មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ចក្ខុសម្ផស្ស មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណា ។បេ។ ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ។បេ។ ជិវ្ហាមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា រសមានសេចក្តីបែកធ្លាយ

ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ បលោកធម្មំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ បលោកធម្មោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ តម្បិ បលោកធម្មំ ។បេ។ មនោ បលោកធម្មោ ធម្មា បលោកធម្មា មនោវិញ្ញាណំ បលោកធម្មំ មនោសម្ផស្សោ បលោកធម្មោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ បលោកធម្មំ ។ យំ ខោ អានន្ទ បលោកធម្មំ អយំ វុច្ចតិ អរិយស្ស វិនយេ លោកោតិ ។ បឋមំ ។

(១០៦) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។បេ។ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុញ្ញោ លោកោ សុញ្ញោ លោកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតីតិ ។ យស្មា ច ខោ អានន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា តស្មា សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតិ ។ កិញ្ច អានន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា

ជាធម្មតា ជិវ្ហាវិញ្ញាណ មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ជិវ្ហាសម្ផស្ស មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណា ។បេ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ។បេ។ មនោមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ធម៌មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា មនោវិញ្ញាណមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា មនោសម្ផស្សមានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា ។ ម្នាលអានន្ទ របស់ណា មានសេចក្តីបែកធ្លាយជាធម្មតា នេះហៅថា លោក ក្នុងអរិយវិន័យ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(១០៦) គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ។បេ។ ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពាក្យដែលគេតែងហៅថា លោកសូន្យ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលគេហៅថា លោកសូន្យ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុតែ (របស់ទាំងអស់) សូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ហេតុនោះបានជាគេហៅថាលោកសូន្យ ។ ម្នាលអានន្ទ របស់អ្វីដែលសូន្យចាកខ្លួន

អត្តនិយេន វា ចក្ខុំ ខោ អានន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា រូបា សុញ្ញា អត្តេន វា អត្តនិយេន វា ចក្ខុវិញ្ញាណំ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា ចក្ខុសម្ផស្សោ សុញ្ញោ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា ។ យស្មា ខោ អានន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា តស្មា សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតីតិ ។ ទុតិយំ ។

[១០៣] ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ។ បេ ។ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ អានន្ទ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ

ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ម្នាលអានន្ទ ចក្ខុហ្នឹងឯងសូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន រូបសូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ចក្ខុវិញ្ញាណសូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ចក្ខុសម្ផស្សសូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ។ បេ ។ ទោះបីវេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏សូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុតែ (ខន្ធបញ្ចកៈ) សូន្យចាកខ្លួន ឬចាកបរិក្ខាររបស់ខ្លួន ហេតុនោះ បានជាហៅថាលោកសូន្យ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[១០៣] លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ។ បេ ។ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គស្តាប់ធម៌ណា របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង គេចចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងធម៌នោះដោយសង្ខេប ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ចក្ខុទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ

សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ រូបា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ បេ ។ ជិវ្ហា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ

ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។ រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ជិវ្ហាទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនទុក្ខមិនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា

ឆន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ អានន្ទ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ តតិយំ ។

ឆន្នវគ្គ ទី ៤

គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងភ្នែកផង នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ។បេ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្ស ជាបច្ច័យ ក៏រមែងនឿយណាយនឹងវេទនានោះផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែការប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្ត ផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

[១០៦] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ អាយស្មា ច ឆន្នោ គិជ្ឈកូដេ បព្វតេ វិហរន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឆន្នោ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា មហាចុន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ មហាចុន្ទំ ឯតទវោច អាយាមាវុសោ ចុន្ទ យេនាយស្មា ឆន្នោ តេនុបសង្កមិស្សាម គិលានបុច្ឆកាតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ អាយស្មា មហាចុន្ទោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចស្សោសិ ។ អថខោ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ យេនាយស្មា ឆន្នោ តេនុបសង្កមឹសុ

[១០៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ១ ព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ ១ ព្រះឆន្នៈមានអាយុ ១ គង់លើភ្នំគិជ្ឈកូដ ។ សម័យនោះឯង ព្រះឆន្នៈមានអាយុ មានអាពាធប្រកបដោយទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ចេញអំពីទីពួនសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅរកព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បបួលព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ យ៉ាងនេះថា នែអាវុសោចុន្ទ មក យើងនឹងទៅសួរជម្ងឺព្រះឆន្នៈមានអាយុ ។ ព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ ទទួលតបពាក្យព្រះសារីបុត្តមានអាយុថា ករុណា អាវុសោ ។ ទើបព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ ចូលទៅរកព្រះឆន្នៈមានអាយុ

ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ អាវុសោ ឆន្ន ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោសានំ ។

(១០៨) ន មេ អាវុសោ សារីបុត្ត ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោសានំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ ពលវា បុរិសោ តិណ្ហេន សិខរេន មុទ្ធនំ(១) អភិមត្ថេយ្យ ឯវមេវ ខោ មេ អាវុសោ អធិមត្តា វាតា មុទ្ធនិ ឩហនន្តិ ។ ន មេ អាវុសោ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ។បេ។ នោ បដិក្កមោសានំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ ពលវា បុរិសោ ទឡ្ហេន វរត្តក្ខន្ធេន សីសេ សីសវេឋំ ទទេយ្យ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ អធិមត្តា សីសេ សីសវេទនា ។ ន មេ អាវុសោ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ។បេ។ នោ បដិក្កមោសានំ ។

១ ឧ. មុទ្ធនំ ។ ម. មុទ្ធនិ ។

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុគង់ហើយ ទើបសួរព្រះឆន្នៈមានអាយុ ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ សរីរយន្តរបស់អ្នក ល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ ល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានដែរឬ ទុក្ខវេទនាធូរថយទៅ មិនចម្រើនឡើង មានតែស្រាកស្រាន្តទៅ មិនចម្រើនឡើងទេឬ ។

(១០៨) ព្រះឆន្នៈក្រាបទូលថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត សរីរយន្តរបស់ខ្ញុំមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានទេ (ព្រោះ) ទុក្ខ-វេទនារបស់ខ្ញុំដ៏ក្លៀវក្លា តែងចម្រើនឡើង មិនធូរថយទេ មានតែកើតឡើង មិនស្បើយទេ ។ ម្នាលអាវុសោ បុរសមានកម្លាំង យកដែកស្រួចដ៏មុត មកចាក់លលាដ៍ក្បាល ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអាវុសោ ខ្យល់ដ៏ក្រៃលែង ចាក់ដោតក្បាលរបស់ខ្ញុំ ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ។ បេ ។ មិនធូរថយទេ ។ ម្នាលអាវុសោ បុរសមានកម្លាំង យកចន្លោយព្រ័ត្រដ៏មាំ មកក្រវែនក្បាល យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអាវុសោ ខ្យល់ខ្លាំងហួសប្រមាណ សីសវេទនាកើតក្នុងសីសៈក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ ។ បេ ។ មិនធូរថយទេ ។

សេយ្យថាបិ អាវុសោ ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃា-
តកន្តេវាសី វា តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន កុច្ឆឹ បរិកន្តេ-
យ្យ ឯវមេវ ខោ មេ អាវុសោ អធិមត្តា វាតា កុច្ឆឹ
បរិកន្តន្តិ ។ ន មេ អាវុសោ ខមនីយំ ន យាបនីយំ
។បេ។ នោ បដិក្កមោតិ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ ទ្វេ
ពលវន្តោ បុរិសា ទុព្វលតរំ បុរិសំ នានា ពាហាសុ
គហេត្វា អង្គារកាសុយា សន្តាបេយ្យុំ សំបរិតាបេយ្យុំ
ឯវមេវ ខោ មេ អាវុសោ អធិមត្តោ កាយស្មឹ ទាហោ ។
ន មេ អាវុសោ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ
ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោ-
សានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។ សត្ថំ អាវុសោ
សារីបុត្ត អាហរិស្សាមិ នាវកង្ខាមិ ជីវិតន្តិ អាយស្មា
ឆន្នោ សត្ថំ អាហរេសិ ។

ម្នាលអាវុសោ បុរសអ្នកសម្លាប់គោ ឬកូនឈ្នួលអ្នកសម្លាប់គោ ដែល
ឈ្លាសវៃ គាពន្ទះពោះ(គោ) ដោយគ្រឿងសម្រាប់ពន្ទះគោដ៏មុត ដូច
ម្តេចមិញ ម្នាលអាវុសោ ខ្យល់ដ៏ក្រៃលែង ការពោះខ្ញុំក៏ដូច្នោះឯង ។
ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន
ទេ ។បេ។ មិនបានស្រាកស្រាន្តទេ ។ ម្នាលអាវុសោ បុរសមាន
កម្លាំង ២ នាក់ ចាប់បុរសដែលមានកម្លាំងខ្សោយ ត្រង់ដើមដៃម្ខាងម្នាក់
ផ្តើរកោលលើរណ្តៅរងើកភ្លើង ដូចម្តេចមិញ ការក្តៅក្រហាយក្នុងកាយ
របស់ខ្ញុំដ៏ក្រៃលែង ក៏ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមិនល្មមអត់ទ្រាំ
បានទេ មិនល្មមឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ (ព្រោះ) ទុក្ខវេទនាដ៏ក្លៀវក្លារបស់
ខ្ញុំ តែងតែចម្រើនឡើង មិនធូរថយទេ មានតែកើនឡើង មិនស្រាកស្រាន្ត
ទេ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំនឹងយកគ្រឿងសស្ត្រា (មកសម្លាប់ខ្លួន)
ខ្ញុំមិនចង់នៅរស់ទេ លុះព្រះឆន្នៈមានអាយុពោលដូច្នេះហើយ ក៏នាំយក
គ្រឿងសស្ត្រាមក ។

ឆន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

(១០៦) យាបេតាយស្មា ឆន្នោ យាបេន្តំ មយំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឥច្ឆាម សចេ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស នត្ថិ សប្បាយានិ ភោជនានិ អហំ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស សប្បាយានិ ភោជនានិ បរិយេសិស្សាមិ សចេ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស នត្ថិ សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ អហំ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ បរិយេសិស្សាមិ សចេ អាយស្មតោ ឆន្នស្ស នត្ថិ បតិរូបា ឧបដ្ឋាកា អហំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឧបដ្ឋហិស្សាមិ មា ច អាយស្មា ឆន្នោ សត្ថំ អាហរេសិ យាបេតាយស្មា ឆន្នោ យាបេន្តំ មយំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឥច្ឆាមាតិ ។ ន មេ អាវុសោ សារីបុត្ត នត្ថិ សប្បាយានិ ភោជនានិ អត្ថិ មេ សប្បាយានិ ភោជនានិ នបិ មេ នត្ថិ សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ អត្ថិ មេ សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ នបិ មេ នត្ថិ បតិរូបា ឧបដ្ឋាកា អត្ថិ មេ បតិរូបា ឧបដ្ឋាកា ។ អបិ ច មេ អាវុសោ

ឆន្នវគ្គ ទី ៤

(១០៦) ព្រះសារីបុត្តអង្វរថា សូមព្រះឆន្នៈមានអាយុ រស់នៅសិន យើងចង់ឲ្យព្រះឆន្នៈមានអាយុនៅរស់ បើព្រះឆន្នៈមានអាយុ មិនមានភោជនជាទីសប្បាយទេ ខ្ញុំនឹងស្វែងរកភោជនជាទីសប្បាយ ដើម្បីព្រះឆន្នៈមានអាយុ បើព្រះឆន្នៈមានអាយុមិនមានភេសជ្ជៈជាទីសប្បាយទេ ខ្ញុំនឹងស្វែងរកភេសជ្ជៈជាទីសប្បាយ ដើម្បីព្រះឆន្នៈមានអាយុ បើព្រះឆន្នៈមានអាយុមិនមានឧបដ្ឋាកដ៏សមគួរទេ ខ្ញុំនឹងបម្រើព្រះឆន្នៈមានអាយុ កុំឲ្យតែព្រះឆន្នៈមានអាយុ នាំយកគ្រឿងសស្ត្រាមក សូមព្រះឆន្នៈមានអាយុរស់នៅសិន (ព្រោះ) យើងចង់ឲ្យព្រះឆន្នៈមានអាយុនៅរស់ ។ ព្រះឆន្នៈតបថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំមិនមែនគ្មានភោជនជាទីសប្បាយទេ ខ្ញុំមានភោជនជាទីសប្បាយ មួយទៀត ខ្ញុំមិនមែនគ្មានភេសជ្ជៈជាទីសប្បាយទេ ខ្ញុំមានភេសជ្ជៈជាទីសប្បាយ មួយវិញទៀត ខ្ញុំមិនមែនគ្មានឧបដ្ឋាកដ៏សមគួរទេ ខ្ញុំមានឧបដ្ឋាកដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអាវុសោ

សត្ថា បរិចិណ្ណោ ទីឃរត្តំ មនាបេន នោ អមនាបេន ។ ឯតំ ហិ អាវុសោ សាវកស្ស បដិរូបំ យំ សត្ថារំ បរិចរេយ្យ មនាបេន នោ អមនាបេន តំ អនុបវជ្ជំ ឆន្នោ ភិក្ខុ សត្ថំ អាហរិស្សតីតិ ឯវមេតំ អាវុសោ សារីបុត្ត ធារេហីតិ ។

(១០៧) បុច្ឆិយាម មយំ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ កញ្ចិទេវ ទេសំ សចេ អាយស្មា ឆន្នោ ឱកាសំ ករោតិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណាយាតិ ។ បុច្ឆាវុសោ សារីបុត្ត សុត្វា វេទយាមាតិ(១) ។ ចក្ខុំ អាវុសោ ឆន្ន ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សសិ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ អាវុសោ ឆន្ន ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សសិ ។ បេ ។ មនំ អាវុសោ ឆន្ន មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។

១ ឱ. វេទិស្សាមាតិ ។

ចាំងព្រះសាស្តា លោកខ្ញុំក៏បានបម្រើដោយសេចក្តីពេញចិត្តមកយូរហើយ មិនមែនដោយការមិនពេញចិត្តទេ ។ ម្នាលអាវុសោ សាវកត្រូវតែបម្រើព្រះសាស្តាដោយសេចក្តីគាប់ចិត្ត មិនត្រូវបម្រើដោយសេចក្តីមិនគាប់ចិត្តទេ ម៉តើនោះ ទើបជាការសមគួរដល់សាវក ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្នកចូរចាំទុកដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនេះថា ការនុ៎ះមិននៅពាក់ពាមទេ ឆន្នភិក្ខុនឹងនាំយកគ្រឿងសស្ត្រាមកផ្តាច់បង់ជីវិត ។

(១០៧) ព្រះសារីបុត្តនិយាយថា យើងនឹងសួរនូវហេតុនីមួយ នឹងព្រះឆន្នៈមានអាយុ បើព្រះឆន្នៈមានអាយុបើកឱកាសឲ្យ ដើម្បីដោះស្រាយនូវប្រស្នា ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត អ្នកចូរសួរចុះ យើងស្តាប់ហើយនឹងដឹងបាន ។ ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ អ្នកយល់នូវចក្ខុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះឬ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ អ្នកយល់នូវជិវ្ហា ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះឬ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ អ្នកយល់មនោ មនោវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះឬ ។

ចក្ខុំ អាវុសោ សារីបុត្ត ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សាមិ ។បេ។ ជិវ្ហំ អាវុសោ សារីបុត្ត ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ។បេ។ មនំ អាវុសោ សារីបុត្ត មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សាមីតិ ។

(១០៨) ចក្ខុស្មឹ អាវុសោ ឆន្ន ចក្ខុវិញ្ញាណេ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ កឹ ទិស្វា កឹ អភិញ្ញាយ ចក្ខុំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សសិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ អាវុសោ ឆន្ន ជិវ្ហាវិញ្ញាណេ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ កឹ ទិស្វា កឹ អភិញ្ញាយ ជិវ្ហំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សសិ ។បេ។ មនស្មឹ អាវុសោ ឆន្ន

ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំយល់ចក្ខុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។បេ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំយល់ជិវ្ហា ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ ។បេ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំយល់មនោ មនោវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។

[១០៨] ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ អ្នកឃើញដូចម្តេច ដឹងដូចម្តេច ក្នុងចក្ខុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បានជាយល់ចក្ខុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។បេ។ ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ អ្នកឃើញដូចម្តេច ដឹងដូចម្តេច ក្នុងជិវ្ហា ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។បេ។ ម្នាលអាវុសោ

មនោវិញ្ញាណេ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ កឹ ទិស្វា កឹ អភិញ្ញាយ មនំ មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សសីតិ ។

(១០៩) ចក្ខុស្មឹ អាវុសោ សារីបុត្ត ចក្ខុវិញ្ញាណេ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ និរោធំ ទិស្វា និរោធំ អភិញ្ញាយ ចក្ខុំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សាមិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយ អាវុសោ សារីបុត្ត ជិវ្ហាវិញ្ញាណេ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ និរោធំ ទិស្វា និរោធំ អភិញ្ញាយ ជិវ្ហំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សាមិ ។ បេ ។ មនស្មឹ អាវុសោ សារីបុត្ត មនោវិញ្ញាណេ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ និរោធំ ទិស្វា និរោធំ អភិញ្ញាយ មនំ មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណវិញ្ញាតព្វេ ធម្មេ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សាមីតិ ។

ឆន្នៈ អ្នកឃើញដូចម្ដេច ដឹងដូចម្ដេច ក្នុងមនោ មនោវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណ បានជាយល់មនោ មនោវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ដូច្នេះ ។

(១០៩) ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំឃើញនូវសេចក្ដីរលត់ ដឹងនូវសេចក្ដីរលត់ ក្នុងចក្ខុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បានជាយល់ចក្ខុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំឃើញនូវសេចក្ដីរលត់ ដឹងនូវសេចក្ដីរលត់ ក្នុងជិវ្ហា ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ បានជាយល់ជិវ្ហា ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ខ្ញុំឃើញនូវសេចក្ដីរលត់ ដឹងនូវសេចក្ដីរលត់ ក្នុងមនោ មនោវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណ បានជាយល់មនោ មនោវិញ្ញាណ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយមនោវិញ្ញាណថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ដូច្នេះ ។

ឆន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

(១១០) ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា មហាចុន្ទោ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឯតទវោច តស្មាតិហាវុសោ ឆន្ន ឥទម្បិ តស្ស ភគវតោ សាសនំ និច្ចកប្បំ សាធុកំ មនសិកាតព្វំ និស្សិតស្ស ចលិតំ អនិស្សិតស្ស ចលិតំ នត្ថិ ចលិតេ អសតិ បស្សទ្ធិ ហោតិ បស្សទ្ធិយា សតិ នតិ ន ហោតិ នតិយា(១) អសតិ អាគតិគតិ ន ហោតិ អាគតិគតិយា អសតិ ចុតូបបាតោ ន ហោតិ ចុតូបបាតេ អសតិ នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយមន្តរេន ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ អថខោ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាចុន្ទោ អាយស្មន្តំ ឆន្នំ ឥមិនា ឱវាទេន ឱវទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កមឹសុ ។ អថខោ អាយស្មា ឆន្នោ អចិរបក្កន្តេសុ តេសុ អាយស្មន្តេសុ សត្ថំ អាហរេសិ ។

១ ឱ. ម. ឆតិ ន ហោតិ ឆតិយា ។

ឆន្នវគ្គ ទី ៤

[១១០] កាលព្រះឆន្នៈនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ បាននិយាយនឹងព្រះឆន្នៈមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោឆន្នៈ បើដូច្នោះ អ្នកគួរយកចិត្តទុកដាក់ឲ្យប្រពៃ ចំពោះសាសនារបស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ អស់កាលជានិច្ចចុះ បុគ្គល ដែលតណ្ហា មានះ ទិដ្ឋិ អាស្រ័យនៅហើយ រមែងមានសេចក្តីកម្រើក បុគ្គល ដែលមិនមានតណ្ហា មានះ ទិដ្ឋិអាស្រ័យនៅ រមែងមិនមានសេចក្តីកម្រើកទេ កាលបើមិនមានសេចក្តីកម្រើក ទើបមានសេចក្តីស្ងប់ កាលបើមានសេចក្តីស្ងប់ ទើបមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល កាលបើមិនមានសេចក្តីត្រេកត្រអាល ដំណើរមកនិងដំណើរទៅ ក៏មិនមាន កាលបើមិនមានដំណើរមកនិងដំណើរទៅ ចុតិនិងបដិសន្ធិក៏មិនមាន កាលបើចុតិនិងបដិសន្ធិមិនមាន ទើបមិនមានកិច្ចអ្វី ក្នុងលោកនេះ មិនមានក្នុងលោកខាងមុខ មិនមានក្នុងចន្លោះនៃលោកទាំងពីរ នេះឯង ជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះមហាចុន្ទមានអាយុ លុះទូន្មានព្រះឆន្នៈមានអាយុ ដោយឱវាទនេះហើយ ទើបក្រោកអំពីអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ គ្រានោះឯង ព្រះឆន្នៈមានអាយុ កាលដែលព្រះថេរៈមានអាយុទាំងនោះ ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏នាំយកគ្រឿងសស្ត្រាមក ។

[១១១] អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អាយស្មតា ភន្តេ ឆន្នេន សត្ថំ អាហារិតំ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ ននុ តេ សារីបុត្ត ឆន្នេន ភិក្ខុនា សម្មុខាយេវ អនុបវជ្ជតា ព្យាកតាតិ ។ អត្ថិ ភន្តេ បុព្វវិជ្ជនំ នាម វជ្ជិគាមោ តត្ថាយស្មតោ ឆន្នស្ស មិត្តកុលានិ សុហជ្ជកុលានិ ឧបវជ្ជកុលានីតិ ។ ហោន្តិ ហេតេ សារីបុត្ត ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ មិត្តកុលានិ សុហជ្ជកុលានិ ឧបវជ្ជកុលានីតិ ។ ន ខោ បនាហំ សារីបុត្ត ឯត្តាវតា សឧបវជ្ជោតិ វទាមិ ។ យោ ខោ សារីបុត្ត ឥមញ្ច កាយំ និក្ខិបតិ អញ្ញញ្ច កាយំ ឧបាទិយតិ តមហំ សឧបវជ្ជោតិ វទាមិ ។ តំ ឆន្នស្ស ភិក្ខុនោ នត្ថិ អនុបវជ្ជំ

[១១១] គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះឆន្នៈមានអាយុ បាននាំយកគ្រឿងសស្ត្រាមកហើយ តើព្រះឆន្នៈមានអាយុនោះ មានគតិដូចម្តេច មានបរលោកដូចម្តេច ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលសារីបុត្ត ក្រែងឆន្នភិក្ខុបានដោះស្រាយការដែលមិនទៅតាក់តាម ក្នុងទីចំពោះមុខរបស់អ្នករួចហើយឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានស្រុកក្នុងដែនវជ្ជីឈ្មោះបុព្វវិជ្ជនៈ ក្នុងស្រុកនោះឯង ព្រះឆន្នៈមានអាយុ មានត្រកូលជាមិត្ត ត្រកូលជាសំឡាញ់ ត្រកូលដែលនៅជាប់តាក់តាម (គួរចូលទៅរក) ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់តបថា ម្នាលសារីបុត្ត ឆន្នភិក្ខុ មានត្រកូលជាមិត្ត ត្រកូលជាសំឡាញ់ ត្រកូលដែលនៅជាប់តាក់តាមនុ៎ះ ពិតមែន ។ ម្នាលសារីបុត្ត តថាគតមិនឲ្យឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រកបដោយការតាក់តាម ព្រោះហេតុប៉ុណ្ណេះឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត លុះតែអ្នកណាមួយ ដាក់ចុះនូវកាយនេះផង កាន់យកនូវកាយដទៃផង ទើបតថាគតហៅអ្នកនោះថាជាអ្នកប្រកបដោយការតាក់តាម ។ ការណ៍នោះមិនមានដល់ឆន្នភិក្ខុទេ

ឆន្នេន ភិក្ខុនា សត្ថំ អាហរិតន្តិ ឯវមេតំ សារីបុត្ត ធារេហីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(១១៦) អថខោ អាយស្មា បុណ្ណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា បុណ្ណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ សន្តិ ខោ បុណ្ណ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទិ នន្ទិសមុទយា ទុក្ខសមុទយោ បុណ្ណាតិ វទាមិ ។ បេ ។ សន្តិ ខោ បុណ្ណ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ខោ បុណ្ណ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា

ឆន្នភិក្ខុ បាននាំយកគ្រឿងសស្ត្រាមក មិនមានការពាក់ពាមគឺមិនមានបដិសន្ធិទេ ម្នាលសារីបុត្ត ហេតុនោះ អ្នកចូរចាំទុកនូវដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនេះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(១១៦) គ្រានោះឯង ព្រះបុណ្ណៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះបុណ្ណៈមានអាយុគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមអង្វរ សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងធម៌ ដោយសង្ខេប ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង គេចចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស បញ្ជូនចិត្តទៅកេព្រះនិព្វាន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណៈ រូបដែលគួរដឹងបានដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ មានពិត បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តនឹងរូបនោះ កាលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តនឹងរូបនោះ សេចក្តីត្រេកអររមែងកើតឡើង ម្នាលបុណ្ណៈ តថាគតពោលថា ព្រោះតែកើតសេចក្តីត្រេកអរ ទើបកើតទុក្ខ ។ បេ ។ ម្នាលបុណ្ណៈ រសដែលគួរដឹងដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ម្នាលបុណ្ណៈ ធម៌ដែលគួរដឹងដោយមនោ

ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ឧប្បជ្ជតិ នន្ទិ នន្ទិសមុទយា ទុក្ខសមុទយោ បុណ្ណាតិ វទាមិ ។

(១១៣) សន្តិ ច ខោ បុណ្ណ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ និរុជ្ឈតិ នន្ទិ នន្ទិនិរោធា ទុក្ខនិរោធោ បុណ្ណាតិ វទាមិ ។ បេ ។ សន្តិ ច ខោ បុណ្ណ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ

ជាទីប្រាថ្នា ជាទីរីករាយ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ មានពិត បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តនឹងធម៌នោះ កាលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់ចិត្តនឹងធម៌នោះ សេចក្ដីរីករាយរមែងកើតឡើង ម្នាលបុណ្ណៈ តថាគតពោលថា ព្រោះតែកើតសេចក្ដីរីករាយ ទើបកើតទុក្ខ ។

(១១៣) ម្នាលបុណ្ណៈ រូបដែលគួរដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីរីករាយ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ មានពិត បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងរូបនោះទេ កាលភិក្ខុនោះ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងរូបនោះ សេចក្ដីរីករាយ រមែងរលត់ ម្នាលបុណ្ណៈ តថាគតពោលថា លុះតែរលត់សេចក្ដីត្រេកអរ ទើបទុក្ខរលត់ ។ បេ ។ ម្នាលបុណ្ណៈ ធម៌ដែលគួរដឹងដោយមនោ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីរីករាយ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីត្រេកអរ មានពិត បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្តនឹងធម៌នោះទេ កាលភិក្ខុនោះ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់ចិត្ត

អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ និរុជ្ឈតិ នន្ទិ នន្ទិនិរោធា ទុក្ខ-
និរោធោ បុណ្ណាតិ វទាមិ ។ ឥមិនា ត្វំ បុណ្ណ មយា
សង្ខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ កតមស្មឹ ជនបទេ វិ-
ហរិស្សសីតិ ។ អត្ថិ ភន្តេ សុនាបរន្តោ នាម ជន-
បទោ តត្ថាហំ វិហរិស្សាមីតិ ។

(១០៤) ចណ្ឌា ខោ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា
ផរុសា ខោ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សចេ តំ
បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា អក្កោសិស្សន្តិ បរិភា-
សិស្សន្តិ តត្រ តេ បុណ្ណ កិន្តិ ភវិស្សតីតិ ។ សចេ មំ
ភន្តេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា អក្កោសិស្សន្តិ បរិភា-
សិស្សន្តិ តត្រ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ភទ្ទកា វតិមេ សុ-
នាបរន្តកា មនុស្សា សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា
មនុស្សា យំ មំ នយិមេ បាណិនា បហារំ ទេន្តីតិ
ឯវមេត្ថ ភគវា ភវិស្សតិ ឯវមេត្ថ សុគត ភវិស្ស-
តីតិ ។ សចេ បន តេ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា

មិនជាប់នោះ សេចក្តីត្រេកអរ រមែងរលត់ ម្នាលបុណ្ណៈ តថាគតពោល
ថា ការរលត់សេចក្តីត្រេកអរ ទើបទុក្ខរលត់ ។ ម្នាលបុណ្ណៈ អ្នកឯង
តថាគតបានទូន្មាន ដោយឱវាទសង្ខេបនេះហើយ តើនឹងនៅក្នុងជនបទ
ណា ។ ព្រះបុណ្ណត្ថេរក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានជន-
បទ ១ ឈ្មោះសុនាបរន្តៈ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅក្នុងសុនាបរន្តជនបទនោះ ។

[១០៤] ព្រះមានបុណ្យត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណៈ ពួកមនុស្ស
នៅក្នុងសុនាបរន្តជនបទ កាច ៗ ណាស់ ម្នាលបុណ្ណៈ ពួកមនុស្សក្នុង
សុនាបរន្តជនបទរឹងរូសណាស់ ម្នាលបុណ្ណៈ បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាប-
រន្តជនបទ ជេរប្រទេចអ្នក ម្នាលបុណ្ណៈ តើអ្នកនឹងមានគំនិតដូចម្តេច
ក្នុងដំណើរនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាប-
រន្តជនបទ នឹងជេរប្រទេចខ្ញុំព្រះអង្គ ៗ នឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនោះយ៉ាង
នេះថា ពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទនេះ ស្រួលដែរ ពួកមនុស្សក្នុង
សុនាបរន្តជនបទនេះ ស្រួលល្អដែរ ព្រោះថាមនុស្សទាំងអម្បាលនេះមិន
ប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយដៃទេ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមាន
គំនិតក្នុងដំណើរនេះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមាន
គំនិតក្នុងដំណើរនេះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលបុណ្ណៈ បើពួកមនុស្សក្នុង

បាណិនា បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ បន តេ បុណ្ណ កិន្តិ ភវិស្សតីតិ ។ សចេ មេ(១) ភន្តេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា បាណិនា បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា យំ មំ នយិមេ លេឌ្ឌុនា បហារំ ទេន្តីតិ ឯវមេត្ថ ភគវា ភវិស្សតិ ឯវមេត្ថ សុគត ភវិស្សតីតិ ។ សចេ បន តេ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា លេឌ្ឌុនា បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ បន តេ បុណ្ណ កិន្តិ ភវិស្សតីតិ ។ សចេ មេ ភន្តេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា លេឌ្ឌុនា បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា យំ មំ នយិមេ ទណ្ឌេន បហារំ ទេន្តីតិ ឯវមេត្ថ ភគវា ភវិស្សតិ ឯវមេត្ថ សុគត ភវិស្សតីតិ ។ សចេ បន តេ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា ទណ្ឌេន បហារំ ទស្សន្តិ

១ ម. ម. សចេ ភន្តេ ។

សុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារអ្នកដោយដៃ តើអ្នកនឹងមានគំនិតដូចម្ដេចក្នុងរឿងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយដៃ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងរឿងនោះយ៉ាងនេះថា ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទនេះ ស្រួលដែរ ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទនេះ ស្រួលល្អដែរ ព្រោះថាមនុស្សទាំងអម្បាលនេះ មិនប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយដុំដីទេ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងរឿងនុ៎ះយ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងរឿងនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលបុណ្ណៈ បើពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារអ្នកដោយដុំដី តើអ្នកនឹងមានគំនិតដូចម្ដេចក្នុងរឿងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយដុំដី ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងរឿងនោះ យ៉ាងនេះថា ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទនេះ ស្រួលដែរ ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទនេះស្រួលល្អដែរ ព្រោះថាមនុស្សទាំងអម្បាលនេះ មិនប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយដំបងទេ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងរឿងនុ៎ះយ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងរឿងនុ៎ះយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលបុណ្ណៈ បើពួកមនុស្សក្នុងស្រុកសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារអ្នកដោយដំបង

តត្រ បន តេ បុណ្ណ កិន្តិ ភវិស្សតីតិ ។ សចេ មេ ភន្តេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា ទណ្ឌេន បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា យំ មំ នយិមេ សត្ថេន បហារំ ទេន្តីតិ ឯវមេត្ថ ភគវា ភវិស្សតិ ឯវមេត្ថ សុគត ភវិស្សតីតិ ។ សចេ បន តេ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សត្ថេន បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ បន តេ បុណ្ណ កិន្តិ ភវិស្សតីតិ ។ សចេ មេ ភន្តេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សត្ថេន បហារំ ទស្សន្តិ តត្រ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា យំ មំ នយិមេ តិណ្ហេន សត្ថេន ជីវិតា វោរោបេន្តីតិ ឯវមេត្ថ ភគវា ភវិស្សតិ ឯវមេត្ថ សុគត ភវិស្សតីតិ ។

ម្នាលបុណ្ណៈ តើអ្នកនឹងមានគំនិតដូចម្តេច ក្នុងដំណើរនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយដំបង ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិត ក្នុងដំណើរនោះយ៉ាងនេះថា ពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទនេះស្រួលដែរ ពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទនេះស្រួលល្អដែរ ព្រោះថា មនុស្សទាំងអម្បាលនេះ មិនប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គដោយគ្រឿងសស្ត្រាទេ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលបុណ្ណៈ បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារអ្នកដោយគ្រឿងសស្ត្រា ម្នាលបុណ្ណៈ តើអ្នកនឹងមានគំនិតដូចម្តេចក្នុងដំណើរនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទ នឹងប្រហារខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយគ្រឿងសស្ត្រា ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនោះយ៉ាងនេះថា ពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទនេះស្រួលដែរ ពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទនេះស្រួលល្អដែរ ព្រោះថាមនុស្សទាំងអម្បាលនេះ មិនប្រហារជីវិតខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយគ្រឿងសស្ត្រាដ៏មុតទេ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង ។

(១១៨) សចេ បន តំ បុណ្ណ សុនាបរន្តកា មនុស្សា តិណ្ហេន សត្ថេន ជីវិតា វោរោបេស្សន្តិ តត្ថ បន តេ បុណ្ណ កិន្តិ ភវិស្សតីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា តិណ្ហេន សត្ថេន ជីវិតា វោរោបេស្សន្តិ តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ សន្តិ ខោ តស្ស ភគវតោ សាវកា កាយេន ច ជីវិតេន ច អដ្ដីយមានា ហរាយមានា ជិគុច្ឆមានា សត្ថហារកំ បរិយេសន្តិ តំ មេ ឥទំ អបរិយិដ្ឋញ្ញេវ សត្ថហារកំ លទ្ធន្តិ ឯវមេត្ថ ភគវា ភវិស្សតិ ឯវមេត្ថ សុគត ភវិស្សតីតិ ។ សាធុ សាធុ បុណ្ណ សក្ខិស្សសិ ខោ ត្វំ បុណ្ណ ឥមិនា ទមូបសមេន សមន្នាគតោ សុនាបរន្តស្មឹ ជនបទេ វិហរិតុំ យស្សទានិ ត្វំ បុណ្ណ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

[១១៨] ម្នាលបុណ្ណៈ បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទ នឹងយកគ្រឿងសស្ត្រាដ៏មុតមកផ្តាច់ជីវិតរបស់អ្នក ម្នាលបុណ្ណៈ តើអ្នកនឹងមានគំនិតដូចម្តេច ក្នុងដំណើរនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើពួកមនុស្សក្នុងសុនាបរន្តជនបទ នឹងយកគ្រឿងសស្ត្រាដ៏មុត មកផ្តាច់ជីវិតរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនោះយ៉ាងនេះថា ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានបុណ្យនោះ ដែលនឿយណាយ ធុញទ្រាន់ ខ្ពើមរអើម ព្រោះកាយនិងជីវិត ហើយស្វែងរកបុគ្គលអ្នកសម្លាប់ដោយគ្រឿងសស្ត្រាក៏មាន ខ្ញុំព្រះអង្គបានអ្នកសម្លាប់ដោយគ្រឿងសស្ត្រានោះ ដែលមិនបាច់ស្វែងរកសោះទេ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមានគំនិតក្នុងដំណើរនោះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលបុណ្ណៈ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ ម្នាលបុណ្ណៈ អ្នកប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់គឺសេចក្តីអត់ធន់នេះ អាចនឹងនៅក្នុងសុនាបរន្តជនបទបាន ម្នាលបុណ្ណៈ ចូរអ្នកសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ (នឹងទៅ) ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

ឆន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

(១១៦) អថខោ អាយស្មា បុណ្ណោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ យេន សុនាបរន្តោ ជនបទោ តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន សុនាបរន្តោ ជនបទោ តទវសរិ ។ តត្រ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណោ សុនាបរន្តស្មឹ ជនបទេ វិហរតិ ។ អថខោ អាយស្មា បុណ្ណោ តេនេវ អន្តរវស្សេន បញ្ចមត្តានិ ឧបាសកសតានិ បដិវេទេសិ តេនេវ អន្តរវស្សេន តិស្សោ វិជ្ជា សច្ឆាកាសិ តេនេវ អន្តរវស្សេន បរិនិព្វាយិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ យោ សោ ភន្តេ បុណ្ណោ នាម កុលបុត្តោ ភគវតា សង្ខិត្តេន ឱវាទេន ឱវទិតោ សោ កាលកតោ តស្ស កា គតិ កោ អភិសម្បរាយោតិ ។ បណ្ឌិតោ ភិក្ខវេ បុណ្ណោ កុលបុត្តោ អហោសិ សច្ចវាទី ធម្មស្សានុធម្មំ

ឆន្នវគ្គ ទី ៤

(១១៦) គ្រានោះឯង ព្រះបុណ្ណៈមានអាយុ ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកអំពីអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយរៀបចំសេនាសនៈ ហើយប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរ ចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងសុនាបរន្តជនបទ កាលលោកចេញទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ ក៏បានទៅដល់សុនាបរន្តជនបទ ។ បានឮថា ព្រះបុណ្ណៈមានអាយុគង់នៅក្នុងសុនាបរន្តជនបទនោះ ។ គ្រានោះឯង ព្រះបុណ្ណៈមានអាយុ ប្រោសពួកឧបាសកបានប្រមាណ ៥០០ នាក់ ក្នុងវស្សានោះឯង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវវិជ្ជា ៣ ក្នុងវស្សានោះដែរ ហើយបរិនិព្វានក្នុងវស្សានោះតែម្តង ។ វេលានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានបុណ្យ លុះភិក្ខុទាំងនោះគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានបុណ្យ ដូច្នេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស កុលបុត្រឈ្មោះបុណ្ណៈ ដែលព្រះអង្គបានទូន្មានដោយឱវាទសង្ខេប ឥឡូវនេះ លោកធ្វើមរណកាលហើយ លោកមានគតិដូចម្តេច មានបរលោកដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្រឈ្មោះបុណ្ណៈ ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកនិយាយពិត មិនបៀតបៀនខ្ញុំព្រោះធម៌

ន មំ(១) ធម្មាធិករណំ វិហេសេសិ បរិនិព្វុតោ ភិក្ខវេ បុណ្ណោ កុលបុត្តោតិ ។ បញ្ចមំ ។

(១១៧) អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ យេន ភគ-វា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ពាហិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគ-វតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អា-តាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ពាហិយ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ ស-មនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តា-តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ រូបា និច្ចា វា អនិច្ចា វា-តិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ

១ ឱ. មមំ ។

តាមសមគួរដល់ធម៌ផង មិនបៀតបៀន ខ្ញុំព្រោះអធិករណ៍ផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តឈ្មោះបុណ្ណៈ បរិនិព្វានហើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[១១៧] គ្រានោះឯង ព្រះពាហិយៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះពាហិយៈមានអាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សម-គួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចេញចាកពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់សួរថា ម្នាលពាហិយៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ចក្ខុទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គេគួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនុ៎ះទេ ព្រះអង្គ ។ រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស

។ បេ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ពាហិយ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មិំបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មិំបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មិំ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ តើវេទនានោះទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹងយល់របស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនុ៎ះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលពាហិយៈ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ រមែងនឿយណាយនឹងវេទនានោះ កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចស្រេចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៨] អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ពាហិយោ អរហតំ អហោសីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[១១៨] គ្រានោះឯង ព្រះពាហិយៈមានអាយុ ត្រេកអរ រីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកអំពីអាសនៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះពាហិយៈមានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង គេចចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរខ្លួនឯង នូវទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលជាទីត្រូវការរបស់ពួកកុលបុត្តអ្នកចេញចាកផ្ទះ ហើយបួសដោយប្រពៃ ក៏បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះពាហិយៈមានអាយុ ក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

ឆន្នវគ្គោ ចតុត្ថោ

(១១៩) ឯជា ភិក្ខវេ រោគោ ឯជា គណ្ឌោ ឯជា សល្លំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ តថាគតោ អនេជោ វិហរតិ វីតសល្លោ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ អនេជោ វិហរេយ្យំ វីតសល្លោតិ ។ ចក្ខុំ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុស្មឹ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុតោ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុំ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ រូបេ ន មញ្ញេយ្យ រូបេសុ ន មញ្ញេយ្យ រូបតោ ន មញ្ញេយ្យ រូបា មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុវិញ្ញាណស្មឹ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុវិញ្ញាណតោ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុវិញ្ញាណំ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុសម្ផស្សំ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុសម្ផស្សស្មឹ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុសម្ផស្សតោ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុសម្ផស្សោ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មឹបិ ន មញ្ញេយ្យ តតោបិ ន មញ្ញេយ្យ តម្មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ សោតំ ន មញ្ញេយ្យ ។ ឃានំ ន មញ្ញេយ្យ ។ ជិវ្ហំ ន មញ្ញេយ្យ

ឆន្នវគ្គ ទី ៤

(១១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា (ជាគ្រឿងញាប់ញ័រ) ជារោគ តណ្ហាជាបូស តណ្ហាជាសរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ តថាគតមិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ប្រាសចាកសរគឺតណ្ហាហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ បើភិក្ខុប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញមិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ប្រាសចាកសរគឺតណ្ហា ។ ភិក្ខុនោះ មិនត្រូវប្រកាន់ចក្ខុ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងចក្ខុ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីចក្ខុ មិនត្រូវប្រកាន់ថាចក្ខុរបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់រូប មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងរូប មិនត្រូវប្រកាន់អំពីរូប មិនត្រូវប្រកាន់ថារូបរបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់ចក្ខុវិញ្ញាណ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីចក្ខុវិញ្ញាណ មិនត្រូវប្រកាន់ថាចក្ខុវិញ្ញាណរបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់ចក្ខុសម្ផស្ស មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងចក្ខុសម្ផស្ស មិនត្រូវប្រកាន់អំពីចក្ខុសម្ផស្ស មិនត្រូវប្រកាន់ថាចក្ខុសម្ផស្សរបស់អញឡើយ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនត្រូវប្រកាន់វេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ថាវេទនានោះរបស់អញឡើយ ។ មិនត្រូវប្រកាន់សោតៈ ។ មិនត្រូវប្រកាន់ឃានៈ ។ មិនត្រូវប្រកាន់ជិវ្ហា

ជិវ្ហាយ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហាតោ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហា មេតិ ន មញ្ញេយ្យ រសេ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហាសម្ផស្សំ ន មញ្ញេយ្យ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មិំ ន មញ្ញេយ្យ តតោ ន មញ្ញេយ្យ តម្មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ កាយំ ន មញ្ញេយ្យ ។ មនំ ន មញ្ញេយ្យ មនស្មិំ ន មញ្ញេយ្យ មនតោ ន មញ្ញេយ្យ មនោ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ធម្មេ ន មញ្ញេយ្យ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មិំ ន មញ្ញេយ្យ តតោ ន មញ្ញេយ្យ តម្មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ សព្វំ ន មញ្ញេយ្យ សព្វស្មិំ ន មញ្ញេយ្យ សព្វតោ ន មញ្ញេយ្យ សព្វំ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ សោ ឯវំ អមញ្ញមានោ ន កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ អបរិតស្សំ បច្ចត្តញ្ញេវ បរិនិព្វាយតិ ខីណា ជាតិ

មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងជិវ្ហា មិនត្រូវប្រកាន់អំពីជិវ្ហា មិនត្រូវប្រកាន់ថា ជិវ្ហារបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់រស មិនត្រូវប្រកាន់ជិវ្ហាវិញ្ញាណ មិនត្រូវប្រកាន់ជិវ្ហាសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនត្រូវប្រកាន់វេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ថាវេទនានោះរបស់អញឡើយ ។ មិនត្រូវប្រកាន់កាយ ។ មិនត្រូវប្រកាន់មនោ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងមនោ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីមនោ មិនត្រូវប្រកាន់ថាមនោរបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនត្រូវប្រកាន់វេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ថា វេទនានោះរបស់អញឡើយ ។ មិនត្រូវប្រកាន់វត្ថុទាំងពួង មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវត្ថុទាំងពួង មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវត្ថុទាំងពួង មិនត្រូវប្រកាន់ថាវត្ថុទាំងពួងរបស់អញឡើយ ។ កាលភិក្ខុនោះ មិនប្រកាន់យ៉ាងនេះ រមែងមិនប្រកាន់នូវរបស់បន្តិចបន្តួចក្នុងលោក កាលបើមិនប្រកាន់ រមែងមិនតក់ស្លុត កាលបើមិនតក់ស្លុត រមែងរលត់កិលេសដោយខ្លួនឯង ហើយដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ

វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ សត្តមំ ។

(១៦០) ឯជា ភិក្ខវេ រោគោ ឯជា គណ្ឌោ ឯជា សល្លំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ តថាគតោ អនេជោ វិហរតិ វីតសល្លោ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចេបិ អាកង្ខេយ្យ អនេជោ វិហរេយ្យំ វីតសល្លោតិ ។ ចក្ខុំ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុស្មឹ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុតោ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុំ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ រូបេ ន មញ្ញេយ្យ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សំ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មឹបិ ន មញ្ញេយ្យ តតោបិ ន មញ្ញេយ្យ តម្មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ យំ ហិ ភិក្ខវេ មញ្ញតិ យស្មឹ មញ្ញតិ យតោ មញ្ញតិ យំ មេតិ មញ្ញតិ

មគ្គព្រហ្មចារ្យៈ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(១៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាជារោគ តណ្ហាជាបូស តណ្ហាជាសរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ តថាគតមិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ប្រាសចាកសរគឺតណ្ហាហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ ប្រសិនបើភិក្ខុប្រាថ្នាថា សូមឲ្យអាត្មាអញ មិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ប្រាសចាកសរគឺតណ្ហា ។ ភិក្ខុមិនត្រូវប្រកាន់ចក្ខុ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងចក្ខុ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីចក្ខុ មិនត្រូវប្រកាន់ថា ចក្ខុរបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនត្រូវប្រកាន់វេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ថា វេទនានោះរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុប្រកាន់របស់ណា ប្រកាន់ក្នុងរបស់ណា ប្រកាន់អំពីរបស់ណា ប្រកាន់ថា របស់ណារបស់អញ

តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ ភវមេវ អភិនន្ទតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហាយ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហាតោ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហា មេតិ ន មញ្ញេយ្យ រសេ ន មញ្ញេយ្យ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាសម្ផស្សំ ន ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មឹម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តតោបិ ន មញ្ញេយ្យ តម្មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ យំ ហិ ភិក្ខវេ មញ្ញតិ យស្មឹ មញ្ញតិ យតោ មញ្ញតិ យំ មេតិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ ភវមេវ អភិនន្ទតិ ។ បេ ។ មនំ ន មញ្ញេយ្យ មនស្មឹ ន មញ្ញេយ្យ មនតោ ន មញ្ញេយ្យ មនោ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ធម្មេ ន មញ្ញេយ្យ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មឹម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តតោបិ ន មញ្ញេយ្យ

របស់នោះ រមែងប្រែប្រួលតាមរបស់នោះ ព្រោះសត្វក្នុងភព តែងប្រែប្រួលជានិច្ច តែសត្វលោកនៅតែត្រេកអរនឹងភពដដែល ។ បេ ។ មិនត្រូវប្រកាន់ជិវ្ហា មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងជិវ្ហា មិនត្រូវប្រកាន់អំពីជិវ្ហា មិនត្រូវប្រកាន់ថា ជិវ្ហារបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់រស ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ជិវ្ហាសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនត្រូវប្រកាន់វេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ថា វេទនានោះរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុ ប្រកាន់របស់ណា ប្រកាន់ក្នុងរបស់ណា ប្រកាន់អំពីរបស់ណា ប្រកាន់ថា របស់ណារបស់អញ របស់នោះ ក៏តែងប្រែប្រួលតាមរបស់នោះ ព្រោះសត្វក្នុងភព រមែងប្រែប្រួលជាប្រក្រតី តែសត្វលោក នៅតែត្រេកអរនឹងភពដដែល ។ បេ ។ មិនត្រូវប្រកាន់មនោ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងមនោ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីមនោ មិនត្រូវប្រកាន់ថា មនោរបស់អញឡើយ មិនត្រូវប្រកាន់ធម៌ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏មិនត្រូវប្រកាន់វេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងវេទនានោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីវេទនានោះ មិន

តម្មេតិ ច មញ្ញេយ្យ ។ យំ ហិ ភិក្ខវេ មញ្ញតិ យស្មិំ មញ្ញតិ យតោ មញ្ញតិ យម្មេតិ មញ្ញតិ តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ ភវមេវ អភិនន្ទតិ ។ យាវតា ភិក្ខវេ ខន្ធធាតុអាយតនំ តម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តស្មឹម្បិ ន មញ្ញេយ្យ តតោបិ ន មញ្ញេយ្យ តំ មេតិ ន មញ្ញេយ្យ ។ សោ ឯវំ អមញ្ញមានោ ន កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ អបរិតស្សំ បច្ចត្តញ្ញេវ បរិនិព្វាយតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

ត្រូវប្រកាន់ថា វត្ថុនោះរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុប្រកាន់របស់ណា ប្រកាន់ក្នុងរបស់ណា ប្រកាន់អំពីរបស់ណា ប្រកាន់ថា របស់ណារបស់អញ របស់នោះក៏រមែងប្រែប្រួលចាករបស់នោះ ព្រោះសត្វក្នុងភព ដែលប្រែប្រួលជាប្រក្រតី តែសត្វលោកនៅតែត្រេកអរនឹងភពដដែល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈទាំងប៉ុន្មាន ភិក្ខុមិនត្រូវប្រកាន់ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះ មិនត្រូវប្រកាន់ក្នុងខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះ មិនត្រូវប្រកាន់អំពីខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះ មិនត្រូវប្រកាន់ថា ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈនោះ របស់អញឡើយ ។ ភិក្ខុនោះកាលបើមិនប្រកាន់យ៉ាងនេះ រមែងមិនចូលកាន់អ្វីមួយបន្តិចបន្តួចក្នុងលោក កាលបើមិនចូលកាន់ រមែងមិនតក់ស្លុត កាលបើមិនតក់ស្លុត រមែងរលត់កិលេសចំពោះខ្លួនឯង ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(១៦១) ទ្វយំ វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ទ្វយំ ចក្ខុញ្ចេវ រូបា ច សោតញ្ច សទ្ទា ច ឃានញ្ច គន្ធា ច ជិវ្ហា ច រសា ច កាយោ ច ផោដ្ឋព្វា ច មនោ ច ធម្មា ច ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទ្វយំ ។ យោ ភិក្ខវេ ឯវំ វទេយ្យ អហមេតំ ទ្វយំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ ទ្វយំ បញ្ញបេស្សាមីតិ ។ តស្ស វាចាវត្ថុ ទេវស្ស(១) បុដ្ឋោ ច ន សម្បាយេយ្យ ឧត្តរិញ្ច វិឃាតំ អាបជ្ជេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យថា តំ ភិក្ខវេ អវិសយស្មិន្តិ ។ នវមំ ។

(១៦២) ទ្វយំ ភិក្ខវេ បដិច្ច វិញ្ញាណំ សម្ភោតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ទ្វយំ បដិច្ច វិញ្ញាណំ សម្ភោតិ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ រូបា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ឥច្ចេតំ ទ្វយំ ចលញ្ចេវ ព្យាធញ្ច អនិច្ចំ

១ ឱ. ម. វត្ថុកមេវស្ស ។

[១៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ជាគូៗ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរចាំស្តាប់ធម៌ជាគូនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាគូៗ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺភ្នែកនិងរូប ត្រចៀកនិងសំឡេង ច្រមុះនិងក្លិន អណ្តាតនិងរស កាយនិងផ្សព្វ ចិត្តនិងធម៌ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថាធម៌ជាគូៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណានិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនឹងបដិសេធនូវធម៌ជាគូៗនុ៎ះចេញ ហើយបញ្ញត្តធម៌ជាគូៗ ឯទៀតវិញបាន ។ ពាក្យរបស់បុគ្គលនោះ គ្រាន់តែជាហេតុប៉ុណ្ណោះឯង តែបុគ្គលនោះ កាលបើគេសួរហើយ មុខជាឆ្លើយមិនរួចផង ដល់នូវសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តផង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះការណ៍នោះហួសវិស័យ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

[១៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណអាស្រ័យអារម្មណ៍ជាគូៗ ទើបកើតបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណអាស្រ័យអារម្មណ៍ជាគូៗ ទើបកើតបាន តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ចក្ខុមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ រូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ កាលបើយ៉ាងនេះ ធម៌ជាគូៗនុ៎ះ ជាគ្រឿងញាប់ញ័រផង ឃ្លើងឃ្លោងផង មិនទៀង

វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ។ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ហេតុ សោបិ បច្ចយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ អនិច្ចំ ខោ បន ភិក្ខវេ បច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ កុតោ និច្ចំ ភវិស្សតិ ។ យា[១] ខោ ភិក្ខវេ ឥមេសំ តិណ្ណំ ធម្មានំ សង្គតិ សន្និបាតោ សមវាយោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ចក្ខុសម្ផស្សោ ។

(១៦៣) ចក្ខុសម្ផស្សោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ហេតុ សោបិ បច្ចយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ អនិច្ចំ ខោ បន ភិក្ខវេ បច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ ចក្ខុសម្ផស្សោ កុតោ

១ ម. យា ចោ ។

មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ហេតុជាហេតុណា បច្ច័យណា នាំឲ្យកើតចក្ខុវិញ្ញាណ ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើក៏គង់ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យដែលមិនទៀងទៅហើយ តើនឹងបានទៀងតាំងមកពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រជុំ សន្និបាត សមាគម នៃធម៌ទាំង ៣ នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចក្ខុសម្ផស្ស ។

(១៦៣) សូម្បីចក្ខុសម្ផស្ស ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ហេតុជាហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យកើតចក្ខុសម្ផស្ស ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះកាលបើចក្ខុសម្ផស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យមិនទៀងទៅហើយ តើនឹង

ច្ចំ ភវិស្សតិ ។ ផុដ្ឋោ ភិក្ខវេ វេទេតិ ផុដ្ឋោ ចេតេតិ ផុដ្ឋោ សញ្ជានាតិ ឥត្ថេតេបិ ធម្មា ចលា ចេវ ព្យថា(១) ច អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ។ បេ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ជិវ្ហា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី រសា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ឥត្ថេតំ ទ្វយំ ចលញ្ចេវ ព្យថញ្ច អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ។ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ហេតុ សោបិ បច្ចយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ អនិច្ចំ ខោ បន ភិក្ខវេ បច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កុតោ និច្ចំ ភវិស្សតិ ។ យា ខោ ភិក្ខវេ ឥមេសំ តិណ្ណំ ធម្មានំ សង្គតិ សន្និបាតោ សមវាយោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ។

១ ឱ. វេធា ច ។ ម. ព្យថា ច ។

បានទៀងអំពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលផស្សៈពាល់ត្រូវហើយ រមែងដឹងច្បាស់ ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងគិត ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងចាំបាន កាលបើយ៉ាងនេះ ធម៌ទាំងនុ៎ះផង ជាវត្ថុញាប់ញ័រផង ឈឺចាប់ផង មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យជិវ្ហានិងរស ជិវ្ហាមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ រសក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ កាលបើយ៉ាងនេះ ធម្មជាតជាគូនុ៎ះ ជាវត្ថុញាប់ញ័រផង ឈឺចាប់ផង មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ជិវ្ហាវិញ្ញាណមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ទុកជាហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យកើតជិវ្ហាវិញ្ញាណ ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរឲ្យយល់ថា ជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យមិនទៀងហើយ តើនឹងបានទៀងអំពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការប្រជុំ សន្និបាត សមាគម នៃធម៌ទាំង៣ នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ជិវ្ហាសម្ផស្ស ។

[១៦៦] ជិវ្ហាសម្ផស្សោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ហេតុ សោបិ បច្ចយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ អនិច្ចំ ខោ បន ភិក្ខវេ បច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ កុតោ និច្ចោ ភវិស្សតិ ។ ផុដ្ឋោ ភិក្ខវេ វេទេតិ ផុដ្ឋោ ចេតេតិ ផុដ្ឋោ សញ្ជានាតិ ឥត្ថេតេបិ ធម្មា ចលា ចេវ ព្យថា ច អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ។បេ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ មនោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ធម្មា អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ឥត្ថេតំ ទ្វយំ ចលញ្ចេវ ព្យថញ្ច អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ មនោវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញថាភាវិ ។ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ហេតុ សោបិ បច្ចយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី

[១៦៦] ជិវ្ហាសម្ផ័ស្សមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ទុកជាហេតុណា .. បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យកើតជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរចាំចុះថា ជិវ្ហាសម្ផ័ស្ស កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យមិនទៀងនៅហើយ តើនឹងបានទៀងពាក់មកពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងដឹងច្បាស់ ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងគិត ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងចាំបាន កាលបើយ៉ាងនេះ ធម៌ទាំងនោះឯង ជាតែញាប់ញ័រផង ឈឺចាប់ផង មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។បេ។ មនោវិញ្ញាណ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យមនោនិងធម៌ មនោមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ធម៌មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ កាលបើយ៉ាងនេះ ធម៌ជាគជាគូ នុ៎ះ ជាតែញាប់ញ័រផង ឈឺចាប់ផង មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ មនោវិញ្ញាណមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ទុកជាហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យកើតមនោវិញ្ញាណ ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល

អញ្ញថាភាវី ។ អនិច្ចំ ខោ បន ភិក្ខវេ បច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ មនោវិញ្ញាណំ កុតោ និច្ចំ ភវិស្សតិ ។ យា ខោ ភិក្ខវេ ឥមេសំ តិណ្ណំ ធម្មានំ សង្គតិ សន្និបាតោ សមវាយោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ មនោសម្ផស្សោ ។

[១៦៨] មនោសម្ផស្សោបិ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ មនោ-សម្ផស្សស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ហេតុ សោបិ បច្ចយោ អនិច្ចោ វិបរិណាមី អញ្ញថាភាវី ។ អនិច្ចំ ខោ បន ភិក្ខវេ បច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ មនោសម្ផស្សោ កុតោ និច្ចោ ភវិស្សតិ ។ ផុដ្ឋោ ភិក្ខវេ វេទេតិ ផុដ្ឋោ ចេតេតិ ផុដ្ឋោ សញ្ជានាតិ ឥត្ថេតេបិ ធម្មា ចលា ចេវ ព្យថា ច

មានវិបត្តិផ្សេងៗ ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរយល់ចិត្តថា មនោ-វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យមិនទៀងទៅហើយ តើនឹងបានទៀងពាក្យមកពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការជួបជុំ សន្និបាត សមាគម នៃធម៌ទាំង៣នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា មនោ-សម្ផស្ស ។

[១៦៨] មនោសម្ផស្សមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ។ ទុកជាហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យកើតមនោ-សម្ផស្ស ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ ក៏មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានវិបត្តិផ្សេងៗ ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គួរសង្កេតថា បើមនោ-សម្ផស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យមិនទៀងទៅហើយ តើនឹងបានទៀងពាក្យមកពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងដឹងច្បាស់ ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងគិត ដែលអារម្មណ៍ពាល់ត្រូវហើយ រមែងចាំបាន កាលបើយ៉ាងនេះ ធម៌ទាំងនោះឯង ជាគ្រឿងញាប់ញ័រផង ឈឺចាប់ផង

ឆដ្ឋវគ្គោ ចតុត្ថោ

អនិច្ចា វិបរិណាមិនោ អញ្ញថាភាវិនោ ។ ទ្វយំ(១)ភិក្ខវេ ទ្វយំ បដិច្ច មនោវិញ្ញាណំ សម្ភោតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

ឆដ្ឋវគ្គោ ចតុត្ថោ

តស្សុទ្ទានំ

បលោកសុញ្ញា(២) សង្ខិត្តំ
ឆន្នោ បុណ្ណោ ច ពាហិយោ
ឯជេន(៣) ច ទ្វេ វុត្តា
ទ្វយេហិ អបរេ ទ្វេតិ ។

១ ឱ. ម. [illegible] ។ ២ ឱ. សបលោកសុញ្ញោ ។ ៣ ឱ. ម. ឯជេនេ ច ទ្វេ វុត្តា ។

វគ្គទី ៦

មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល មានសភាពផ្សេងៗដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោវិញ្ញាណ អាស្រ័យអារម្មណ៍ជាគូៗ ទើបកើតបានយ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់វគ្គទី ៦ ។

ឧទ្ទានក្នុងវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីលោកបែកធ្លាយ ១ លោកសូន្យ ១ ធម៌សង្ខេប ១ ឆន្នត្ថេរ ១ បុណ្ណត្ថេរ ១ ពាហិយត្ថេរ ១ តណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រមាន ២ លើក ធម្មជាតជាគូៗ មាន ២ លើក ។

ឆឡវគ្គោ

(១៦៦) ឆយិមេ ភិក្ខវេ ផស្សាយតនា អទន្តា អគុត្តា អរក្ខិតា អសំវុតា ទុក្ខាធិវាហា ហោន្តិ ។ កតមេ ឆ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ផស្សាយតនំ អទន្តំ អគុត្តំ អរក្ខិតំ អសំវុតំ ទុក្ខាធិវាហំ ហោតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ភិក្ខវេ ផស្សាយតនំ អទន្តំ អគុត្តំ អរក្ខិតំ អសំវុតំ ទុក្ខាធិវាហំ ហោតិ ។ បេ ។ មនោ ភិក្ខវេ ផស្សាយតនំ អទន្តំ អគុត្តំ អរក្ខិតំ អសំវុតំ ទុក្ខាធិវាហំ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ឆ ផស្សាយតនា អទន្តា អគុត្តា អរក្ខិតា អសំវុតា ទុក្ខាធិវាហា ហោន្តិ ។

ឆឡវគ្គ

(១៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុឲ្យកើតផស្សៈទាំង ៦ នេះ ដែលបុគ្គលមិនទូន្មាន មិនគ្រប់គ្រង មិនរក្សា មិនសង្រួមហើយ តែងនាំមកនូវទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ។ ហេតុឲ្យកើតផស្សៈទាំង ៦ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈ ដែលបុគ្គលមិនបានទូន្មាន មិនបានគ្រប់គ្រង មិនបានរក្សា មិនបានសង្រួមហើយ តែងនាំមកនូវទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជិវ្ហាជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈ ដែលបុគ្គលមិនបានទូន្មាន មិនបានគ្រប់គ្រង មិនបានរក្សា មិនបានសង្រួមហើយ តែងនាំមកនូវទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈ ដែលបុគ្គលមិនបានទូន្មាន មិនបានគ្រប់គ្រង មិនបានរក្សា មិនបានសង្រួមហើយ តែងនាំមកនូវទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈទាំង ៦ ដែលបុគ្គលមិនបានទូន្មាន មិនបានគ្រប់គ្រង មិនបានរក្សា មិនបានសង្រួមហើយ តែងនាំមកនូវទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ។

ឆឡវគ្គោ បញ្ចមោ

(១២៧) ឆយិមេ ភិក្ខវេ ផស្សាយតនា សុទន្តា សុគុត្តា សុរក្ខិតា សុសំវុតា សុខាធិវាហា ហោន្តិ ។ កតមេ ឆ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ផស្សាយតនំ សុទន្តំ សុគុត្តំ សុរក្ខិតំ សុសំវុតំ សុខាធិវាហំ ហោតិ ។បេ។ ជិវ្ហា ភិក្ខវេ ផស្សាយតនំ សុទន្តំ សុគុត្តំ សុរក្ខិតំ សុសំវុតំ សុខាធិវាហំ ហោតិ ។បេ។ មនោ ភិក្ខវេ ផស្សាយតនំ សុទន្តំ សុគុត្តំ សុរក្ខិតំ សុសំវុតំ សុខាធិវាហំ ហោតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ឆ ផស្សាយតនានិ សុទន្តានិ សុគុត្តានិ សុរក្ខិតានិ សុសំវុតានិ សុខាធិវាហានិ ហោន្តីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។បេ។ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា ។

(១២៨) ឆឡេវ ផស្សាយតនានិ ភិក្ខវេ
អសំវុតោ យត្ថ ទុក្ខំ និគច្ឆតិ

វគ្គទី ៥

[១២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុឲ្យកើតផស្សៈទាំង ៦ នេះ ដែលបុគ្គលទូន្មានល្អ គ្រប់គ្រងល្អ រក្សាល្អ សង្រួមល្អហើយ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង ។ ហេតុឲ្យកើតផស្សៈទាំង ៦ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈ ដែលបុគ្គលទូន្មានល្អ គ្រប់គ្រងល្អ រក្សាល្អ សង្រួមល្អហើយ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជិវ្ហាជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈ ដែលបុគ្គលទូន្មានល្អ គ្រប់គ្រងល្អ រក្សាល្អ សង្រួមល្អហើយ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈ ដែលបុគ្គលទូន្មានល្អ គ្រប់គ្រងល្អ រក្សាល្អ សង្រួមល្អហើយ តែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាហេតុឲ្យកើតផស្សៈទាំង ៦ ដែលបុគ្គលទូន្មានល្អ គ្រប់គ្រងល្អ រក្សាល្អ សង្រួមល្អហើយ តែងនាំមកនូវសុខដ៏ក្រៃលែង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សេចក្តីនេះចប់ហើយ ។បេ។ ទើបព្រះសាស្តាត្រាស់សេចក្តីនេះថា

[១២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល មិនសង្រួម
ក្នុងផស្សាយតនៈទាំង ៦ ណា រមែងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ

តេសញ្ច យេ សំវរណំ អវេទិសុំ

សទ្ធាទុតិយា វិហរន្តិ អនវស្សុតា ។

ទិស្វាន រូបានិ មនោរមានិ

អថោបិ ទិស្វា អមនោរមានិ

មនោរមេ រាគបថំ វិនោទយេ

ន ចាប្បិយម្មេតិ មនំ បទោសយេ ។

សទ្ទញ្ច សុត្វា ទុវិធំ បិយាប្បិយំ

បិយម្ហិ សទ្ទេ ន សមុច្ឆិតោ សិយា

អថោ បិយេ ទោសគតំ វិនោទយេ

ន ចាប្បិយម្មេតិ មនំ បទោសយេ ។

គន្ធញ្ច ឃត្វា សុរភឹ មនោរមំ

ពួកបុគ្គលណា បានសង្រួមនូវផស្សាយតនៈ ទាំង ៦ នោះ ហើយ ពួកបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមានសទ្ធាជាគម្រប់ពីរ គេចាក់បង់នូវកិលេស មានចិត្តមិនបានទទឹកដោយរាគៈ ។ បុគ្គល ឃើញរូបជាទីពេញចិត្ត ឬឃើញរូបដែលមិនជាទីពេញចិត្ត ហើយត្រូវបន្ទោបង់នូវផ្លូវតម្រេក ក្នុងរូបដែលជាទីពេញចិត្ត ទាំងមិនត្រូវទោមនស្សថា អារម្មណ៍នេះ អញមិនស្រឡាញ់ ដូច្នេះឡើយ ។ ឮនូវអារម្មណ៍ទី ២ គឺសំឡេងដែលគួរស្រឡាញ់និងគួរស្អប់ ហើយមិនត្រូវជាប់ចិត្តក្នុងសំឡេងដែលគួរស្រឡាញ់ បន្ទោបង់នូវទោស ក្នុងសំឡេងដែលគួរស្រឡាញ់ ទាំងមិនត្រូវទោមនស្សថាអារម្មណ៍នេះ អញមិនស្រឡាញ់ឡើយ ។ ធុំក្លិនក្រអូបគួរពេញចិត្ត

ធម្មវគ្គោ បញ្ចមោ

អគោចរំ យត្វា អសុចឹ អកន្តិយំ
អកន្តិយស្មឹ បជហំ វិរាជយេ
ឆន្ទានុគីតោ ន ច កន្តិយេ សិយា ។
វេសញ្ញូ ហេត្វា បវិតំ ច សាធុ(១)
អថោបិ ហេត្វាន អសាធុ មេកាកា
សាមុំ វសំ នាវេជ្ជសាយ កុញ្ជតិ
វិវេកមាសាធុ សុខោ ចរិសយេ ។
នវេស្សេន នុវេជ្ជា ន សុខេន មជ្ជេ
នុក្ខេន នុវេជ្ជាបំ ន សមប្បវេជ
នស្សុទ្ធយំ សុខទុក្ខំ ឧបេក្ខ
អនានុវត្តា អរិទ្ធ ហោនទិ ។
បបញ្ចសញ្ញា ឥតរីតរា នរា
បបញ្ចយន្តា ឧបយន្តិ សញ្ញិនោ

១ ម. សាធុញ្ញ ។

ធម្មវគ្គ ទី ៥

ឬកុំមិនស្អុយមិនគួរត្រេកអរហើយ ត្រូវបន្ទាបចិត្តទៅការបង្អៀត បន្សល់ចិត្តគនិតនៅដែលមិនគួរត្រេកអរ តាំងមិនត្រូវបណ្ដោយទៅតាមសេចក្ដីពេញចិត្ត កុំនិតនៅដែលគួរត្រេកអរឡើយ ។ បរិភោគសេចក្ដីត្រង់បន្តិច ១ ក្ដី ឬបរិភោគសៅដែលមិនឆ្ងាញ់សោះក្ដី កុំកាលមួយ ១ ហើយ មិនត្រូវជាប់ចិត្តបរិភោគតែសៅដែលឆ្ងាញ់ តាំងមិនត្រូវតាមចសម្រទឹងសៅដែលស្អប់ដែលមិនឆ្ងាញ់ឡើយ ។ បុគ្គលដែលត្រូវផស្សៈជាសុខប៉ះពាល់ហើយ មិនត្រូវស្រវឹងទេ ពេះត្រូវផស្សៈជាទុក្ខប៉ះពាល់ហើយ ក៏មិនត្រូវតើបដែរ ត្រូវតែព្រងើយកន្តើយនឹងផស្សៈទាំង ២ គឺសុខនិងទុក្ខ តាំងមិនត្រូវស្រឡាញ់មិនត្រូវស្អប់ផស្សៈណាមួយឡើយ ។ ពួកសត្វ ជោគវាប តែងមានសេចក្ដីសំគាល់កុំជាមិនយឺតយូរ ពួកសត្វហនសញ្ញាត្រេកអរនឹងធម៌យឺតយូរ ព្រមនឹងកេចទៅក (វដ្ដៈ)

មនោមយំ គេហសិតញ្ច សព្វំ

បនុជ្ជ នេក្ខម្មសិតំ ហិ ឥរីយតិ ។

ឯវំ មនោ ឆស្សុ យទា សុភាវិតោ

ផុដ្ឋស្ស ចិត្តំ ន វិកម្បតេ ក្វចិ

តេ រាគទោសេ ហិ អភិភុយ្យ ភិក្ខវោ

ភវថ ជាតិមរណស្ស បារគាតិ ។ បឋមំ ។

[១៦៩] អថខោ អាយស្មា មាលុក្យបុត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មាលុក្យបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ

បុគ្គល បានបន្ទោបង់ចិត្តទាំងអស់ ដែលអាស្រ័យនៅផ្ទះគឺបញ្ចកាមគុណដែលសម្រេចអំពីចិត្ត តែងប្រព្រឹត្តនូវចិត្តដែលអាស្រ័យនឹងនេក្ខម្មៈ ។ កាលណា បុគ្គលបានចម្រើនចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ទាំង ៦ ដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះឯង ទោះបីសុខសម្ផស្សពាល់ត្រូវ ចិត្តក៏មិនរន្ធត់ក្នុងកាលម្តងឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរគ្របសង្កត់នូវរាគៈ ទោសៈនោះ ចូរទៅឲ្យដល់ត្រើយនៃជាតិនិងមរណៈគឺព្រះនិព្វានចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[១៦៩] លំដាប់នោះឯង ព្រះមាលុក្យបុត្តមានអាយុ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះមាលុក្យបុត្តមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង គេចចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ

អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ ឯត្ថទានិ មាលុ-
ក្យបុត្ត កឹ ទហរេ ភិក្ខូ វក្ខាម យត្រ ហិ នាម ត្វំ
ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ
សង្ខិត្តេន ឱវាទំ យាចសីតិ ។

(១៣០) កិញ្ចាបាហំ ភន្តេ ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ ម-
ហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ ។ ទេសេតុ មេ
ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ សុគតោ សង្ខិ-
ត្តេន ធម្មំ អប្បេវ នាមាហំ ភគវតោ ភាសិតស្ស អត្ថំ
អាជានេយ្យំ អប្បេវ នាមាហំ ភគវតោ ភាសិតស្ស
ទាយាទោ អស្សន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាលុក្យបុត្ត
យេ តេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា អទិដ្ឋា អទិដ្ឋបុព្វា ន ច
បស្សសិ ន ច តេ ហោតិ បស្សេយ្យន្តិ អត្ថិ តេ
តត្ថ ឆន្ទោ វា រាគោ វា បេមំ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះ
និព្វានបាន ។ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត អម្បាលប្រហែលអ្នក ជាមនុស្សជរា
មានអាយុច្រើនហើយ ចាស់កន្លងបឋមវ័យ ចូលស៊ប់កន្លងបច្ឆិមវ័យ
ហើយ បើឯងនឹងសូមឱវាទដោយសង្ខេប ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តើនឹងឲ្យ
តថាគតនិយាយនឹងពួកភិក្ខុកម្លោះដូចម្តេច ក្នុងការសូមឱវាទនុ៎ះ ។

(១៣១) សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សគ្រាំ
គ្រា មានអាយុច្រើនហើយ ចាស់កន្លងបឋមវ័យ ចូលស៊ប់កន្លងបច្ឆិមវ័យ
ក៏មែនពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែសូមព្រះមានព្រះភាគសម្តែង
ធម៌ដោយសង្ខេប សូមព្រះសុគតសម្តែងធម៌ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ឲ្យបាន ធ្វើដូចម្តេចឲ្យតែខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់សេចក្តីភាសិតរបស់ព្រះមាន
ព្រះភាគ ធ្វើដូចម្តេចឲ្យតែខ្ញុំព្រះអង្គបានជាទាយាទ (អ្នកទទួលមត៌ក) នៃ
ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគឲ្យបាន ។ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត អ្នកសំគាល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបត្រូវដឹងដោយចក្ខុ ដែលបុគ្គលមិនដែលឃើញ
មិនធ្លាប់ឃើញ អ្នកក៏មិនបានឃើញ ទាំងមិនដែលមានគំនិតថា អាត្មា
អញគួរតែឃើញដូច្នេះឡើយ តើអ្នកមានសេចក្តីពេញចិត្ត ឬមានតម្រេក
ឬក៏មានសេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងរូបនោះដែរឬ ។ មិនមានទេ ព្រះអង្គ ។

យេ តេ សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា អស្សុតា អស្សុតបុព្វា ន ច សុណាសិ ន ច តេ ហោតិ សុណេយ្យន្តិ អត្ថិ តេ តត្ថ ឆន្ទោ វា រាគោ វា បេមំ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យេ តេ ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា អឃាយិតា អឃាយិតបុព្វា ន ច ឃាយសិ ន ច តេ ហោតិ ឃាយេយ្យន្តិ អត្ថិ តេ តត្ថ ។បេ។ យេ តេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា អសាយិតា អសាយិតបុព្វា ន ច សាយសិ ន ច តេ ហោតិ សាយេយ្យន្តិ អត្ថិ តេ តត្ថ ។បេ។ យេ តេ កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្វា អសម្ផុដ្ឋា អសម្ផុដ្ឋបុព្វា ន ច ផុសសិ ន ច តេ ហោតិ ផុសេយ្យន្តិ អត្ថិ តេ តត្ថ ។បេ។ យេ តេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា អវិញ្ញាតា អវិញ្ញាតបុព្វា ន ច វិជានាសិ ន ច តេ ហោតិ វិជានេយ្យន្តិ អត្ថិ តេ តត្ថ ឆន្ទោ វា រាគោ វា បេមំ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

សំឡេងត្រូវដឹងដោយត្រចៀក ដែលបុគ្គលមិនដែលឮ មិនធ្លាប់ឮ អ្នកក៏មិនបានឮ តាំងមិនដែលមានគំនិតថា អាត្មាអញត្រូវតែឮដូច្នេះឡើយ តើអ្នកមានសេចក្តីពេញចិត្ត ឬមានតម្រេក ឬក៏មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងសំឡេងនោះដែរឬ ។ មិនមានទេ ព្រះអង្គ ។ ក្លិនត្រូវដឹងដោយច្រមុះ ដែលបុគ្គលមិនដែលធុំ មិនធ្លាប់ធុំ អ្នកក៏មិនបានធុំ តាំងមិនដែលមានគំនិតថា អាត្មាអញត្រូវតែធុំដូច្នេះឡើយ តើអ្នកមាន ។បេ។ ក្នុងក្លិននោះដែរឬ ។ រសត្រូវដឹងដោយអណ្តាត ដែលបុគ្គលមិនដែលលិទ្ធភក្ស មិនធ្លាប់លិទ្ធភក្ស អ្នកក៏មិនបានលិទ្ធភក្ស តាំងមិនដែលមានគំនិតថា អាត្មាអញត្រូវតែលិទ្ធភក្សដូច្នេះឡើយ តើអ្នកមាន ។បេ។ ក្នុងរសនោះដែរឬ ។ ផ្សព្វត្រូវដឹងដោយកាយ ដែលបុគ្គលមិនដែលពាល់ មិនធ្លាប់ពាល់ អ្នកក៏មិនបានពាល់ តាំងមិនដែលមានគំនិតថា អាត្មាអញត្រូវតែពាល់ដូច្នេះឡើយ តើអ្នកមាន ។បេ។ ក្នុងផ្សព្វនោះដែរឬ ។ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចិត្ត ដែលបុគ្គលមិនដែលដឹង មិនធ្លាប់ដឹង អ្នកក៏មិនបានដឹង តាំងមិនដែលមានគំនិតថា អាត្មាអញត្រូវតែដឹងដូច្នេះឡើយ តើអ្នកមានសេចក្តីពេញចិត្ត ឬមានតម្រេក ឬក៏មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងធម៌នោះដែរឬ ។ មិនមានទេ ព្រះអង្គ ។

[១៣១] ឯត្ថ ច តេ មាលុង្ក្យបុត្ត ទិដ្ឋសុតមុត-
វិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ សុតេ
សុតមត្តំ ភវិស្សតិ មុតេ មុតមត្តំ ភវិស្សតិ វិញ្ញាតេ
វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ ។ យតោ ខោ តេ មាលុង្ក្យបុត្ត
ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតព្វេសុ ធម្មេសុ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភ-
វិស្សតិ សុតេ សុតមត្តំ ភវិស្សតិ មុតេ មុតមត្តំ ភវិស្សតិ
វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ តតោ ត្វំ មាលុង្ក្យបុត្ត
ន តេន យតោ ត្វំ មាលុង្ក្យបុត្ត ន តេន តតោ
ត្វំ មាលុង្ក្យបុត្ត ន តត្ថ យតោ ត្វំ មាលុង្ក្យបុត្ត ន
តត្ថ តតោ ត្វំ មាលុង្ក្យបុត្ត នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយ-

[១៣១] ម្នាលមាលុក្យបុត្ត បណ្តាធម៌ដែលត្រូវឃើញ ត្រូវ
ឮ ត្រូវហិត ត្រូវដឹងច្បាស់ ក្នុងរឿងនុ៎ះ អ្នកនឹងមានត្រឹមតែការ
ឃើញចំពោះរូបដែលឃើញហើយ ត្រឹមតែការឮចំពោះសំឡេងដែលឮ
ហើយ ត្រឹមតែការហិតចំពោះក្លិនដែលហិតហើយ ត្រឹមតែការដឹងច្បាស់
ចំពោះធម៌ដែលដឹងច្បាស់ហើយ ។ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត បណ្តាធម៌ដែល
ត្រូវឃើញ ត្រូវឮ ត្រូវហិត ត្រូវដឹងច្បាស់ កាលណា អ្នកនឹងមាន
ត្រឹមតែការឃើញចំពោះរូបដែលឃើញហើយ ត្រឹមតែការឮចំពោះសំ-
ឡេងដែលឮហើយ ត្រឹមតែការប៉ះពាល់ចំពោះអារម្មណ៍ ដែលប៉ះពាល់
ហើយ ត្រឹមតែការដឹងច្បាស់ចំពោះធម៌ដែលដឹងច្បាស់ហើយ ម្នាលមា-
លុក្យបុត្ត អ្នកនឹងមិនមានទៅដោយរាគៈ ទោសៈ ឬមោហៈនោះ ក្នុងកាល
នោះ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត កាលណា អ្នកមិនមានទៅដោយរាគៈ ទោសៈ
ឬមោហៈនោះទេ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត អ្នកមុខជានឹងមិនជាប់ចំពាក់ចិត្តក្នុង
រូបារម្មណ៍ជាដើមនោះ ក្នុងកាលនោះ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត កាលណា
អ្នកមិនបានជាប់ចំពាក់ចិត្តក្នុងរូបារម្មណ៍ជាដើមនោះទេ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត
អ្នកនឹងមិនមានក្នុងលោកនេះ មិនមានក្នុងលោកខាងមុខ មិនមានក្នុង

មុត្តេន បសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ ឥមស្ស ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ ៗ

(១៣៦) រូបំ ទិស្វា សតិ មុដ្ឋា
បិយំ និមិត្តំ មនសិករោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ(១) ។
តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា
អនេកា រូបសម្ភវា
អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច
ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ
ឯវំ អាចិនតោ ទុក្ខំ
អារា និព្វាន វុច្ចតិ ។
សទ្ទំ សុត្វា សតិ មុដ្ឋា

១ ឱ. ម. តញ្ច អជ្ឈោស្ស តិដ្ឋតិ ។

ចន្លោះនៃលោកទាំងពីរ ក្នុងកាលនោះ នេះឯង ជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ យល់សេចក្តីនៃធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគសម្តែងហើយ ដោយសង្ខេបនេះឯង ដោយពិស្តារបាន ។

[១៣៦] កាលបើបុគ្គលឃើញរូប ហើយភាន់ស្មារតី ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តឲ្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅទូលក្រសោបអារម្មណ៍នោះផង ។ វេទនាច្រើនប្រការដែលកើតអំពីរូបារម្មណ៍ រមែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងត្រូវខូចព្រោះអភិជ្ឈានិងវិហេសា កាលដែលបុគ្គលសន្សំនូវទុក្ខយ៉ាងនេះ លោកហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលកាលឮសំឡេង ហើយភាន់ស្មារតី

ឧទ្ទេសោ បញ្ចមោ

បិយំ និមិត្តំ មនសិការោតោ

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ

តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។

តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា

អនេកា សទ្ទសម្ភវា

អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច

ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ

ឯវំ អាចិនតោ ទុក្ខំ

អារា និព្វាន វុច្ចតិ ។

គន្ធំ ឃត្វា សតិ មុដ្ឋា

បិយំ និមិត្តំ មនសិការោតោ

ឧទ្ទេស ទី ៥

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្ត ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ រមែងមាន

ចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅទុបត្រេកសាបតែងនឹងអារម្មណ៍នោះ

ផង ។ វេទនាច្រើនប្រការ ដែលកើតអំពីសព្ទារម្មណ៍ រមែង

ចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងខ្ទាំខ្ទប់

ព្រោះអភិជ្ឈានិងវិហេសា កាលបុគ្គលសន្សំនូវទុក្ខយ៉ាងនេះ

ហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលកាលធុំក្លិន ហើយ

ភាន់ស្មារតី ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្ត ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ

សារត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា
អនេកា គន្ធសម្ភវា
អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច
ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ
ឯវំ អាចិនតោ ទុក្ខំ
អារា និព្វាន វុច្ចតិ ។
រសំ ភោត្វា សតិ មុដ្ឋា
បិយំ និមិត្តំ មនសិករោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា
អនេកា រសសម្ភវា
។ បេ ។

រមែងមានចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅតែប្រកាន់ស្រោបនូវអារម្មណ៍នោះផង ។ វេទនាច្រើនប្រការ ដែលកើតអំពីគន្ធារម្មណ៍ រមែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងត្រូវខ្ទប់ព្រោះអភិជ្ឈានិងវិហេសា កាលបើបុគ្គលសន្សំនូវទុក្ខយ៉ាងនេះ ហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលកាលបរិភោគរស ហើយភាន់ស្មារតី ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្ត ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅតែប្រកាន់ស្រោបនូវអារម្មណ៍នោះផង ។ វេទនាច្រើនប្រការ ដែលកើតអំពីរសារម្មណ៍ ក៏ចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ។ បេ ។

អារកា និព្វាន វុច្ចតិ ។
ផោដ្ឋព្វំ ផុស្ស(១) សតិ មុដ្ឋា
បិយំ និមិត្តំ មនសិការោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា
អនេកា ផោដ្ឋព្វសម្ភវា
។ បេ ។
អារកា និព្វាន វុច្ចតិ ។
ធម្មំ ញត្វា សតិ មុដ្ឋា
បិយំ និមិត្តំ មនសិការោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា
អនេកា ធម្មសម្ភវា
អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច
ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ

(ឱ. ម. ផស្សំ ផុស្ស)

ហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលកាលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ហើយភាន់ស្មារតី ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្ត ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅឱបក្រសោបតែនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ វេទនាច្រើនប្រការដែលកើតអំពីផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ តែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ។ បេ ។ ហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលកាលដឹងធម្មារម្មណ៍ ហើយភាន់ស្មារតី ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តឲ្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ រមែងមានចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅឱបក្រសោបតែនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ វេទនាច្រើនប្រការដែលកើតអំពីធម្មារម្មណ៍ រមែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងរាំងខ្ទប់ ព្រោះអភិជ្ឈានិងវិហេសា

ឯវំ អាចិនតោ ទុក្ខំ
អារា និព្វាន វុច្ចតិ ។
(១៣៣) ន សោ រជ្ជតិ រូបេសុ
រូបំ ទិស្វា បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
យថាស្ស បស្សតោ រូបំ
សេវតោ ចាបិ វេទនំ
ខីយតិ នោ បចីយតិ
ឯវំ សោ ចរតី សតោ
ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ
សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។
ន សោ រជ្ជតិ សទ្ទេសុ
សទ្ទំ សុត្វា បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។

កាលបើបុគ្គលសន្សំនូវទុក្ខយ៉ាងនេះ ហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។

(១៣៣) បុគ្គលនោះឃើញរូបហើយ ប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរនឹងរូប រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិនទៅឱបក្រសោបនូវអារម្មណ៍នោះផង ។ កាលបុគ្គលនោះឃើញរូប ហើយទទួលនូវសេចក្តីវេទនា ទុក្ខរមែងអស់ទៅ មិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងណា បុគ្គលនោះក៏មានស្មារតីប្រព្រឹត្តយ៉ាងនោះ កាលបើបុគ្គលមិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងនេះ ហៅថាជិតព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលនោះឮសំឡេង ហើយប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរនឹងសំឡេង រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិនទៅឱបក្រសោបនូវអារម្មណ៍នោះផង ។

ឆឡវគ្គោ បញ្ចមោ

យថាស្ស សុណតោ សទ្ទំ
សេវតោ ចាបិ វេទនំ
ខិយ្យតិ នោ បចិយតិ
ឯវំ សោ ចរតិ សតោ
ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ
សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។
ន សោ រជ្ជតិ គន្ធេសុ
គន្ធំ ឃត្វា បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
យថាស្ស ឃាយតោ គន្ធំ
សេវតោ ចាបិ វេទនំ
ខិយ្យតិ នោ បចិយតិ
ឯវំ សោ ចរតិ សតោ
ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ

ឆឡវគ្គ ទី ៥

កាលបុគ្គលនោះស្តាប់សំឡេង ហើយទទួលនូវសេចក្តីវេទនា ទុក្ខរមែងអស់ទៅ មិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងណា បុគ្គលនោះក៏មានស្មារតីប្រព្រឹត្តយ៉ាងនោះ កាលបុគ្គលមិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងនេះ ហៅថាបានជិតព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលនោះធុំក្លិន ហើយប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរនឹងក្លិន រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិនទៅរួបក្រសោបតែនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ កាលបុគ្គលនោះធុំក្លិន ហើយទទួលនូវសេចក្តីវេទនា ទុក្ខរមែងអស់ទៅ មិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងណា បុគ្គលនោះក៏មានស្មារតីប្រព្រឹត្តយ៉ាងនោះ កាលបើបុគ្គលមិនសន្សំនូវទុក្ខយ៉ាងនេះ

សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។
ន សោ រជ្ជតិ រសេសុ
រសំ ភោត្វា បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
យថាស្ស សាយតោ រសំ
សេវតោ ចាបិ វេទនំ
។ បេ ។
សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។
ន សោ រជ្ជតិ ផស្សេសុ
ផស្សំ ផុស្ស បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
យថាស្ស ផុសតោ ផស្សំ
សេវតោ ចាបិ វេទនំ

ហៅថាបានជិតព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលនោះបរិភោគរស ហើយប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរនឹងរស រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិននៅឱបក្រសោបនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ កាលបុគ្គលនោះលិទ្ធភ្លក្សរស ហើយទទួលនូវសេចក្តីវេទនា ។ បេ ។ ហៅថាបានជិតព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលនោះពាល់ត្រូវនូវផស្សៈ ហើយប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរក្នុងផស្សៈ រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិននៅឱបក្រសោបនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ កាលបុគ្គលនោះពាល់ត្រូវនូវផស្សៈ

។ បេ ។

សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។
ន សោ វត្តតិ ធម្មេសុ
ធម្មំ ញត្វា បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
យថាស្ស ជានតោ ធម្មំ
សេវតោ ចាបិ វេទនំ
ខិយ្យតិ នោ បចិយតិ
ឯវំ សោ ចរតី សតោ
ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ
សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។

ឥមស្ស ខ្វាហំ ភន្តេ ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមីតិ ។

(១៣៦) សាធុ សាធុ មាលុក្យបុត្ត សាធុ ខោ ត្វំ មាលុក្យបុត្ត មយា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាសិ ។

ហើយទទួលនូវលោភក្នុងវេទនា ។ បេ ។ ហៅថាបានជិតព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលនោះដឹងធម៌ ហើយប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរក្នុងធម៌ រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិននៅឱបក្រសោបតែនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ កាលបុគ្គលនោះដឹងធម៌ ហើយទទួលនូវលោភក្នុងវេទនា ទុក្ខរមែងអស់ទៅ មិនសន្សំទុកយ៉ាងណា បុគ្គលនោះក៏មានស្មារតីប្រព្រឹត្តយ៉ាងនោះ កាលបុគ្គលមិនសន្សំទុកយ៉ាងនេះ ហៅថាបានជិតព្រះនិព្វាន ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះពុទ្ធដីកា ដែលព្រះអង្គសម្តែងដោយសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គយល់សេចក្តីដោយពិស្តារបាន យ៉ាងនេះឯង ។

(១៣៦) ម្នាលមាលុក្យបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្នាលមាលុក្យបុត្ត ពាក្យដែលតថាគតសម្តែងដោយសង្ខេប អ្នកយល់សេចក្តីដោយពិស្តារបាននុះ ជាការប្រពៃហើយ ។

[១៣៥] រូបំ ទិស្វា សតិ មុដ្ឋា
បិយំ និមិត្តំ មនសិករោតោ
សារត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច អជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
តស្ស វឌ្ឍន្តិ វេទនា
អនេកា រូបសម្ភវា
អភិជ្ឈា ច វិហេសា ច
ចិត្តមស្សូបហញ្ញតិ
ឯវំ អាចិនតោ ទុក្ខំ
អារា និព្វាន វុច្ចតិ ។ បេ ។

[១៣៦] ន សោ រជ្ជតិ ធម្មេសុ
ធម្មំ ញត្វា បដិស្សតោ
វិរត្តចិត្តោ វេទេតិ
តញ្ច នាជ្ឈោសា តិដ្ឋតិ ។
យថាស្ស ជានតោ ធម្មំ

[១៣៥] កាលបុគ្គលឃើញរូប ហើយភាន់ស្មារតី ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្ត ឲ្យជាទីស្រឡាញ់ តែងមានចិត្តត្រេកត្រអាលផង នៅឧបក្រសោប តែនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ វេទនាច្រើនប្រការ ដែលកើតអំពីរូបារម្មណ៍ រមែងចម្រើនដល់បុគ្គលនោះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ រមែងខ្ទាំងខ្ទប់ព្រោះអភិជ្ឈានិងវិហេសា កាលបុគ្គលសន្សំ តែទុក្ខយ៉ាងនេះ ហៅថាឆ្ងាយអំពីព្រះនិព្វាន ។ បេ ។

[១៣៦] បុគ្គលនោះដឹងធម៌(១) ហើយប្រុងស្មារតី មិនត្រេកអរនឹងធម៌ រមែងមានចិត្តប្រាសចាកតម្រេកផង មិននៅឧបក្រសោប តែនឹងអារម្មណ៍នោះផង ។ បុគ្គលនោះកាលដឹង

១ គឺ ធម្មារម្មណ៍ ។

សេវតោ ចាបិ វេទនំ

ខីយតិ នោ បចីយតិ

ឯវំ សោ ចរតី សតោ

ឯវំ អបចិនតោ ទុក្ខំ

សន្តិកេ និព្វាន វុច្ចតិ ។

ឥមស្ស ខោ មាលុក្យបុត្ត មយា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថោ ទដ្ឋព្វោតិ ។

[១៣៧] អថខោ អាយស្មា មាលុក្យបុត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា មាលុក្យបុត្តោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ

នូវធម៌ ហើយទទួលនូវសេចក្ដីវេទនា ទុក្ខរមែងអស់ទៅ មិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងណា បុគ្គលនោះ ក៏មានស្មារតីប្រព្រឹត្ត យ៉ាងនោះ កាលបុគ្គលមិនសន្សំទុក្ខយ៉ាងនេះ ហៅថាបាន ជិតព្រះនិព្វាន ។

ម្នាលមាលុក្យបុត្ត ពាក្យដែលតថាគតសម្ដែង ដោយសង្ខេបនេះ ឯង អ្នកត្រូវយល់សេចក្ដីដោយពិស្ដារ យ៉ាងនេះ ។

[១៣៧] គ្រានោះឯង ព្រះមាលុក្យបុត្តមានអាយុ ត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ក្រាបបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរួចចេញទៅ ។ វេលានោះ ព្រះមាលុក្យបុត្តមានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង គេចចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវបរិយោសាននៃព្រហ្មចរិយៈដ៏ប្រសើរបំផុត ដែលជាទីត្រូវការនៃពួកកុលបុត្ត ចេញចាកផ្ទះហើយបួសដោយប្រពៃ ក៏បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ

ឥន្ទ្រិយានិ អត្តញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា មហាបុគ្គលោ អរហតំ អហោសីតិ ។ ទុតិយំ ។

(១៣៨) បរិហានធម្មញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ អបរិហានធម្មញ្ច ឆ អភិភាយតនានិ តំ សុណាថ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ បរិហានធម្មោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិនោទេតិ ន ព្យន្តីករោតិ ន អនភាវំ គមេតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ បរិហានំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។បេ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។បេ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា តញ្ចេ ភិក្ខុ

កើតឡើងសាវកទាំងនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះមហាបុគ្គលក៏ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(១៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវបរិហានធម៌ (ធម៌ជាហេតុសាបសូន្យ) ផង នូវអបរិហានធម៌ (ធម៌ជាហេតុមិនសាបសូន្យ) ផង នូវអភិភាយតនៈ (អាយតនៈដ៏ប្រសើរក្រៃពេក) ៦ ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយចាំស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិហានធម៌តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះជាទីស្ទុះទៅ ជាបច្ច័យនៃការជាប់ជំពាក់ កើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះឃើញរូបដោយភ្នែក បើភិក្ខុទៅអត់ទ្រាំនឹងអារម្មណ៍នោះ មិនលះបង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនកំចាត់បង់ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះ ភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់នូវដំណើរនុ៎ះ ថាជាហេតុសាបសូន្យហើយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ។បេ។ កើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះដឹងរសដោយអណ្តាត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះជាទីស្ទុះទៅ ជាបច្ច័យនៃការជាប់ជំពាក់ កើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះដឹងធម៌ដោយចិត្ត បើភិក្ខុទៅអត់ទ្រាំនឹង

អធិវាសេតិ នប្បជហតិ ន វិនោទេតិ ន ព្យន្តីករោតិ
ន អនភាវំ គមេតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា
បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ បរិហានំ ហេតំ វុត្តំ
ភគវតាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ បរិហានធម្មោ ហោតិ ។

(១៣៩) កតមញ្ច ភិក្ខវេ អបរិហានធម្មោ ហោតិ ។
ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ឧប្បជ្ជន្តិ
បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា
តញ្ចេ ភិក្ខុ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីក-
រោតិ អនភាវំ គមេតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា
ន បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ អបរិហានំ ហេតំ
វុត្តំ ភគវតាតិ ។ បេ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ
ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បេ ។ បុន ចបរំ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា
អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា តញ្ចេ
ភិក្ខុ នាធិវាសេតិ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ

អារម្មណ៍នោះ មិនលះបង់ មិនបន្ទោបង់ មិនធ្វើឲ្យវិនាស មិនកំចាត់បង់ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះ ភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកដំណើរនុ៎ះ ថាជាហេតុសាបសូន្យហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិហានធម៌ យ៉ាងនេះឯង ។

(១៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងអបរិហានធម៌ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះជាទីសុះទៅ ជាបច្ច័យនៃការជាប់ចំពាក់ កើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះឃើញរូបដោយភ្នែក បើភិក្ខុមិនទទួលអារម្មណ៍នោះទេ បានលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស កំចាត់បង់ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះ ភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញមិនសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុកដំណើរនុ៎ះ ថាជាហេតុមិនសាបសូន្យទេ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ។ បេ ។ កើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះលិទ្ធភ្លក្សរសដោយអណ្តាត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះជាទីសុះទៅ ជាបច្ច័យនៃការជាប់ចំពាក់ កើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះដឹងធម៌ដោយចិត្ត បើភិក្ខុមិនទទួលអារម្មណ៍នោះទេ បានលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស

អនភាវំ គមេតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា ខ បរិ-
ហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ បរិហានំ ហេតំ វុត្តំ
ភគវតាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ បរិហានធម្មោ ហោតិ ។

[១៦០] កតមានិ ច ភិក្ខវេ ឆ អភិភាយតនានិ ។
ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន ឧប្បជ្ជន្តិ
បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា
វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា អភិភូតមេតំ អាយតនំ
អភិភាយតនំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។បេ។ បុន ចបរំ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ឧប្បជ្ជន្តិ
បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា
វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា អភិភូតមេតំ អាយតនំ
អភិភាយតនំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ ឥមានិ វុច្ចន្តិ
ភិក្ខវេ ឆ អភិភាយតនានីតិ ។ តតិយំ ។

កំណត់បង់ទេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនេះ ភិក្ខុត្រូវដឹងថា
អាត្មាអញមិនសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ឡើយ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថាដំណើរនេះ ជាហេតុមិនសាបសូន្យទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អបរិហានធម៌ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯអភិភាយតនៈទាំង ៦ តើដូចម្តេច
ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមានសេចក្តី
ត្រិះរិះជាទីស្ទុះទៅ ជាបច្ច័យនៃការជាប់ចំពាក់ មិនកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ព្រោះឃើញរូបដោយភ្នែក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរ
នុ៎ះភិក្ខុត្រូវដឹងថា នេះជាអាយតនៈដ៏ប្រសើរក្រៃពេក ព្រោះព្រះមានព្រះ
ភាគបានត្រាស់ថាដំណើរនុ៎ះ ជាអាយតនៈដ៏ប្រសើរក្រៃពេក ។បេ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមក ដែលមានសេចក្តី
ត្រិះរិះជាទីស្ទុះទៅ ជាបច្ច័យនៃការជាប់ចំពាក់ មិនកើតឡើងដល់ភិក្ខុ
ព្រោះដឹងធម៌ដោយចិត្ត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះភិក្ខុត្រូវដឹងថា
នេះជាអាយតនៈដ៏ប្រសើរក្រៃពេក ព្រោះព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ថា
ដំណើរនុ៎ះ ជាអាយតនៈដ៏ប្រសើរក្រៃពេក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថាអភិភាយតនៈទាំង ៦ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

ឆឡវគ្គោ បញ្ចមោ

(១៦១) សាវត្ថីនិទានំ ។ បេ ។ បមាទវិហារិញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសេស្សាមិ អប្បមាទវិហារិញ្ច តំ សុណាថ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ បមាទវិហារី ហោតិ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតស្ស ភិក្ខវេ វិហរតោ ចិត្តំ ព្យាសិញ្ចតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ តស្ស ព្យាសិត្តចិត្តស្ស បាមុជ្ជំ ន ហោតិ បាមុជ្ជេ អសតិ បីតិ ន ហោតិ បីតិយា អសតិ បស្សទ្ធិ ន ហោតិ បស្សទ្ធិយា អសតិ ទុក្ខំ វិហរតិ(១) ទុក្ខិនោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ អសមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា ន បាតុភវន្តិ ធម្មានំ អបាតុភាវា បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ អសំវុតស្ស ភិក្ខវេ វិហរតោ ចិត្តំ ព្យាសិញ្ចតិ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ តស្ស ព្យាសិត្តចិត្តស្ស ។ បេ ។ បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតស្ស ភិក្ខវេ វិហរតោ

១ ម. ទុក្ខំ ហោតិ ។

ឆឡវគ្គ ទី ៤

(១៦១) សាវត្ថីនិទាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង នូវបុគ្គលដែលមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្តីប្រហែសផង នូវបុគ្គលដែលមានប្រក្រតីនៅដោយការមិនប្រហែសផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្តីប្រហែស តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ចិត្តក៏ជោកជាំ (ដោយកិលេស) ក្នុងរូបដែលត្រូវដឹងដោយភ្នែក កាលបើភិក្ខុនោះមានចិត្តជោកជាំ (ដោយកិលេស) បាមុជ្ជៈក៏មិនមាន កាលបើបាមុជ្ជៈមិនមាន បីតិក៏មិនមាន កាលបើបីតិមិនមាន បស្សទ្ធិក៏មិនមាន កាលបើបស្សទ្ធិមិនមាន រមែងនៅជាទុក្ខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុអ្នកមានទុក្ខ រមែងមិនតំកល់នៅនឹង កាលបើចិត្តមិនតំកល់នៅនឹង ធម៌ក៏មិនកើតប្រាកដ ព្រោះតែធម៌មិនកើតប្រាកដ ភិក្ខុនោះ ក៏រាប់ថាអ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រហែសដូច្នេះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុមិនសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ចិត្តក៏ជោកជាំ (ដោយកិលេស) ក្នុងរសដែលត្រូវដឹងដោយអណ្តាត កាលបើភិក្ខុនោះមានចិត្តជោកជាំ (ដោយកិលេស) ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះក៏រាប់ថាអ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រហែសដូច្នេះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុមិនសង្រួម

ចិត្តំ ព្យាសិញ្ចតិ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ តស្ស ព្យាសិត្តចិត្តស្ស បាមុជ្ជំ ន ហោតិ បាមុជ្ជេ អសតិ បីតិ ន ហោតិ បីតិយា អសតិ បស្សទ្ធិ ន ហោតិ បស្សទ្ធិយា អសតិ ទុក្ខំ វិហរតិ ទុក្ខិនោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ អសមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា ន បាតុភវន្តិ ធម្មានំ អបាតុភាវា បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ បមាទវិហារី ហោតិ ។

(១៦៤) កថញ្ច ភិក្ខវេ អប្បមាទវិហារី ហោតិ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សំវុតស្ស ភិក្ខវេ វិហរតោ ចិត្តំ ន ព្យាសិញ្ចតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ តស្ស អព្យាសិត្តចិត្តស្ស បាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វិហរតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា

មនិន្ទ្រិយ ចិត្តក៏ជោកជាំ (ដោយកិលេស) ក្នុងធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចិត្ត កាលបើភិក្ខុនោះមានចិត្តជោកជាំ (ដោយកិលេស) បាមុជ្ជៈក៏មិនមាន កាលបើបាមុជ្ជៈមិនមាន បីតិក៏មិនមាន កាលបើបីតិមិនមាន បស្សទ្ធិក៏មិនមាន កាលបើបស្សទ្ធិមិនមាន ក៏រមែងនៅជាទុក្ខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុអ្នកមានទុក្ខ រមែងមិនតម្កល់នៅនឹង កាលបើចិត្តមិនតម្កល់នៅនឹង ធម៌ទាំងឡាយ រមែងមិនកើតប្រាកដ ព្រោះធម៌មិនបានកើតប្រាកដ ភិក្ខុនោះក៏រាប់ថាអ្នកនៅដោយសេចក្ដីប្រហែសធ្វេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្ដីប្រហែសធ្វេស យ៉ាងនេះឯង ។

(១៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងបុគ្គលអ្នកនៅដោយសេចក្ដីមិនប្រហែសធ្វេសតើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ចិត្តក៏មិនជោកជាំ (ដោយកិលេស) ក្នុងរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ កាលបុគ្គលនោះមានចិត្តមិនជោកជាំ (ដោយកិលេស) បាមុជ្ជៈក៏កើតឡើង កាលបើបុគ្គលនោះមានបាមុជ្ជៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបុគ្គលនោះមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ បុគ្គលដែលមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ រមែងនៅជាសុខ ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្ដីសុខ តែងតម្កល់នៅនឹង កាលបើចិត្តតម្កល់នៅនឹង ធម៌ទាំងឡាយ

បាតុភវន្តិ ធម្មានំ បាតុភាវា អប្បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ សំវុតស្ស ភិក្ខវេ វិហរតោ ចិត្តំ ន ព្យាសិញ្ចតិ ។ បេ ។ អប្បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយំ សំវុតស្ស ភិក្ខវេ វិហរតោ ចិត្តំ ន ព្យាសិញ្ចតិ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ តស្ស អព្យាសិត្តចិត្តស្ស បាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ(១) សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្តេ ធម្មា បាតុភវន្តិ ធម្មានំ បាតុភាវា អប្បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ អប្បមាទវិហារី ហោតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

១ ម. សុខំ វិហរតិ ។

តែងកើតប្រាកដ ព្រោះធម៌កើតប្រាកដ បុគ្គលនោះក៏រាប់ថាមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ចិត្តក៏មិនដេកជាំ (ដោយកិលេស) ។ បេ ។ បុគ្គលនោះក៏រាប់ថាមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលសង្រួមមនិន្ទ្រិយ ចិត្តក៏មិនដេកជាំ (ដោយកិលេស) ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលគួរដឹងដោយមនោ កាលបុគ្គលនោះមានចិត្តមិនដេកជាំ (ដោយកិលេស) បាមុជ្ជៈក៏កើតឡើង កាលបើបុគ្គលនោះមានបាមុជ្ជៈ បីតិក៏កើតឡើង កាលបើមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ បុគ្គលដែលមានកាយស្ងប់រម្ងាប់ រមែងសោយអារម្មណ៍ជាសុខ ចិត្តរបស់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីសុខ តែងតំកល់នៅនឹង កាលបើចិត្តតំកល់នៅនឹង ធម៌ទាំងឡាយតែងកើតប្រាកដ ព្រោះតែធម៌កើតប្រាកដ បុគ្គលនោះក៏រាប់ថាមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានប្រក្រតីនៅដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[១៦៣] សំវរញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសេស្សាមិ អសំវរញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ អសំវរោ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ បរិហានំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ បរិហានំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ អសំវរោ ហោតិ ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវការសង្រួម និងការមិនសង្រួម ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនសង្រួម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបដែលត្រូវដឹងដោយភ្នែក គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល រមែងមាន បើភិក្ខុត្រេកអរ ស្រើបស្រាល ជ្រុលជ្រប់ ចំពោះរូបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះការសាបសូន្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ទុកហើយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រសដែលត្រូវដឹងដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចិត្ត គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល រមែងមាន បើភិក្ខុត្រេកអរ ស្រើបស្រាល ជ្រុលជ្រប់ ចំពោះធម៌នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះការសាបសូន្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ទុកហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការមិនសង្រួមយ៉ាងនេះឯង ។

ឆវគ្គោ បញ្ចមោ

(១៦៦) កថញ្ច ភិក្ខវេ សំវរោ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយ-រូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា ន បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ អបរិហានំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ វេទិតព្វមេតំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនា ន បរិហាយាមិ កុសលេហិ ធម្មេហិ អបរិហានំ ហេតំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ សំវរោ ហោតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

ឆវគ្គ ទី ៥

(១៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកការសង្រួមតើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបដែលត្រូវដឹងដោយភ្នែក គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល រមែងមាន បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនស្រើបស្រាល មិនជ្រុលជ្រប់ ចំពោះរូបនោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះ ភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញមិនសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយឡើយ ព្រោះការមិនសាបសូន្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ទុកហើយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ រសដែលត្រូវដឹងដោយអណ្ដាត ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលត្រូវដឹងដោយចិត្ត គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកត្រអាល រមែងមាន បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនស្រើបស្រាល មិនជ្រុលជ្រប់ ចំពោះធម៌នោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនុ៎ះ ភិក្ខុត្រូវដឹងថា អាត្មាអញមិនសាបសូន្យចាកកុសលធម៌ទាំងឡាយឡើយ ព្រោះការមិនសាបសូន្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ទុកហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការសង្រួម យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[១៦៨] សមាធឹ ភិក្ខវេ ភាវេថ ។ សមាហិតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ ។ កិញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ ចក្ខុំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ រូបា អនិច្ចាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ បជានាតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ បជានាតិ ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ សមាធឹ ភិក្ខវេ ភាវេថ ។ សមាហិតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតីតិ ។

ឆដ្ឋំ ។

[១៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចម្រើននូវសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ដែលមានចិត្តតំកល់នៅនឹងខ្លួន រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវអ្វី ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា ចក្ខុមិនទៀង ដឹងច្បាស់តាមពិតថា រូបមិនទៀង ដឹងច្បាស់តាមពិតថា ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង ដឹងច្បាស់តាមពិតថា ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិតថា វេទនានោះឯង មិនទៀង ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា មនោមិនទៀង ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិតថា វេទនានោះឯងមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយចម្រើនសមាធិចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះភិក្ខុដែលមានចិត្តតំកល់នៅនឹងខ្លួន រមែងដឹងច្បាស់តាមពិតដូច្នេះ ។

ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៦៦] បដិសល្លានេ ភិក្ខវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លីនោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ ។ កិញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ ចក្ខុំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ រូបា អនិច្ចាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បដិសល្លានេ ភិក្ខវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លីនោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតីតិ ។ សត្តមំ ។

[១៦៧] យម្បិ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។

(១៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្ងប់ស្ងាត់ ហើយប្រកបព្យាយាមទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ តែងដឹងច្បាស់តាមពិត ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវអ្វី ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា ចក្ខុមិនទៀង ដឹងច្បាស់តាមពិតថា រូបមិនទៀង ដឹងច្បាស់តាមពិតថា ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង ដឹងច្បាស់តាមពិតថា ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិតថា វេទនានោះឯងមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្ងប់ស្ងាត់ ហើយប្រកបព្យាយាមចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ តែងដឹងច្បាស់តាមពិតដូច្នេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(១៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាដែលមិនមែនជារបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវរបស់នោះចេញ របស់នោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្វីមិនមែនរបស់ពួកអ្នក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ចក្ខុនោះចេញ ចក្ខុនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។

រូបា ន តុម្ហាកំ តេ វោ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សា វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ រសា ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ

រូបមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់រូបនោះចេញ រូបនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចក្ខុវិញ្ញាណនោះចេញ ចក្ខុវិញ្ញាណនោះ បើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ចក្ខុសម្ផស្សមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចក្ខុសម្ផស្សនោះចេញ ចក្ខុសម្ផស្សនោះ បើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ សូម្បីវេទនានោះ ក៏មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវវេទនានោះចេញ វេទនានោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ បេ ។ ជិវ្ហាមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវជិវ្ហានោះចេញ ជិវ្ហានោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ រសមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់រសនោះចេញ រសនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ

ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។បេ។ មនោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ ធម្មា ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។ មនោវិញ្ញាណំ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ

មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ជិវ្ហាវិញ្ញាណនោះចេញ ជិវ្ហាវិញ្ញាណនោះ បើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ជិវ្ហាសម្ផស្សនោះចេញ ជិវ្ហាសម្ផស្សនោះ បើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ សូម្បីវេទនានោះ ក៏មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់វេទនានោះចេញ វេទនានោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។បេ។ មនោមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់មនោនោះចេញ មនោនោះ បើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ធម្មារម្មណ៍មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ធម្មារម្មណ៍នោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ មនោវិញ្ញាណមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវមនោវិញ្ញាណនោះចេញ មនោវិញ្ញាណនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ

ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ មនោសម្ផស្សោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យំ ឥមស្មឹ ជេតវនេ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ តំ ជនោ ហ-រេយ្យ វា ឌហេយ្យ វា យថាបច្ចយំ វា ករេយ្យ អបិ នុ តុម្ហាកំ ឯវមស្ស អម្ហេ ជនោ ហរតិ វា ឌហតិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ន ហិ នោ ឯតំ ភន្តេ អត្តា វា អត្តនិយំ វាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ រូបា ន តុម្ហាកំ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ ។ បេ ។

គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ មនោសម្ផស្សមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវមនោសម្ផស្សនោះចេញ មនោ-សម្ផស្សនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ សូម្បីវេទនានោះ ក៏មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់វេទនានោះចេញ វេទនានោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើណា ដែលមានក្នុងវត្តជេតពននេះ គេក៏ជញ្ជូនយកស្មៅជាដើមនោះ ឬដុត ឬក៏ធ្វើឲ្យសមគួរតាមហេតុ អ្នកទាំងឡាយនឹងមានយោបល់យ៉ាងនេះថា គេតែងនាំយកយើង ឬដុត ឬក៏ធ្វើតាមសមគួរដល់ហេតុ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះស្មៅជាដើមនុ៎ះ មិនមែនជាខ្លួន ឬជាវត្ថុអាស្រ័យនៅខ្លួនរបស់យើងខ្ញុំទេ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចក្ខុនោះចេញ ចក្ខុនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ រូបមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។

យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(១៤៨) យម្ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ រូបា ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ

វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ សូម្បីវេទនានោះ មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់វេទនានោះចេញ វេទនានោះ បើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[១៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា ដែលមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់របស់នោះចេញ របស់នោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់អ្វីដែលមិនមែនរបស់ពួកអ្នក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចក្ខុនោះចេញ ចក្ខុនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ រូបមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់រូបនោះចេញ រូបនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ចក្ខុវិញ្ញាណនោះចេញ ចក្ខុវិញ្ញាណនោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ ចក្ខុសម្ផស្សមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចក្ខុសម្ផស្សនោះចេញ ចក្ខុសម្ផស្សនោះបើពួកអ្នកលះបង់

ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោ-សម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិ-តាយ សុខាយ ភវិស្សតីតិ ។ នវមំ ។

(១៦៩) ឧទកោ សុទំ ភិក្ខវេ រាមបុត្តោ ឯវំ វាចំ ភាសតិ ឥទំ ជាតុ វេទគូ ឥទំ ជាតុ សព្វជី(១) ឥទំ ជាតុ អបលិខតំ(២) គណ្ឌមូលំ បលិខណីតិ ។ តំ ខោ បនេតំ ភិក្ខវេ ឧទកោ រាមបុត្តោ អវេទគូ យេវ សមានោ វេ-ទគូស្មីតិ ភាសតិ អសព្វជិ យេវ សមានោ សព្វជិស្មីតិ

១ ឱ. ម. សព្វជិ ។ ២ ឱ. បលិខិតំ ។

បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើងព្រោះមនោ-សម្ផស្សជាបច្ច័យ សូម្បីវេទនានោះ ក៏មិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់វេទនានោះចេញ វេទនានោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនមែនរបស់ពួកអ្នកទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់របស់នោះចេញ របស់នោះបើពួកអ្នកលះបង់បានហើយ គង់មានប្រយោជន៍ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

(១៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា ឧទកករាមបុត្ត និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាអ្នកសម្រេចវេទពិត ខ្ញុំជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវវដ្តៈពិត ខ្ញុំបានជីកឫសគល់នៃបូស ដែលមិនទាន់ជីកហើយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ឯឧទកករាមបុត្ត មិនមែនសម្រេចវេទទេ តែប្រកាសសេចក្តីនោះថា ខ្ញុំជាអ្នកសម្រេចវេទ មិនគ្របសង្កត់នូវវដ្តៈទេ តែប្រកាសថា ខ្ញុំជា

ភាសតិ អបលិខតំ យេវ គណ្ឌមូលំ បលិខតំ មេ គណ្ឌមូលន្តិ ភាសតិ ។ អថខោ តំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ អហំ ជាតុ វេទគូ អហំ ជាតុ សព្វជិ អហំ ជាតុ អបលិខតំ គណ្ឌមូលំ បលិខណីតិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វេទគូ ហោតិ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វេទគូ ហោតិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្វជិ ហោតិ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្វជិ ហោតិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ច អបលិខតំ គណ្ឌមូលំ បលិខតំ ហោតិ ។ គណ្ឌោតិ ខោ ភិក្ខវេ ឥមស្សេតំ ចាតុម្មហាភូតិកស្ស កាយស្ស អធិវចនំ

អ្នកគ្រប់សង្កត់នូវវេទៈ មិនទាន់ជីកឫសគល់នៃទុក្ខបានទេ តែប្រកាសថា ឫសគល់នៃទុក្ខខ្ញុំជីករំលើងបានហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុ នឹងនិយាយឲ្យសមហេតុ ត្រូវនិយាយថា ខ្ញុំជាអ្នកសម្រេចវេទពិត ខ្ញុំជាអ្នកគ្រប់សង្កត់នូវវេទៈពិត ខ្ញុំជាអ្នកជីករំលើងនូវឫសគល់នៃទុក្ខ ដែលមិនទាន់បានជីកពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសម្រេចវេទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិតនូវការកើតឡើង ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញនូវហេតុកើតឡើងនៃផស្សៈទាំង ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវវេទយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកគ្រប់សង្កត់នូវវេទៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិតនូវការកើតឡើង ការរលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញនូវហេតុកើតឡើងនៃផស្សៈទាំង៦ហើយ ជាអ្នករួចស្រឡះ (ចាកទុក្ខ) ព្រោះមិនបានប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកគ្រប់សង្កត់នូវវេទៈយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឫសគល់នៃទុក្ខដែលមិនទាន់ជីករំលើង ភិក្ខុបានជីករំលើងហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថាទុក្ខ ។ នុ៎ះឯង ជាឈ្មោះរបស់កាយដែលប្រកបដោយមហាភូតរូប

មាតាបេត្តិកសម្ភវស្ស ឱទនកុម្មាសូបចយស្ស អ-
និច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មស្ស ។ គណ្ឌមូលន្តិ
ខោ ភិក្ខវេ តណ្ហាយេតំ អធិវចនំ ។ យតោ ខោ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ តណ្ហា បហីនា ហោតិ ឧច្ឆិន្នមូលា
តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតិំ អនុប្បាទធម្មា ។
ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អបលិខតំ គណ្ឌមូលំ
បលិខតំ ហោតិ ។ ឧទកោ សុទំ ភិក្ខវេ រាមបុត្តោ
ឯវំ វាចំ ភាសតិ ឥទំ ជាតុ វេទគូ ឥទំ ជាតុ សព្វជិ
ឥទំ ជាតុ អបលិខតំ គណ្ឌមូលំ បលិខណីតិ ។ តំ ខោ
បនេតំ ភិក្ខវេ ឧទកោ រាមបុត្តោ អវេទគូ យេវ
សមានោ វេទគូស្មីតិ ភាសតិ អសព្វជិ យេវ សមា-
នោ សព្វជិស្មីតិ ភាសតិ អបលិខតញ្ញេវ គណ្ឌមូលំ
បលិខតម្មេ គណ្ឌមូលន្តិ ភាសតិ ។ ឥធ ខោ ភិក្ខវេ

ធាតុ ៤ កើតអំពីរឹកសុក្កៈជារបស់មាតានិងបិតា ដែលកសាងឡើងដោយ
បាយនិងនំ មានសេចក្ដីមិនទៀង ត្រូវប្រស់ព្រំគក់ច្របាច់ បែកធ្លាយ
ខ្ចាត់ខ្ចាយជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ឫសគល់នៃទុក្ខ
នេះ ជាឈ្មោះរបស់តណ្ហា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុលះបង់
តណ្ហា ដាច់ផ្ដិលឫសគល់ ធ្វើមិនឲ្យមានទីកើតដូចជាត្នោតកំបុតក ធ្វើ
មិនឲ្យមានកំណើត មិនឲ្យកើតតទៅទៀតជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ឫសគល់នៃទុក្ខដែលមិនទាន់ជីករំលើង ឈ្មោះថាភិក្ខុបានគាស់
រំលើងហើយយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧទករាមបុត្តប្រកាស
កថាយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាអ្នកសម្រេចនូវវេទពិត ខ្ញុំជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវវដ្ដៈពិត
ខ្ញុំជាអ្នកជីកឫសគល់នៃទុក្ខ ដែលគេមិនទាន់ជីកពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ឧទករាមបុត្ត ជាអ្នកមិនទាន់សម្រេចនូវវេទទេ តែប្រកាសសេចក្ដី
ថាខ្ញុំជាអ្នកសម្រេចនូវវេទ មិនមែនជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវវដ្ដៈទេ តែប្រ-
កាសថា ខ្ញុំជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវវដ្ដៈ មិនទាន់ជីករំលើងឫសគល់នៃទុក្ខទេ
តែប្រកាសថា ខ្ញុំបានជីកឫសគល់នៃទុក្ខហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ឆឡវគ្គោ បញ្ចមោ

ភិក្ខុ សញ្ញា វេទនាយោ វេទេយ្យំ ឥធំ ជាតុ វេទក្ខ ឥធំ ជាតុ បច្ចង្ខំ ឥធិ ជាតុ អបលិខិតំ កណ្ណមូលំ បលិខ-ណាតិ ។ ទសមំ ។

ឆឡវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ទ្វេ សង្គយ្ហា បរិហានំ
បមាទវិហារី ច សំវរោ
សមាធិ បដិសល្លីនំ
ទ្វេ ន តុម្ហាកេន ឧទកោតិ ។

សឡាយតនវគ្គេ បណ្ណាសកំ ទុតិយំ ។

តស្សុទ្ទានំ

អវិជ្ជា មិគជាលំ(១) ទ្វេ
គិលានំ ឆន្នំ ចតុត្ថកំ
ឆឡវគ្គេន បញ្ញាសំ
ទុតិយោ បញ្ញាសកោ អយន្តិ ។

---

១ ម. មិគជាលញ្ច ។

ឆឡវគ្គ ទី ៥

ការបើភិក្ខុ ទីនិយាយឲ្យសមគាមហេតុ គ្រូនិយាយថា ខ្ញុំជាអ្នកសម្រេចនូវវេទពិត ខ្ញុំជាអ្នកប្រសើរនូវវេទៈពិត ខ្ញុំជាអ្នកដកនូវលើនូវម្ជុលគល់នៃទុក្ខដែលមិនទាន់ដកនូវលើនពិត ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ឆឡវគ្គ ទី ៥ ។

ឧទ្ទាននៃឆឡវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីការប្រមូល ២ សូត្រ ការសាបសូន្យ ១ ភិក្ខុអ្នកនៅដោយសេចក្ដីប្រហែស ១ ការសង្រួម ១ សមាធិ ១ ការស្ងប់ស្ងាត់ ១ របស់មិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយ ២ សូត្រ ឧទកោបមត្ត ១ ។

ចប់ ទុតិយបណ្ណាសកៈ ក្នុងសឡាយតនវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃទុតិយបណ្ណាសកៈនោះ គឺ

អវិជ្ជាវគ្គ ១ មិគជាលវគ្គ ១ គិលានវគ្គ ១ ឆន្នវគ្គជាគម្រប់បួន ១ ឆឡវគ្គ ១ ហាសិបសូត្រនេះ ជាទុតិយបណ្ណាសកៈ ។

តតិយបណ្ណាសកំ

យោគក្ខេមិវគ្គោ

(១៨០) យោគក្ខេមិបរិយាយំ វោ ភិក្ខវេ ធម្មបរិយាយំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ យោគក្ខេមិបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តេ តថាគតស្ស បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា តេសញ្ច បហានាយ អក្ខាសិ យោគំ តស្មា តថាគតោ យោគក្ខេមីតិ វុច្ចតិ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា

តតិយបណ្ណាសកៈ

យោគក្ខេមិវគ្គ

[១៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម្មបរិយាយ(១) ជាហេតុរបស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ចូរអ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រុងស្តាប់នូវពាក្យនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម្មបរិយាយជាហេតុរបស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយភ្នែក ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ រូបទាំងនោះ តថាគតបានលះបង់ បានកាត់ផ្តាច់ឫសគល់ បានធ្វើឲ្យទៅសល់តែទីទៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតតទៅ មួយទៀត តថាគតក៏បានប្រាប់នូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវរូបទាំងនោះចេញ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅតថាគតថាជាបុគ្គលមានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រសដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មារម្មណ៍ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា

១ រឺជាហេតុ ។

កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តេ តថាគតស្ស បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា តេសញ្ច បហា-នាយ អក្ខាសិ យោគំ តស្មា តថាគតោ យោគក្ខេ-មីតិ វុច្ចតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ យោគក្ខេមិបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោតិ ។ បឋមំ ។

(១៨១) កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ(១) ឧបា-ទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ ចក្ខុស្មឹ ខោ ភិក្ខវេ សតិ ចក្ខុំ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយ សតិ ជិវ្ហំ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ បេ ។ មនស្មឹ សតិ មនំ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

១ ម. កិន្តិ ទិស្សតិ ។

គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ ធម្មារម្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតបានលះបង់ បានដាស់រំលើងឫសគល់ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីទៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ មួយទៀត តថាគត បានប្រាប់នូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវធម្មារម្មណ៍ទាំងនោះចេញ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅតថាគត ថាជាបុគ្គលមានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថាធម្មបរិយាយ ជាហេតុនៃបុគ្គលមានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(១៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើហេតុអ្វីមាន អាស្រ័យហេតុអ្វី ទើបសេចក្តីសុខទុក្ខខាងក្នុងកើតឡើងបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើចក្ខុមាន អាស្រ័យចក្ខុ ទើបសេចក្តីសុខទុក្ខខាងក្នុងកើតឡើងបាន ។ បេ ។ កាលបើអណ្តាតមាន អាស្រ័យអណ្តាត ទើបសេចក្តីសុខទុក្ខខាងក្នុងកើតឡើងបាន ។ បេ ។ កាលបើចិត្តមាន អាស្រ័យចិត្ត ទើបសេចក្តីសុខទុក្ខខាងក្នុងកើតឡើងបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ចក្ខុទៀង ឬមិនទៀង ។

អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។បេ។ ជិវ្ហា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។បេ។ មនោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា

មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើនឹងមានសេចក្ដីសុខទុក្ខខាងក្នុងកើតឡើងបាន ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។បេ។ អណ្ដាតទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើនឹងមានសេចក្ដីសុខទុក្ខខាងក្នុងកើតឡើងបានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។បេ។ ចិត្តទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើនឹងមានសេចក្ដីសុខទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងបានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង ។បេ។ នឿយណាយនឹងអណ្ដាតផង នឿយណាយនឹងចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក

វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ទុតិយំ ។

(១៨៤) ទុក្ខស្ស ភិក្ខវេ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា អយំ ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។ បេ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា អយំ ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។ បេ ។

ចិត្តក៏រួចស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថាចិត្តរួចស្រឡះហើយ ក៏កើតមាន ។ អរិយសាវកនោះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(១៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសេចក្តីកើតឡើងនិងសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវពាក្យនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីកើតឡើងនៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ នេះជាសេចក្តីកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើងព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ នេះ ជាសេចក្តីកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។

មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។

(១៨៣) កតមោ ច ភិក្ខវេ ទុក្ខស្ស អត្ថង្គមោ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតិ ។ អយំ ទុក្ខស្ស អត្ថង្គមោ ។បេ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា

មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម៌ ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើងព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាសេចក្ដីកើតឡើងនៃទុក្ខ ។

(១៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្ដីអស់ទៅនៃទុក្ខ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើងព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ សេចក្ដីរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះវិរាគនិងរលត់មិនសល់នៃតណ្ហានោះឯង សេចក្ដីរលត់នៃភពព្រោះរលត់នៃឧបាទាន សេចក្ដីរលត់នៃជាតិព្រោះរលត់នៃភព ជរាមរណៈរលត់ទៅព្រោះរលត់នៃជាតិ សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទុក្ខចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏រលត់ទៅដែរ ។ សេចក្ដីរលត់នៃទុក្ខទាំងអស់នេះយ៉ាងនេះ ។ នេះជាសេចក្ដីអស់ទៅនៃទុក្ខ ។បេ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្ដាតនិងរស ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ

តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ។បេ។ អយំ ទុក្ខស្ស អត្ថង្គមោ ។បេ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សបច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ តតិយំ ។

(១៥៤) លោកស្ស ភិក្ខវេ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ លោកស្ស សមុទយោ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សបច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ

សេចក្តីរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះវិនាសទៅរលត់មិនសល់នៃតណ្ហានោះឯង ព្រោះរលត់នៃឧបាទាន ។ បេ ។ នេះជាសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម៌ ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើងព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ សេចក្តីរលត់នៃឧបាទានព្រោះវិនាសទៅរលត់មិនសល់នៃតណ្ហានោះឯង សេចក្តីរលត់នៃភព ព្រោះរលត់នៃឧបាទាន សេចក្តីរលត់នៃជាតិព្រោះរលត់នៃភព ជរាមរណៈរលត់ទៅ ព្រោះរលត់នៃជាតិ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទួញចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏រលត់ទៅដែរ ។ សេចក្តីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

[១៥៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសេចក្តីកើតឡើងនិងសេចក្តីអស់ទៅនៃលោក(១) ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវពាក្យនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីកើតឡើងនៃលោក តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមានព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ

១ សំដៅយកសង្ខារលោក ។

ឧបាទានប្បច្ចយា ភវោ ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ច-
យា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា
សម្ភវន្តិ ។ អយំ លោកស្ស សមុទយោ ។ បេ ។ ជិវ្ហញ្ច
បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច
ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្ស-
ប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា
ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចយា ភវោ ភវប្បច្ចយា ជាតិ
ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្ស-
ុបាយាសា សម្ភវន្តិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ លោកស្ស
សមុទយោ ។

(១៩៨) កតមោ ច ភិក្ខវេ លោកស្ស អត្ថង្គមោ ។
ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ
សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ច-
យា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិ-
រោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ

ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ
ជរាមរណៈកើតមានព្រោះជាតិជាបច្ច័យ សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ
តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏កើតមានដែរ ។ នេះឯងជាសេចក្ដីកើតឡើងនៃ
លោក ។ បេ ។ រមែងកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្ដាតនិងរស ។ បេ ។
មនោវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម៌ ការប្រជុំនៃធម៌ទាំងបី
ឈ្មោះជាផស្សៈ វេទនាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន
ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមានព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើត
មានព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមានព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរ-
ណៈកើតមានព្រោះជាតិជាបច្ច័យ សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូច-
ចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏កើតមានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជា
សេចក្ដីកើតឡើងនៃលោក ។

[១៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្ដីអស់ទៅនៃលោក តើដូច
ម្ដេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការប្រជុំនៃធម៌
ទាំងបី ឈ្មោះជាផស្សៈ វេទនាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើត
មានព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ សេចក្ដីរលត់នៃឧបាទានព្រោះវិរាគសមុំរលត់
មិនសល់នៃតណ្ហានោះឯង សេចក្ដីរលត់នៃភព ព្រោះរលត់នៃឧបាទាន

ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោក-
បរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវមេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតិ ។
អយំ លោកស្ស អត្ថង្គមោ ។បេ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ
ច ឧប្បជ្ជតិ ។បេ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ
មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា
វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ
អសេសវិរាគនិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ។បេ។ ឯវមេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតិ ។
អយំ ខោ ភិក្ខវេ លោកស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(១៥៦) កិស្មឹ នុ ខោ ភិក្ខវេ សតិ កឹ ឧបា-
ទាយ កឹ អភិនិវិស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ វា ហោតិ
សទិសោហមស្មីតិ វា ហោតិ ហីនោហមស្មីតិ វា
ហោតីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ ចក្ខុស្មឹ
ខោ ភិក្ខវេ សតិ ចក្ខុំ ឧបាទាយ ចក្ខុំ អភិនិវិស្ស

សេចក្តីរលត់នៃជាតិ ព្រោះរលត់នៃភព ជរាមរណៈរលត់ទៅ ព្រោះរលត់
នៃជាតិ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏រលត់
ទៅដែរ ។ សេចក្តីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះយ៉ាងនេះ ។ នេះឯងជា
សេចក្តីអស់ទៅនៃលោក ។បេ។ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិង
រស ។បេ។ មនោវិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម៌ ការ
ប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
តណ្ហាកើតមានព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ សេចក្តីរលត់ទៅនៃឧបាទានព្រោះ
វិរាគៈនិងរលត់មិនសល់នៃតណ្ហានោះឯង ។បេ។ សេចក្តីរលត់នៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នេះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាសេចក្តី
អស់ទៅនៃលោក ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[១៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើហេតុអ្វីមាន អា-
ស្រ័យហេតុអ្វី ធ្វើអ្វីឲ្យជាហេតុ ទើបមានការប្រកាន់ថា អាត្មា
អញប្រសើរ (ជាងគេ) ឬថា អាត្មាអញស្មើ (នឹងគេ) ឬក៏ថា
អាត្មាអញថោកថយ (ជាងគេ) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌
របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលបើចក្ខុមាន អាស្រ័យនូវចក្ខុ ធ្វើចក្ខុឲ្យជាហេតុ

សេយ្យោហមស្មីតិ វា ហោតិ សទិសោហមស្មីតិ វា ហោតិ ហីនោហមស្មីតិ វា ហោតិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ សតិ ។បេ។ មនស្មឹ សតិ មនំ ឧបាទាយ មនំ អភិនិវិស្ស សេយ្យោហមស្មីតិ វា ហោតិ សទិសោហមស្មីតិ វា ហោតិ ហីនោហមស្មីតិ វា ហោតិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ សេយ្យោហមស្មីតិ វា អស្ស សទិសោហមស្មីតិ វា អស្ស ហីនោហមស្មីតិ វា អស្សាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។បេ។ ជិវ្ហា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។បេ។ មនោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ សេយ្យោហមស្មីតិ វា

ទើបមានការប្រកាន់ថា អាត្មាអញប្រសើរ (ជាងគេ) ឬថា អាត្មាអញស្មើ (នឹងគេ) ឬក៏ថា អាត្មាអញថោកថយ (ជាងគេ) ។ បេ ។ កាលបើអណ្តាតមាន ។ បេ ។ កាលបើចិត្តមាន អាស្រ័យនូវចិត្ត ធ្វើចិត្តឲ្យជាហេតុ ទើបមានការប្រកាន់ថា អាត្មាអញប្រសើរ (ជាងគេ) ឬថា អាត្មាអញស្មើ (នឹងគេ) ឬក៏ថា អាត្មាអញថោកថយ (ជាងគេ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ចក្ខុទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើនឹងមានសេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញប្រសើរ (ជាងគេ) ឬថា អាត្មាអញស្មើ (នឹងគេ) ឬក៏ថា អាត្មាអញថោកថយ (ជាងគេ) បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ អណ្តាត ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចិត្តទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើនឹងមានសេចក្តីប្រកាន់ថា អាត្មាអញប្រសើរ (ជាងគេ)

អស្សំ សទិសោហមស្មីតិ វា អស្សំ ហីនោហមស្មីតិ វា អស្សន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

(១៥៧) សញ្ញោជនិយេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ សញ្ញោជនញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា កតមញ្ច សញ្ញោជនំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ

ឬថា អាត្មាអញស្មើ (នឹងគេ) ឬក៏ថា អាត្មាអញថោកទាប (ជាងគេ) បានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង ។បេ។ នឿយណាយនឹងអណ្តាតផង ។បេ។ នឿយណាយនឹងចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏រួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ក៏កើតមាន ។ អរិយសាវកនោះ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចស្រេចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់ សូត្រ ទី ៥ ។

(១៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ជាហេតុនៃសំយោជនៈ និងសំយោជនៈ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាហេតុនៃសំយោជនៈតើដូចម្តេច សំយោជនៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុឈ្មោះថាធម៌ជាហេតុនៃសំយោជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងចក្ខុនោះ សេចក្តីត្រេក

តត្ថ សញ្ញោជនំ ។បេ។ ជិវ្ហា សញ្ញោជនិយោ ធម្មោ ។បេ។ មនោ សញ្ញោជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា ឥទំ សញ្ញោជនន្តិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(១៥៨) ឧបាទានិយេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ ឧបាទានញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា កតមញ្ចុបាទានំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ ឧបាទានំ ។បេ។ ជិវ្ហា ឧបាទានិយោ ធម្មោ ។បេ។ មនោ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ ឧបាទានំ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា ឥទំ ឧបាទានន្តិ ។ សត្តមំ ។

ត្រេកអរនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈក្នុងចក្ខុនោះ ។បេ។ អណ្តាតឈ្មោះថាធម៌ជាហេតុនៃសំយោជនៈ ។បេ។ ចិត្តឈ្មោះថាធម៌ជាហេតុនៃសំយោជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងចិត្តនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ក្នុងចិត្តនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាធម៌ជាហេតុនៃសំយោជនៈ នេះហៅថាសំយោជនៈ ។ ចប់ សូត្រ ទី ៦ ។

(១៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ជាហេតុនៃឧបាទាន និងឧបាទាន ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ជាហេតុនៃឧបាទាន តើដូចម្តេច ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុឈ្មោះថាធម៌ជាហេតុនៃឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលណាក្នុងចក្ខុនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ឈ្មោះថាឧបាទានក្នុងចក្ខុនោះ ។បេ។ អណ្តាតឈ្មោះថាធម៌ជាហេតុនៃឧបាទាន ។បេ។ ចិត្តឈ្មោះថាធម៌ជាហេតុនៃឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលណាក្នុងចិត្តនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ឈ្មោះថាឧបាទានក្នុងចិត្តនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាធម៌ជាហេតុនៃឧបាទាន នេះហៅថាឧបាទាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(១៥៩) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ ។ បេ ។ មនំ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ ចក្ខុញ្ច ខោ ភិក្ខវេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ បេ ។ ជិវ្ហំ កាយំ មនំ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។ រូបេ ភិក្ខវេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ អនភិជានំ អបរិជានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អភព្វោ ទុក្ខក្ខយាយ ។ រូបេ ច ខោ ភិក្ខវេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ

(១៥៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិនបានដឹងច្បាស់ មិនបានកំណត់ដឹង មិនបានរឿយណាយ មិនបានលះបង់ នូវចក្ខុទេ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ បេ ។ នូវអណ្តាត ។ បេ ។ បុគ្គលដែលមិនបានដឹងច្បាស់ មិនបានកំណត់ដឹង មិនបានរឿយណាយ មិនបានលះបង់ នូវចិត្តទេ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង រឿយណាយ លះបង់ នូវចក្ខុនោះឯង ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ បេ ។ បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង រឿយណាយ លះបង់ នូវអណ្តាត កាយ ចិត្ត ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិនបានដឹងច្បាស់ មិនបានកំណត់ដឹង មិនបានរឿយណាយ មិនបានលះបង់ នូវរូបទេ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅ នៃទុក្ខបានឡើយ ។ បុគ្គលដែលមិនបានដឹងច្បាស់ មិនបានកំណត់ដឹង មិនបានរឿយណាយ មិនបានលះបង់ នូវសំឡេង ក្លិន រស ផ្សព្វ ធម្មារម្មណ៍ទេ មិនគួរដើម្បីអស់ទៅ នៃទុក្ខបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង រឿយណាយ លះបង់ នូវរូប ទើបគួរ

ទុក្ខក្ខយាយ ។ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ អភិជានំ បរិជានំ វិរាជយំ បជហំ ភព្វោ ទុក្ខក្ខយា-យាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[១៦០] ឯកំ សមយំ ភគវា ញាតិកេ(១) វិហរតិ គិញ្ជកាវសថេ ។ អថខោ ភគវា រហោគតោ បដិសល្លី-នោ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អភាសិ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហា-បច្ចយា ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចយា ភវោ ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោ-មនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា

១ ម. ឧ. ញាតិកេ ។

ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ បុគ្គលដែលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង នឿយណាយ លះបង់ នូវសំឡេង ក្លិន រស ផ្សព្វ ធម្មារម្មណ៍ ទើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(១៦០) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងផ្ទះសំ-ណាក់ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ជិតស្រុកមួយឈ្មោះញាតិកៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចូលទៅសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ ហើយសំដែងនូវធម្ម-បរិយាយនេះថា ចក្ខុវិញ្ញាណ រមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមានព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមានព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏កើតមានដែរ ។ សេចក្តីកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ រមែងកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ រមែងកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទ-នាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ

តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ ឧបាទានបច្ចយា ភវោ ភវ-
បច្ចយា ជាតិ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិ-
ទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ ។ ឯវមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

(១៦១) ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សបច្ចយា វេទនា
វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេស-
វិរាគនិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ភវនិ-
រោធោ ភវនិរោធា ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ
សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវ-
មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតិ
។បេ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ។បេ។

ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមានព្រោះឧបាទានជា
បច្ច័យ ជាតិកើតមានព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈកើតមានព្រោះជាតិ
ជាបច្ច័យ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូចចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏កើត
មានដែរ ។ សេចក្តីកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ យ៉ាងនេះ ។

[១៦១] ចក្ខុវិញ្ញាណ រមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប
ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះថាផស្សៈ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជា
បច្ច័យ តណ្ហាកើតមានព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ សេចក្តីរលត់នៃឧបាទាន
ព្រោះវិនាសនិងរលត់មិនសល់ នៃតណ្ហានោះឯង សេចក្តីរលត់នៃភព
ព្រោះរលត់នៃឧបាទាន សេចក្តីរលត់នៃជាតិព្រោះរលត់នៃភព ជរាម-
រណៈរលត់ ព្រោះរលត់នៃជាតិ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ តូច-
ចិត្ត ចង្អៀតចិត្ត ក៏រលត់ទៅដែរ ។ សេចក្តីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
យ៉ាងនេះ ។បេ។ រមែងកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ។បេ។

មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា ឧបាទាននិរោធោ ឧបាទាននិរោធា ។បេ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតីតិ ។ នវមំ ។

(៦២៦) តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវតោ ឧបស្សុតិ ឋិតោ ហោតិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា តំ ភិក្ខុំ ឧបស្សុតឹ ឋិតំ ទិស្វាន តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច អស្សោសិ ត្វំ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយាយន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឧគ្គណ្ហាហិ ត្វំ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ បរិយាបុណាហិ ត្វំ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ ធារេហិ ត្វំ ភិក្ខុ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អត្ថសញ្ហិតោយំ ភិក្ខុ ធម្មបរិយាយោ អាទិព្រហ្មចរិយកោតិ ។ ទសមំ ។

មនោវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការប្រជុំនៃធម៌ទាំង ៣ ឈ្មោះជាផស្សៈ វេទនាកើតមានព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ សេចក្ដីរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះវិរាគៈនិងរលត់មិនសល់នៃតណ្ហានោះឯង សេចក្ដីរលត់នៃភព ព្រោះរលត់នៃឧបាទាន ។ បេ ។ សេចក្ដីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

(១២៤) សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ឈរអែបស្ដាប់ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ទតឃើញភិក្ខុនោះ កំពុងឈរអែបស្ដាប់ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រាស់សួរភិក្ខុនោះ ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកបានឮធម្មបរិយាយនេះឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នករៀននូវធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកទន្ទេញនូវធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកចាំទុកនូវធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្នាលភិក្ខុ ធម្មបរិយាយនេះឯង ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ជាខាងដើមនៃព្រហ្មចរិយធម៌ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

តស្សុទ្ទានំ

យោគក្ខេមិ ឧបាទាយ
ទុក្ខា លោកោ ច សេយ្យោ ច
សញ្ញោជនំ ឧបាទានំ
ទ្វេបរិជានំ(១) ឧបស្សុតិ ។

---

១ ម. ឆ. ទ្វេ បជានំ ។

ឧទ្ទាននៃយោគក្ខេមិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលមានសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ១ អំពីសុខទុក្ខកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យ (ចក្ខុជាដើម) ១ អំពីសេចក្តីកើតនិងរលត់នៃទុក្ខ ១ អំពីសេចក្តីកើតនិងរលត់នៃលោក ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់ថា ប្រសើរជាដើម ១ អំពីសំយោជនៈ ១ អំពីឧបាទាន ១ អំពីបុគ្គលកំណត់ដឹងមាន ២ លើក អំពីភិក្ខុឈរផ្អែបស្តាប់ធម៌ ១ ។

---

(១៦៤) សន្តិ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ន អាវាសគតោ មារស្ស ន មារស្ស វសំ គតោ ឧម្មុក្កស្ស មារបាសោ មុត្តោ សោ មារពន្ធនេន ន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ន អាវាសគតោ មារស្ស ន មារស្ស វសំ គតោ ឧម្មុក្កស្ស មារបាសោ មុត្តោ សោ មារពន្ធនេន ន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា

(១៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្ដីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនឋិតនៅដោយសេចក្ដីជួលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា មិនទៅកាន់លំនៅនៃមារ មិនទៅកាន់អំណាចនៃមារ អន្ទាក់របស់មារក៏រួចចេញអំពីអវយវៈភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារួចចាកចំណងនៃមារ មិនគួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបានឡើយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរសដែលគប្បីដឹងបានដោយអណ្ដាត ជារសគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្ដីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនឋិតនៅដោយសេចក្ដីជួលចិត្តមាំ ចំពោះរសនោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា មិនទៅកាន់លំនៅនៃមារ មិនទៅកាន់អំណាចនៃមារ អន្ទាក់របស់មារក៏រួចចេញអំពីអវយវៈភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារួចចាកចំណងនៃមារ មិនគួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបានឡើយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ន អាវាសគតោ មារស្ស ន មារស្ស វសំ គតោ ឧម្មុក្កស្ស មារបាសោ មុត្តោ សោ មារពន្ធនេន ន យថាកា-មករណីយោ បាបិមតោតិ ។ បឋមំ ។

[១៦៨] សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ពទ្ធោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ អាវាសគតោ មារស្ស មារស្ស វសំ គតោ យថាកាម-ករណីយោ បាបិមតោ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហា-វិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា

ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ នូវធម្មារម្មណ៍នោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា មិនទៅកាន់លំនៅនៃមារ មិនទៅកាន់អំណាចនៃមារ អន្ទាក់នៃមារក៏របូតចេញអំពីអវយវៈភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារួចចាកចំណងនៃមារ មិនគួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(១៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ប៉ិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ នូវរូបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ជាប់ក្នុងរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ទៅកាន់លំនៅនៃមារ ទៅកាន់អំណាចនៃមារ គួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រសដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ពទ្ធោ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ អាវាសគតោ មារស្ស មារស្ស វសំ គតោ យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។

(១៦៦) សន្តិ ច ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ មុត្តោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ន អាវាសគតោ មារស្ស ន មារស្ស វសំ គតោ ន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។

ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាប់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត ទៅកាន់លំនៅនៃមារ ទៅកាន់អំណាចនៃមារ គួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបាន ។

(១៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនឋិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថារួចចាករូបដែលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ មិនទៅកាន់លំនៅនៃមារ មិនទៅកាន់អំណាចនៃមារ មិនគួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបានឡើយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរសដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនឋិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះទេ ។

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ មុត្តោ មារោរិញ្ញាយប្បាសំ ជនេន្-ហិ ន អាវាសគតោ មារស្ស ន មារស្ស វសំ គតោ ន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(១៦៧) នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ។ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ ឥទំ វត្វា សុគតោ ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បាវិសិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខូនំ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ឯតទហោសិ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា រួចចាកអន្ទាក់មារដែលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត មិនទៅកាន់លំនៅនៃមារ មិនទៅកាន់អំណាចនៃមារ មិនត្រូវមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោក(១)ថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសេក្ខ ដែលមិនទាន់ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក(២) ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគពោលពាក្យនេះហើយ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់វិហារ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគស្ដេចចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្ដីប្រឹក្សា ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគសំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯង ដោយសង្ខេប ដល់យើងទាំងឡាយ ពុំបានចែកលែកនូវសេចក្ដីដោយពិស្ដារ រួចក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់វិហារវិញទៅ (សេចក្ដីដែលព្រះអង្គសំដែងនោះថា) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត

១ សំដៅយកចក្រវាល ។ ២ សំដៅយកសង្ខារ ។

អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ យោ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ ចា-យស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុប-សង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯត-មត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមាតិ ។

(១៦៨) អថខោ តេ ភិក្ខូ យេន អាយស្មា អា-នន្ទោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អា-នន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណី-យំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោចុំ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ អានន្ទ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា

តថាគត មិនពោលនូវដំណើរសត្វ ដែលមិនទាន់ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ឧទ្ទេសនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេប តែពុំបានចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ នរណាហ្ន៎ នឹងគប្បីចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះឯង ព្រះសាស្តាក៏ទ្រង់បានសរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារី-បុគ្គលក៏បានលើកតំកើង ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេប តែពុំបានចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ អាចនឹងចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន បើដូច្នោះពួកយើង គួរចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ គប្បីសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

[១៦៨] គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ គួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ជំរាបសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ព្រះមានព្រះភាគសំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯង ដោយសេចក្តីសង្ខេប ដល់យើង

វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ តេសន្នោ អាវុសោ អម្ហាកំ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ឯតទហោសិ អយំ ខោ នោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។

ទាំងឡាយ កុំបានចែកផ្លែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ស្រាប់តែក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ (សេចក្តីដែលព្រះអង្គសំដែងនោះថា) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសត្វដែលមិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគស្តេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន យើងទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯង ដោយសេចក្តីសង្ខេប ដល់យើងទាំងឡាយ កុំបានចែកផ្លែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ស្រាប់តែក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ (សេចក្តីដែលព្រះអង្គសំដែងនោះថា) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសត្វដែលមិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។

កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ ។ តេសន្នោ អាវុសោ អម្ហាកំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ ចាយស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមាតិ ។ វិភជតាយស្មា អានន្ទោតិ ។ សេយ្យថាបិ នាម អាវុសោ បុរិសោ សារត្ថិកោ

ឧទ្ទេសនេះ ព្រះមានព្រះភាគសំដែងដោយសង្ខេប ពុំបានចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ នរណាហ្ន៎ ទើបគប្បីចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន ។ ម្នាលអាវុសោ យើងទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះឯង ព្រះសាស្តាក៏ទ្រង់សរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកតំកើង ឧទ្ទេសនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប មិនបានចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ព្រះអានន្ទមានអាយុ អាចនឹងចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន បើដូច្នោះ គួរយើងទាំងឡាយ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ គួរសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ ចែកញែកនូវសេចក្តីនោះ ។ ព្រះអានន្ទ តបថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចបុរសអ្នកត្រូវការខ្លឹមឈើ

សារគវេសី សារបរិយេសនំ ចរមានោ មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ អតិក្កម្មេវ មូលំ អតិក្កម្ម ខន្ធំ សាខាបលាសេ សារំ បរិយេសិតព្វំ មញ្ញេយ្យ ឯវំ សម្បទមិទំ អាយស្មន្តានំ សត្ថរិ សម្មុខីភូតេ តំ ភគវន្តំ អតិសិត្វា អម្ហេ[១] ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិតព្វំ មញ្ញថ ។ សោ ហាវុសោ ភគវា ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតិ ចក្ខុភូតោ ញាណភូតោ ធម្មភូតោ ព្រហ្មភូតោ វត្តា បវត្តា អត្ថស្ស និន្នេតា អមតស្ស ទាតា ធម្មស្សាមី តថាគតោ សោ ចេវ បនេតស្ស កាលោ អហោសិ យំ ភគវន្តំយេវ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ យថា វោ ភគវា ព្យាករេយ្យ តថា នំ ធារេយ្យាថាតិ ។ អទ្ធាវុសោ អានន្ទ ភគវា ជានំ ជានាតិ បស្សំ បស្សតិ ចក្ខុភូតោ

១ ម. សម្មុខីភូតេ ភគវន្តំ អតិសិត្វា អម្ហេ ។

ស្វែងរកខ្លឹមឈើ ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកខ្លឹមឈើ កាលបើឈើធំមានខ្លឹមនៅមាន រំលងគល់រំលងដើមហើយសំគាល់នូវមែកនិងស្លឹកថាជាខ្លឹមដែលត្រូវស្វែងរក មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ សេចក្តីនេះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ គឺថាព្រះសាស្តា ទ្រង់គង់ក្នុងទីចំពោះមុខនៃលោកមានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ រំលងព្រះមានព្រះភាគ ហើយសំគាល់នូវយើង ថាជាបុគ្គលគួរសាកសួរចំពោះសេចក្តីនោះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រោះថាព្រះមានព្រះភាគនោះ តែងជ្រាបនូវហេតុដែលគប្បីជ្រាប តែងឃើញនូវហេតុដែលគប្បីឃើញ ព្រះអង្គមានចក្ខុមានញាណ មានធម៌ មានសភាពជាបុគ្គលប្រសើរ ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ប្រព្រឹត្តធម៌ ណែនាំនូវប្រយោជន៍ ឲ្យនូវព្រះនិព្វាន ជាម្ចាស់នៃធម៌ទ្រង់មកហើយដោយប្រការដូច្នោះ ឯកាលដ៏សមគួរ ដល់ប្រស្នានុ៎ះ គឺកាលវេលាដែលអ្នកទាំងឡាយគួរតែសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគដោះស្រាយ ទីដល់អ្នកទាំងឡាយ យ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយគប្បីចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះ ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ពិតដូច្នោះមែន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាប នូវហេតុដែលគប្បីជ្រាប ទ្រង់ឃើញនូវហេតុដែលគប្បីឃើញដោយពិត ព្រះអង្គមានចក្ខុ

ញាណភូតោ ធម្មភូតោ ព្រហ្មភូតោ វត្តា បវត្តា អត្ថស្ស និន្នេតា អមតស្ស ទាតា ធម្មស្សាមី តថាគតោ សោ ចេវ បនេតស្ស កាលោ អហោសិ យំ តតវន្តញ្ញេវ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាម យថា នោ តតវា ព្យាករេយ្យ តថា នំ ធារេយ្យាម អបិ ចាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ ចាយស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស តតវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ វិភជតាយស្មា អានន្ទោ អគរុំ ករិត្វាតិ ។

មានញាណ មានធម៌ មានសភាពជាបុគ្គលប្រសើរ ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ ប្រព្រឹត្តធម៌ ណែនាំនូវប្រយោជន៍ ឲ្យនូវព្រះនិព្វាន ជាម្ចាស់នៃធម៌ ទ្រង់មកហើយ ដោយប្រការដូច្នោះ ឯកាលដ៏សមគួរដល់ប្រស្នានុ៎ះ គឺកាលវេលាដែលពួកយើង គួរតែសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដោះស្រាយ ដល់យើងទាំងឡាយ យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយ គប្បីចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះ ចំណែកខាងព្រះអានន្ទមានអាយុ ព្រះសាស្តាក៏ទ្រង់សរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកតំកើង ទុកខ្លួនទេះ. ដែលព្រះមានព្រះភាគ សំដែង ដោយសង្ខេប ពុំបានចែកវែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ការទឹងចែកវែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន សូមព្រះអានន្ទមានអាយុធ្វើនូវសេចក្តីមិនធ្ងន់(១) ហើយចែកវែកឲ្យបាន ។

---

១ អ្នកសំដែងធម៌ ធ្វើឲ្យគេអាកផតាម្បីយ៉ាង ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យធ្ងន់ ម្យ៉ាងទៀត កាលដែលសំដែងធម៌ក៏សំដែងឲ្យពិបាកស្តាប់ ពិបាកចូលចិត្តសេចក្តី ក្រពិបាកប្រហែលគេកាយយកដីទក្រចក់ រាំពីផាពុំសិលេ ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យធ្ងន់ ។ អ្នកសំដែងធម៌មិនធ្វើដូច្នេះ ឈ្មោះថាធ្វើមិនឲ្យធ្ងន់ ។ អដ្ឋកថា ។

(១៦៩) តេនហាវុសោ សុណាថ សាធុកំ ម-
នសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ
ភិក្ខូ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អាយ-
ស្មា អានន្ទោ ឯតទវោច យំ ខោ វោ អាវុសោ ភគវា
សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា
ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន
លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វ-
ទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ
ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ ឥមស្ស ខ្វាហំ អាវុសោ
ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ
អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ ។ យេន ខោ
អាវុសោ លោកស្មឹ លោកសញ្ញី ហោតិ លោកមានី

(១៦៩) ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ប្រុងស្តាប់ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ ខ្ញុំនឹងសំដែងឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះ ក៏ទទួលពាក្យព្រះអានន្ទមានអាយុថា ករុណា អាវុសោ ។
ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានសំដែងសេចក្តីនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសណា ដោយសង្ខេប ដល់អ្នក
ទាំងឡាយ ពុំបានចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ទ្រង់ក្រោកអំពីអា-
សនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតមិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គល គប្បីដឹង គប្បីឃើញ
គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
ទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសេត្ត ដែលមិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃ
លោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោទាំង-
ឡាយ ឧទ្ទេសនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប
ពុំបានចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ខ្ញុំអាចដឹងសេចក្តីដោយពិស្តារ
បាន ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គល ជាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់
ថាលោក មានសេចក្តីប្រកាន់ថាលោក ក្នុងលោក ដោយសភាវៈណា

អយំ វុច្ចតិ អរិយស្ស វិនយេ លោកោ ។ កេន ចាវុ-
សោ លោកស្មឹ លោកសញ្ញី ហោតិ លោកមានី ។
ចក្ខុនា ខោ អាវុសោ លោកស្មឹ លោកសញ្ញី
ហោតិ លោកមានី ។ សោតេន ខោ អាវុសោ ។
ឃានេន ខោ អាវុសោ ។ ជិវ្ហាយ ខោ អាវុសោ លោ-
កស្មឹ លោកសញ្ញី ហោតិ លោកមានី ។ កាយេន
ខោ អាវុសោ ។ មនេន ខោ អាវុសោ លោកស្មឹ
លោកសញ្ញី ហោតិ លោកមានី ។ យេន ខោ អា-
វុសោ លោកស្មឹ លោកសញ្ញី ហោតិ លោកមានី
អយំ វុច្ចតិ អរិយស្ស វិនយេ លោកោ ។ យំ ខោ នោ
អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន
អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ ពាហឹ
តិត្វា ។ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតយ្យំ ទិដ្ឋយ្យំ

សភាវៈនេះហៅថាលោក ក្នុងអរិយវិន័យ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមានសេចក្ដីសំគាល់ថាលោក មានសេចក្ដីប្រកាន់ថាលោក ក្នុងលោក តើដោយវត្ថុដូចម្ដេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមានសេចក្ដីសំគាល់ថាលោក មានសេចក្ដីប្រកាន់ថាលោក ក្នុងលោក ដោយភ្នែកហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដោយត្រចៀកហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដោយច្រមុះហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គល ជាអ្នកមានសេចក្ដីសំគាល់ថាលោក មានសេចក្ដីប្រកាន់ថាលោក ក្នុងលោក ដោយអណ្ដាតហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដោយកាយហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គល ជាអ្នកមានសេចក្ដីសំគាល់ថាលោក មានសេចក្ដីប្រកាន់ថាលោក ក្នុងលោក ដោយចិត្តហ្នឹងឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បុគ្គលជាអ្នកមានសេចក្ដីសំគាល់ថាលោក មានសេចក្ដីប្រកាន់ថាលោក ក្នុងលោកដោយសភាវៈណា សភាវៈនេះហៅថាលោក ក្នុងអរិយវិន័យ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគសំដែង នូវឧទ្ទេសណា ដោយសង្ខេប មិនចែកញែកនូវសេចក្ដីដោយពិស្ដារ រួចក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ

បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ ឥមស្ស ខ្វាហំ អាវុសោ ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ ។ អាកង្ខមានា ច បន តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ភគវន្តញ្ញេវ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ យថា វោ ភគវា ព្យាករោតិ តថា នំ ធារេយ្យាថាតិ ។

(១៧០) ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ

គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសេចក្តី ដែលមិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ឧទ្ទេសនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប ពុំបានចែកវែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ខ្ញុំអាចដឹងសេចក្តីដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយប្រាថ្នាចង់ដឹង គប្បីចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបទូលសួរសេចក្តីនុ៎ះទៀតចុះ បើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករយ៉ាងណា អ្នកទាំងឡាយគប្បីចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។

(១៧០) ភិក្ខុទាំងនោះ បានទទួលពាក្យព្រះអានន្ទមានអាយុថា ករុណា អាវុសោ ដូច្នេះហើយ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ យំ ខោ នោ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្ស-ន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ តេសំ នោ ភន្តេ អម្ហាកំ អចិរប្បក្កន្តស្ស ភគវតោ ឯតទហោសិ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ នាហំ ភិក្ខវេ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ

បានក្រាបទូលសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង នូវឧទ្ទេសណា ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ពុំបានចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ គប្បីដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ មួយទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសត្វដែលមិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញទៅពុំយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះអង្គទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯងដោយសង្ខេប ដល់យើងទាំងឡាយ ពុំបានចែកវែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនពោលនូវទីបំផុតនៃលោកថា បុគ្គលគប្បីដឹង គប្បីឃើញ

បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ អប្បត្វា លោ-កស្ស អន្តំ ទុក្ខស្សន្តកិរិយំ វទាមីតិ ។ កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ ។ តេសំ នោ ភន្តេ អម្ហាកំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ ចាយស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមាតិ ។ អថខោ មយំ ភន្តេ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិម្ហា ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិម្ហា ។ តេសំ នោ ភន្តេ អាយស្មតា អានន្ទេន ឥមេហិ អាការេហិ ឥមេហិ បទេហិ ឥមេហិ ព្យញ្ជនេហិ អត្ថោ វិភត្តោតិ ។ បណ្ឌិតោ ភិក្ខវេ អានន្ទោ

ទៅដល់ ដោយដំណើរទៅបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត តថាគតមិនពោលនូវដំណើរសត្វ ដែលមិនបានដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានឡើយ ។ ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេប ពុំបានចែកវែកនូវសេចក្ដីដោយពិស្ដារនេះ នរណាហ្ន៎ នឹងគប្បីចែកវែកនូវសេចក្ដីដោយពិស្ដារបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានសេចក្ដីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះឯង ព្រះសាស្ដាទ្រង់សរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកតំកើង ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេប ពុំបានចែកវែកនូវសេចក្ដីដោយពិស្ដារនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ អាចចែកវែកនូវសេចក្ដីដោយពិស្ដារបាន បើដូច្នោះ ពួកយើងត្រូវចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ត្រូវសាកសួរសេចក្ដីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយបាននាំគ្នាចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសាកសួរសេចក្ដីនុ៎ះចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអានន្ទមានអាយុក៏បានចែកវែកនូវសេចក្ដី ដោយអាការនេះ ដោយបទនេះ ដោយព្យញ្ជនៈនេះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានន្ទជាបណ្ឌិត

មហាបញ្ញោ ភិក្ខវេ មហាកច្ចានោ មញ្ចេបិ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ អហម្បិ តំ ឯវមេវ ព្យាករេយ្យំ យថាតំ មហាកច្ចានេន ព្យាកតំ ឯសោ ចេវ តស្ស អត្ថោ ឯវញ្ច នំ ធារេយ្យាថាតិ ។ នវមំ ។

(១៧១) បុព្វេ មេ ភិក្ខវេ សម្ពោធា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ យេ មយ្ហំ បញ្ច កាមគុណា ចេតសោ សម្ផុដ្ឋបុព្វា អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា តត្រ មេ ចិត្តំ ពហុលំ គច្ឆមានំ គច្ឆេយ្យ បច្ចុប្បន្នេសុ វា អប្បំ វា អនាគតេសុ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ ឯតទហោសិ យេ មយ្ហំ បញ្ច កាមគុណា ចេតសោ សម្ផុដ្ឋបុព្វា អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា តត្រ មេ អត្តរូបេន អប្បមាទោ សតិ ចេតសោ អារក្ខោ ករណីយោ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ តុម្ហាកម្បិ យេ តេ បញ្ច កាមគុណា ចេតសោ សម្ផុដ្ឋបុព្វា អតីតា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កច្ចានៈជាអ្នកមានប្រាជ្ញាច្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកអ្នកទាំងឡាយ សាកសួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងតថាគត តថាគតក៏នឹងដោះស្រាយសេចក្តីនោះដូច្នោះដែរ ពាក្យនោះ កច្ចានៈដោះស្រាយយ៉ាងណា នុ៎ះ ជាសេចក្តីរបស់ពាក្យនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

(១៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលមុនអំពីការត្រាស់ដឹង តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់ត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា កាមគុណទាំង ៥ ណា ដែលអាត្មាអញធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយចិត្ត ជាកាមគុណកន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រែប្រួលទៅហើយ ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ច្រើនត្រាច់ទៅក្នុងកាមគុណនោះ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ឬចិត្តត្រាច់ទៅបន្តិចបន្តួចក្នុងកាមគុណជាអនាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា កាមគុណទាំង ៥ ណា ដែលអាត្មាអញធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយចិត្ត ជាកាមគុណកន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រែប្រួលទៅហើយ សេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស ការរឭកឃើញ ការរក្សានូវចិត្ត អាត្មាអញគួរធ្វើដោយសមគួរដល់ខ្លួន ក្នុងកាមគុណទាំង ៥ នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ កាមគុណទាំង ៥ ណា ដែលអ្នកទាំងឡាយធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយចិត្ត ជាកាមគុណកន្លងទៅ

និរុទ្ធា វិបរិណតា តត្រ វោ ចិត្តំ ពហុលំ គច្ឆមានំ
គច្ឆេយ្យ បច្ចុប្បន្នេសុ វា អប្បំ វា អនាគតេសុ ។ តស្មា-
តិហ ភិក្ខវេ តុម្ហាកម្បិ យេ តេ បញ្ច កាមគុណា
ចេតសោ សម្ផុដ្ឋបុព្វា អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា តត្រ វោ
អត្តរូបេន អប្បមាទោ សតិ ចេតសោ អារក្ខោ ករ-
ណីយោតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេ-
ទិតព្វេ ។ យត្ថ ចក្ខុ និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ(១)
សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ ជិវ្ហា និរុជ្ឈតិ
រសសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ ។ បេ ។ សេ អាយតនេ
វេទិតព្វេ ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច
វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេតិ ។ ឥទំ វត្វា ភគវា

១ ឱ. និរុជ្ឈតិ ។

រលត់ទៅ ប្រែប្រួលទៅហើយ ចិត្តរបស់អ្នកទាំងឡាយ ច្រើនត្រាច់
ទៅក្នុងកាមគុណនោះ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ឬនឹងត្រាច់ទៅបន្តិចបន្តួចក្នុង
កាមគុណជាអនាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ កាម-
គុណទាំង ៥ ណា ដែលអ្នកទាំងឡាយធ្លាប់ពាល់ត្រូវដោយចិត្ត ជា
កាមគុណកន្លងទៅ រលត់ទៅ ប្រែប្រួលទៅហើយ សេចក្តីមិនធ្វេស
ប្រហែស ការរឭកឃើញ ការរក្សាទុកចិត្ត អ្នកទាំងឡាយគួរធ្វើដោយសម
គួរដល់ខ្លួន ក្នុងកាមគុណទាំង ៥ នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
ដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងនូវហេតុនោះ ។ ចក្ខុរមែងរលត់ទៅ
ក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូបក៏រមែងសាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នក
ទាំងឡាយគប្បីដឹងនូវហេតុនោះ ។ បេ ។ អណ្តាតរមែងរលត់ទៅក្នុងទីណា
សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរសក៏រមែងសាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ ។ បេ ។ អ្នក
ទាំងឡាយគប្បីដឹងនូវហេតុនោះ ។ ចិត្តរមែងរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តី
សំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ក៏រមែងសាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយ
គប្បីដឹងនូវហេតុនោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះហើយ

ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បាវិសិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខូនំ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ឯតទហោសិ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ ជិវ្ហា ច និរុជ្ឈតិ រសសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេតិ ។ កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ

ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រឹក្សា ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគសំដែងឧទ្ទេសនេះឯង ដោយសង្ខេប កុំបានចែកលែកឱ្យសេចក្តីដោយពិស្តារ រួចក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូប ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ អណ្តាតរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរស ក៏សាបរលាបទៅ ក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងដោយសង្ខេប កុំបានចែកលែកឱ្យសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ នរណាហ្ន៎ នឹងគប្បីចែកលែកសេចក្តីដោយពិស្តារបាន ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះឯង ព្រះសាស្តាទ្រង់សរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ក៏លើកតំកើង

ចាយស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមាតិ ។

[១៧៦] អថខោ តេ ភិក្ខូ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោចុំ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ អានន្ទ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ ជិវ្ហា ច និរុជ្ឈតិ រសសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ បេ ។

ទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែង ដោយសង្ខេប កុំបានចែកញែកនូវសេចក្តី ដោយពិស្តារនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ អាចចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ គួរសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

[១៧៦] គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ គួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ជំរាបសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯង ដោយសង្ខេប កុំបានចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ រួចក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងនូវហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូបក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ អណ្តាតរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរសក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងនូវហេតុនោះ ។ បេ ។

យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេតិ ។ តេសំ នោ អាវុសោ អម្ហាកំ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ឯតទហោសិ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ ជិវ្ហា ច និរុជ្ឈតិ រសសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេតិ ។ កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ ។ តេសំ នោ អាវុសោ អម្ហាកំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ

ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ម្នាលអាវុសោ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ពួកយើង ក៏មានសេចក្តីប្រឹក្សា ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯង ដោយសង្ខេប ពុំបានចែកផ្សាយនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូប ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ អណ្តាតរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរស ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ឧទ្ទេស ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប ពុំបានចែកផ្សាយនូវសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ នរណាហ្ន៎ ទើបចែកផ្សាយនូវសេចក្តី ដោយពិស្តារបាន ។ ម្នាលអាវុសោ ពួកយើង ក៏មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះឯង ព្រះសាស្តា

ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ ចាយស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមាតិ ។ វិភជតាយស្មា អានន្ទោតិ ។ សេយ្យថាបិ នាម អាវុសោ បុរិសោ សារត្ថិកោ សារគវេសី សារបរិយេសនំ ចរមានោ មហតោ រុក្ខស្ស ។ បេ ។ វិភជតាយស្មា អានន្ទោ អគរុំ ករិត្វាតិ ។

(១៧៣) តេនហាវុសោ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អាយស្មា អានន្ទោ ឯតទវោច យំ ខោ វោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ

ទ្រង់សរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកតំកើង ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែង ដោយសង្ខេប មិនបានចែករំលែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ អាចនឹងចែករំលែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន បើដូច្នោះ ពួកយើងគប្បីចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ គប្បីសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ ចែករំលែកសេចក្តីឲ្យបាន ។ ព្រះអានន្ទសម្តែងថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចបុរសអ្នកត្រូវការដោយខ្លឹមឈើ ស្វែងរកខ្លឹមឈើ ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកខ្លឹមឈើ ។ បេ ។ សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ ធ្វើសេចក្តីមិនធ្ងន់ ហើយចែករំលែកសេចក្តីឲ្យបាន ។

(១៧៣) ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ ខ្ញុំនឹងសម្តែងឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលពាក្យព្រះអានន្ទមានអាយុថា ករុណា អាវុសោ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏សម្តែងសេចក្តីនុ៎ះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងនូវឧទ្ទេសណា ដោយសង្ខេប មិនបានចែករំលែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ រួចក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ

សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេតិ ។ ឥមស្ស ខ្វាហំ អាវុសោ ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ ។ សឡាយតននិរោធំ ខោ ឯតំ អាវុសោ ភគវតា សន្ធាយ ភាសិតំ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេតិ ។ យំ ខោ អាវុសោ ភគវា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ

អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូបក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប ពុំបានចែករំលែកនូវសេចក្តី ដោយពិស្តារនេះ ខ្ញុំអាចដឹងនូវសេចក្តីដោយពិស្តារបាន ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ពាក្យនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដៅទៅលើសេចក្តីរលត់នៃសឡាយតនៈ ទើបទ្រង់សំដែងថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូប ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសណាដោយសង្ខេប ពុំបានចែករំលែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារ ហើយក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ

សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូប-
សញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ
មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ
វេទិតព្វេតិ ។ ឥមស្ស ខោ អហំ អាវុសោ ភគវតា សង្ខិត្តេន
ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស ឯវំ
វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ ។ អាកង្ខមានា ច បន តុម្ហេ
អាយស្មន្តោ ភគវន្តំយេវ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ ប-
ដិបុច្ឆេយ្យាថ យថា វោ ភគវា ព្យាករោតិ តថា នំ
ធារេយ្យាថាតិ ។

(១៧២) ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ
អានន្ទស្ស បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន ភគវា
តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
មន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ

អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តី
សំគាល់ក្នុងរូបក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុ
នោះ ។បេ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ក៏
សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ម្នាល
អាវុសោទាំងឡាយ ឧទ្ទេស ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែង ដោយ
សង្ខេប ពុំបានចែកញែកនូវសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ ខ្ញុំអាចដឹងសេចក្តី
ដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលលោកមានអាយុទាំងឡាយ បើ
អ្នកទាំងឡាយចង់ដឹង គប្បីចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាប
ទូលសួរសេចក្តីនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករដល់អ្នកទាំងឡាយ យ៉ាង
ណា អ្នកទាំងឡាយគប្បីចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។

(១៧២) ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលពាក្យ នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ
ថា ករុណា អាវុសោ រួចក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ

ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ យំ ខោ នោ ភន្តេ ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ ជិវ្ហា ច និរុជ្ឈតិ រសសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ តេសំ នោ ភន្តេ អម្ហាកំ អចិរបក្កន្តស្ស ភគវតោ ឯតទហោសិ ឥទំ ខោ នោ អាវុសោ ភគវា សំខិត្តេន ឧទ្ទេសំ ឧទ្ទិសិត្វា វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ បវិដ្ឋោ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ យត្ថ ចក្ខុ ច និរុជ្ឈតិ រូបសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ

ក៏ក្រាបទូលសេចក្ដីនុ៎ះចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសណា ដោយសង្ខេប ពុំបានចែកផ្សាយនូវសេចក្ដី ដោយពិស្ដារ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្ដីសំគាល់ក្នុងរូប ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។បេ។ អណ្ដាតរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្ដីសំគាល់ក្នុងរស ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។បេ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្ដីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្ដីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងនូវឧទ្ទេសនេះឯងដោយសង្ខេប ពុំបានចែកផ្សាយនូវសេចក្ដី ដោយពិស្ដារ ដល់យើងទាំងឡាយ ទ្រង់ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្ដេចចូលទៅកាន់វិហារ ឯឧទ្ទេសនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះដំណើរនោះ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីដឹងហេតុនោះ ចក្ខុរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្ដីសំគាល់ក្នុងរូបក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ

សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។បេ។ យត្ថ មនោ ច និរុជ្ឈតិ ធម្មសញ្ញា ច វិរជ្ជតិ សេ អាយតនេ វេទិតព្វេ ។ កោ នុ ខោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជេយ្យាតិ ។ តេសំ នោ ភន្តេ អម្ហាកំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថុ ចេវ សំវណ្ណិតោ សម្ភាវិតោ ច វិញ្ញូនំ សព្រហ្មចារីនំ បហោតិ ចាយស្មា អានន្ទោ ឥមស្ស ភគវតា សង្ខិត្តេន ឧទ្ទេសស្ស ឧទ្ទិដ្ឋស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ វិភជិតុំ យន្នូន មយំ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាមាតិ ។ អថ ខោ មយំ ភន្តេ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិម្ហា ឧបសង្កមិត្វា

អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ បេ ។ ចិត្តរលត់ទៅក្នុងទីណា សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ក៏សាបរលាបទៅក្នុងទីនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដឹងហេតុនោះ ។ ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប កុំបានចែកលំអិតឲ្យសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ នរណាហ្ន៎ នឹងចែកលំអិតឲ្យសេចក្តី ដោយពិស្តារបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ក៏មានសេចក្តីប្រឹក្សាដូច្នេះថា ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះឯង ព្រះសាស្តាទ្រង់សរសើរ ពួកអ្នកប្រាជ្ញជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ក៏លើកតំកើង ឧទ្ទេសដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង ដោយសង្ខេប កុំបានចែកលំអិតឲ្យសេចក្តីដោយពិស្តារនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ អាចនឹងចែកលំអិតឲ្យសេចក្តីដោយពិស្តារបាន បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ គួរសាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់

អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆិម្ហា ។ តេសំ នោ អាយស្មា អានន្ទោ ឥមេហិ អាការេហិ ឥមេហិ បទេហិ(១) ឥមេហិ ព្យញ្ជនេហិ អត្ថោ វិភត្តោ ។ បណ្ឌិតោ ភិក្ខវេ អានន្ទោ មហាបញ្ញោ ភិក្ខវេ អានន្ទោ មញ្ចេបិ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ អហម្បិ តំ ឯវមេវំ ព្យាករេយ្យំ យថា តំ អានន្ទេន ព្យាកតំ ឯសោ ចេវេតស្ស(២) អត្ថោ ឯវញ្ច នំ ធារេយ្យាថាតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[១៧៨] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្វតេ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សក្កោ ទេវា-

១ ម. ឆ. បទេហិ ។ ២ យៅ កល្យាតិបិ ជាហោ ។

ក៏សាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអានន្ទមានអាយុបានចែកវែកសេចក្តី ដោយអាការនេះ ដោយបទនេះ ដោយព្យញ្ជនៈនេះ ដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានន្ទជាបណ្ឌិត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អានន្ទមានប្រាជ្ញាច្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកអ្នកទាំងឡាយ សាកសួរសេចក្តីនុ៎ះចំពោះតថាគត តថាគតក៏ដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងដែរ ពាក្យនោះអានន្ទដោះស្រាយយ៉ាងណា នុ៎ះជាសេចក្តីរបស់ពាក្យនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីចាំទុកនូវសេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[១៧៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅលើភ្នំគិជ្ឈកូដ ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង សក្កទេវានមិន្ទចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសក្កទេវានមិន្ទឋិតនៅក្នុងទីដ៏

ឋិតោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។

(១៧៦) សន្តិ ខោ ទេវានមិន្ទ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទានោ ទេវានមិន្ទ ភិក្ខុ នោ បរិនិព្វាយតិ ។បេ។ សន្តិ ខោ ទេវានមិន្ទ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ខោ ទេវានមិន្ទ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា

សមគួរហើយ ក៏ទូលសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះមិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៧៦) ម្នាលទេវានមិន្ទ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជារបស់ប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីលុបចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ កាលដែលភិក្ខុនោះត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីលុបចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវរូបនោះ ក៏មាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវរូបនោះក៏មាន ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងមិនបរិនិព្វានឡើយ ។បេ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ មានរសដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ

មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទានោ ទេវានមិន្ទ ភិក្ខុ នោ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ ទេវានមិន្ទ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។

[១៩៧] សន្តិ ច ខោ ទេវានមិន្ទ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ន តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ ន តទុបាទានំ ។ អនុបាទានោ ទេវានមិន្ទ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ ។បេ។ សន្តិ ខោ ទេវានមិន្ទ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា

ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ កាលដែលភិក្ខុនោះត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏មាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏មាន ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងមិនបរិនិព្វានឡើយ ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៩៧] ម្នាលទេវានមិន្ទ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ កាលដែលភិក្ខុនោះ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវរូបនោះមិនមាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវរូបនោះក៏មិនមាន ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ ភិក្ខុដែលមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ។បេ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ មានរសដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត

។ បេ ។ សន្តិ ខោ ទេវានមិន្ទ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ន តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ ន តទុបាទានំ ។ អនុបាទានោ ទេវានមិន្ទ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ ទេវានមិន្ទ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តិ ។

បញ្ចមំ ។

(១៧៨) ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្វតេ ។ អថ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

។ បេ ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប្រកាន់ជាប់ដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ កាលដែលភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប្រកាន់ជាប់ដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះមិនមាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏មិនមាន ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ ភិក្ខុដែលមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ។ ម្នាលទេវានមិន្ទ ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

(១៧៨) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅលើភ្នំគិជ្ឈកូដ ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ទូលសួរសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា

កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។

[១៣៨] សន្តិ ច ខោ បញ្ចសិខ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ។បេ។ សន្តិ ខោ បញ្ចសិខ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តំនិស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទានោ បញ្ចសិខ ភិក្ខុ នោ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ បញ្ចសិខ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះមិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៣៨] ម្នាលបញ្ចសិខៈ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ។បេ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ កាលដែលភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះ ក៏មាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះ ក៏មាន ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយសេចក្តីប្រកាន់មាំ មិនបរិនិព្វានឡើយ ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៨០) សន្តិ ច ខោ បញ្ចសិខ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា ។បេ។ សន្តិ ខោ បញ្ចសិខ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ន តំនិស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ ន តទុបាទានំ ។ អនុបាទានោ បញ្ចសិខ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ បញ្ចសិខ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[១៨០] ម្នាលបញ្ចសិខៈ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ។បេ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ កាលដែលភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះ មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏មិនមាន ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ភិក្ខុដែលមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ហេតុនេះឯង បច្ច័យនេះឯង ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះគង់លោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៤១] ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច សទ្ធិវិហារិកោ អាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តោតិ ។ ឯវំ ហេតំ អាវុសោ ហោតិ ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារស្ស ភោជនេ អមត្តញ្ញុនោ ជាគរិយំ អននុយុត្តស្ស ។ សោ វតាវុសោ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារោ ភោជនេ អមត្តញ្ញូ ជាគរិយំ អននុយុត្តោ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ សន្តានេស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតាវុសោ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ សន្តានេស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ ។

[១៤១] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ គួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏សាកសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះសារីបុត្តមានអាយុថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត (ហេតុដូចម្តេច) ភិក្ខុជាសទ្ធិវិហារិកពោលលាសិក្ខាហើយវិលមកកាន់ភេទគិហិជាគ្រហស្ថ ។ ព្រះសារីបុត្តតបថា ម្នាលអាវុសោ ពាក្យដែលអ្នកពោលនុ៎ះ រមែងមានដល់ភិក្ខុដែលមិនគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ មិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន មិនប្រកបនូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭក យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកមិនគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ មិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន មិនប្រកបនូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭក នឹងបន្តនូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ដរាបដល់អស់ជីវិត ពាក្យដូច្នេះនុ៎ះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ប្រកបនូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭក នឹងបន្តនូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ដរាបដល់អស់ជីវិត ពាក្យដូច្នេះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ។

[១៨៦] កថញ្ចាវុសោ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ។

[១៨៦] ម្នាលអាវុសោ ចុះភិក្ខុជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញនូវរូបារម្មណ៍ដោយចក្ខុហើយ មិនបានកួចកាន់នូវនិមិត្ត មិនបានកួចកាន់នូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីជាប់តាមនូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បានស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀក ។ បានធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ បានទទួលរសដោយអណ្តាត ។ បានពាល់ត្រូវនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ដោយកាយ ។ បានដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត មិនបានកួចកាន់នូវនិមិត្ត មិនបានកួចកាន់នូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីជាប់តាមនូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមនូវមនិន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវមនិន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវមនិន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមនិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ យ៉ាងនេះឯង ។

(១៨៣) កថញ្ចាវុសោ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទវាយ ន មទាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិភូសនាយ យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបនាយ វិហឹសុបរតិយា ព្រហ្មចរិយានុគ្គហាយ ឥតិ បុរាណញ្ច វេទនំ បដិហង្ខាមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ផាសុវិហារោ ចាតិ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ ។

(១៨៤) កថញ្ចាវុសោ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ ទិវសំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ រត្តិយា បឋមំ យាមំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ រត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេតិ បាទេ បាទំ អច្ចាធាយ សតោ

(១៨៣) ម្នាលអាវុសោ ចុះភិក្ខុជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាដោយឧបាយហើយ ទើបបរិភោគនូវអាហារ មិនបរិភោគដើម្បីលេង មិនបរិភោគដើម្បីស្រវឹង មិនបរិភោគដើម្បីប្រដាប់កាយ មិនបរិភោគដើម្បីស្អិតស្អាងកាយ បរិភោគដើម្បីឲ្យតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីញុំាងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបំបាត់បង់នូវសេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រហ្មចរិយធម៌ បរិភោគដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងកំចាត់បង់នូវវេទនាចាស់ផង នឹងញុំាងវេទនាថ្មីមិនឲ្យកើតឡើងផង ការយាប្រព្រឹត្តទៅ (នៃឥរិយាបថ) ក្តី សេចក្តីមិនមានទោសក្តី ការនៅសប្បាយក្តី នឹងមានដល់អាត្មាអញ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន យ៉ាងនេះឯង ។

(១៨៤) ម្នាលអាវុសោ ចុះភិក្ខុជាអ្នកប្រកបនូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើចិត្តឲ្យបរិសុទ្ធចាកអាវរណីយធម៌ ដោយការដើរ ដោយការអង្គុយ អស់មួយថ្ងៃ ធ្វើចិត្តឲ្យបរិសុទ្ធចាកអាវរណីយធម៌ ដោយការដើរ ដោយការអង្គុយ អស់បឋមយាមនៃរាត្រី សម្រេចនូវដំណេកដូចសីហៈ ដោយបង្អៀងខាងស្តាំ អស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី តម្រួតជើងដោយជើង ជាអ្នកមានសតិ-

សម្បជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិករិត្វា រត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ បច្ចុដ្ឋាយ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ ។ តស្មាតិហាវុសោ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារា ភវិស្សាម ភោជនេ មត្តញ្ញុនោ ជាគរិយំ អនុយុត្តាតិ ។ ឯវំ ហិ វោ អាវុសោ សិក្ខិតព្វន្តិ ។ សត្តមំ ។

(១៨៤) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ ភគវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ បរិបក្កា ខោ រាហុលស្ស វិមុត្តិ បរិបាចនិយា ធម្មា យន្នូនាហំ រាហុលំ ឧត្តរិ អាសវានំ ខយេ វិនេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ

សម្បជញ្ញៈ កំណត់ទុកក្នុងចិត្តនូវឧដ្ឋានសញ្ញា ហើយក្រោកឡើង ធ្វើចិត្តឲ្យបរិសុទ្ធចាកអាវរណីយធម៌ ដោយការដើរ ដោយការអង្គុយ អស់បច្ឆិមយាមនៃរាត្រី ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបខ្ជាប់នូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭកយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ នឹងជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ ជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ជាអ្នកប្រកបខ្ជាប់នូវសេចក្តីភ្ញាក់រឭក ។ ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(១៨៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគកំពុងសម្ងំក្នុងទីស្ងាត់ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងព្រះហឫទ័យកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែលសម្រាប់ធ្វើវិមុត្តិឲ្យចាស់ក្លារបស់រាហុល ចាស់ក្លាហើយតើ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគតទូន្មានរាហុលក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ គ្រានោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ លុះត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថីហើយ ក្នុងកាលជាបច្ឆាភត្ត ទ្រង់ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត

អាយស្មន្តំ រាហុលំ អាមន្តេសិ គណ្ហាហិ រាហុល និសីទនំ យេន អន្ធវនំ តេនុបសង្កមិស្សាម ទិវាវិហារាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា រាហុលោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា និសីទនំ អាទាយ ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អនេកានិ ទេវតាសហស្សានិ ភគវន្តំ អនុពទ្ធានិ ហោន្តិ អជ្ជ ភគវា អាយស្មន្តំ រាហុលំ ឧត្តរិអាសវានំ ខយេ វិនេស្សតីតិ ។

(១៨៦) អថខោ ភគវា អន្ធវនំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អាយស្មាបិ ខោ រាហុលោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ រាហុលំ ភគវា ឯតទវោច តំ កឹ មញ្ញសិ រាហុល ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។

ក៏ទ្រង់ហៅព្រះរាហុលមានអាយុថា ម្នាលរាហុល អ្នកចូរកាន់យកនិសីទនៈមក យើងនឹងចូលទៅឯអន្ធវ័ន ដើម្បីទៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះរាហុលមានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ រួចកាន់យកនិសីទនៈ ដើរទៅតាមក្រោយព្រះមានព្រះភាគទៅ ។ ក្នុងសម័យនោះ មានទេវតាច្រើនពាន់ ដើរទៅតាមព្រះមានព្រះភាគដោយគិតថា ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះមានព្រះភាគនឹងទូន្មានទូ ព្រះរាហុលមានអាយុ ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈខាងលើ ។

(១៨៦) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ស្ដេចចូលទៅកាន់អន្ធវ័ន ហើយទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលក្រាលទុកទៀបគល់ឈើមួយ ។ ព្រះរាហុលមានអាយុក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាហុលមានអាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរដូច្នេះថា ម្នាលរាហុល អ្នកសំគាល់សេចក្ដីនុ៎ះដូចម្ដេច ចក្ខុទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលជាធម្មតា គេគួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។

នោ ហេតំ ភន្តេ ។ រូបា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។
អនិច្ចា ភន្តេ ។បេ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ
វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា
ឧប្បជ្ជតិ វេទនាគតំ សញ្ញាគតំ សង្ខារគតំ វិញ្ញាណគ-
តំ តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ
បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ
បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុ-
បស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។
នោ ហេតំ ភន្តេ ។បេ។ ជិវ្ហា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។
អនិច្ចា ភន្តេ ។ រសា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា
ភន្តេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ
ភន្តេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អ-
និច្ចោ ភន្តេ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ
វេទនាគតំ សញ្ញាគតំ សង្ខារគតំ វិញ្ញាណគតំ តម្បិ

មិនគួរនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ រូបទៀងឬមិនទៀង ។
មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។បេ។ ចក្ខុវិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀង
ទេ ព្រះអង្គ ។ ចក្ខុសម្ផស្សទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។
ចុះធម្មជាតណា គឺ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ រមែងកើតឡើង
ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតនោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀង
ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។
ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តី
ប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ
នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ
ព្រះអង្គ ។បេ។ អណ្តាតទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។
រសទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណទៀងឬ
មិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សទៀងឬមិនទៀង ។
មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះធម្មជាតណា គឺ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
វិញ្ញាណ រមែងកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតនោះ

និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ បេ ។ មនោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ធម្មា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ មនោវិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ មនោសម្ផស្សោ និច្ចោ វា អនិច្ចោ វាតិ ។ អនិច្ចោ ភន្តេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទនាគតំ សញ្ញាគតំ សង្ខារគតំ វិញ្ញាណគតំ តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ

ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គេគួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចិត្តទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គេគួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ធម្មារម្មណ៍ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មនោវិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មនោសម្ផស្សទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះធម្មជាតណា គឺ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ រមែងកើតឡើងព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ តើរបស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ

ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ រាហុល សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទនាគតំ សញ្ញាគតំ សង្ខារគតំ វិញ្ញាណគតំ តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ រសេសុបិ និព្វិន្ទតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទនាគតំ សញ្ញាគតំ សង្ខារគតំ វិញ្ញាណគតំ តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ធម្មេសុបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ

ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គេគួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលរាហុល អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ធម្មជាតណាគឺ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ រមែងកើតឡើងព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏រមែងនឿយណាយនឹងធម្មជាតនោះផង ។ បេ ។ នឿយណាយនឹងអណ្តាតផង នឿយណាយនឹងរសផង នឿយណាយនឹងជិវ្ហាវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងជិវ្ហាសម្ផស្សផង ធម្មជាតណា គឺ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ រមែងកើតឡើងព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏រមែងនឿយណាយនឹងធម្មជាតនោះផង ។ បេ ។ នឿយណាយនឹងចិត្តផង នឿយណាយនឹងធម្មារម្មណ៍ផង ។ បេ ។ នឿយណាយនឹងធម្មជាតនោះផង កាលបើនឿយណាយ ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ

វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មច-
រិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។
ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ អាយស្មា រាហុលោ ភគវ-
តោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ ។ ឥមស្មិញ្ច បន វេយ្យាករ-
ណស្មឹ ភញ្ញមានេ អាយស្មតោ រាហុលស្ស អនុបាទា-
យ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចិ អនេកានំ ច ទេវតាស-
ហស្សានំ វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ យំ កិញ្ចិ
សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។ អដ្ឋមំ ។

សេចក្តីដឹងថារួចស្រឡះហើយក៏កើតមាន ។ អរិយសាវកនោះ រមែង
ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួច
ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ លុះព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះរាហុលមានអា-
យុ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏បានត្រេកអរចំពោះភាសិត របស់ព្រះ
មានព្រះភាគ ។ កាលបើព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសំដែងវេយ្យាករណ៍
នេះ ចិត្តរបស់ព្រះរាហុលមានអាយុ ក៏រួចស្រឡះចាកអាសវកិលេសទាំង-
ឡាយ ព្រោះមិនបានប្រកាន់មាំ ទាំងធម្មចក្ខុ ដែលប្រាសចាកធូលីគឺកិ-
លេស ប្រាសចាកមន្ទិលគឺអកុសល ក៏កើតឡើងដល់ទេវតាជាច្រើនពាន់
ថា របស់ណាមួយ មានកិរិយាកើតឡើងជាធម្មតា របស់ទាំងអស់នោះ
តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតាដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(១៨៧) សញ្ញោជនិយេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ សញ្ញោជនញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា កតមញ្ច សញ្ញោជនំ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា ។ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ សញ្ញោជនិយា ធម្មា ។ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនន្តិ ។ នវមំ ។

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវសំយោជនិយធម៌ គឺធម៌ជាហេតុកើតឡើងនៃសំយោជនៈផង នូវសំយោជនៈផង ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រុងស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសំយោជនិយធម៌ តើដូចម្តេច សំយោជនៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងនេះ ហៅថាសំយោជនិយធម៌ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ហៅថាសំយោជនៈក្នុងចក្ខុសម្ផស្សនោះ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរសដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មារម្មណ៍ទាំងនេះ ហៅថាសំយោជនិយធម៌ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ហៅថាសំយោជនៈក្នុងមនោសម្ផស្សនោះ ។ ចប់សូត្រ ទី៩ ។

[១៨៨] ឧបាទានិយេ ច ភិក្ខវេ ធម្មេ ទេសិស្សាមិ ឧបាទានញ្ច តំ សុណាថ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា កតមញ្ច ឧបាទានំ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា ។ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ ឧបាទានំ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ ឧបាទានិយា ធម្មា ។ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ ឧបាទានន្តិ ។ ទសមំ ។

លោកកាមគុណវគ្គោ ទុតិយោ

[១៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង នូវឧបាទានិយធម៌ គឺធម៌ជាហេតុកើតនៃឧបាទានផង នូវឧបាទានផង ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបាទានិយធម៌ តើដូចម្តេច ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងនេះ ហៅថាឧបាទានិយធម៌ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ហៅថាឧបាទានក្នុងចក្ខុសម្ផស្សនោះ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរសដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មារម្មណ៍ទាំងនេះ ហៅថាឧបាទានិយធម៌ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ហៅថាឧបាទានក្នុងមនោសម្ផស្សនោះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ លោកកាមគុណវគ្គ ទី ២ ។

តស្សុទ្ទានំ

មារបាសេន ទ្វេ វុត្តា
លោកកាមគុណេន ច
សក្កោ បញ្ចសិខោ ចេវ
សារីបុត្តោ ច រាហុលោ
សញ្ញោជនំ ឧបាទានំ
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

ឧទ្ទាននៃលោកកាមគុណវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីអន្ទាក់មារ ២ លើក អំពីទីបំផុតនៃលោក ១ អំពីកាមគុណ ១ ព្រះឥន្ទ្រ ១ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ១ ព្រះសារីបុត្ត ១ ព្រះរាហុល ១ សំយោជនៈ ១ ឧបាទាន ១ ព្រោះហេតុនោះ ទើបហៅថា លោកកាមគុណវគ្គ ។

គហបតិវគ្គោ

[១៨៩] ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ អថ ខោ ឧគ្គោ គហបតិ វេសាលិកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ឧគ្គោ គហបតិ វេសាលិកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ន បរិនិព្វាយន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ សន្តិ ខោ គហបតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ

គហបតិវគ្គ

[១៨៩] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវ័ន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះ ឧគ្គគហបតី អ្នកក្រុងវេសាលី ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះឧគ្គគហបតីអ្នកក្រុងវេសាលី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលគហបតី មានរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយភ្នែក ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ កាលភិក្ខុនោះត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវរូបនោះក៏មាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវរូបនោះក៏មាន ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុដែលមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ

នោ បរិនិព្វាយតិ ។បេ។ សន្តិ ខោ គហបតិ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា
រសា ។បេ។ សន្តិ ខោ គហបតិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា
ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា
តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ
តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ
តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទា-
នោ គហបតិ ភិក្ខុ នោ បរិនិព្វាយតិ អយំ ខោ គហ-
បតិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។

ពុំបរិនិព្វានទេ ។បេ។ ម្នាលគហបតី មានរសដែលគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលគហបតី មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹង
ច្បាស់ដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត
ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុ
ត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីជួលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍
នោះ កាលបើភិក្ខុនោះត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្តីជួលចិត្ត
មាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះ
ក៏មាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏មាន ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុ
មានសេចក្តីប្រកាន់មាំ មិនបរិនិព្វានទេ ម្នាលគហបតី នេះឯងជាហេតុ
នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិន
បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៩០) សន្តិ ច ខោ គហបតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ន តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ ន តទុបាទានំ ។ អនុបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ ។ បេ ។ សន្តិ ខោ គហបតិ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ខោ គហបតិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ នាភិនន្ទតិ នាភិវទតិ នាជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ

(១៩០) ម្នាលគហបតី មានរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយភ្នែក ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ កាលបើភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវរូបនោះ ក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវរូបនោះ ក៏មិនមានដែរ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ។ បេ ។ ម្នាលគហបតី មានរសដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ម្នាលគហបតី មានធម្មារម្មណ៍ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ កាលបើភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ

ន តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ ន តទុបាទានំ ។ អនុបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ អយំ ខោ គហបតិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ បឋមំ ។

(១៩១) ឯកំ សមយំ ភគវា វជ្ជីសុ វិហរតិ ហត្ថិគាមេ ។ អថខោ ឧគ្គោ គហបតិ ហត្ថិគាមកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ឧគ្គោ គហបតិ ហត្ថិគាមកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ (យថា បុរិមសុត្តន្តំ ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ) ។ អយំ ខោ គហបតិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ ទុតិយំ ។

វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏មិនមាន សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះ ក៏មិនមានដែរ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ម្នាលគហបតី នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[១៩១] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងហត្ថិគ្រាម ក្នុងដែនវជ្ជី ។ គ្រានោះ ឧគ្គគហបតី អ្នកហត្ថិគ្រាម បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះឧគ្គគហបតី អ្នកហត្ថិគ្រាម អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ (សូត្រមុនយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ) ។ ម្នាលគហបតី នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[១៩៦] ឯកំ សមយំ ភគវា នាឡន្ទាយំ វិហរតិ បាវារិកម្ពវនេ ។ អថខោ ឧបាលិ គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ឧបាលិ គហបតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ (យថា បុរិមសុត្តន្តំ ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ) ។ អយំ ខោ គហបតិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ តតិយំ ។

[១៩៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តបាវារិកម្ពវ័ន ជិតក្រុងនាឡន្ទា ។ គ្រានោះ ឧបាលិគហបតីបានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះឧបាលិគហបតី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយយ៉ាងទៀត អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ (សូត្រមុនយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ) ។ ម្នាលគហបតី នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(១៩៣) ឯកំ សមយំ ភគវា អាយស្មា បិណ្ឌោល-
ភារទ្វាជោ កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ អថ
ខោ រាជា ឧទេនោ យេនាយស្មា បិណ្ឌោលភារទ្វាជោ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា បិណ្ឌោលភា-
រទ្វាជេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណី-
យំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ
ខោ រាជា ឧទេនោ អាយស្មន្តំ បិណ្ឌោលភារទ្វាជំ ឯ-
តទវោច កោ នុ ខោ ភោ ភារទ្វាជ ហេតុ កោ
បច្ចយោ យេនិមេ ទហរា ភិក្ខូ សុសូ កាឡកេសា
ភទ្រេន យោព្វនេន សមន្នាគតា បឋមេន វយសា
អនិកីឡិតាវិនោ កាមេសុ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ
ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អទ្ធានញ្ច អាបាទេន្តីតិ ។ វុត្តំ ខោ
នេតំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា
អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯថ តុម្ហេ ភិក្ខវេ មាតុ-
មត្តីសុ មាតុចិត្តំ ឧបដ្ឋបេថ ភគិនិមត្តីសុ ភគិនិចិត្តំ
ឧបដ្ឋបេថ ធីតុមត្តីសុ ធីតុចិត្តំ ឧបដ្ឋបេថាតិ ។

(១៩៣) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទង់ព្រះបិណ្ឌោល-
ភារទ្វាជ មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។
គ្រានោះ ព្រះបាទឧទេន ស្តេចចូលទៅរកព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈមាន
អាយុ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះ
បិណ្ឌោលភារទ្វាជៈមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យ
គួររឭកហើយ ក៏ទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទឧទេន ទ្រង់គង់
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបទ្រង់មានព្រះបន្ទូលទៅនឹងព្រះបិណ្ឌោលភារ-
ទ្វាជៈមានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជា
បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុនេះ នៅក្មេងកម្លោះ មានសក់ខ្មៅ ប្រកប
ដោយវ័យដ៏ចម្រើនតាំងបឋមវ័យ មិនឈ្លក់នៅក្នុងកាមទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយធម៌បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ អស់មួយជីវិត តាំងទ្រនូវបវេណីធម៌ឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅអស់កាលយូរអង្វែងបាន ។ ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈថ្វាយព្រះ
ពរថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-
សម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានត្រាស់ទុកថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមក ចូរតាំងចិត្តឲ្យដូចជាមាតា
ក្នុងពួកស្រីល្មមជាមាតា ចូរតាំងចិត្តឲ្យដូចជាបងប្អូនស្រី ក្នុងពួកស្រីល្មម
ជាបងប្អូនស្រី ចូរតាំងចិត្តឲ្យដូចជាកូនស្រី ក្នុងពួកស្រីល្មមជាកូនស្រី ។

អយំ ខោ មហារាជ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនិមេ ទហរា ភិក្ខូ សុសូ កាឡកេសា ភទ្រេន យោព្វនេន សមន្នាគតា បឋមេន វយសា អនិកីឡិតាវិនោ កាមេសុ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អទ្ធានញ្ច អាបាទេន្តីតិ ។

(១៩៦) លោលំ ខោ ភោ ភារទ្វាជ ចិត្តំ អប្បេកទា មាតុមត្តីសុបិ លោភធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ភគិនិមត្តីសុបិ លោភធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ធីតុមត្តីសុបិ លោភធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អត្ថិ នុ ខោ ភោ ភារទ្វាជ អញ្ញោ ច ហេតុ អញ្ញោ ច បច្ចយោ យេនិមេ ទហរា ភិក្ខូ សុសូ កាឡកេសា ។បេ។ អទ្ធានញ្ច អាបាទេន្តីតិ ។ វុត្តំ ខោ ឯតំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯថ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខថ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ នហារូ

បពិត្រមហារាជ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុនេះ នៅក្មេងកម្លោះ មានសក់ខ្មៅ ប្រកបដោយវ័យដ៏ចម្រើនគឺបឋមវ័យ មិនល្បក់នៅក្នុងកាមទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធអស់មួយជីវិត តាំងញ៉ាំងបវេណីធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ អស់កាលជាយូរអង្វែងបាន ។

[១៩៦] បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន ចិត្តជាធម្មជាតល្វេះល្វោះ ជួនកាល លោភធម៌កើតឡើងក្នុងពួកស្រីល្មមជាមាតាក៏មាន លោភធម៌កើតឡើងក្នុងពួកស្រីល្មមជាបងប្អូនស្រីក៏មាន លោភធម៌កើតឡើងក្នុងពួកស្រីល្មមជាកូនស្រីក៏មាន ។ បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន ហេតុដទៃ បច្ច័យដទៃទៀត មានដែរឬ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុនេះ នៅក្មេងកម្លោះ មានសក់ខ្មៅ ។បេ។ តាំងញ៉ាំងបវេណីធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅអស់កាលជាយូរអង្វែងបាន ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានត្រាស់ទុកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកអាយ ចូរពិចារណានូវកាយនេះឯង តាំងអំពីបាតជើងឡើងទៅលើ អំពីចុងសក់ចុះមកក្រោម ដែលមានស្បែកជាទីបំផុត ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ៗ ថា ក្នុងកាយនេះមាន សក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ

អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ(១) វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តន្តិ ។ អយំ ខោ មហារាជ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនិមេ ទហរា ភិក្ខូ សុសូ កាឡកេសា ។ បេ ។ អទ្ធានញ្ច អាបាទេន្តិ ។

(១៨៥) យេ តេ ភោ(២) ភារទ្វាជ ភិក្ខូ ភាវិតកាយា ភាវិតសីលា ភាវិតចិត្តា ភាវិតបញ្ញា តេសំ តំ សុករំ ហោតិ ។ យេ ច ខោ តេ ភោ ភារទ្វាជ ភិក្ខូ អភាវិតកាយា អភាវិតសីលា អភាវិតចិត្តា អភាវិតបញ្ញា តេសំ តំ ទុក្ករំ ហោតិ ។ អប្បេកទា ភោ ភារទ្វាជ អសុភតោ មនសិ ករិស្សាមីតិ សុភតោវ អាគច្ឆតិ អត្ថិ នុ ខោ ភោ ភារទ្វាជ អញ្ញោ ហេតុ

១ ឱ. អដ្ឋិមិញ្ជា ។ ២ ឱ. យេ ហិ ខោ ។

ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រងទឹកមូត្រ បេះដូង ថ្លើម ភ្លេវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករអិល ទឹកមូត្រ ។ បពិត្រមហារាជ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុនេះ នៅក្មេងៗ មានសក់ខ្មៅ ។ បេ ។ តាំងញាំងបវេណិធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ អស់កាលជាយូរអង្វែងបាន ។

(១៨៥) បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចំរើន ភិក្ខុទាំងឡាយណា ដែលបានចំរើនកាយ ចំរើនសីល ចំរើនចិត្ត ចំរើនបញ្ញាហើយ កិច្ចនឹងការពិចារណាឲ្យឃើញថាជាអសុភនោះ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនមែនធ្វើបានដោយលំបាកឡើយ ។ បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចំរើន តែភិក្ខុទាំងឡាយណា ដែលមិនបានចំរើនកាយ មិនបានចំរើនសីល មិនបានចំរើនចិត្ត មិនបានចំរើនបញ្ញាហើយ កិច្ចនោះ ភិក្ខុទាំងនោះ ធ្វើបានដោយកម្រណាស់ ។ បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចំរើន ជួនកាល យើងខ្ញុំគិតថា នឹងធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អារម្មណ៍មិនល្អ ក៏ប្រែក្លាយទៅជាអារម្មណ៍ល្អវិញក៏មាន បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចំរើន ក្រែងមានហេតុដទៃ

អញ្ញា ក ភិក្ខុនោ [illegible] ។ បេ ។ [illegible]
ឡ្ហព្រហ្មចរិយា ។ បេ ។ អត្តានញ្ញ អារក្ខន្តិ [illegible] ទោ
ឯតម្បិ មហារាជ ភាសិតំ ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឯវំ វុត្តំ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារា
វិហរថ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា មា និមិត្តគ្គាហិនោ អហុវត្ថ
មា អនុព្យញ្ជនគ្គាហិនោ យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុ-
ន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា
អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិ-
បជ្ជថ រក្ខថ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជថ ។

បច្ច័យដទៃទៀតដែរឬ ដែលនាំឲ្យភិក្ខុនេះ នៅក្នុងកាយនុ៎ះ មានសក់
ស្កៅ ។ បេ ។ ទាំងញ៉ាំងបរាណធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅអស់កាលជាយូរអង្វែង
បាន ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានត្រាស់ទុកថា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកកាយ ចូររក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយទាំង-
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ បានឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ កុំប្រកាន់និមិត្ត
កុំប្រកាន់អនុព្យញ្ជនៈ អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកគឺអភិជ្ឈានិងទោ-
មនស្ស គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះ
ហេតុតែចក្ខុន្ទ្រិយណា អ្នកទាំងឡាយចូរប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវចក្ខុ-
ន្ទ្រិយនោះ ចូររក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ ចូរដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ។

សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហា-
យ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ មន-
សា ធម្មំ វិញ្ញាយ មា និមិត្តគ្គាហិនោ អហុវត្ថ មានុ-
ព្យញ្ជនគ្គាហិនោ យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ
វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា
អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជថ រក្ខថ មនិន្ទ្រិយំ
មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជថាតិ ។ អយម្បិ ខោ មហារាជ
ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនិមេ ទហរា ភិក្ខូ សុសូ
កាឡកេសា ភទ្រេន យោព្វនេន សមន្នាគតា បឋមេន
វយសា អនិកីឡិតាវិនោ កាមេសុ យាវជីវំ បរិបុណ្ណ-
បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អទ្ធានញ្ច សន្តានេន្តីតិ ។

(១៩៦) អច្ឆរិយំ ភោ ភារទ្វាជ អព្ភុតំ ភោ ភារទ្វា-
ជ ។ យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ ភោ ភារទ្វាជ តេន ភគវតា
ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ។ ឯសេវ ខោ
ភោ ភារទ្វាជ ហេតុ ឯស បច្ចយោ យេនិមេ ទហរា
ភិក្ខូ សុសូ កាឡកេសា ភទ្រេន យោព្វនេន សមន្នាគតា-

ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ដឹងរសដោយ
អណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ អ្នកទាំងឡាយដឹងច្បាស់
នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ កុំប្រកាន់និមិត្ត កុំប្រកាន់អនុព្យញ្ជនៈ
អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកគឺអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស គប្បីគ្របសង្កត់
នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុតែមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយ
ណា អ្នកទាំងឡាយចូរប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមនូវមនិន្ទ្រិយនោះ ចូររក្សា
មនិន្ទ្រិយ ចូរដល់នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងមនិន្ទ្រិយ ។ បពិត្រមហារាជ
នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកភិក្ខុនេះ នៅក្មេងកម្លោះ
មានសក់ខ្មៅ ប្រកបដោយវ័យដ៏ចម្រើនគឺបឋមវ័យ មិនល្អក់នៅក្នុងកាម
ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ អស់មួយជីវិត ទាំង
ញ៉ាំងបវេណីធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ អស់កាលជាយូរអង្វែងបាន ។

(១៩៦) បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រ
ព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន មិនដែលមានទេ ។ បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន
ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់
ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានត្រាស់ទុកដោយប្រពៃហើយ បពិត្រ
ព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន នេះហើយជាហេតុ នេះហើយជាបច្ច័យ ដែល
នាំឲ្យពួកភិក្ខុនេះ នៅក្មេងកម្លោះ មានសក់ខ្មៅ ប្រកបដោយវ័យដ៏ចម្រើន

គតា បឋមេន វយសា អនិកីឡិតាវិនោ កាមេសុ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អទ្ធានញ្ច អាបាទេន្តីតិ ។ អហម្បិ ខោ ភោ គោតម យស្មឹ សមយេ អរក្ខិតេនេវ កាយេន អរក្ខិតាយ វាចាយ អរក្ខិតេន ចិត្តេន អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា អសំវុតេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ អន្តេបុរំ បវិសាមិ អតីវ មំ តស្មឹ សមយេ លោភធម្មា បរិសហន្តិ ។ យស្មិញ្ច ខ្វាហំ ភោ គោតម សមយេ រក្ខិតេនេវ កាយេន រក្ខិតាយ វាចាយ រក្ខិតេន ចិត្តេន ឧបដ្ឋិតាយ សតិយា សំវុតេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ អន្តេបុរំ បវិសាមិ ន មំ តស្មឹ សមយេ លោភធម្មា បរិសហន្តិ ។ អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម ។ សេយ្យថាបិ ភោ គោតម និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ

តិចបឋមវ័យ មិនជាប់ជំពាក់ក្នុងកាមទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ អស់មួយជីវិត ទាំងញុំាងបវេណិធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅអស់កាលជាយូរអង្វែងបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចំណែកខ្ញុំព្រះករុណាវិញ សម័យណា មិនបានរក្សាកាយ មិនបានរក្សាវាចា មិនបានរក្សាចិត្ត មិនបានប្រុងស្មារតី មិនបានសង្រួមឥន្ទ្រិយ ចូលទៅទៅក្នុងព្រះរាជវាំង សម័យនោះ លោភធម៌ទាំងឡាយ តែងគ្របសង្កត់ខ្ញុំព្រះករុណាពន់ពេក ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែសម័យណា ខ្ញុំព្រះករុណាបានរក្សាកាយ រក្សាវាចា រក្សាចិត្ត ប្រុងស្មារតី សង្រួមឥន្ទ្រិយ ចូលទៅក្នុងព្រះរាជវាំង លោភធម៌ទាំងឡាយ ក៏មិនបានគ្របសង្កត់ចិត្តខ្ញុំព្រះករុណាក្នុងសម័យនោះឡើយ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដូចគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬបើកបង្ហាញរបស់ដែលគេបិទបាំងទុក ឬដូចគេបង្ហាញផ្លូវដល់បុគ្គលអ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចបុគ្គលទ្រោលប្រទីបប្រេងក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា បុគ្គលទាំងឡាយមានចក្ខុ នឹងមើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន មានឧបមាយ៉ាងណា

ឯវមេវ ភោតា ភារទ្វាជេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ ភោ ភារទ្វាជ តំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ ភារទ្វាជោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[១៩៧] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខោ សោណោ គហបតិបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោណោ គហបតិបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ (យថា បុរិមសុត្តន្តំ ឯវំ វិត្ថារេតព្វំ) ។ សត្តមំ ។

ព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន បានប្រកាសធម៌ដោយអនេកបរិយាយ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំករុណាសូមដល់ព្រះមានព្រះភាគនោះផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរឭក សូមព្រះភារទ្វាជៈដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំករុណា ថាជាឧបាសកអ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៩៧] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័នជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ សោណគហបតិបុត្ត បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសោណគហបតិបុត្តអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ (សូត្រមុនយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះផងចុះ) ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

គហបតិវគ្គោ តតិយោ

[១៩៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ អថខោ ឃោសិតោ គហបតិ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ឃោសិតោ គហបតិ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច ធាតុនានត្តំ ធាតុនានត្តន្តិ ភន្តេ អានន្ទ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ធាតុនានត្តំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ ចក្ខុធាតុ រូបា ច មនាបា ចក្ខុវិញ្ញាណញ្ច សុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ ចក្ខុធាតុ រូបា ច អមនាបា ចក្ខុវិញ្ញាណញ្ច ទុក្ខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ ចក្ខុធាតុ រូបា ច ឧបេក្ខដ្ឋានិយា(១) ចក្ខុវិញ្ញាណញ្ច អទុក្ខមសុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ។បេ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ ជិវ្ហាធាតុ រសា ច មនាបា ជិវ្ហាវិញ្ញាណញ្ច សុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា ។

១ ឱ. ឧបេក្ខាឋានិយា ។ ម. ឧបេក្ខាវេទនិយា ។

គហបតិវគ្គ ទី ៣

[១៩៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ និងព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ គ្រានោះឯង ឃោសិតគហបតីចូលទៅគាល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ ។បេ។ លុះឃោសិតគហបតី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានពោលនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ធាតុផ្សេងៗគ្នា ធាតុផ្សេងៗគ្នា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ធាតុផ្សេងៗគ្នា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ ដោយហេតុប៉ុណ្ណា ។ ម្នាលគហបតី ចក្ខុធាតុ ១ រូបដែលជាទីគាប់ចិត្ត ១ ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបសុខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃសុខវេទនា ។ ម្នាលគហបតី ចក្ខុធាតុ ១ រូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត ១ ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបទុក្ខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនា ។ ម្នាលគហបតី ចក្ខុធាតុ ១ រូបជាទីតាំងនៃឧបេក្ខា ១ ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបអទុក្ខមសុខវេទនា (វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ) កើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនា ។បេ។ ម្នាលគហបតី ជិវ្ហាធាតុ ១ រសជាទីគាប់ចិត្ត ១ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបសុខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃសុខវេទនា ។

សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ ជិវ្ហាធាតុ រសា ច អមនាបា ជិវ្ហាវិញ្ញាណញ្ច ទុក្ខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ ជិវ្ហាធាតុ រសា ច ឧបេក្ខដ្ឋានីយា ជិវ្ហាវិញ្ញាណញ្ច អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ។បេ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ មនោធាតុ ធម្មា ច មនាបា មនោវិញ្ញាណញ្ច សុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ មនោធាតុ ធម្មា ច អមនាបា មនោវិញ្ញាណញ្ច ទុក្ខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ គហបតិ មនោធាតុ ធម្មា ច ឧបេក្ខដ្ឋានីយា មនោវិញ្ញាណញ្ច អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឯត្តាវតា គហបតិ ធាតុនានត្តំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

ម្នាលគហបតី ជិវ្ហាធាតុ ១ រសមិនជាទីគាប់ចិត្ត ១ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបទុក្ខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនា ។ ម្នាលគហបតី ជិវ្ហាធាតុ ១ រសជាទីតាំងនៃឧបេក្ខា ១ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបអទុក្ខមសុខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលគហបតី មនោធាតុ ១ ធម្មារម្មណ៍ជាទីគាប់ចិត្ត ១ មនោវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបសុខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃសុខវេទនា ។ ម្នាលគហបតី មនោធាតុ ១ ធម្មារម្មណ៍មិនជាទីគាប់ចិត្ត ១ មនោវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបទុក្ខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនា ។ ម្នាលគហបតី មនោធាតុ ១ ធម្មារម្មណ៍ជាទីតាំងនៃឧបេក្ខា ១ មនោវិញ្ញាណ ១ មានហើយ ទើបអទុក្ខមសុខវេទនាកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្នាលគហបតី ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងធាតុផ្សេង ៗ គ្នា ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៩៩] ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាកច្ចានោ អវន្តីសុ វិហរតិ កុលឃរេ(១) បវត្តេ បព្វតេ ។ អថខោ ហាលិទ្ទិកានិ គហបតិ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ហាលិទ្ទិកានិ គហបតិ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច វុត្តមិទំ ភន្តេ ភគវតា ធាតុនានត្តំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ផស្សនានត្តំ ផស្សនានត្តំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ វេទនានានត្តន្តិ ។ កថំ នុ ខោ ភន្តេ ធាតុនានត្តំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ផស្សនានត្តំ ផស្សនានត្តំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ វេទនានានត្តន្តិ ។

[២០០] ឥធ គហបតិ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា មនាបំ ឥត្ថេតន្តិ បជានាតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សុខវេទនិយំ ច ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា ។ ចក្ខុនា ច ខោ បនេវ រូបំ ទិស្វា អមនាបំ ឥត្ថេតន្តិ បជានាតិ

១ ម. កុររឃរេ ។

[១៩៩] សម័យមួយ ព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ គង់នៅលើភ្នំសំបវត្តៈ ជិតស្រុកកុលឃរៈ ក្នុងអវន្តីជនបទ ។ គ្រានោះ ហាលិទ្ទិកានិគហបតី បានចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ ។បេ។ លុះហាលិទ្ទិកានិគហបតី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានពោលទៅនឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ទុកថា ការផ្សេង ៗ គ្នានៃផស្សៈ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យធាតុផ្សេង ៗ គ្នា ការផ្សេង ៗ គ្នានៃវេទនា កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យការផ្សេង ៗ គ្នានៃផស្សៈ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ការផ្សេង ៗ គ្នានៃផស្សៈកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យធាតុផ្សេង ៗ និងការផ្សេងៗ គ្នានៃវេទនាកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យការផ្សេង ៗ គ្នានៃផស្សៈ តើដូចម្តេច ។

[២០០] ម្នាលគហបតី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា រូបនេះជាទីគាប់ចិត្តយ៉ាងនេះ សុខវេទនាក៏កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវចក្ខុវិញ្ញាណ ជាទីតាំងនៃសុខវេទនាផង នូវផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃសុខវេទនាផង ។ មួយទៀត ភិក្ខុឃើញរូបដោយចក្ខុយ៉ាងនេះហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា រូបនេះមិនជាទីគាប់ចិត្តយ៉ាងនេះ

ចក្ខុវិញ្ញាណំ ទុក្ខវេទនីយំ ច ទុក្ខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ ចក្ខុនា ខោ បនេវ រូបំ ទិស្វា ឧបេក្ខដ្ឋានីយំ ឥត្ថត្តំ បជានាតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ច អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ បុន ចបរំ គហបតិ ភិក្ខុ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ មនាបំ ឥត្ថត្តំ បជានាតិ មនោវិញ្ញាណំ សុខវេទនីយំ ច សុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា ។ មនសា ខោ បនេវ ធម្មំ វិញ្ញាយ អមនាបំ ឥត្ថត្តំ បជានាតិ មនោវិញ្ញាណំ ទុក្ខវេទនីយំ ច ទុក្ខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា ។ មនសា ខោ បនេវ ធម្មំ វិញ្ញាយ ឧបេក្ខដ្ឋានីយំ ឥត្ថត្តំ បជានាតិ មនោវិញ្ញាណំ អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ច អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា ។

ទុក្ខវេទនាក៏កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវចក្ខុវិញ្ញាណ ជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនាផង នូវផស្សៈជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនាផង ។ មួយទៀត ភិក្ខុឃើញរូបដោយចក្ខុយ៉ាងនេះហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា រូបនេះគួរជាទីតាំងនៃឧបេក្ខាយ៉ាងនេះ អទុក្ខមសុខវេទនាក៏កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវចក្ខុវិញ្ញាណជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនាផង នូវផស្សៈដែលជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនាផង ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ដឹងរសដោយអណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វៈដោយកាយ ។ ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ហើយដឹងច្បាស់ថា ធម្មារម្មណ៍នេះជាទីគាប់ចិត្តយ៉ាងនេះ សុខវេទនាក៏កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវមនោវិញ្ញាណជាទីតាំងនៃសុខវេទនាផង នូវផស្សៈជាទីតាំងនៃសុខវេទនាផង ។ ភិក្ខុដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តយ៉ាងនេះហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ធម្មារម្មណ៍នេះមិនជាទីគាប់ចិត្តយ៉ាងនេះ ទុក្ខវេទនាក៏កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវមនោវិញ្ញាណ ជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនាផង នូវផស្សៈជាទីតាំងនៃទុក្ខវេទនាផង ។ ភិក្ខុដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តយ៉ាងនេះហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ធម្មារម្មណ៍នេះគួរជាទីតាំងនៃឧបេក្ខាយ៉ាងនេះ អទុក្ខមសុខវេទនាក៏កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវមនោវិញ្ញាណជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនាផង នូវផស្សៈជាទីតាំងនៃអទុក្ខមសុខវេទនាផង ។

ឯវំ ខោ គហបតិ ធាតុនានត្តំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ផស្សនានា-ត្តំ ផស្សនានត្តំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ វេទនានានត្តន្តិ ។ សត្តមំ ។

(៦០១) ឯកំ សមយំ ភគវា ភគ្គេសុ វិហរតិ សុំសុមារគិរេ ភេសកឡាវនេ មិគទាយេ ។ អថខោ នកុលបិតា គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ នកុលបិតា គហបតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ច-យោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ន បរិនិព្វា-យន្តិ ។ កោ បន ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន-មិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ សន្តិ ខោ គហបតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិ-យរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនិយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ

ម្នាលគហបតី ការផ្សេងៗ គ្នានៃផស្សៈកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យធាតុផ្សេងៗ គ្នា និងការផ្សេងៗ គ្នានៃវេទនាកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យការផ្សេងៗ គ្នានៃផស្សៈ យ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៦០១) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងភេសកឡាវ័នជាទីឲ្យអភ័យដល់ពួកម្រឹគ ជិតក្រុងសុំសុមារគិរៈ ក្នុងភគ្គ-ជនបទ ។ គ្រានោះ គហបតីឈ្មោះនកុលបិតា បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះនកុលបិតាគហបតីអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយវិញទៀត អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលគហបតី មានរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុ

អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ នោ បរិនិព្វាយតិ ។បេ។ សន្តិ ច គហបតិ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ច គហបតិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អភិនន្ទតោ អភិវទតោ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ តទុបាទានំ ។ សឧបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ នោ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ គហបតិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ នោ បរិនិព្វាយន្តិ ។

ត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ កាលបើភិក្ខុនោះត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះហើយ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវរូបនោះក៏កើតឡើង សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវរូបនោះក៏មានឡើង ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងមិនបរិនិព្វាន ។បេ។ ម្នាលគហបតី មានរសដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលគហបតី មានធម្មារម្មណ៍ដែលដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ កាលបើភិក្ខុនោះត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះហើយ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះក៏កើតឡើង សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវធម្មារម្មណ៍នោះ ក៏មានឡើង ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងមិនបរិនិព្វាន ។ ម្នាលគហបតី នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនបរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២០២) សន្តិ ច ខោ គហបតិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តាញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ច តំ និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ ន តទុបាទានំ ។ អនុបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ ។បេ។ សន្តិ ខោ គហបតិ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ខោ គហបតិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តាញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ តស្ស តំ អនភិនន្ទតោ អនភិវទតោ អនជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតោ ច តន្និស្សិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ

(២០២) ម្នាលគហបតី មានរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ កាលបើភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះហើយ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវរូបនោះ ក៏មិនកើតឡើង សេចក្តីប្រកាន់មាំនូវរូបនោះ ក៏មិនមានដែរ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ។បេ។ ម្នាលគហបតី មានរសដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលគហបតី មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះទេ កាលបើភិក្ខុនោះមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប៉ិតនៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះហើយ វិញ្ញាណដែលអាស្រ័យនូវធម្មារម្មណ៍នោះ ក៏មិនកើតឡើង

ន ឧបាទានំ ។ អនុបាទានោ គហបតិ ភិក្ខុ បរិនិព្វាយតិ ។ អយំ ខោ គហបតិ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនមិធេកច្ចេ សត្តា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បរិនិព្វាយន្តីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៦០៣) ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាកច្ចានោ អវន្តីសុ វិហរតិ មក្ករកដេ អរញ្ញកុដិកាយំ ។ អថខោ លោហិច្ចស្ស ព្រាហ្មណស្ស សម្ពហុលា អន្តេវាសិកា កដ្ឋហារកា មាណវកា យេនាយស្មតោ មហាកច្ចានស្ស អរញ្ញកុដិកា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា បរិតោ បរិតោ កុដិកាយំ អនុចង្កមន្តិ អនុវិចរន្តិ ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា កានិចិ កានិចិ សេលេយ្យកានិ(១) ករោន្តិ ។ ឥមេ បន មុណ្ឌកា សមណកា ឥព្ភា កណ្ហា(២) ពន្ធុបាទាបច្ចា ឥមេសំ ភរតកានំ សក្កតា គរុកតា មានិតា បូជិតា អបចិតាតិ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ វិហារា និក្ខមិត្វា តេ មាណវកេ ឯតទវោច មា មាណវកា(៣)

១ ម. សេលិស្សកានិ ។ អដ្ឋកថាយំ បន សេលេយ្យកានីតិ ។ ២ ពិណ្ហា ។ ៣ ម. ជា មាណវកា ។

សេចក្ដីប្រកាន់មាំខ្លួនមានមួយណានោះ ក៏មិនមានដែរ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុមិនមានសេចក្ដីប្រកាន់មាំ រមែងបរិនិព្វាន ។ ម្នាលគហបតី នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យសត្វពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៦០៣) សម័យមួយ ព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ គង់នៅក្នុងអរញ្ញកុដិ (កុដិតូចតាំងនៅក្នុងព្រៃ) ជិតនគរមក្ករកដៈ ក្នុងអវន្តីជនបទ ។ គ្រានោះ ពួកមាណពអ្នករកអុសច្រើននាក់ ជាសិស្សរបស់លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ បានចូលទៅកាន់អរញ្ញកុដិរបស់ព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដើរវៀនដើរជុំវិញអរញ្ញកុដិ ស្រែកហ៊ោកញ្ជ្រៀវ នាំគ្នាលេងល្បែងសេលេយ្យកៈ(១)ណាមួយ (តាមចំណង់ចិត្ត) ។ មាណពទាំងនោះនិយាយថា សមណៈត្រងោលទាំងនេះ ជាពួកគហបតិកណ្ហគោត្រ កើតអំពីខ្នងជើងនៃព្រហ្ម ដែលពួកកុដុម្ពិកធ្វើសក្ការៈគោរពរាប់អានបូជាកោតក្រែង ។ វេលានោះ ព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ បានចេញអំពីវិហារហើយ ពោលទៅនឹងមាណពទាំងនោះដូច្នេះថា ពួកមាណព

១ គឺលេងល្បែងចាប់ខ្លួនគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយលោតកញ្ឆែងទាត់ទាញគ្នាមុខក្រោយ ។ អដ្ឋកថា ។

សទ្ទមកត្ថ ធម្មំ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ តេ មាណវកា តុណ្ហី អហេសុំ ។ អថខោ អាយស្មា មហាកច្ចានោ តេ មាណវកេ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ

(២០៦) សីលុត្តមា បុព្វកា អហេសុំ

តេ ព្រាហ្មណា យេ បុរាណំ សរន្តិ

គុត្តានិ ទ្វារានិ សុរក្ខិតានិ

អហេសុំ តេសំ អភិភុយ្យ កោធំ ។

ធម្មេ ច ឈានេ ច រតា អហេសុំ

តេ ព្រាហ្មណា យេ បុរាណំ សរន្តិ

ឥមេ ច វោក្កម្ម ជបាមសេតិ

គោត្តេន មត្តា វិសមំ ចរន្តិ

ពួកអ្នកទាំងឡាយកុំស្រែកហ៊ោឡើយ យើងនឹងសំដែងធម៌ ដល់អ្នកទាំង-ឡាយ ។ កាលបើព្រះថេរៈពោលយ៉ាងនេះហើយ មាណពទាំងនោះក៏ស្ងាត់ស្ងៀម ។ ទើបព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ បានពោលទៅនឹងមាណពទាំងនោះ ដោយគាថាទាំងឡាយ ថា

(២០៦) ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា រឭកធម៌ (របស់ព្រាហ្មណ៍) បុរាណ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ឈ្មោះថាមានសីលដ៏ឧត្តម មានគុណប្រាកដមកពីដើម ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ឈ្មោះថាបានគ្រប់គ្រងនូវទ្វារដោយប្រពៃ ទាំងគ្របសង្កត់នូវសេចក្តីក្រោធបាន ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា រឭកធម៌ (របស់ព្រាហ្មណ៍) បុរាណ ព្រាហ្មណ៍ទាំង-ឡាយនោះ ឈ្មោះថាប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌គឺកុសលកម្មបថ ១០ ប្រការ និងសមាបត្តិជាន ៨ យ៉ាង ព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះឯង បានចៀសចេញ (ពាក្យគុណ) ស្រដីដោយគោត្រ គឺថា យើងទាំងឡាយរមែងលះបង់ (អកុសលកម្ម) ហើយនាំគ្នាប្រព្រឹត្តកម្មមិនស្មើនឹងធ្វើកម្មមិនស្មើគ្នា មានកាយកម្មជាដើម ។

កោធាភិភូតា សុបុថុត្តទណ្ឌា
វិរុជ្ឈមានា សធនាធនេសុ(១)
អគុត្តទ្វារស្ស ភវន្តិ មោឃា
សុបិនេវ លទ្ធំ បុរិសស្ស វិត្តំ ។
អនាសកា ថណ្ឌិលសាយិកា ច
បាតោ សិនានញ្ច តយោ ច វេទា
ខរាជិនំ ជដា បង្កោ
មន្តា សីលព្វតំ តបោ
កុហនា វង្កទណ្ឌា ច
ឧទកា ច មនានិ ច
វណ្ណា ឯតេ ព្រាហ្មណានំ
កតា កិញ្ចិក្ខភាវនា
ចិត្តញ្ច សុសមាហិតំ
វិប្បសន្នមនាវិលំ
អខិលំ សព្វភូតេសុ
សោ មគ្គោ ព្រហ្មបត្តិយាតិ ។

១ ៖ វិរុជ្ឈមានា សតណ្ហាតណ្ហេសុ ។

ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលសេចក្ដីក្រោធគ្របសង្កត់ មានអាជ្ញាលើខ្លួនជាច្រើន ទាំងប្រព្រឹត្តខុសគ្នានឹងបុគ្គលដែលមានតណ្ហានិងបុគ្គលដែលឥតតណ្ហាទាំងឡាយ បុគ្គលដែលមិនបានគ្រប់គ្រងទ្វារ រមែងមានសេចក្ដីសាបសូន្យទទេ ដូចទ្រព្យ ដែលបុរសបានក្នុងវេលាយល់សប្ដិ ។ ការអត់អាហារ ១ ការដេកលើផែនដី ១ ការជម្រះកាយអំពីព្រឹក ១ ត្រៃវេទ ១ ស្បែកខ្លាឃ្មុំមានសម្ផស្សរឹង ១ ជដាសក់ ១ មន្ទិលរបស់ភក់ ១ មន្ត ១ សីលនិងវត្ត ១ តបៈ ១ ការញាំងមហាជនឲ្យភ័ន្តភាំង ១ ទំពក់ ១ ទឹក ១ គ្រឿងដុះខាត់មុខ ១ ទាំងនេះជាគ្រឿងបរិក្ខាររបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែលពួកព្រាហ្មណ៍បានធ្វើការតាមបន្តិចបន្តួច ទាំងបានតម្កល់ចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួនល្អ ជាចិត្តថ្លា មិនកករល្អក់ ជាចិត្តមិនរឹងត្អឹង គឺទន់ភ្លន់ក្នុងពួកសត្វទាំងពួង ផ្លូវនោះ ទើបប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ។

(២០៨) អថខោ តេ មាណវកា កុបិតា អនត្តមនា យេន លោហិច្ចោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា លោហិច្ចំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោចុំ យគ្ឃេ ភវំ ជានេយ្យ សមណោ មហាកច្ចានោ ព្រាហ្មណានំ មន្តេ ឯកំសេន អបវេទតិ(១) បដិក្កោសតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ លោហិច្ចោ ព្រាហ្មណោ កុបិតោ អហោសិ អនត្តមនោ ។ អថខោ លោហិច្ចស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ ន ខោ បន មេតំ បតិរូបំ យោហំ អញ្ញទត្ថុ មាណវកានំយេវ សុត្វា សមណំ មហាកច្ចានំ អក្កោសេយ្យំ បរិភាសេយ្យំ យន្នូនាហំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ លោហិច្ចោ ព្រាហ្មណោ តេហិ មាណវកេហិ សទ្ធឹ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាកច្ចានេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ លោហិច្ចោ ព្រាហ្មណោ

១ អបវទតិ ។

(២០៨) គ្រានោះ មាណពទាំងនោះក៏ខឹងតូចចិត្ត ហើយនាំគ្នាចូលទៅរកលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះថា នែលោកដ៏ចម្រើន លោកគប្បីដឹងថា សមណៈឈ្មោះមហាកច្ចានៈ មិនពោលសរសើរ ត្រឡប់ជាពោលបដិសេធ ពាក្យមន្តទាំងឡាយរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ដោយដាច់ខាត ។ កាលពួកមាណពនិយាយយ៉ាងនេះហើយ លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ក៏ខឹងតូចចិត្ត ។ ទើបលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា បើតាមអញស្តាប់សំដីរបស់ពួកមាណព គួរតែជេរ ប្រទេច នូវព្រះសមណៈមហាកច្ចានៈ ដោយពិត តែអំពើនេះ មិនសមគួរដល់អញឡើយ បើដូច្នោះគួរតែអញចូលទៅសួរលោកសិន ។ លំដាប់នោះ លោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ ព្រមដោយមាណពទាំងនោះ បានចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ គួរជាទីរឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច អាគមំសុ នុ ខ្វិធ ភោ កច្ចាន អម្ហាកំ សម្ពហុលា អន្តេវាសិកា កដ្ឋហារកា មាណវកាតិ ។ អាគមំសុ ខ្វិធ តេ ព្រាហ្មណ សម្ពហុលា អន្តេវាសិកា កដ្ឋហារកា មាណវកាតិ ។ អហុ បន ភោតោ កច្ចានស្ស តេហិ មាណវកេហិ សទ្ធឹ កោចិទេវ កថាសល្លាបោតិ ។ អហុ ខោ មេ ព្រាហ្មណ តេហិ មាណវកេហិ សទ្ធឹ អហោសិ កថាសល្លាបោតិ ។ យថាកថំ បន ភោតោ កច្ចានស្ស តេហិ មាណវកេហិ សទ្ធឹ អហោសិ កថាសល្លាបោតិ ។ ឯវំ ខោ មេ ព្រាហ្មណ តេហិ មាណវកេហិ សទ្ធឹ អហោសិ កថាសល្លាបោតិ

សីលុត្តមា បុព្វតរា អហេសុំ
តេ ព្រាហ្មណា យេ បុរាណំ សរន្តិ
។បេ។ អខិលំ សព្វភូតេសុ
សោ មគ្គោ ព្រហ្មបត្តិយាតិ ។

បានពោលនឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន ពួកមាណពអ្នករកឧស ជាសិស្សរបស់ខ្ញុំ ច្រើននាក់ បានមកក្នុងទីនេះដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ពួកមាណពអ្នករកឧស ជាសិស្សរបស់អ្នកច្រើននាក់ បានមកក្នុងទីនេះមែន ។ ចុះព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន បានពោលចរចា ជាមួយនឹងពួកមាណពទាំងនោះ ខ្លះដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អាត្មាបានពោលពាក្យចរចា ជាមួយនឹងពួកមាណពទាំងនោះ ខ្លះដែរ ។ ចុះព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន បានពោលពាក្យចរចាជាមួយនឹងពួកមាណពទាំងនោះ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អាត្មាបានពោលពាក្យចរចា ជាមួយនឹងពួកមាណពទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា

ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា រឭកធម៌ (របស់ពួកព្រាហ្មណ៍)
បុរាណ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសីល
ដ៏ឧត្តម មានគុណប្រាកដមកអំពីមុន ។បេ។ ជាចិត្តមិន
រឹងត្អឹងតឹងទ្រូង ក្នុងពួកសត្វទូទៅ ផ្លូវនោះ រមែងប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីដល់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ។

ឯវំ ខោ មេ ព្រាហ្មណ តេហិ សទ្ធិំ អហោសិ កថា-
សល្លាបោតិ ។ អត្តន្តាបេតិ កិំ ភាសតោ អាហ
កិត្តាវតា នុ ខោ ភោ ភវន្ត អត្តន្តាបេ ហោតិ-
តិ ។ ឥធ ព្រាហ្មណ ឯកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា
បិយរូបេ រូបេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ព្យាបជ្ជតិ
អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច
ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ យ-
ត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិ-
សេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។បេ។
ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។
កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អាត្មាបានពោលពាក្យទៅជាមួយនឹងពួកមាណព
ទាំងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើនពោលថា បុគ្គលមិន
បានគ្រប់គ្រងវាចាដូច្នេះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលមិនបាន
គ្រប់គ្រងវាចា តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គល
ខ្លះក្នុងលោកនេះ បានឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ជាប់ចិត្តក្នុងរូបដែល
ជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងរូបដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនបានប្រុង
ស្មារតី មានចិត្តប្រកបដោយកិលេស រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវ
ចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ របស់
បុគ្គលនោះ ដែលកើតហើយ រមែងមិនរលត់ទៅវិញ ដោយមិនមាន
សេសសល់ ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ បុគ្គលឮសំឡេងដោយត្រចៀក
។បេ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ជញ្ជាបរសដោយអណ្តាត ។ ពាល់
ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ

បិយរូបេ ធម្មេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ព្យាបជ្ជតិ អនុបដ្ឋិតាយ សតិយា ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ។ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា ន និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវំ ខោ ព្រាហ្មណ អគុត្តទ្វារោ ហោតីតិ ។

[២០២] អច្ឆរិយំ ភោ គោតម អព្ភុតំ ភោ គោតម យាវញ្ចិទំ ភោតា គោតមេន អគុត្តទ្វារោ ច សមានោ អគុត្តទ្វារោតិ អក្ខាតោ ។ គុត្តទ្វារោតិ ភវំ គោតមោ អាហ កិត្តាវតា នុ ខោ ភោ គោតម គុត្តទ្វារោ ហោតីតិ ។ ឥធ ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា

រមែងជាប់ចិត្តក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍ ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនប្រុងស្មារតី មានចិត្តប្រកបដោយកិលេស ទាំងមិនដឹងតាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ អកុសលធម៌ ដ៏លាមកទាំងនោះ របស់បុគ្គលនោះ ដែលកើតឡើង រមែងមិនរលត់ ទៅវិញ ដោយមិនមានសេសសល់ ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ ម្នាល ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលមិនបានគ្រប់គ្រងទ្វារ រមែងមាន ដោយប្រការ យ៉ាងនោះ ។ ចប់ ។

(២០២) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បុគ្គលដែលមិនបានគ្រប់គ្រងទ្វារ ព្រះគោតមដ៏ចំរើនពោលថា ជាបុគ្គលមិនបានគ្រប់គ្រងទ្វារមែន ។ ចុះព្រះគោតមដ៏ចំរើនពោលថាបុគ្គលគ្រប់គ្រងទ្វារដូច្នេះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន តើបុគ្គលដែលបានគ្រប់គ្រងទ្វារ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ

បិយរូបេ រូបេ នាភិជ្ឈតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតាយ សតិយា វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ ។ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយរូបេ ធម្មេ នាភិជ្ឈតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតាយ សតិយា វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ ។ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវំ ខោ ព្រាហ្មណា ក្ខុត្តារកោ ហោតីតិ ។

មិនជាប់ចិត្តក្នុងរូបដែលជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងរូបដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ ប្រុងស្មារតី មានចិត្តមិនប្រកបដោយកិលេស ទាំងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ របស់បុគ្គលនោះ ដែលកើតឡើង រមែងរលត់ទៅវិញ ដោយមិនមានសេសសល់ ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ បុគ្គល ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ដឹងរសដោយអណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ហើយ មិនជាប់ចិត្តក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ ប្រុងស្មារតី មានចិត្តមិនប្រកបដោយកិលេស ទាំងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមក របស់បុគ្គលនោះ ដែលកើតឡើង រមែងរលត់ទៅ ដោយមិនមានសេសសល់ ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលឆ្លងដល់ត្រើយ ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ៦៨ ។

[២០៧] អច្ឆរិយំ ភោ គោតម អព្ភុតំ ភោ គោតម យាវញ្ចិទំ ភោតា គោតមេន គុត្តទ្វារេ វ សមានោ គុត្តទ្វារេតិ អក្ខាតោ ។ អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម សេយ្យថាបិ ភោ គោតម និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ។ ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ ភោ គោតម តំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គតន្តិ ។ យថា ច

[២០៧] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បុគ្គលដែលគ្រប់គ្រងទ្វារ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពោលថាជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារមែន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដូចគេផ្ងាររបស់ដែលគេផ្កាប់ ឬបើកបង្ហាញរបស់ដែលបិទបាំងទុក ពុំនោះសោត ដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ឬក៏ទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សទាំងឡាយដែលមានភ្នែក នឹងបានឃើញនូវរូបទាំងឡាយ មានឧបមាយ៉ាងណា ។ ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បានប្រកាសដោយអនេកបរិយាយ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានេះសូមដល់ព្រះមានព្រះភាគនោះផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរឭក សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនចាំទុក នូវខ្ញុំព្រះករុណាថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ មួយទៀត

ភវំ កច្ចានោ មក្ករកដេ ឧបាសកកុលានិ ឧបសង្ក-មតិ ឯវមេវំ លោហិច្ចកុលំ ឧបសង្កមតុ ។ តត្ថ យេ មាណវកា មាណវិកា វា ភវន្តំ កច្ចានំ អភិវាទេស្សន្តិ បច្ចុដ្ឋិស្សន្តិ អាសនំ វា ឧទកំ វា ទស្សន្តិ តេសន្តំ ភវិស្សតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខា-យាតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(៦០៨) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ឧទាយី កាម-ណ្ឌាយំ វិហរតិ តោទេយ្យស្ស ព្រាហ្មណស្ស អម្ពវ-នេ ។ អថខោ វេរហច្ចានិគោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា អន្តេ-វាសី មាណវកោ យេនាយស្មា ឧទាយី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា ឧទាយិនា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ មាណវកំ អាយស្មា ឧទាយី ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថខោ សោ មាណវកោ អា-យស្មតា ឧទាយិនា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ ស-មាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ឧដ្ឋាយាសនា

ព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន តែងចូលទៅកាន់ត្រកូលនៃឧបាសកក្នុងនគរមក្ករកដៈ យ៉ាងណា សូមលោកចូលទៅកាន់ត្រកូល នៃលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកមាណពឬមាណវិកាណា ក្នុងត្រកូលនោះ នឹងថ្វាយបង្គំ នឹងក្រោកទទួល នឹងក្រាលអាសនៈ ឬនឹងប្រគេនទឹក ចំពោះព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន អំពើនោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខ ដល់ពួកមាណពនិងមាណវិកាទាំងនោះ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(៦០៨) សម័យមួយ ព្រះឧទាយិមានអាយុ គង់ក្នុងព្រៃស្វាយ របស់តោទេយ្យព្រាហ្មណ៍ ក្នុងនគរកាមណ្ឌា ។ គ្រានោះ មាណព ជាសិស្ស របស់ព្រាហ្មណី ឈ្មោះវេរហច្ចានិគោត្រ បានចូលទៅរកព្រះឧទាយិមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ធ្វើសេចក្ដីរីករាយជាមួយនឹងព្រះឧទាយិមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមាណពនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម-គួរហើយ ព្រះឧទាយិមានអាយុ បានពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យសមា-ទាន ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ។ លំដាប់នោះ មាណព ដែលព្រះឧទាយិមានអាយុ បានពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យសមាទាន ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាហើយ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ

យេន វេរហច្ចានិគោត្តា ព្រាហ្មណី តេនុបសង្កមិ ឧ-
បសង្កមិត្វា វេរហច្ចានិគោត្តំ ព្រាហ្មណឹ ឯតទវោច
យគ្ឃេ ភោតិ ជានេយ្យ សមណោ ឧទាយិ ធម្មំ ទេ-
សេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសាន-
កល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ
ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតីតិ ។ តេនហិ ត្វំ មាណវក មម
វចនេន សមណំ ឧទាយឹ និមន្តេហិ ស្វាតនាយ ភត្តេ-
នាតិ ។ ឯវំ ភោតីតិ ខោ សោ មាណវកោ វេរហច្ចានិ-
គោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា ឧ-
ទាយិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ
ឯតទវោច អធិវាសេតុ កិរ ភវំ ឧទាយិ អម្ហាកំ អាច-
រិយភរិយាយ វេរហច្ចានិគោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា ស្វា-
តនាយ ភត្តន្តិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ
តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ អាយស្មា ឧទាយិ តស្សា
រត្តិយា អច្ចយេន បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរំ អា-

ហើយចូលទៅរកវេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
បាននិយាយនឹងវេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី ដូច្នេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់
នាងដ៏ចម្រើនគួរដឹងថា ព្រះសមណៈឧទាយិ តែងសំដែងធម៌មានលំអបទ
ដើម មានលំអបទកណ្តាល មានលំអបទចុង ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌
បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ព្រមទាំងអត្ថព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ។ នែមាណព
បើដូច្នោះ អ្នកចូរទៅនិមន្តសមណៈឧទាយិដោយភត្ត ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃ
ស្អែក តាមពាក្យរបស់យើង ។ មាណពនោះ ទទួលស្តាប់ពាក្យវេរ-
ហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណីថា បាទ នាងជាម្ចាស់ ហើយចូលទៅរកព្រះ
ឧទាយិមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ បាននិយាយនឹងព្រះឧទាយិមានអាយុ
ដូច្នេះថា សូមព្រះឧទាយិដ៏ចម្រើនទទួលភត្ត ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែករបស់
វេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី ជាភរិយារបស់អាចារ្យ នៃខ្ញុំករុណា ។
ព្រះឧទាយិមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្ត ដោយតុណ្ហីភាព ។ លុះកន្លង
រាត្រីនោះទៅ ព្រះឧទាយិមានអាយុ ក៏ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិង

ទាយ យេន វេរហច្ចានិគោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ វេរហច្ចានិគោត្តា ព្រាហ្មណី អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។ អថខោ វេរហច្ចានិគោត្តា ព្រាហ្មណី អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ភុត្តាវឹ ឱនីតបត្តបាណឹ ទារុបាទុកា អារោហិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសីទិត្វា សីសំ ឱគុណ្ឋិត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ឯតទវោច ភណ សមណ ធម្មន្តិ ។ ភវិស្សតិ ភគិនិ សមយោតិ វត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

ចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅកាន់លំនៅ របស់វេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ។ គ្រានោះ វេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី (អង្គាស) ព្រះឧទាយិមានអាយុ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ថ្លៃថ្លា ដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ត្រាតែលោកប្រកែក ។ ទើបវេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី (ដឹងថា) ព្រះឧទាយិមានអាយុឆាន់ស្រេច លែងលូកដៃក្នុងបាត្រហើយ ក៏ពាក់ស្បែកជើង អង្គុយលើអាសនៈខ្ពស់ ខ្ទប់ក្បាលហើយពោលទៅនឹងព្រះឧទាយិមានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះសមណៈ សូមលោកសំដែងធម៌ទៅ ។ ព្រះឧទាយិពោលថា ម្នាលនាង សម័យគួរនឹងមាន (នៅថ្ងៃក្រោយ) ហើយក៏ក្រោកអំពីអាសនៈចៀសចេញទៅ ។

(២០៩) ទុតិយម្បិ ខោ សោ មារោ យេនាយស្មា ឧទាយិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា ឧទាយិនា សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ មារំ អាយស្មា ឧទាយិ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ មារោ អាយស្មតា ឧទាយិនា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ ឧដ្ឋាយាសនា យេន វេរហញ្ចានិគោត្តា ព្រាហ្មណី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វេរហញ្ចានិគោត្តំ ព្រាហ្មណឹ ឯតទវោច យគ្ឃេ ភោតី ជានេយ្យ សមណោ ឧទាយិ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតីតិ ។ ឯវមេវំ បន ត្វំ មារិស សមណស្ស ឧទាយិស្ស វណ្ណំ ភាសសិ សមណោ ឧទាយិ

(២០៩) មារមានបាបនោះ ចូលទៅរកព្រះឧទាយិជាគម្រប់ពីរដងទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះឧទាយិមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យគួរជាទីរឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះមារមានបាបនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះឧទាយិមានអាយុ ក៏ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យសមាទាន ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា ។ មារមានបាបនោះ លុះព្រះឧទាយិ បានពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យសមាទាន ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាហើយ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈចូលទៅរកវេរហញ្ចានិគោត្តព្រាហ្មណី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាននិយាយនឹងវេរហញ្ចានិគោត្តព្រាហ្មណីដូច្នេះថា បពិត្រនាងជាម្ចាស់ នាងដ៏ចម្រើនគួរដឹងថា ព្រះសមណៈឧទាយិ តែងសំដែងធម៌មានលំអបទដើម មានលំអបទកណ្តាល មានលំអបទចុង ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ព្រមទាំងអត្ថព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ។ នែមារិស អ្នកពោលសរសើរគុណព្រះសមណៈឧទាយិ យ៉ាងនេះពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែព្រះសមណៈឧទាយិ

ភណ សមណ ធម្មន្តិ វុត្តោ សមណោ ភវិស្សតិ ភគិនិ សមយោតិ វត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។ តថា ហិ បន ត្វំ ភោតិ បាទុកា អារោហិត្វា ឧច្ចេ អាសនេ និសីទិត្វា សីសំ ឱគុណ្ឋិត្វា ឯតទវោច ភណ សមណ ធម្មន្តិ ធម្មគរុកា ហិ តេ ភវន្តោ ធម្មគារវាតិ ។ តេនហិ ត្វំ មាណវក មម វចនេន សមណំ ឧទាយិំ និមន្តេហិ ស្វាតនាយ ភត្តេនាតិ ។ ឯវំ ភោតីតិ ខោ សោ មាណវកោ វេហញ្ញានិគោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា ឧទាយិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយិំ ឯតទវោច អធិវាសេតុ កិរ ភវំ ឧទាយិ អម្ហាកំ អាចរិយភរិយាយ វេហញ្ញានិគោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា ស្វាតនាយ ភត្តន្តិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ អាយស្មា ឧទាយិ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន វេហញ្ញានិគោត្តាយ ព្រាហ្មណិយា និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ វេហញ្ញានិគោត្តា ព្រាហ្មណី

កាលបើនាងនិយាយថា បពិត្រព្រះសមណៈ សូមលោកសម្ដែងធម៌ទៅ ដូច្នេះ លោកឆ្លើយថា ម្នាលនាង សម័យគួរ នឹងមាន (ទៅថ្ងៃក្រោយ) ហើយក្រោកអំពីអាសនៈចេញទៅ ។ ពិតដូច្នោះមែន ដ្បិតនាងដ៏ចម្រើន ពាក់ស្បែកជើង អង្គុយលើអាសនៈខ្ពស់ ខ្ទប់ក្បាល បានពោលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះសមណៈ ចូរលោកសម្ដែងធម៌ទៅ ព្រោះថាលោកដ៏ចម្រើនទាំងនោះ ជាអ្នកគោរពធម៌ មានធម៌ជាទីគោរព ។ ម្នាលមាណព បើដូច្នោះ អ្នកចូរទៅនិមន្តព្រះសមណៈឧទាយិដោយភត្ត ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែកតាមពាក្យរបស់យើង ។ មាណពនោះទទួលពាក្យវេហញ្ញានិគោត្តព្រាហ្មណីថា បាទ នាងដ៏ចម្រើន ហើយចូលទៅរកព្រះឧទាយិមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងព្រះឧទាយិមានអាយុដូច្នេះថា សូមព្រះឧទាយិដ៏ចម្រើន ទទួលនិមន្តដោយភត្ត ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក របស់វេហញ្ញានិគោត្តព្រាហ្មណីជាភរិយានៃអាចារ្យរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ។ ព្រះឧទាយិមានអាយុ ក៏បានទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧទាយិមានអាយុ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ ក៏ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់លំនៅនៃវេហញ្ញានិគោត្តព្រាហ្មណី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ។ វេហញ្ញានិគោត្តព្រាហ្មណី

អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនី-
យេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។ អថខោ
វេរហច្ចានិគោត្តា ព្រាហ្មណី អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ភុត្តាវឹ
ឱនីតបត្តបាណឹ បាទុកា ឱរោហិត្វា នីចេ អាសនេ
និសីទិត្វា សីសំ វេឋេត្វា អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ឯតទវោច
កិស្មឹ នុ ខោ ភន្តេ សតិ អរហន្តោ សុខទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ
កិស្មឹ អសតិ អរហន្តោ សុខទុក្ខំ ន បញ្ញបេន្តីតិ ។

(៦១០) ចក្ខុស្មឹ ខោ ភគិនិ សតិ អរហន្តោ សុ-
ខទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ ចក្ខុស្មឹ អសតិ អរហន្តោ សុខ-
ទុក្ខំ ន បញ្ញបេន្តិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ សតិ អរហន្តោ

អង្គាសព្រះឧទាយិដ៏មានអាយុ ដោយខាទនីយភោជនីយាហារ ដ៏ផ្ចិតផ្ចង់
ដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់គ្រាន់តែលោកប្រកែក ។ លំដាប់នោះ
វេរហច្ចានិគោត្តព្រាហ្មណី (ដឹងថា) ព្រះឧទាយិដ៏មានអាយុឆាន់ស្រេច
លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏ដោះស្បែកជើង អង្គុយលើ
អាសនៈទាប ផាត់ (សំពត់) អំពីក្បាលចេញហើយ បានពោលនឹងព្រះ
ឧទាយិដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កាលបើអ្វីមាន ទើប
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខ កាលបើអ្វីមិនមាន ទើប
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយមិនបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខ ។

(៦១០) ម្នាលនាង កាលបើចក្ខុមាន ទើបព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខ កាលបើចក្ខុមិនមាន ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
មិនបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខទេ ។បេ។ កាលបើអណ្តាតមាន ទើបព្រះ

សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេតិ ជិវ្ហាយ អសតិ អរហតោ សុខទុក្ខំ ន បញ្ញាបេតិ ។បេ។ មនស្មឹ សតិ អរហតោ សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេតិ មនស្មឹ អសតិ អរហតោ សុខទុក្ខំ ន បញ្ញាបេតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ វេរហច្ចានិគោត្តា ព្រាហ្មណី អាយស្មន្តំ ឧទាយឹ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ សេយ្យថាបិ ភន្តេ និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ។ ឯវមេវំ អយ្យេន ឧទាយិនា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ ភន្តេ ឧទាយិ តំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសិកំ មំ អយ្យោ ឧទាយិ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ។ ទសមំ ។

មហាវគ្គោ តតិយោ

អរហន្តទាំងឡាយបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខ កាលបើអណ្តាតមិនមាន ព្រះអរហន្តទាំងឡាយមិនបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខទេ ។បេ។ កាលបើចិត្តមាន ទើបព្រះអរហន្តទាំងឡាយបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខ កាលបើចិត្តមិនមាន ព្រះអរហន្តទាំងឡាយមិនបញ្ញត្តនូវសុខនិងទុក្ខទេ ។ កាលបើព្រះឧទាយិ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបវេរហច្ចានិគោត្តាព្រាហ្មណី ពោលនឹងព្រះឧទាយិមានអាយុដូច្នេះថា ច្បាស់ណាស់ លោកម្ចាស់ ច្បាស់ណាស់ លោកម្ចាស់ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ដូចគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬបើកបង្ហាញរបស់ដែលបិទបាំង ពុំនោះសោត ដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ឬគ្រាលប្រទីបកន្លងក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា បុគ្គលទាំងឡាយ មានភ្នែកភ្លឺ នឹងមើលឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន មានឧបមាយ៉ាងណា ។ លោកម្ចាស់ឧទាយិ បានប្រកាសធម៌ដោយអនេកបរិយាយ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះឧទាយិដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគនោះផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹង សូមលោកម្ចាស់ឧទាយិចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណា ថាជាឧបាសិកាអ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ មហាវគ្គ ទី ៣

តស្សុទ្ទានំ

វេសាលី វជ្ជី នាឡន្ទា
ភារទ្វាជសោណោ ច ឃោសិតោ
ហាលិទ្ទកោ នកុលបិតា
លោហិច្ចោ វេរហច្ចានីតិ ។

ឧទ្ទាននៃគហបតិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីឧគ្គគហបតីនៅក្រុងវេសាលី ១ អំពីឧគ្គគហបតីអ្នកហត្ថិគ្រាមក្នុងដែនវជ្ជី ១ អំពីព្រះមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងក្រុងនាឡន្ទា ១ អំពីព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជត្ថេរ ១ អំពីសោណគហបតីបុត្ត ១ អំពីឃោសិតគហបតី ១ អំពីហាលិទ្ទកានិគហបតី ១ អំពីនកុលបិតាគហបតី ១ អំពីលោហិច្ចព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីវេរហច្ចានិគោត្តព្រាហ្មណ៍ ១ ៕

ទេវទហវគ្គោ

(៦១១) ឯកំ សមយំ ភគវា សក្យេសុ វិហរតិ ទេវទហន្នាម សក្យានំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ នាហំ ភិក្ខវេ សព្វេសញ្ញេវ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ ។ ន ច បនាហំ ភិក្ខវេ សព្វេសញ្ញេវ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ នាប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ ។ យេ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេសាហំ ភិក្ខវេ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ នាប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ កតន្តេ-

ទេវទហវគ្គ

(៦១១) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ឈ្មោះទេវទហៈ ក្នុងសក្យជនបទ ។ ក្នុងទីនោះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនពោលថា ភិក្ខុគ្រប់ ៗ រូប ត្រូវបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទដូច្នេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត តថាគតមិនពោលថា ភិក្ខុគ្រប់ៗរូប មិនត្រូវបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទដូច្នេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ចំពោះខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពអស់រលីងហើយ ជាអ្នកផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ភិក្ខុទាំងនោះឯង មិនត្រូវបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ (ព្រោះ) ភិក្ខុទាំងនោះ បានធ្វើកិច្ច

សំ អប្បមាទេន អភព្វា តេ បមជ្ជិតុំ ។ យេ ច ខោ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ សេខា(១) អប្បត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា វិហរន្តិ ។ តេសាហំ ភិក្ខវេ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា មនោរមាបិ អមនោរមាបិ ត្យាស្ស ផុស្ស ផុស្ស ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ ចេតសោ អបរិយាទានា អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្មុដ្ឋា(២) បស្សទ្ធោ កាយោ អសារទ្ធោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ។ ឥមំ ខ្វាហំ ភិក្ខវេ អប្បមាទផលំ សម្បស្សមានោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមិ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ

---

១ សេក្ខាតិ ក បាឋោ ។ ២ ឱ. ម. អសំមុដ្ឋា ។

រួចហើយ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនគួរប្រមាទទៀតឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុទាំងឡាយណា ជាសេក្ខបុគ្គល មិនទាន់បានសម្រេចអរហត្តផលនៅឡើយ ក៏ប្រាថ្នានូវព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ភិក្ខុទាំងនោះ គួរបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយភ្នែក ជាទីពេញចិត្តក្តី មិនជាទីពេញចិត្តក្តី បើមាន រូបទាំងនោះពាល់ត្រូវរឿយៗ តែមិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះបានឡើយ ព្រោះតែគ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ទើបភិក្ខុនោះ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មិនរួញរា ក៏តំកល់ស្មារតី មិនភ្លេចខ្លួន កាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ មិនក្រវល់ក្រវាយ ចិត្តក៏តាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន មានអារម្មណ៍មូលតែមួយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) តថាគតសំឡឹងឃើញផលនៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង ទើបពោលថា ភិក្ខុទាំងនោះ គួរបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ទេវតាវគ្គោ ចតុត្ថោ

ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា មនោរមាបិ អមនោរមាបិ ត្យាស្ស ផុស្ស ផុស្ស ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ ចេតសោ អបរិយាទានា អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្មុដ្ឋា បស្សទ្ធោ កាយោ អសារទ្ធោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ។ ឥមំ ខ្វាហំ ភិក្ខវេ អប្បមាទផលំ សម្បស្សមានោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមីតិ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា មនោរមាបិ អមនោរមាបិ ត្យាស្ស ផុស្ស ផុស្ស ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ ចេតសោ អបរិយាទានា អារទ្ធំ ហោតិ វីរិយំ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា ស្សតិ អប្បម្មុដ្ឋា បស្សទ្ធោ កាយោ អសារទ្ធោ សមាហិតំ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ។ ឥមំ ខ្វាហំ ភិក្ខវេ អប្បមាទផលំ សម្បស្សមានោ តេសំ ភិក្ខូនំ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ អប្បមាទេន ករណីយន្តិ វទាមីតិ ។ បឋមំ ។

ទេវតាវគ្គ ទី ៤

រសទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ជាទីពេញចិត្តក្តី មិនជាទីពេញចិត្តក្តី រមែងមាន រសទាំងនោះពាល់ត្រូវរឿយ ៗ តែមិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះបានឡើយ ព្រោះតែគ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ទើបភិក្ខុនោះ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមមិនរួញរា តាំងស្មារតី មិនភ្លេចខ្លួន កាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ មិនក្រវល់ក្រវាយ ចិត្តក៏តាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន មានអារម្មណ៍មូលតែមួយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) តថាគតសំឡឹងឃើញផលនៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង ទើបពោលថា ភិក្ខុទាំងនោះ គួរបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត ជាទីពេញចិត្តក្តី មិនជាទីពេញចិត្តក្តី រមែងមាន ធម្មារម្មណ៍ទាំងនោះពាល់ត្រូវរឿយ ៗ តែមិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះបានឡើយ ព្រោះតែគ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ទើបភិក្ខុនោះ ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមមិនរួញរា តាំងស្មារតី មិនភ្លេចខ្លួន កាយក៏ស្ងប់រម្ងាប់ មិនក្រវល់ក្រវាយ ចិត្តក៏តាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន មានអារម្មណ៍មូលតែមួយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) តថាគតសំឡឹងឃើញផលនៃសេចក្តីមិនប្រមាទនេះឯង ទើបពោលថា ភិក្ខុទាំងនោះ គួរបំពេញកិច្ចក្នុងអាយតនៈគឺផស្សៈទាំង ៦ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[២១២] លាភា ភោ ភិក្ខវេ សុលទ្ធំ ភោ ភិក្ខវេ ខណោ ភោ ភិក្ខវេ បដិលទ្ធោ ព្រហ្មចរិយវាសាយ ។ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខវេ ឆ ផស្សាយតនិកា នាម និរយា តត្ថ យំ កិញ្ចិ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ អនិដ្ឋរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ ឥដ្ឋរូបំ អកន្តរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ កន្តរូបំ អមនាបរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ មនាបរូបំ យំ កិញ្ចិ សោតេន សទ្ទំ សុណាតិ ។ យំ កិញ្ចិ ឃានេន គន្ធំ ឃាយតិ ។ យំ កិញ្ចិ ជិវ្ហាយ រសំ សាយតិ ។ យំ កិញ្ចិ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតិ ។ យំ កិញ្ចិ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ អនិដ្ឋរូបញ្ញេវ វិជានាតិ នោ ឥដ្ឋរូបំ អកន្តរូបញ្ញេវ វិជានាតិ នោ កន្តរូបំ អមនាបរូបញ្ញេវ វិជានាតិ នោ មនាបរូបំ ។

[២១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាលាភរបស់អ្នកទាំងឡាយហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាអ្នកទាំងឡាយបានល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈនៃការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏ឈ្មោះថាអ្នកទាំងឡាយបានហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នរកឈ្មោះផស្សាយតនិកៈទាំង ៦ តថាគតបានឃើញហើយ បុគ្គលឃើញរូបណាមួយក្នុងនរកនោះ ដោយភ្នែក រមែងឃើញតែរូបដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូបដែលជាទីប្រាថ្នា ឃើញតែរូបដែលមិនជាទីត្រេកអរ មិនឃើញរូបដែលជាទីត្រេកអរ ឃើញតែរូបដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញរូបដែលជាទីគាប់ចិត្តឡើយ ឮសំឡេងណាមួយ ដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនណាមួយដោយច្រមុះ ។ ជញ្ជក់រសណាមួយដោយអណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈណាមួយដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ណាមួយដោយចិត្ត រមែងដឹងធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពមិនជាទីប្រាថ្នា មិនដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពជាទីប្រាថ្នា ដឹងតែធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពមិនជាទីត្រេកអរ មិនដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពជាទីត្រេកអរ ដឹងតែធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនដឹងនូវធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពជាទីគាប់ចិត្តឡើយ ។

[២១៣] លាភា វោ ភិក្ខវេ សុលទ្ធំ វោ ភិក្ខវេ ខណោ វោ ភិក្ខវេ បដិលទ្ធោ ព្រហ្មចរិយវាសាយ ។ ទិដ្ឋា មយា ភិក្ខវេ ឆ ផស្សាយតនិកា នាម សគ្គា តត្ថ យំ កិញ្ចិ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ ឥដ្ឋរូបំយេវ បស្សតិ នោ អនិដ្ឋរូបំ កន្តរូបំយេវ បស្សតិ នោ អកន្តរូបំ មនាបរូបំយេវ បស្សតិ នោ អមនាបរូបំ ។បេ។ យំ កិញ្ចិ ជិវ្ហាយ រសំ សាយតិ ។បេ។ យំ កិញ្ចិ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ ឥដ្ឋរូបំយេវ វិជានាតិ

(២១៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាលាភរបស់អ្នកទាំងឡាយហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាអ្នកទាំងឡាយបានដោយល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ខណៈនៃការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឈ្មោះថាអ្នកទាំងឡាយបានហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឋានសួគ៌ឈ្មោះផស្សាយតនិកៈទាំង ៦ តថាគតបានឃើញហើយ បុគ្គលឃើញរូបណាមួយក្នុងឋានសួគ៌នោះ ដោយភ្នែក រមែងឃើញតែរូបដែលជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញនូវរូបដែលមិនជាទីប្រាថ្នា ឃើញតែរូបដែលជាទីត្រេកអរ មិនឃើញនូវរូបដែលមិនជាទីត្រេកអរ ឃើញតែរូបដែលជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញនូវរូបដែលមិនជាទីគាប់ចិត្តឡើយ ។បេ។ ជញ្ជាប់រសណាមួយដោយអណ្តាត ។បេ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ណាមួយដោយចិត្ត រមែងដឹងនូវតែធម្មារម្មណ៍ដែលមានសភាពជាទីប្រាថ្នា

នោ អនិដ្ឋរូបំ កន្តរូបំយេវ បស្សតិ នោ អកន្តរូបំ មនាបរូបញ្ញេវ បស្សតិ នោ អមនាបរូបំ ។ លាភា វោ ភិក្ខវេ សុលទ្ធំ វោ ភិក្ខវេ ខណោ វោ ភិក្ខវេ បដិលទ្ធោ ព្រហ្មចរិយវាសាយាតិ ។ ទុតិយំ ។

(២១៤) រូបារាមា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា រូបរតា រូបសម្មុទិតា រូបវិបរិណាមវិរាគនិរោធា ទុក្ខា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា វិហរន្តិ ។ សទ្ទារាមា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា សទ្ទរតា សទ្ទសម្មុទិតា សទ្ទវិបរិណាមវិរាគនិរោធា ទុក្ខា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា វិហរន្តិ ។ គន្ធារាមា រសា-រាមា ផោដ្ឋព្វារាមា ធម្មារាមា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា

មិនដែលឃើញរូបជាអារម្មណ៍ដែលមានសភាពមិនជាទីប្រាថ្នា ឃើញតែរូបជាអារម្មណ៍ដែលមានសភាពជាទីត្រេកអរ មិនឃើញនូវរូបជាអារម្មណ៍ដែលមានសភាពមិនជាទីត្រេកអរ ឃើញតែរូបជាអារម្មណ៍ដែលមានសភាពជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញនូវរូបជាអារម្មណ៍ដែលមានសភាពមិនជាទីគាប់ចិត្តឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ជាលាភរបស់អ្នកទាំងឡាយហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្ត-ភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាអ្នកទាំងឡាយបានល្អហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ខណៈនៃការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឈ្មោះថាអ្នកទាំងឡាយបានហើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ មានសេចក្តីរីករាយនឹងរូប ត្រេកអរនឹងរូប ពេញចិត្តនឹងរូប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ តែងកើតទុក្ខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស លះ នៃរូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ មានសេចក្តីរីករាយនឹងសំឡេង ត្រេកអរនឹងសំឡេង ពេញចិត្តនឹងសំឡេង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ តែងកើតទុក្ខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស លះ នៃសំឡេង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ មានសេចក្តីរីករាយនឹងក្លិន រីករាយនឹងរស រីករាយនឹងផោដ្ឋព្វៈ រីករាយនឹងធម្មារម្មណ៍

ធម្មរតា ធម្មសម្មុទិតា ធម្មវិបរិណាមវិរាគនិរោធា ទុក្ខា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា វិហរន្តិ ។ តថាគតោ ច ខោ ភិក្ខវេ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ រូបានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា ន រូបារាមោ ន រូបរតោ ន រូបសម្មុទិតោ រូបវិបរិណាមវិរាគនិរោធា សុខោ ភិក្ខវេ តថាគតោ វិហរតិ ។ សទ្ទានំ គន្ធានំ រសានំ ផោដ្ឋព្វានំ ធម្មានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា ន ធម្មារាមោ ន ធម្មរតោ ន ធម្មសម្មុទិតោ ធម្មវិបរិណាមវិរាគនិរោធា សុខោ ភិក្ខវេ តថាគតោ វិហរតីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា

ត្រេកអរនឹងធម្មារម្មណ៍ ពេញចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ តែងកើតទុក្ខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស លត់ នៃធម្មារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង ហេតុជាទីរលត់ទៅផង អានិសង្សផង ទោសផង ឧបាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នៃរូបទាំងឡាយ ទើបជាអ្នកមិនរីករាយនឹងរូប មិនត្រេកអរនឹងរូប មិនពេញចិត្តនឹងរូប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតរមែងមានសេចក្តីសុខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស លត់ នៃរូប ។ ព្រះតថាគតបានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង ហេតុជាទីរលត់ផង អានិសង្សផង ទោសផង ឧបាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នៃសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ ទើបមិនមានសេចក្តីរីករាយនឹងធម្មារម្មណ៍ មិនត្រេកអរនឹងធម្មារម្មណ៍ មិនពេញចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតរមែងមានសេចក្តីសុខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស លត់ នៃធម្មារម្មណ៍ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ លុះព្រះសុគតជាសាស្តាត្រាស់ព្រះសូត្រនេះហើយ ទើបទ្រង់សម្តែងនូវគាថាព័ន្ធដទៃទៀត ដូច្នេះថា

(២០៥) រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា
ផស្សា ធម្មា ច កេវលា
ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា ច
យាវតត្ថីតិ វុច្ចតិ ។
សទេវកស្ស លោកស្ស
ឯតេ វេ សុខសម្មតា
យត្ថ ចេតេ និរុជ្ឈន្តិ
តំ នេសំ ទុក្ខសម្មតំ ។
សុខំ ទិដ្ឋមរិយេភិ
សក្កាយស្ស និរោធនំ
បច្ចនីកមិទំ ហោតិ
សព្វលោកេន បស្សតំ ។
យំ បរេ សុខតោ អាហុ
តទរិយា អាហុ ទុក្ខតោ
យំ បរេ ទុក្ខតោ អាហុ
តទរិយា សុខតោ វិទូ ។
បស្ស ធម្មំ ទុរាជានំ

(២០៥) រូប សំឡេង ក្លិន រស ផស្សៈ ធម្មារម្មណ៍ទាំងអស់ តថាគតពោលថាជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត ៗ អារម្មណ៍ទាំងនុ៎ះឯង មនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោកសន្មតថាជាសុខ ប្រសិនបើអារម្មណ៍ទាំងនុ៎ះរលត់ទៅក្នុងទីណា ទីនោះ ពួកមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោកសន្មតថាជាទុក្ខ ៗ ក៏ឯសេចក្តីរលត់នូវសក្កាយទិដ្ឋិ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយបានឃើញច្បាស់ថាជាសុខ សេចក្តីសុខនេះ រកនឹងមានដល់បណ្ឌិតទាំងឡាយដែលឃើញច្បាស់ (ដោយប្រាជ្ញា) ប៉ុន្តែជាសត្រូវនឹងលោកទាំងមូល ៗ ជនទាំងឡាយដទៃពោលនូវអារម្មណ៍ណាថាជាសុខ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយពោលនូវអារម្មណ៍នោះថាជាទុក្ខវិញ ជនទាំងឡាយដទៃពោលនូវអារម្មណ៍ណាថាជាទុក្ខ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយអ្នកដឹងច្បាស់ (ពោល) នូវអារម្មណ៍នោះថាជាសុខវិញ ៗ អ្នកចូរមើលនូវនិព្វានធម៌ ដែលបុគ្គលដឹងបានដោយក្រ

ទេវទូតវគ្គោ ចតុត្ថោ

សម្មូឡ្ហេ អវិទ្ទសុ
និវុតានំ តមោ ហោតិ
អន្ធការោ អបស្សតំ ។
សតញ្ច វិវដំ ហោតិ
អាលោកោ បស្សតាមិវ
សន្តិកេ ន វិជានន្តិ
មគ្គា ធម្មស្ស អកោវិទា ។
ភវរាគបរេតេហិ
ភវសោតានុសារិភិ(១)
មារធេយ្យានុបន្នេហិ
នាយំ ធម្មោ សុសម្ពុធោ ។
កោ នុ អញ្ញត្រមរិយេហិ
បទំ សម្ពុទ្ធុមរហតិ
យំ បទំ សម្មទញ្ញាយ
បរិនិព្វន្តិ អនាសវាតិ ។ តតិយំ ។

១ ម. ភវតានុសារិភិ ។

ទេវទូតវគ្គ ទី ៤

ឯពួកមនុស្សល្ងង់ខ្លៅតែងវង្វេងក្នុងនិព្វានធម៌នោះឯង សេចក្ដីនឹក គឺមានអាការដូចជាមនុស្សខ្វាក់ រមែងមានដល់ជនទាំងឡាយដែលត្រូវកិលេសរួបរឹតហើយ មិនឃើញនូវព្រះនិព្វាន ។ មួយទៀត ព្រះនិព្វាន ជាទីបើកចំហដល់ពួកសប្បុរស (ដែលឃើញច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាញាណ) ប្រៀបដូចជាពន្លឺ ដល់ជនទាំងឡាយ ដែលមិនប៉ិនប្រសប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ រមែងមិនដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ដែលមាននៅក្នុងទីជិត ។ ធម៌នេះហើយ ដែលជនទាំងឡាយត្រូវរាគៈគ្របសង្កត់ មានប្រក្រតីអន្ទោលទៅតាមខ្សែនៃភព ចូលទៅកាន់ដែនរបស់មារហើយ ៗ មិនបានត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃឡើយ ។ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយដែលមិនមានអាសវៈ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃនូវព្រះនិព្វានណា ហើយបរិនិព្វាន នរណាហ្ន៎ លើកលែងតែព្រះអរិយៈទាំងឡាយចេញ គួរត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វាននោះបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

[៦០៦] រូបារាមា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា រូបរតា រូបសម្មុទិតា រូបវិបរិណាមវិរាគនិរោធា ទុក្ខា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា វិហរន្តិ ។ សទ្ទារាមា គន្ធារាមា រសារាមា ផោដ្ឋព្វារាមា ធម្មារាមា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា ធម្មរតា ធម្មសម្មុទិតា ធម្មវិបរិណាមវិរាគនិរោធា ទុក្ខា ភិក្ខវេ ទេវមនុស្សា វិហរន្តិ ។ តថាគតោ ច ខោ ភិក្ខវេ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ រូបានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា ន រូបារាមោ ន រូបរតោ ន រូបសម្មុទិតោ រូបវិបរិណាមវិរាគនិរោធា សុខោ ភិក្ខវេ តថាគតោ វិហរតិ ។ សទ្ទានំ គន្ធានំ រសានំ ផោដ្ឋព្វានំ ធម្មានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា ន ធម្មារាមោ ន ធម្មរតោ ន ធម្មសម្-

[៦០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាអ្នករីករាយនឹងរូប ត្រេកអរនឹងរូប ពេញចិត្តនឹងរូប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ រមែងមានទុក្ខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស រលត់ នៃរូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាអ្នករីករាយនឹងសំឡេង រីករាយនឹងក្លិន រីករាយនឹងរស រីករាយនឹងផោដ្ឋព្វៈ រីករាយនឹងធម្មារម្មណ៍ ត្រេកអរនឹងធម្មារម្មណ៍ ពេញចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ រមែងមានទុក្ខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស រលត់ នៃធម្មារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង ហេតុជាទីរលត់ផង អានិសង្សផង ទោសផង ឧបាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នៃរូបទាំងឡាយ ទើបមិនរីករាយនឹងរូប មិនត្រេកអរនឹងរូប មិនពេញចិត្តនឹងរូប ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតរមែងមានតែសេចក្តីសុខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស រលត់ នៃរូប ។ តថាគតដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងផង ហេតុជាទីរលត់ផង អានិសង្សផង ទោសផង ឧបាយជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង នៃសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ ទើបមិនរីករាយនឹងធម្មារម្មណ៍ មិនត្រេកអរនឹងធម្មារម្មណ៍ មិនពេញចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍

ធិតោ ធម្មវិបរិណាមវិរាគនិរោធា សុខោ ភិក្ខវេ តថា-គតោ វិហរតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

(២១៧) យំ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សា វោ បហីនា ហិ-តាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។បេ។ មនោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យំ ឥមស្មិំ ជេតវ-នេ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ តំ ជនោ ហរេយ្យ វា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានតែសេចក្តីសុខ ព្រោះការប្រែប្រួល ប្រាស រលត់ នៃធម្មារម្មណ៍ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

(២១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាដែលមិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់របស់នោះចេញ របស់នោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វី ដែលមិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកមិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ភ្នែកនោះចេញ ភ្នែកនោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។បេ។ អណ្តាតមិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់អណ្តាតនោះចេញ អណ្តាតនោះ ដែលអ្នកទាំង-ឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។បេ។ ចិត្តមិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ចិត្តនោះចេញ ចិត្តនោះបើអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រ-ព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្មៅ ឧស មែក ស្លឹក ណា ក្នុងវត្តជេតពននេះ ជនទាំងឡាយនាំយកទៅក្តី

ឌហេយ្យ វា យថាបច្ចយំ វា ករេយ្យ អបិ នុ តុម្ហាកំ ឯវមស្ស អម្ហេ ជនោ ហរតិ វា ឌហតិ វា យថាបច្ចយំ វា ករោតីតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ន ហិ នោ ឯតំ ភន្តេ អត្តា វា អត្តនិយំ វាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សា វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ បេ ។ មនោ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ សោ វោ បហីនោ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតីតិ ។

អដ្ឋមំ ។

ដុតក្តី ប្រើប្រាស់នូវស្មៅជាដើមនោះតាមត្រូវការក្តី តើអ្នកទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ជននាំយកទៅក្តី ដុតក្តី ប្រើប្រាស់តាមត្រូវការក្តី នូវយើងទាំងឡាយ ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា វត្ថុនុះមិនមែនជាខ្លួន ឬជាគ្រឿងរបស់ខ្លួន នៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះមានឧបមេយ្យដូច ភ្នែកមិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ភ្នែកនោះចេញ ភ្នែកនោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ បេ ។ អណ្តាតមិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់អណ្តាតនោះចេញ អណ្តាតនោះ ដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ បេ ។ ចិត្តមិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់ចិត្តនោះចេញ ចិត្តនោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

ទេវទហវគ្គោ ចតុត្ថោ

[៦១៨] យំ ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តំ បជហថ តំ វោ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សតិ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ ។ រូបា ភិក្ខវេ ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យំ ឥមស្មឹ ជេតវនេ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ ។បេ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ រូបា ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តិ ។

ទេវទហវគ្គ ទី ៤

(៦១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាដែលមិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់របស់នោះចេញ របស់នោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់រូបទាំងនោះចេញ រូបទាំងនោះ ដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ មិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់របស់នោះចេញ របស់ទាំងនោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្មៅ ឧស មែក ស្លឹក ណា ក្នុងវត្តជេតពននេះ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះមានឧបមេយ្យដូច រូបមិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់រូបទាំងនោះចេញ រូបទាំងនោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។

សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ន តុម្ហាកំ តេ បជហថ តេ វោ បហីនា ហិតាយ សុខាយ ភវិស្សន្តីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

(២១៩) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ចក្ខុស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ អនិច្ចោ អនិច្ចសម្ភូតំ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ កុតោ និច្ចំ ភវិស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ជិវ្ហាយ ឧប្បាទាយ សោបិ អនិច្ចោ អនិច្ចសម្ភូតា ភិក្ខវេ ជិវ្ហា កុតោ និច្ចា ភវិស្សតិ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ មនស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ អនិច្ចោ អនិច្ចសម្ភូតោ ភិក្ខវេ មនោ

សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ មិនមែនរបស់អ្នកទាំងឡាយទេ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់របស់ទាំងនោះចេញ របស់ទាំងនោះដែលអ្នកទាំងឡាយលះបង់ចេញហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(២១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនទៀងទេ ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតចក្ខុ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏មិនទៀងដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើចក្ខុ កើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលមិនទៀងហើយ ចក្ខុនឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់ មកពីណា ។បេ។ អណ្តាតមិនទៀង ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតអណ្តាត ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏មិនទៀងដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើអណ្តាត កើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលមិនទៀងហើយ អណ្តាតនឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់ មកពីណា ។បេ។ ចិត្តមិនទៀងទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតចិត្ត ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏មិនទៀងដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើចិត្តកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលមិនទៀងហើយ ចិត្តនឹងមានសេចក្តីទៀង

កុតោ និច្ចោ ភវិស្សតីតិ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខី-ណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ សត្តមំ ។

(៦៦០) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ចក្ខុស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ទុក្ខោ ទុក្ខសម្ភូតំ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ កុតោ សុខំ ភវិស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា

តាត់មកពីណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវក អ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង ។ បេ ។ នឿយណាយនឹងអណ្តាតផង ។ បេ ។ នឿយណាយនឹងចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ទើបផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោ-ឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

(៦៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាទុក្ខ ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតចក្ខុ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាទុក្ខដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើចក្ខុ កើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាទុក្ខហើយ ចក្ខុនឹងមានសេចក្តីសុខមកពីណា ។ បេ ។ អណ្តាតជាទុក្ខ ហេតុណាក្តី

យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ជិវ្ហាយ ឧប្បាទាយ សោបិ ទុក្ខោ ទុក្ខសម្ភូតា ភិក្ខវេ ជិវ្ហា កុតោ សុខា ភវិស្សតិ ។បេ។ មនោ ទុក្ខោ យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ មនស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ ទុក្ខោ ទុក្ខសម្ភូតោ ភិក្ខវេ មនោ កុតោ សុខោ ភវិស្សតិ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦១) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ចក្ខុស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ អនត្តា អនត្តសម្ភូតំ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ កុតោ អត្តា ភវិស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា អនត្តា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ជិវ្ហាយ ឧប្បាទាយ សោបិ អនត្តា អនត្តសម្ភូតា ភិក្ខវេ ជិវ្ហា កុតោ អត្តា

បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតអណ្តាត ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាទុក្ខដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើអណ្តាតកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាទុក្ខហើយ អណ្តាតនឹងមានសេចក្តីសុខមកពីណា ។ បេ ។ ចិត្តក៏ជាទុក្ខ ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតចិត្ត ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាទុក្ខដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើចិត្តកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាទុក្ខហើយ ចិត្តនឹងមានសេចក្តីសុខមកពីណា ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអនត្តា ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតចក្ខុ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាអនត្តាដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើចក្ខុកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាអនត្តាហើយ ចក្ខុនឹងទៅជាអត្តាម្តេចកើត ។ បេ ។ អណ្តាតជាអនត្តា ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតអណ្តាត ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាអនត្តាដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើអណ្តាតកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាអនត្តាហើយ អណ្តាតនឹងទៅជាអត្តាម្តេចកើត

ភវិស្សតិ ។ បេ ។ មនោ អនត្តា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ មនស្ស ឧប្បាទាយ សោបិ អនត្តា អនត្តសម្ភូតោ ភិក្ខវេ មនោ កុតោ អត្តា ភវិស្សតិ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[៦៦៦] រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ រូបានំ ឧប្បាទាយ ។ បេ ។ សោបិ អនិច្ចោ អនិច្ចសម្ភូតា ភិក្ខវេ រូបា កុតោ និច្ចា ភវិស្សន្តិ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនិច្ចា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ សោបិ អនិច្ចោ អនិច្ចសម្ភូតា ភិក្ខវេ ធម្មា កុតោ និច្ចា ភវិស្សន្តិ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

។ បេ ។ ចិត្តជាអនត្តា ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតចិត្ត ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាអនត្តាដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើចិត្តកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាអនត្តាហើយ ចិត្តនឹងទៅជាអត្តាម្តេចកើត ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[៦៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតរូប ។ បេ ។ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏មិនទៀងដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើរូបកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលមិនទៀងហើយ រូបនឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់ មកពីណា ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ មិនទៀង ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតធម្មារម្មណ៍ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏មិនទៀងដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើធម្មារម្មណ៍កើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលមិនទៀងហើយ ធម្មារម្មណ៍នឹងមានសេចក្តីទៀងទាត់ មកពីណា ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(២២៣) រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ រូបានំ ឧប្បាទាយ សោបិ ទុក្ខោ ទុក្ខសម្ភូតា ភិក្ខវេ រូបា កុតោ សុខា ភវិស្សន្តិ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ទុក្ខា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ សោបិ ទុក្ខោ ទុក្ខសម្ភូតា ភិក្ខវេ ធម្មា កុតោ សុខា ភវិស្សន្តិ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ នវមំ ។

(២២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាទុក្ខ ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតរូប ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាទុក្ខដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើរូបកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាទុក្ខហើយ រូបនឹងមានសេចក្តីសុខមកពីណា ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ ជាទុក្ខ ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតធម្មារម្មណ៍ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាទុក្ខដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើធម្មារម្មណ៍ កើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យដែលជាទុក្ខហើយ ធម្មារម្មណ៍នឹងមានសេចក្តីសុខមកពីណា ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី៩ ។

[៦៦៤] រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ រូបានំ ឧប្បាទាយ សោបិ អនត្តា អនត្តសម្ភូតា ភិក្ខវេ រូបា កុតោ អត្តា ភវិស្សន្តិ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា យោបិ ហេតុ យោបិ បច្ចយោ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ សោបិ អនត្តា អនត្តសម្ភូតា ភិក្ខវេ ធម្មា កុតោ អត្តា ភវិស្សន្តិ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ រូបេសុ និព្វិន្ទតិ សទ្ទេសុ គន្ធេសុ រសេសុ ផោដ្ឋព្វេសុ ធម្មេសុ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ ទសមំ ។

ទេវទហវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

[៦៦៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអនត្តា ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតរូប ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាអនត្តាដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើរូបកើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យ ដែលជាអនត្តាហើយ រូបនឹងទៅជាអត្តាម្តេចកើត ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ ជាអនត្តា ហេតុណាក្តី បច្ច័យណាក្តី ដែលនាំឲ្យកើតធម្មារម្មណ៍ ហេតុនិងបច្ច័យនោះឯង ក៏ជាអនត្តាដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបើធម្មារម្មណ៍ កើតមកអំពីហេតុនិងបច្ច័យ ដែលជាអនត្តាហើយ ធម្មារម្មណ៍នឹងទៅជាអត្តាម្តេចកើត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងរូប នឿយណាយនឹងសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ កាលបើនឿយណាយ ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះការប្រាសចាកតម្រេក ទើបផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ទេវទហវគ្គ ទី ៤ ។

តស្សុទ្ទានំ

ទេវទហខណោ បគ្គយ្ហ(១)
អគ្គយ្ហ ទ្វេ ហោន្តិ មនសិកា(២)
ហេតុនាបិ តយោ វុត្តា
ទុវេ អជ្ឈត្តពាហិរាតិ ។

---

១ ឱ. ម. សំគយ្ហ ។ ២ មនសិតា ។

ឧទ្ទាននៃទេវទហវគ្គនោះគឺ

និយាយ អំពីព្រះមានព្រះភាគគង់ក្នុងទេវទហនិគម ១ អំពីខណៈនៃការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ១ អំពីការទទួលក្រេកអរនូវអារម្មណ៍ ១ អំពីការមិនទទួលក្រេកអរនូវអារម្មណ៍ដោយបក្ខមាន ២ លើក អំពីព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហេតុនៃការកើតឡើង នៃអារម្មណ៍មានរូបជាដើម ៣ លើក អំពីអាយតនៈខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ២ លើក ។

(១២៣) សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អាវាសគតោ មារស្ស មារស្ស វសំ គតោ បដិមុក្កស្ស មារបាសោ ពទ្ធោ សោ មារពន្ធនេន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អាវាសគតោ មារស្ស មារស្ស វសំ គតោ បដិមុក្កស្ស មារបាសោ ពទ្ធោ សោ មារពន្ធនេន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។

(១៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងបានដោយចក្ខុ ជារូបគួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ(១) ចំពោះរូបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ទៅកាន់លំនៅនៃមារ ទៅកាន់អំណាចនៃមារ អន្ទាក់នៃមារ ក៏ចងអាយ៉ៈភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាប់ដោយចំណងនៃមារ គួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបាន ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរសដែលគប្បីដឹងបានដោយអណ្តាត ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត ជាធម្មារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា គួរត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាហេតុនៃសេចក្តីត្រេកអរ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជិតទៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះអារម្មណ៍នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ទៅកាន់លំនៅនៃមារ ទៅកាន់អំណាចនៃមារ អន្ទាក់របស់មារ ក៏ចងអាយ៉ៈភិក្ខុនោះ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាជាប់ដោយចំណងនៃមារ គួរមារធ្វើតាមប្រាថ្នាបាន ។

• ជាឈ្មោះរបស់តណ្ហា ។

(២២៧) កតមោ ច ភិក្ខវេ កម្មនិរោធោ ។ យោ ខោ ភិក្ខវេ កាយកម្មវចីកម្មមនោកម្មស្ស និរោធា វិមុត្តឹ ផុសតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ កម្មនិរោធោ ។

(២២៨) កតមា ច ភិក្ខវេ កម្មនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ កម្មនិរោធគាមិនី បដិបទា ។

(២២៩) ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ទេសិតំ វោ មយា បុរាណកម្មំ ទេសិតំ នវកម្មំ ទេសិតោ កម្មនិរោធោ ទេសិតា កម្មនិរោធគាមិនី បដិបទា ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ សត្ថារា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិនា អនុកម្បកេន អនុកម្បំ ឧបាទាយ កតំ វោ(១) មយា ។ ឯតានិ ភិក្ខវេ រុក្ខមូលានិ

១ ឱ. ម. កតំ វោ មយា ។ ឱ. កតំ វោ តម្មយា ។

(២២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការរលត់កម្ម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណា ប៉ះពាល់នូវវិមុត្តិ ព្រោះរលត់កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាការរលត់កម្ម ។

(២២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់កម្ម តើដូចម្តេច ។ មគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការដ៏ប្រសើរនេះឯង ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ វាចាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ ១ ការរឭកត្រូវ ១ ការតំកល់ចិត្តទុកត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់កម្ម ។

(២២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កម្មចាស់ តថាគតបានសំដែងហើយ កម្មថ្មី តថាគតបានសំដែងហើយ ការរលត់កម្ម តថាគតបានសំដែងហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់កម្ម តថាគតក៏បានសំដែងហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចណា ដែលសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ គប្បីធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះ តថាគតបានធ្វើហើយ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះ ចំពោះសាវកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កិច្ចដែលតថាគតធ្វើនោះ គឺ គល់ឈើទាំងឡាយហ្នឹងឯង

ឯតានិ សុញ្ញាគារានិ ។ ឈាយថ(១) ភិក្ខវេ មា បមា-
ទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហុវត្ថ អយំ វោ អម្ហាកំ
អនុសាសនីតិ ។ បឋមំ ។

[៦៣០] និព្វានសប្បាយំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេ-
សិស្សាមិ តំ សុណាថ ។បេ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ
និព្វានសប្បាយា បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ
អនិច្ចន្តិ បស្សតិ រូបា អនិច្ចាតិ បស្សតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ
អនិច្ចន្តិ បស្សតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោតិ បស្សតិ
យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ
វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ
។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចាតិ បស្សតិ រសា អនិច្ចាតិ បស្ស-
តិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អ-
និច្ចោតិ បស្សតិ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជ-
តិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ
អនិច្ចន្តិ បស្សតិ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោតិ បស្សតិ ធម្មា

១ ម. ឈាយថ ។

សុញ្ញាគារប៉ុន្មានទាំងឡាយហ្នឹងឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំង-
ឡាយខំប្រឹងប្រែង កុំប្រមាទ កុំឲ្យមានវិប្បដិសារីជាខាងក្រោយ នេះ
ឯងហើយ ដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់តថាគត ដល់អ្នកទាំង-
ឡាយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[៦៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត នឹងសម្ដែងនូវបដិបទា
ជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្ដាប់នូវបដិបទានោះចុះ
។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាននោះ
តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញថាចក្ខុ
មិនទៀង ឃើញថារូបមិនទៀង ឃើញថាចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង ឃើញ
ថាចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនជាទុក្ខ
មិនជាសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុឃើញ
វេទនានោះថាមិនទៀង ។បេ។ ឃើញថាជិវ្ហាមិនទៀង ឃើញថា
រសមិនទៀង ឃើញថាជិវ្ហាវិញ្ញាណមិនទៀង ឃើញថាជិវ្ហាសម្ផស្ស
មិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្ដី
ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុឃើញវេទនានោះ
ថាមិនទៀង ។បេ។ ឃើញថាមនោមិនទៀង ឃើញថាធម្ម-

អនិច្ចាតិ បស្សតិ មនោវិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ មនោសម្ផស្សោ អនិច្ចោតិ បស្សតិ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ ។ អយំ ខោ(១) ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទាតិ ។ ទុតិយំ ។

(៦៣១) និព្វានសប្បាយំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។បេ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ ទុក្ខន្តិ បស្សតិ រូបា ទុក្ខាតិ បស្សតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ទុក្ខន្តិ បស្សតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ ទុក្ខោតិ បស្សតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខន្តិ បស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា ទុក្ខាតិ បស្សតិ ។បេ។ មនោ ទុក្ខោតិ បស្សតិ ធម្មា ទុក្ខាតិ បស្សតិ មនោវិញ្ញាណំ ទុក្ខន្តិ បស្សតិ មនោសម្ផស្សោ ទុក្ខោតិ បស្សតិ

១ ម. យ. អយំ ខោ សា ។

ម្មណ៍មិនទៀង ឃើញថាមនោវិញ្ញាណមិនទៀង ឃើញថាមនោសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុឃើញវេទនានោះថាមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង បដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(៦៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែងនូវបដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវបដិបទានោះចុះ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាទីសប្បាយ ដើម្បីព្រះនិព្វាននោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញថាចក្ខុជាទុក្ខ ឃើញថារូបជាទុក្ខ ឃើញថាចក្ខុវិញ្ញាណជាទុក្ខ ឃើញថាចក្ខុសម្ផស្សជាទុក្ខ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុឃើញវេទនានោះថាជាទុក្ខ ។បេ។ ឃើញថាជិវ្ហាជាទុក្ខ ។បេ។ ឃើញថាមនោជាទុក្ខ ឃើញថាធម្មារម្មណ៍ជាទុក្ខ ឃើញថាមនោវិញ្ញាណជាទុក្ខ ឃើញថាមនោសម្ផស្សជាទុក្ខ

យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខន្តិ បស្សតិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទាតិ ។ តតិយំ ។

[២៣៦] និព្វានសប្បាយំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។បេ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទា ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ អនត្តាតិ បស្សតិ រូបា អនត្តាតិ បស្សតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តាតិ បស្សតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនត្តាតិ បស្សតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តាតិ បស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា អនត្តាតិ បស្សតិ ។បេ។ មនោ អនត្តាតិ បស្សតិ ធម្មា អនត្តាតិ បស្សតិ មនោវិញ្ញាណំ អនត្តាតិ បស្សតិ មនោសម្ផស្សោ អនត្តាតិ បស្សតិ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុឃើញវេទនានោះថាជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះបដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[២៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវបដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវបដិបទានោះចុះ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាននោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញថាចក្ខុជាអនត្តា ឃើញថារូបជាអនត្តា ឃើញថាចក្ខុវិញ្ញាណជាអនត្តា ឃើញថាចក្ខុសម្ផស្សជាអនត្តា វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ភិក្ខុឃើញវេទនានោះថាជាអនត្តា ។បេ។ ឃើញថាជិវ្ហាជាអនត្តា ។បេ។ ឃើញថាមនោជាអនត្តា ឃើញថាធម្មារម្មណ៍ជាអនត្តា ឃើញថាមនោវិញ្ញាណជាអនត្តា ឃើញថាមនោសម្ផស្សជាអនត្តា វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ

តម្បិ អនត្តាតិ បស្សតិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទាតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[៦៣៣] និព្វានសប្បាយំ វោ ភិក្ខវេ បដិបទំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ បេ ។ កតមា ច សា ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទា ។ តំ កិំ មញ្ញថ ភិក្ខវេ ចក្ខុំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ រូបា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា ភន្តេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ចក្ខុសម្ផស្សោ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្លំ នុ តំ សមនុបស្សិតុំ

ភិក្ខុឃើញវេទនានោះថាជាអនត្តា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងបដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ចប់សូត្រទី ៤ ។

[៦៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវបដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវបដិបទានោះចុះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាននោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ចក្ខុទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរទីនឹងយល់របស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរទីនឹងយល់ឃើញរបស់

ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខវេ និព្វានសប្បាយា បដិបទាតិ ។ បញ្ចមំ ។

នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរយល់ឃើញដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយទាំងចក្ខុផង នឿយណាយទាំងរូបផង នឿយណាយទាំងចក្ខុវិញ្ញាណផង ។បេ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ រមែងនឿយណាយទាំងវេទនានោះផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះបាន ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះបដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[២៣៤] អនន្តេវាសិកមិទំ ភិក្ខវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ អនាចរិយកំ ។ សន្តេវាសិកោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សាចរិយកោ ទុក្ខំ ន ផាសុ(១) វិហរតិ អនន្តេវាសិកោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនាចរិយកោ សុខំ ផាសុ វិហរតិ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សន្តេវាសិកោ សាចរិយកោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា ត្យាស្ស អន្តោ វសន្តិ អន្តស្ស វសន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា សន្តេវាសិកោតិ វុច្ចតិ ។ តេ នំ សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា សាចរិយកោតិ វុច្ចតិ ។ បេ ។

១ ម. ផាសុំ វិហរតិ ។ តេ នំ សមុទាចរន្តិ ។ នំ សមុទាចរន្តិ បាបកា ។

[២៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈនេះ ដែលមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ដែលមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅជាទុក្ខ មិនសប្បាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ទាំងមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅជាសុខសប្បាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ ប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅជាទុក្ខ មិនសប្បាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលធម៌ដ៏លាមក មានតម្រិះដ៏ស្ទុះទៅ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ រមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះឃើញរូបដោយចក្ខុ ធម៌ទាំងនោះ រមែងនៅក្នុងទីជិតភិក្ខុនោះ អកុសលធម៌ដ៏លាមករមែងនៅក្នុងទីជិតភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ រមែងហៅរកនូវភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។ បេ ។

បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា ត្យាស្ស អន្តោ វសន្តិ អន្វាស្សវន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា សាន្តេវាសិកោតិ វុច្ចតិ ។ តេ នំ សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា សាចរិយកោតិ វុច្ចតិ ។បេ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា ត្យាស្ស អន្តោ វសន្តិ អន្វាស្សវន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា សាន្តេវាសិកោតិ វុច្ចតិ ។ តេ នំ សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា សាចរិយកោតិ វុច្ចតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សាន្តេវាសិកោ សាចា-រិយកោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមក មានតម្រិះដ៏ស្ទុះទៅ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ រមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះលិទ្ធរសដោយជិវ្ហា ធម៌ទាំងនោះរមែងនៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ អកុសលធម៌ដ៏លាមករមែងនៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ រមែងហៅរកភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក មានតម្រិះដ៏ស្ទុះទៅ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ រមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ធម៌ទាំងនោះរមែងនៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ អកុសលធម៌ដ៏លាមករមែងនៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ រមែងហៅរកភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកប្រ-កបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យរមែងនៅជាទុក្ខ មិនសប្បាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣៨) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនន្តេវាសិកោ អនាចរិយកោ សុខំ ផាសុ វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា តស្ស ន អន្តោ វសន្តិ នាស្ស អន្តោ វសន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា តស្មា អនន្តេវាសិកោតិ វុច្ចតិ ។ នេតំ(១) សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា តស្មា អនាចរិយកោតិ វុច្ចតិ ។ បេ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ន ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា តស្ស ន អន្តោ វសន្តិ នាស្ស អន្តោ វសន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា តស្មា អនន្តេវាសិកោតិ វុច្ចតិ ។ នេតំ សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា តស្មា

១. ឱ. ម. នេវ សមុទាចរន្តិ ន សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា ។

[២៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស និងមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅជាសុខសប្បាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អកុសលធម៌ដ៏លាមក មានគម្រិះដ៏ស្ទុះទៅ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ រមែងមិនកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះឃើញរូបដោយចក្ខុ ធម៌ទាំងនោះ រមែងមិននៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក រមែងមិននៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ។ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ រមែងមិនហៅរកភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមក មានគម្រិះដ៏ស្ទុះទៅ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ រមែងមិនកើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះលិទ្ធរសដោយជិវ្ហា ធម៌ទាំងនោះ រមែងមិននៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក រមែងមិននៅក្នុងចិត្តភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ។ ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក រមែងមិនហៅរកភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា

អនាចរិយកោ ហោតិ ។ បេ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា ត្យាស្ស ន អន្តោ វសន្តិ នាស្ស អន្តោ វសន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា អនន្តេវាសិកោ ហោតិ ។ ន តំ សមុទាចរន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មាតិ តស្មា អនាចរិយកោ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនន្តេវាសិកោ អនាចរិយកោ សុខំ ផាសុ វិហរតិ ។ អនន្តេវាសិកមិទំ ភិក្ខវេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ អនាចរិយកំ ។ សាន្តេវាសិកោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សាចរិយកោ ទុក្ខំ ន ផាសុ វិហរតិ អនន្តេវាសិកោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនាចរិយកោ សុខំ ផាសុ វិហរតីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

អ្នកមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខទៅមានទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមក មានតម្រិះដ៏ស្ទុះទៅ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ រមែងមិនកើតឡើងដល់ភិក្ខុ ព្រោះដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត ធម៌ទាំងនោះរមែងមិននៅក្នុងទីជិតភិក្ខុនោះ អកុសលធម៌ដ៏លាមករមែងមិននៅក្នុងទីជិតភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ។ ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមករមែងមិនហោរកភិក្ខុនោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតហៅភិក្ខុនោះថា អ្នកមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស និងមិនប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅជាសុខសប្បាយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈនេះ ដែលមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស និងមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ បែបនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយកិលេសដូចជាកូនសិស្ស និងប្រកបដោយកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅជាទុក្ខ មិនសប្បាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស និងមិនមានកិលេសដូចជាអាចារ្យ រមែងនៅសុខ សប្បាយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[៤៣៦] សចេ វោ ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ កិមត្ថិយំ អាវុសោ សមណេ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ ទុក្ខស្ស ខោ អាវុសោ(១) បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ សចេ បន វោ ភិក្ខវេ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា ឯវំ បុច្ឆេយ្យុំ កតមំ បន(២) អាវុសោ ទុក្ខំ យស្ស បរិញ្ញាយ សមណេ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថ ចក្ខុំ ខោ អាវុសោ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ រូបា ទុក្ខា

១ ម. យស្ស បរិញ្ញាយ ។ ២ កតមាវុសោ ។

[៤៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើពួកបរិព្វាជកជាតិរ្ថិយដទៃ សួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកបរិព្វាជកជាតិរ្ថិយដទៃ សួរយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដោះស្រាយ នឹងពួកបរិព្វាជកជាតិរ្ថិយដទៃនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើពួកបរិព្វាជកជាតិរ្ថិយដទៃ សួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវ ទុក្ខណា ទុក្ខនោះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើគេសួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដោះស្រាយនឹងពួកបរិព្វាជកជាតិរ្ថិយដទៃយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ចក្ខុជាទុក្ខ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវចក្ខុជាទុក្ខនោះ រូបជាទុក្ខ

គិលានវគ្គោ បញ្ចមោ

តេសំ បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ ទុក្ខោ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។បេ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា មនោ ទុក្ខោ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។ បេ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ។ ឥទំ ខោ អាវុសោ ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋា តុម្ហេ ភិក្ខវេ តេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ បរិព្វាជកានំ ឯវំ ព្យាករេយ្យាថាតិ ។

សត្តមំ ។

គិលានវគ្គ ទី ៥

ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវរូបជាទុក្ខនោះ ចក្ខុវិញ្ញាណជាទុក្ខ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវចក្ខុវិញ្ញាណជាទុក្ខនោះ ចក្ខុសម្ផស្សជាទុក្ខ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវចក្ខុសម្ផស្សជាទុក្ខនោះ វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាទុក្ខ ។ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាជាទុក្ខនោះ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាទុក្ខ មនោជាទុក្ខ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវមនោជាទុក្ខនោះ ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាទុក្ខ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាជាទុក្ខនោះ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវទុក្ខនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើគេសួរអ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះហើយ គួរអ្នកទាំងឡាយ ដោះស្រាយនឹងពួកបរិព្វាជកជាតិរ្ថិយដទៃនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ភិក្ខុ អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា អញ្ញំ ព្យាករេយ្យ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(២៣៨) កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ភិក្ខុ អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ ។បេ។ អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ ។ យម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលភិក្ខុវៀរលែងតែជឿ វៀរលែងសេចក្តីគាប់ចិត្ត វៀរលែងការឮតៗគ្នា វៀរលែងសេចក្តីត្រិះរិះឡើងហេតុ វៀរលែងសេចក្តីពេញចិត្ត តាមសេចក្តីយល់ឃើញ ហើយបានសម្រេចអរហត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ក៏មានដែរ ។

(២៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលភិក្ខុវៀរលែងតែជឿ ។បេ។ វៀរលែងសេចក្តីគាប់ចិត្ត តាមសេចក្តីយល់ឃើញ ហើយបានសម្រេចអរហត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមិនមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឃើញរូបដោយចក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង

អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រា-
គទោសមោហោតិ បជានាតិ ។ អបិ នុ ខោ មេ ភិក្ខវេ
ធម្មា សទ្ធាយ វា វេទិតព្វា រុចិយា វា វេទិតព្វា អ-
នុស្សវេន វា វេទិតព្វា អាការបរិវិតក្កេន វា វេទិតព្វា
ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា វា វេទិតព្វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។
ននុ មេ ភិក្ខវេ ធម្មា បញ្ញាយ ទិស្វា វេទិតព្វាតិ ។
ឯវំ ភន្តេ ។ អយម្បិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ
បរិយាយំ អាគម្ម ភិក្ខុ អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ
រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា
អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា
ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តា-
យាតិ បជានាតីតិ ។ បេ ។

ដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមិនមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញ
មិនមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌
ទាំងឡាយរបស់តថាគត គេត្រូវដឹងដោយជំនឿក្តី ត្រូវដឹងដោយសេចក្តី
គាប់ចិត្តក្តី ត្រូវដឹងដោយការឮតៗគ្នាក្តី ត្រូវដឹងដោយសេចក្តីត្រិះរិះ
នូវហេតុក្តី ត្រូវដឹងដោយសេចក្តីពេញចិត្តព្រោះសេចក្តីយល់ឃើញក្តី តើ
មានឬទេ ។ មិនមានទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រែងធម៌
ទាំងឡាយរបស់តថាគត គេត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាហើយដឹង ដូច្នោះ
ឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាហេតុ
ដែលភិក្ខុវៀរលែងជំនឿ វៀរលែងសេចក្តីគាប់ចិត្ត វៀរលែងការឮតៗ
គ្នា វៀរលែងសេចក្តីត្រិះរិះនូវហេតុ វៀរលែងសេចក្តីពេញចិត្តព្រោះ
សេចក្តីយល់ឃើញ ហើយបានសម្រេចអរហត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់
ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញធ្វើ
រួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិន
មានឡើយ ។ បេ ។

[២៣៩] បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ។បេ។ លោភទោសមោហោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ លោភទោសមោហំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ លោភទោសមោហោតិ បជានាតិ ។ យន្តំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ លោភទោសមោហំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ លោភទោសមោហោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ លោភទោសមោហំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ លោភទោសមោហោតិ បជានាតិ ។ អបិ នុ ខោ ឥមេ ភិក្ខវេ ធម្មា សទ្ធាយ វា វេទិតព្វា រុចិយា វា វេទិតព្វា អនុស្សវេន វា វេទិតព្វា អាការបរិវិតក្កេន វា វេទិតព្វា ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា វា វេទិតព្វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ននុ មេ ភិក្ខវេ ធម្មា បញ្ញាយ ទិស្វា វេទិតព្វាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ អយម្បិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ

[២៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុលិទ្ធភ្លក់រសដោយជិវ្ហា ដឹងច្បាស់នូវលោភៈទោសៈមោហៈដែលមាននៅខាងក្នុង ។បេ។ ថា លោភៈទោសៈមោហៈខាងក្នុង ដឹងច្បាស់នូវលោភៈទោសៈមោហៈដែលមិនមានខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានលោភៈទោសៈមោហៈខាងក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលិទ្ធភ្លក់រសដោយជិវ្ហា ដឹងច្បាស់នូវលោភៈទោសៈមោហៈដែលមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានលោភៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ដឹងច្បាស់នូវលោភៈទោសៈមោហៈ ដែលមិនមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញមិនមានលោភៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ទាំងឡាយរបស់តថាគត គេត្រូវដឹងដោយជំនឿក្តី ដឹងដោយសេចក្តីគាប់ចិត្តក្តី ដឹងដោយការឮតៗក្តី ដឹងដោយសេចក្តីត្រិះរិះនូវហេតុក្តី ដឹងដោយសេចក្តីគាប់ចិត្ត ព្រោះសេចក្តីយល់ឃើញក្តី តើមានឬទេ ។ មិនមានទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ របស់តថាគត គេត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាហើយដឹងច្បាស់ឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងក៏ជាហេតុ

យំ បរិយាយំ អាគម្ម ភិក្ខុ អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។បេ។

(៦៤០) ឥធ បន ភិក្ខវេ ភិក្ខុ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ ។ យន្តំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ រាគទោសមោហោតិ បជានាតិ ។ អបិ នុ ខោ មេ ភិក្ខវេ ធម្មា សទ្ធាយ វា វេទិតព្វា រុចិយា វា វេទិតព្វា

ដែលភិក្ខុវៀរលែងជំនឿ វៀរលែងសេចក្តីគាប់ចិត្ត វៀរលែងការឮតៗគ្នា វៀរលែងសេចក្តីត្រិះរិះនូវហេតុ វៀរលែងសេចក្តីគាប់ចិត្ត ព្រោះសេចក្តីយល់ឃើញ បានសម្រេចនូវហេតុ ហើយដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។បេ។

(៦៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខទៅមានទៀត ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត រមែងដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមិនមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញ មិនមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត រមែងដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញ មានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ដឹងច្បាស់នូវរាគៈទោសៈមោហៈដែលមិនមាននៅខាងក្នុងថា អាត្មាអញ មិនមានរាគៈទោសៈមោហៈនៅខាងក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ទាំងឡាយរបស់តថាគត គេត្រូវដឹងដោយជំនឿក្តី ដឹងដោយសេចក្តីគាប់ចិត្តក្តី

អនុស្សវេន វា វេទិតព្វា អាការបរិវិតក្កេន វា វេទិតព្វា ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា វា វេទិតព្វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ននុ មេ ភិក្ខវេ ធម្មា បញ្ញាយ ទិស្វា វេទិតព្វាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ អយម្បិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម ភិក្ខុ អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៦៤៣) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោ ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោ ហោតីតិ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយេ ចេ ភិក្ខុ ឧទយព្វយានុបស្សី វិហរន្តោ ចក្ខុន្ទ្រិយេ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយេ ចេ ភិក្ខុ

ដឹងដោយការឮតៗគ្នាក្ដី ដឹងដោយការត្រិះរិះនូវហេតុក្ដី ដឹងដោយសេចក្ដីគាប់ចិត្តព្រោះសេចក្ដីយល់ឃើញក្ដី តើមានឬទេ ។ មិនមានទេព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយរបស់តថាគត គេត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាហើយដឹង ដូច្នោះឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងក៏ជាហេតុដែលភិក្ខុវៀរលែងជំនឿ វៀរលែងសេចក្ដីគាប់ចិត្ត វៀរលែងការឮតៗគ្នា វៀរលែងសេចក្ដីត្រិះរិះនូវហេតុ វៀរលែងសេចក្ដីគាប់ចិត្តព្រោះសេចក្ដីយល់ឃើញ ក៏បានសម្រេចអរហត្ត ហើយដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៦៤១) គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គត្រាស់ថា ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ បរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ តើដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បើភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវការកើតឡើងនិងការវិនាសក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បើភិក្ខុពិចារណា

ឧទយព្វយានុបស្សី វិហរន្តោ ជិវ្ហិន្ទ្រិយេ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ មនិន្ទ្រិយេ ចេ ភិក្ខុ ឧទយព្វយានុបស្សី វិហរន្តោ មនិន្ទ្រិយេ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ ។បេ។ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោ ហោតីតិ ។ ទសមំ ។

[៦៦២] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេ-នុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ធម្មកថិកោ ធម្មកថិកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ធម្មកថិកោ ហោតីតិ ។ ចក្ខុស្ស ចេ ភិក្ខុ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ

ឃើញនូវការកើតឡើងនិងការវិនាសក្នុងជិវ្ហិន្ទ្រិយ រមែងនឿយណាយនឹងជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។បេ។ បើភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវការកើតឡើងនិងការវិ-នាសក្នុងមនិន្ទ្រិយ រមែងនឿយណាយនឹងមនិន្ទ្រិយ កាលបើនឿយ-ណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ។បេ។ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ។ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុដែលបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[៦៦២] គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គត្រាស់ថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ភិក្ខុជាធម្មកថិក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុជាធម្មកថិក តើដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីវិនាស ដើម្បីរលត់ នូវចក្ខុ ទើបគួរ

ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ ចក្ខុស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ ចក្ខុស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។បេ។ ជិវ្ហាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។បេ។ មនស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ មនស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយ ។ មនស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខូតិ អលំ វចនាយាតិ ។ ទសមំ ។

នីវរណវគ្គោ បញ្ចមោ ។

ហៅថាភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីវិនាស ដើម្បីរលត់ នូវចក្ខុ ទើបគួរហៅថាភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ បើភិក្ខុមានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះវិនាស ព្រោះរលត់ ព្រោះមិនប្រកាន់ នូវចក្ខុ ទើបគួរហៅថាភិក្ខុអ្នកដល់នូវទិដ្ឋធម្មនិព្វាន ។បេ។ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីវិនាស ដើម្បីរលត់ នូវជិវ្ហា ទើបគួរហៅថាភិក្ខុជាធម្មកថិក ។បេ។ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីវិនាស ដើម្បីរលត់ នូវចិត្ត ទើបគួរហៅថាភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីវិនាស ដើម្បីរលត់ នូវចិត្ត ទើបគួរហៅថាភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ បើភិក្ខុមានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះវិនាស ព្រោះរលត់ ព្រោះមិនប្រកាន់ នូវចិត្ត ទើបគួរហៅថាភិក្ខុអ្នកដល់នូវទិដ្ឋធម្មនិព្វាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ នីវរណវគ្គ ទី ៥ ។

តស្សុទ្ទានំ

កាមំ ចត្តារិ សប្បាយា
អនន្តេវាសិ កិមត្ថិយា
អត្ថិ នុ ខោ បរិយាយោ
ឥន្ទ្រិយកថិកេន តេ(១) ។

សឡាយតនវគ្គេ បណ្ណាសកំ តតិយំ ។

តស្សុទ្ទានំ(២)

យោគក្ខេមិ ច លោកោ ច
គហបតិ ទេវទហេន ច
នវបុរាណេន បញ្ញាសំ
តតិយំ តេន វុច្ចតីតិ ។

១ ឱ. ម. ឯវំ ។ បរិកេន តេរសាតិ ។ ២ ឥទំ វគ្គុទ្ទានំ ។

ឧទ្ទាននៃនវបុរាណវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីកម្ម ១ បដិបទាជាទីសប្បាយដើម្បីព្រះនិព្វាន ៤ លើក ភិក្ខុមិនមានកិលេសដូចជាកូនសិស្ស ១ ព្រហ្មចរិយៈ មានប្រយោជន៍អ្វី ១ មានបរិយាយដែរឬ ១ ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ១ ភិក្ខុគួរហៅថាធម្មកថិក ១ ។

ចប់ តតិយបណ្ណាសកៈ ក្នុងសឡាយតនវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃតតិយបណ្ណាសកៈនោះ គឺ

យោគក្ខេមិវគ្គ ១ លោកកាមគុណវគ្គ ១ គហបតិវគ្គ ១ ទេវទហវគ្គ ១ នវបុរាណវគ្គ ១ ហេតុនោះបានជាហៅថា តតិយបណ្ណាសកៈ ។

ចតុត្ថបណ្ណាសកំ

នន្ទិក្ខយវគ្គោ

[៦៤៣] អនិច្ចញ្ញេវ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុំ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា បស្សំ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតិ ។ បេ ។ អនិច្ចញ្ញេវ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ជិវ្ហំ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា បស្សំ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ ។ បេ ។ ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតិ ។ បេ ។ អនិច្ចញ្ញេវ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ មនំ អនិច្ចន្តិ បស្សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា បស្សំ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតីតិ ។ បឋមំ ។

ចតុត្ថបណ្ណាសកៈ

នន្ទិក្ខយវគ្គ

[៦៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឃើញចក្ខុដែលមិនទៀង ថាមិនទៀង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមានគំនិតយល់ត្រូវ កាលបើយល់ត្រូវ រមែងនឿយណាយ ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថា ផុតស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឃើញជិវ្ហាដែលមិនទៀងថាមិនទៀង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមានគំនិតយល់ត្រូវ កាលបើយល់ត្រូវ រមែងនឿយណាយ ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ បេ ។ ចិត្តដែលលោកហៅថា ផុតស្រឡះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឃើញចិត្តដែលមិនទៀង ថាមិនទៀង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមានគំនិតយល់ត្រូវ កាលបើយល់ត្រូវ រមែងនឿយណាយ ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថា រួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

(៦៦៦) អនិច្ចញ្ញេវ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ រូបំ អនិច្ចាតិ បស្សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា បស្សំ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតិ ។ អនិច្ចញ្ញេវ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ អនិច្ចាតិ បស្សតិ សាស្ស ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា បស្សំ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតីតិ ។ ទុតិយំ ។

(៦៦៧) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ យោនិសោ មនសិករោថ ចក្ខុអនិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សថ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យោនិសោ មនសិករោន្តោ ចក្ខុអនិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សន្តោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា

(៦៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឃើញរូបដែលមិនទៀងថាមិនទៀង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមានទស្សនៈយល់ត្រូវ កាលបើយល់ត្រូវ រមែងនឿយណាយ ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថារួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឃើញសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ ដែលមិនទៀងថាមិនទៀង ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមានទស្សនៈយល់ត្រូវ កាលបើយល់ត្រូវ រមែងនឿយណាយ ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថាផុតស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

(៦៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវចក្ខុដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ចូរពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃចក្ខុដែលមិនទៀងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវចក្ខុដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃចក្ខុដែលមិនទៀងផង ក៏រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុ ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះ

រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតិ ។បេ។ ជិវ្ហំ ភិក្ខវេ យោនិសោ មនសិការោថ ជិវ្ហានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សថ ។ ជិវ្ហំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យោនិសោ មនសិការោន្តោ ជិវ្ហានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សន្តោ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតិ ។បេ។ មនំ ភិក្ខវេ យោនិសោ មនសិការោថ មនានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សថ ។ មនំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យោនិសោ មនសិការោន្តោ មនានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សន្តោ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតីតិ ។ តតិយំ ។

អស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថា រួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវជិវ្ហាដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ចូរពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃជិវ្ហាដែលមិនទៀងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវជិវ្ហាដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃជិវ្ហាដែលមិនទៀងផង ក៏រមែងនឿយណាយទាំងជិវ្ហា ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថារួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ចូរពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃចិត្តដែលមិនទៀងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃចិត្តដែលមិនទៀងផង ក៏រមែងនឿយណាយទាំងចិត្ត ការអស់នៃរាគៈ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃរាគៈ ចិត្តដែលលោកហៅថា រួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងរាគៈ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

[២២៦] រូបេ ភិក្ខវេ យោនិសោ មនសិករោថ រូបានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សថ ។ រូបេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យោនិសោ មនសិករោន្តោ រូបានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សន្តោ រូបស្មឹ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតិ ។ សទ្ទេ គន្ធេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ ធម្មេ ភិក្ខវេ យោនិសោ មនសិករោថ ធម្មានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សថ ធម្មេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យោនិសោ មនសិករោន្តោ ធម្មានិច្ចតញ្ច យថាភូតំ សមនុបស្សន្តោ ធម្មេសុ និព្វិន្ទតិ នន្ទិក្ខយា រាគក្ខយោ រាគក្ខយា នន្ទិក្ខយោ នន្ទិរាគក្ខយា ចិត្តំ សុវិមុត្តន្តិ វុច្ចតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

៣៣០

[២២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរូបដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ចូរពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃរូបដែលមិនទៀងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវរូបដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃរូបមិនទៀងផង គឺរមែងនឿយណាយក្នុងរូប ការអស់នៃតម្រេក ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃតម្រេក ចិត្តដែលលោកហៅថារួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងតម្រេក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ចូរពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃធម្មារម្មណ៍ដែលមិនទៀងផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវធម្មារម្មណ៍ដោយឧបាយប្រាជ្ញាផង ពិចារណាឃើញតាមពិត នូវភាពនៃធម្មារម្មណ៍មិនទៀងផង គឺរមែងនឿយណាយនឹងធម្មារម្មណ៍ ការអស់នៃតម្រេក ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ការអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះអស់នៃតម្រេក ចិត្តដែលលោកហៅថារួចស្រឡះ ព្រោះអស់នៃសេចក្តីត្រេកអរនិងតម្រេក ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

នន្ទិក្ខយវគ្គោ បឋមោ

[៦៤៧] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ ជីវក-កម្ពវនេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ។បេ។ សមាធឹ ភិក្ខវេ ភាវេថ ។ សមាហិតស្ស ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ(១) ។ កិញ្ច យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ។ ចក្ខុំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ រូបា អនិច្ចាតិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ធម្មា អនិច្ចាតិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្ខាយតិ ។ សមាធឹ ភិក្ខវេ ភាវេថ ។ សមាហិតស្ស ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ យថាភូតំ ឱក្ខាយតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

១ ឥត្ថិ បោត្ថកេ ខ្ញាយតីតិ ។

នន្ទិក្ខយវគ្គ ទី ១

[៦៤៧] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគគង់នៅ ក្នុងជីវ-កម្ពវ័ន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយចម្រើនសមាធិចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យថាភូតញាណរបស់ភិក្ខុដែលមានចិត្តតាំងមាំហើយ រមែងចុះស៊ប់ ។ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ តើដូចម្តេច ។ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ចក្ខុមិនទៀង យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា រូបមិនទៀង យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា វេទនានោះមិនទៀង ។បេ។ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ធម្មារម្មណ៍មិនទៀង ។បេ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា វេទនានោះមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយចម្រើនសមាធិចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យថាភូតញាណរបស់ភិក្ខុដែលមានចិត្តតាំងមាំ រមែងចុះស៊ប់ ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

[៦៤៨] ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ ជីវកម្ពវនេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ។បេ។ បដិសល្លានេ ភិក្ខវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លីនស្ស ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ។ ចក្ខុំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ រូបា អនិច្ចាតិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោតិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ធម្មា មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សបច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចន្តិ យថាភូតំ ឱក្កាយតិ ។ បដិសល្លានេ ភិក្ខវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសល្លីនស្ស ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ យថាភូតំ ឱក្កាយតីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[៦៤៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងជីវកម្ពវ័ន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយពួនសម្ងំ ប្រកបដោយសេចក្ដីព្យាយាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលពួនសម្ងំ យថាភូតញាណ រមែងចុះស៊ប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យថាភូតញាណចុះស៊ប់តើដូចម្ដេច ។ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ចក្ខុមិនទៀង យថាភូតញាណ ចុះស៊ប់ថា រូបមិនទៀង យថាភូតញាណ ចុះស៊ប់ថា ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណាជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនទុក្ខមិនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា វេទនានោះមិនទៀង ។បេ។ យថាភូតញាណចុះស៊ប់ថា ចិត្តមិនទៀង ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស វេទនាណាជាសុខក្ដី ជាទុក្ខក្ដី មិនទុក្ខមិនសុខក្ដី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ យថាភូតញាណក៏ចុះស៊ប់ថា វេទនានោះមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយពួនសម្ងំ ប្រកបដោយសេចក្ដីព្យាយាមចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលពួនសម្ងំ យថាភូតញាណរមែងចុះស៊ប់ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[៦៤៩] អថខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ យំ ខោ កោដ្ឋិក អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច កោដ្ឋិក អនិច្ចំ ។ ចក្ខុំ កោដ្ឋិក អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រូបា អនិច្ចា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

៣៣៣

[៦៤៩] គ្រានោះឯង ព្រះមហាកោដ្ឋិកៈមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិកៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងធម៌ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញអំពីពួក ជាអ្នកមិនប្រមាទ ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ របស់អ្វីដែលមិនទៀង ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ ចក្ខុមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។ រូបមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរូបនោះចេញ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុសម្ផស្សនោះចេញ ។ វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ

តម្បិ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រសា អនិច្ចា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អនិច្ចោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ធម្មា អនិច្ចា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ មនោវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ មនោសម្ផស្សោ អនិច្ចោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ខោ កោដ្ឋិក អនិច្ចំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។

សត្តមំ ។

វេទនានោះក៏មិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងវេទនានោះចេញ ។បេ។ ជិវ្ហាមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។ រសមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងរសនោះចេញ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ ក្នុងជិវ្ហាវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងជិវ្ហាសម្ផស្សនោះចេញ ។ វេទនាណាជា សុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះមិនទៀងទេ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងវេទនានោះចេញ ។បេ។ ចិត្តមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងចិត្តនោះចេញ ។ ធម្មារម្មណ៍មិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ។ មនោវិញ្ញាណមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ ក្នុងមនោវិញ្ញាណនោះចេញ ។ មនោសម្ផស្សមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងមនោសម្ផស្សនោះចេញ ។ វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះមិនទៀងទេ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង់ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

ឥន្ទ្រិយវគ្គោ បឋមោ

[៦៩០] អថខោ ។ បេ ។ វិហរេយ្យន្តិ ។ យំ ខោ រាធ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច រាធ ទុក្ខំ ។ ចក្ខុំ ខោ រាធ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រូបា ទុក្ខា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ ទុក្ខោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ បេ ។ មនោ ទុក្ខោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ធម្មា ទុក្ខា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ មនោវិញ្ញាណំ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ មនោសម្ផស្សោ ទុក្ខោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

ឥន្ទ្រិយវគ្គ ទី ១

[៦៩០] គ្រានោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលរាធៈ របស់ណាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលរាធៈ របស់អ្វីជាទុក្ខ ។ ម្នាលរាធៈ ចក្ខុជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។ រូបជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរូបនោះចេញ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុសម្ផស្សនោះចេញ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។ បេ ។ មនោជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងមនោនោះចេញ ។ ធម្មារម្មណ៍ជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ។ មនោវិញ្ញាណជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងមនោវិញ្ញាណនោះចេញ ។ មនោសម្ផស្សជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងមនោសម្ផស្សនោះចេញ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោ-

តស្មិំ ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ខោ កោដ្ឋិក ទុក្ខំ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ អដ្ឋមំ ។

[៦៨១] ឯកមន្តំ ។បេ។ វិហរេយ្យន្តិ ។ យោ ខោ កោដ្ឋិក អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កោ ច កោដ្ឋិក អនត្តា ។ ចក្ខុំ ខោ កោដ្ឋិក អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រូបា អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។បេ។ ជិវ្ហា អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។បេ។ មនោ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ ធម្មា អនត្តា

សម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ របស់ណាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៦៨១) ក្នុងទីជិតសមគួរ ។បេ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ សភាវៈណាជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ ចុះសភាវៈដូចម្តេចជាអនត្តា ។ ម្នាលកោដ្ឋិកៈ ចក្ខុជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។ រូបជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរូបនោះចេញ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុសម្ផស្សនោះចេញ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនជាទុក្ខមិនជាសុខក្តី ដែលកើតឡើងព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏ជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងវេទនានោះចេញ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។ បេ ។ មនោជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងមនោនោះចេញ ។ ធម្មារម្មណ៍ជាអនត្តា

តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ខោ ភិក្ខុ អនត្តា តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[២៨២] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ រូបេ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សំ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតិ ។បេ។

ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ។ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏ជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងវេទនានោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ សភាវៈណាជាអនត្តា ត្រូវអ្នកលះបង់សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[២៨២] គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុ ថាមិនទៀង ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញរូប ថាមិនទៀង ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុវិញ្ញាណ ថាមិនទៀង ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុសម្ផស្ស ថាមិនទៀង ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។បេ។

យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចតោ ជានតោ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បហីយតីតិ ។ ទសមំ ។

[៤៨៣] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ។បេ។ ឯតទវោច កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ ទុក្ខតោ ជានតោ បស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ រូបេ ទុក្ខតោ ជានតោ បស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ទុក្ខតោ ជានតោ បស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សំ ទុក្ខតោ ជានតោ បស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ ទុក្ខតោ ជានតោ បស្សតោ

វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញវេទនានោះ ជាមិនទៀង ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបុគ្គលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិបាន ។ ចប់សូត្រទី ១០ ។

[៤៨៣] គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ។បេ។ ក្រាបបង្គំទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុ ជាជាទុក្ខ ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញរូប ជាជាទុក្ខ ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុវិញ្ញាណ ជាជាទុក្ខ ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុសម្ផស្សជាជាទុក្ខ ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។បេ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញវេទនានោះ ជាជាទុក្ខ

សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីយតីតិ ។ ឯកាទសមំ ។

[៤៨៦] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ។បេ។ ឯតទវោច កថំ នុ ខោ ភន្តេ ជានតោ កថំ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតីតិ ។ ចក្ខុំ ខោ ភិក្ខុ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ រូបេ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សំ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។បេ។ ជិវ្ហំ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។បេ។ មនំ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហីយតិ ។ ធម្មេ មនោវិញ្ញាណំ មនោសម្ផស្សំ

ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបុគ្គល ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១១ ។

[៤៨៦] គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ។បេ។ ក្រាបបង្គំទូលសួរដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុ ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញរូប ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុវិញ្ញាណ ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចក្ខុសម្ផស្ស ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ វេទនាណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញវេទនានោះ ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។បេ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញជិវ្ហា ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។បេ។ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញចិត្ត ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ មនោសម្ផស្ស

យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនត្តតោ ជានតោ បស្សតោ អត្តានុទិដ្ឋិ បហិយ្យតីតិ ។ ទ្វាទសមំ ។

នន្ទិក្ខយវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

នន្ទិក្ខយេន ចត្តារោ
ជីវកម្ពវនេ ទុវេ
កោដ្ឋិកេន តយោ វុត្តា
មិច្ឆាសក្កាយអត្តនោតិ ។

វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ កាលបុគ្គលដឹង ឃើញវេទនានោះ ថាជាអនត្តា ទើបលះបង់អត្តានុទិដ្ឋិបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១២ ។

ចប់ នន្ទិក្ខយវគ្គ ទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃនន្ទិក្ខយវគ្គនោះ គឺ

ត្រូវសំដែងនន្ទិក្ខយៈ ៤ លើក ក្នុងជីវកម្ពវ័ន ២ លើក កោដ្ឋិ-កត្ថេរ ៣ លើក មិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ សក្កាយទិដ្ឋិ ១ អត្តានុទិដ្ឋិ ១ ។

សង្ខេយ្យាលោ

(២៨៩) យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោតិ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ រាគោ បហាតព្វោតិ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ

សង្ខេយ្យាល

(២៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់អ្វីមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។បេ។ ជិវ្ហាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។បេ។ មនោមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងមនោនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា មិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់តម្រេកក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់អ្វីដែលមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់តម្រេកក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។បេ។ ជិវ្ហាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់តម្រេកក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។បេ។ មនោមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់តម្រេកក្នុងមនោនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា មិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់តម្រេកក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង

ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[៤៨៦] យំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា ។បេ។ មនោ ទុក្ខោ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់ឆន្ទរាគក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ដែលមិនទៀង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់ឆន្ទរាគក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។បេ។ ជិវ្ហាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់ឆន្ទរាគក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។បេ។ មនោមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់ឆន្ទរាគក្នុងមនោនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់ឆន្ទរាគក្នុងរបស់នោះចេញ ។

[៤៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្វីជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ។បេ។ ជិវ្ហាជាទុក្ខ ។បេ។ មនោជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងមនោនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ។

[២៨៧] យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កោ ច ភិក្ខវេ អនត្តា ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ ឃានំ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ ជិវ្ហា អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។បេ។ មនោ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[២៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈដូចម្តេចជាអនត្តា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងចក្ខុនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។បេ។ ឃានៈជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងឃានៈនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ជិវ្ហាជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងជិវ្ហានោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។បេ។ មនោជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមនោនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។

[២៥៨] យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ អនិច្ចំ ។ រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ សទ្ទា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ គន្ធា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ រសា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ ផោដ្ឋព្វា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ ធម្មា អនិច្ចា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[២៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ របស់ដែលមិនទៀង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរូបនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ សំឡេងមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសំឡេងនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ក្លិនមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងក្លិននោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ រសមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរសនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ផោដ្ឋព្វៈមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងផោដ្ឋព្វៈនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ធម្មារម្មណ៍មិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។

សទ្ធិបេយ្យាលោ ទុតិយោ

(៦៨៩) យំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កិញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។ រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ទុក្ខា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

សទ្ធិបេយ្យាល ទី ២

(៦៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ដូចម្តេចដែលជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរូបនោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈនិងធម្មារម្មណ៍ជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរបស់នោះចេញ ។ ត្រូវលះបង់រាគៈ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។

[២៦០] យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ កោ ច ភិក្ខវេ អនត្តា ។ រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោ ។ យោ ភិក្ខវេ អនត្តា តត្រ វោ ឆន្ទោ បហាតព្វោ ។ រាគោ បហាតព្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតព្វោតិ ។

[២៦១] ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ អតីតំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា អតីតា ។ បេ ។ មនោ អនិច្ចោ អតីតោ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ មនស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ

[២៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈជាអនត្តា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងរូបនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈនិងធម្មារម្មណ៍ជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មារម្មណ៍នោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាជាអនត្តា គួរអ្នកទាំងឡាយលះបង់សេចក្តីប៉ុនប៉ង ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ គួរលះបង់រាគៈ ។ គួរលះបង់ឆន្ទរាគៈ ។

[២៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអនិច្ចមិនទៀង ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាអនិច្ចមិនទៀង ។ បេ ។ មនោជាអនិច្ចមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវកអ្នកចេះដឹងឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយទាំងក្នុងចក្ខុផង ។ បេ ។ នឿយណាយទាំងក្នុងជិវ្ហាផង ។ បេ ។ នឿយ

ចិត្តម្បិ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦២) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ អនាគតំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា អនាគតា ។ បេ ។ មនោ អនិច្ចោ អនាគតោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦៣) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ បច្ចុប្បន្នំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា បច្ចុប្បន្នា ។ បេ ។ មនោ អនិច្ចោ បច្ចុប្បន្នោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

ណាយទឹកចិត្តផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ។ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអនាគតមិនទៀង ។ បេ ។ អណ្តាតជាអនាគតមិនទៀង ។ បេ ។ មនោជាអនាគតមិនទៀង ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាបច្ចុប្បន្នមិនទៀង ។ បេ ។ អណ្តាតជាបច្ចុប្បន្នមិនទៀង ។ បេ ។ មនោជាបច្ចុប្បន្នមិនទៀង ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៦) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ ។បេ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។បេ។ មនោ ទុក្ខោ អតីតោ អនាគតោ បច្ចុប្បន្នោ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦៧) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ ។បេ។ ជិវ្ហា អនត្តា ។បេ។ មនោ អនត្តា អតីតោ អនាគតោ បច្ចុប្បន្នោ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦៨) រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនិច្ចា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាទុក្ខ ។បេ។ ជិវ្ហាជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាទុក្ខ ។បេ។ មនោជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាអនត្តា ។បេ។ ជិវ្ហាជាអនត្តា ។បេ។ មនោជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាអនត្តា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន មិនទៀង ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈនិងធម្មារម្មណ៍ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នមិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៧) រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ទុក្ខា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦៨) រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៦៩) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ អតីតំ ។ យំ អនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេ-សោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្ម-ប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា អតីតា ។ យទ-

(៦៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាទុក្ខ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាទុក្ខ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាអនត្តា ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈនិងធម្មារម្មណ៍ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាអនត្តា ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអតីតមិនទៀង ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគួរឃើញ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អាត្មាទេ នុ៎ះមិនមែនជាអាត្មាទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអាត្មាទេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាអតីតមិនទៀង ។ របស់ណា

និច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ មនោ អនិច្ចោ អតីតោ ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[២៧០] ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ អនាគតំ ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា អនាគតា

មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ មនោជាអតីតមិនទៀង ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(២៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអនាគត មិនទៀង ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាអនាគត មិនទៀង

យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ មនោ អនិច្ចោ អនាគតោ ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះ បណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ មនោជាអនាគតមិនទៀង ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះ បណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៧១) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ បច្ចុប្បន្នំ ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា បច្ចុប្បន្នា ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាបច្ចុប្បន្ន មិនទៀង ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ អណ្តាតជាបច្ចុប្បន្នមិនទៀង ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

សដ្ឋិបេយ្យាលោ ទុតិយោ

[៦៧២] ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ ។ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា ។ បេ ។ មនោ ទុក្ខោ អតីតោ អនាគតោ បច្ចុប្បន្នោ ។ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

សដ្ឋិបេយ្យាល ទី ២

[៦៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាទុក្ខ ។ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ អណ្តាតជាទុក្ខ ។ បេ ។ មនោជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាទុក្ខ ។ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(២៧៣) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ ។ យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា អនត្តា ។ បេ ។ មនោ អនត្តា អតីតោ អនាគតោ បច្ចុប្បន្នោ ។ យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថា-ភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(២៧៤) រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនិច្ចា អតីតា អនា-គតា បច្ចុប្បន្នា ។ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ យំ ទុក្ខំ តទ-

(២៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាអនត្តា ។ របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាជាអនត្តា ។ បេ ។ មនោជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្នជាអនត្តា ។ របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គ-ភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(២៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន មិនទៀងទេ ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន មិនទៀងទេ ។ របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះ

នត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(២៧៨) រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ទុក្ខា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ យំ ទុក្ខំ តទនត្តា យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

ជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះ បណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(២៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាទុក្ខ ។ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាទុក្ខ ។ របស់ណាជាទុក្ខ របស់នោះជាអនត្តា របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះ បណ្ឌិតត្រូវឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[២៧៦] រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា អតីតា អនាគតា បច្ចុប្បន្នា ។ យទនត្តា តំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[២៧៧] ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនិច្ចំ ។បេ។ ជិវ្ហា អនិច្ចា ។បេ។ មនោ អនិច្ចោ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

[២៧៨] ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។បេ។ ជិវ្ហា ទុក្ខា ។

[២៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាអនត្តា ។ របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ជាអនត្តា ។ របស់ណាជាអនត្តា របស់នោះបណ្ឌិតគប្បីឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញទេ នុ៎ះមិនមែនជាអញទេ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនអញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុមិនទៀង ។បេ។ ជិវ្ហាមិនទៀង ។បេ។ មនោមិនទៀង ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

កាយោ ទុក្ខោ ។ មនោ ទុក្ខោ ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

៦៧៩) ចក្ខុំ ភិក្ខវេ អនត្តា ។បេ។ ជិវ្ហា អនត្តា ។ កាយោ អនត្តា ។ មនោ អនត្តា ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៨០) រូបា ភិក្ខវេ អនិច្ចា ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនិច្ចា ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៨១) រូបា ភិក្ខវេ ទុក្ខា ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា ទុក្ខា ។ ឯវំ បស្សំ ។បេ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៦៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាទុក្ខ ។បេ។ ជិវ្ហាជាទុក្ខ ។ កាយជាទុក្ខ ។ មនោជាទុក្ខ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាអនត្តា ។បេ។ ជិវ្ហាជាអនត្តា ។ កាយជាអនត្តា ។ មនោជាអនត្តា ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ មិនទៀង ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៦៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាទុក្ខ ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ ធម្មារម្មណ៍ ជាទុក្ខ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។បេ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៦៨៦] រូបា ភិក្ខវេ អនត្តា ។ សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា ធម្មា អនត្តា ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

សដ្ឋិបេយ្យាលោ ទុតិយោ សមត្តោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ឆន្ទេនដ្ឋារសា ហោន្តិ
អតីតេន ច ទ្វេ នវ
យទនិច្ចាដ្ឋារសា វុត្តា
តយោ អជ្ឈត្តពាហិរា
បេយ្យាលោ សដ្ឋិកោ វុត្តោ
ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនាតិ ។

សុត្តន្តានិ សដ្ឋី ។

---

[៦៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអនត្តា ។ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និងធម្មារម្មណ៍ ជាអនត្តា ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ចប់ សដ្ឋីបេយ្យាល ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃសដ្ឋីបេយ្យាលនោះ គឺ

ទ្រង់សំដែងអំពីឆន្ទៈក្នុងរបស់ ១៨ លើក អាយតនៈជាអតីត ២ លើកផង ៩ លើកផង ទ្រង់សំដែងអនិច្ចធម៌ ១៨ លើក អាយតនៈខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ៣ លើក សដ្ឋីបេយ្យាល គឺព្រះពុទ្ធជាពូជពង្សនៃព្រះអាទិត្យបានត្រាស់ហើយ ។

ចប់ សូត្រ ៦០ ។

សមុទ្ទវគ្គោ

[២៨៣] សមុទ្ទោ សមុទ្ទោតិ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ភាសតិ ។ នេសោ ភិក្ខវេ អរិយស្ស វិនយេ សមុទ្ទោ ។ មហា ឯសោ ភិក្ខវេ ឧទករាសិ មហាឧទកណ្ណវោ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ បុរិសស្ស សមុទ្ទោ តស្ស រូបមយោ វេគោ យោ តំ រូបមយំ វេគំ សហតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតរិ ចក្ខុសមុទ្ទំ សឧម្មិំ សាវដ្ដំ សគ្គាហំ សរក្ខសំ តិណ្ណោ បារគតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ភិក្ខវេ បុរិសស្ស សមុទ្ទោ តស្ស រសមយោ វេគោ យោ តំ រសមយំ វេគំ សហតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតរិ ជិវ្ហាសមុទ្ទំ សឧម្មិំ សាវដ្ដំ

សមុទ្ទវគ្គ

[២៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង រមែងពោលថា សមុទ្ទ សមុទ្ទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមុទ្ទនុ៎ះ មិនមែនជាសមុទ្ទក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយៈទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមុទ្ទនុ៎ះ សំដៅយកគំនរទឹកដ៏ធំ និងអន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជាសមុទ្ទរបស់បុរស កម្លាំងនៃចក្ខុនោះសម្រេចដោយរូប បុគ្គលណាគ្របសង្កត់កម្លាំង ដែលសម្រេចដោយរូបនោះបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះគេហៅថាព្រាហ្មណ៍ បានឆ្លងនូវសមុទ្ទគឺចក្ខុ ដែលប្រកបដោយរលកគឺកិលេស ប្រកបដោយទឹកវិលគឺកិលេស ប្រកបដោយសត្វសាហាវគឺកិលេស ប្រកបដោយអារក្សទឹកគឺកិលេស បានឆ្លងដល់ទៅត្រើយនាយ ឈរនៅលើគោកគឺព្រះនិព្វាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជិវ្ហាជាសមុទ្ទរបស់បុរស កម្លាំងនៃសមុទ្ទគឺជិវ្ហានុ៎ះ សម្រេចដោយរស បុគ្គលណាគ្របសង្កត់នូវកម្លាំង (នៃសមុទ្ទគឺជិវ្ហា) សម្រេចដោយរសនោះបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះគេហៅថាព្រាហ្មណ៍

សគាហំ សរក្ខសំ តិណ្ណោ ពារគតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។ បេ ។ មនោ ភិក្ខវេ បុរិសស្ស សមុទ្ទោ តស្ស ធម្មមយោ វេគោ យោ តំ ធម្មមយំ វេគំ សហតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតរិ មនោសមុទ្ទំ សឩម្មឹ សាវដ្ដំ សគាហំ សរក្ខសំ តិណ្ណោ ពារគតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។ ឥទមវោច ។ បេ ។ សត្ថា

(២៨៦) យោ ឥមំ សមុទ្ទំ

សគាហំ សរក្ខសំ

សឩម្មឹ ភយំ ទុត្តរំ អច្ចតរិ

ស វេទគូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ

លោកន្តគូ ពារគតោតិ វុច្ចតីតិ ។

បានឆ្លងនូវសមុទ្រគឺជិវ្ហា ដែលប្រកបដោយរលក ប្រកបដោយទឹកវិល ប្រកបដោយសត្វសាហាវ ប្រកបដោយអារក្សទឹក ឆ្លងទៅដល់ត្រើយនាយ ហើយឈរនៅលើគោក ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោជាសមុទ្ររបស់បុរស កម្លាំងនៃសមុទ្រគឺមនោនោះ សម្រេចដោយធម្មារម្មណ៍ បុគ្គលណា គ្របសង្កត់នូវកម្លាំង (នៃសមុទ្រគឺមនោ) សម្រេចដោយធម្មារម្មណ៍នោះបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនេះ គេហៅថាព្រាហ្មណ៍ បានឆ្លងនូវសមុទ្រគឺមនោ ដែលប្រកបដោយរលក ប្រកបដោយទឹកវិល ប្រកបដោយសត្វសាហាវ ប្រកបដោយអារក្សទឹក ឆ្លងដល់ត្រើយ ហើយឈរនៅលើគោក ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់សូត្រនេះចប់ហើយ ។ បេ ។

(២៨៦) បុគ្គលណាបានឆ្លងសមុទ្រដែលប្រកបដោយសត្វសាហាវ ប្រកបដោយអារក្សទឹក ប្រកបដោយរលក ប្រកបដោយភ័យ ដែលឆ្លងបានដោយកម្រនេះបាន បុគ្គលនេះ គេហៅថា អ្នកប្រកបដោយការចេះត្រៃវេទ មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ដល់នូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន ។

[៦៨៩] សមុទ្ទោ សមុទ្ទោតិ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ភាសតិ ។ នេសោ ភិក្ខវេ អរិយស្ស វិនយេ សមុទ្ទោ ។ មហា ឯសោ ភិក្ខវេ ឧទករាសិ មហាឧទកណ្ណវោ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយស្ស វិនយេ សមុទ្ទោ ឯត្ថាយំ សទេវកោ លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សា យេភុយ្យេន សមុន្នា តន្តា កុលកជាតា កុលគណ្ឋិកជាតា មុញ្ជបព្វជភូតា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ សំសារំ នាតិវត្តតិ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា

(៦៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង តែងពោលថា សមុទ្ទ សមុទ្ទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមុទ្ទនុ៎ះ មិនមែនជាសមុទ្ទក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយៈទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមុទ្ទនុ៎ះ សំដៅយកគំនរទឹកដ៏ធំនិងអន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរត្រេកអរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះគេហៅថាសមុទ្ទក្នុងវិន័យនៃព្រះអរិយៈ សត្វលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ពពួកសត្វ ព្រមទាំងទេវតានិងមនុស្សដ៏សេស ច្រើនលិចចុះក្នុងសមុទ្ទនេះ ទទឹក វឹកវរ សន្ធាញ ដូចជាស្មៅយាប្លងនិងស្មៅជំណោក ទាំងឡាយ មិនកន្លងផុតនូវអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត សង្សារ បានឡើយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រសដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយចិត្ត ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម

រជនីយា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយស្ស វិនយេ សមុទ្ទោ ឯត្ថាយំ សទេវកោ លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណព្រាហ្មណី បជា សទេវមនុស្សា យេភុយ្យេន សមុន្នា តន្តាកុលកជាតា កុលគុណ្ឋិកជាតា មុញ្ជបព្វជភូតា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ សំសារំ នាតិវត្តតីតិ ។

[២៨៦] យស្ស រាគោ ច ទោសោ ច
អវិជ្ជា ច វិរាជិតា
សោ ឥមំ សមុទ្ទំ សគ្គាហំ
សរក្ខសំ សឩម្មិភយំ
ទុត្តរំ អច្ចតរិ ។
សង្គាតិគោ(១) មច្ចុជហោ
និរូបធិ បហាសិ ទុក្ខំ(២)
អបុនព្ភវាយ អត្ថង្គតោ
សោ ន បមាណមេតិ(៣)
អមោហយី មច្ចុរាជន្តិ ព្រូមីតិ ។

១ ម. សង្គាតិគោ; ឱ. សង្គតិគោ ។ ២ បហាយ ទុក្ខំ ។ ៣ សោ ន បមេតិ ។

រជាទីត្រេកអរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថាគតហៅថាសមុទ្ទក្នុងវិន័យ របស់ព្រះអរិយៈ ឯសត្វលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ពពួកសត្វ ព្រមទាំងទេវតានិងមនុស្សដ៏សេស ច្រើនតែលិចចុះក្នុងសមុទ្ទនេះ ខ្ទីក វឹកវរ ស្មុគស្មាញ ដូចជាស្មៅយាប្លងនិងស្មៅដំណេកទន្សាយ មិនកន្លងនូវ អបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត សង្សារ បានឡើយ ។

[២៨៦] បុគ្គលណា មានរាគៈ ទោសៈ និងអវិជ្ជាប្រាស ចេញហើយ បុគ្គលនោះ បានឆ្លងនូវសមុទ្ទនេះ ដែលប្រកប ដោយសត្វសាហាវ ប្រកបដោយខ្សែទឹក ប្រកបដោយ រលក ប្រកបដោយភ័យ ដែលមិនងាយនឹងឆ្លងបាន បុគ្គល ណាកន្លងបង់នូវគ្រឿងជាប់ចំពាក់ លះបង់នូវមច្ចុ មិនមាន ឧបធិ បំផ្លាញនូវសេចក្តីទុក្ខ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះ និព្វាន តថាគតពោលថាបុគ្គលនោះ សម្រេចប្រយោជន៍ មិនមកកាន់គតិទៀត ជាអ្នកញ៉ាំងមច្ចុរាជឲ្យវង្វេង ។

[៤៨៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ពាឡិសិកោ អាមិសគតំ ពឡិសំ គម្ភីរេ ឧទករហទេ បក្ខិបេយ្យ តមេនំ អញ្ញតរោ អាមិសចក្ខុ មច្ឆោ គិលេយ្យ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខវេ មច្ឆោ គិលពឡិសោ(១) ពាឡិសិកស្ស អនយំ អាបន្នោ ព្យសនំ អាបន្នោ យថាកាមករណីយោ ពាឡិសិកស្ស ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឆយិមេ ពឡិសា លោកស្មឹ អនយាយ សត្តានំ វធាយ(២) បាណីនំ ។ កតមេ ឆ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ គិលពឡិសោ មារស្ស អនយំ អាបន្នោ ព្យសនំ អាបន្នោ យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា

១ គិលិតពឡិសោ ។ ២ ឱ. ព្យាពាធាយ បាណីនំ ។

[៤៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចព្រានសន្ទូចបោះសន្ទូចដែលជាប់ដោយនុយទៅក្នុងអន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅ ត្រីមួយដែលឃើញនុយ ក៏លេបនុយនោះទៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ ត្រីដែលលេបសន្ទូចនោះ ដល់នូវសេចក្ដីមិនចម្រើន ដល់នូវសេចក្ដីវិនាស គួរតែកណ្ដាប់ដៃនៃព្រានសន្ទូច គួរព្រានសន្ទូចធ្វើតាមសេចក្ដីប្រាថ្នា យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សន្ទូចទាំង ៦ នេះប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើពួកសត្វឲ្យវិនាស ដើម្បីសម្លាប់ពួកសត្វក្នុងលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សន្ទូចទាំង ៦ តើដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ប្រសិនបើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ឋិតនៅដោយសេចក្ដីលុលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះគេហៅថា អ្នកលេបសន្ទូចរបស់មារ ដល់នូវសេចក្ដីមិនចម្រើន ដល់នូវសេចក្ដីវិនាស គួរមារមានចិត្តបាបធ្វើតាមសេចក្ដីប្រាថ្នាបាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរសដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ

ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ គិលពឡិសោ មារស្ស អនយំ អាបន្នោ ព្យសនំ អាបន្នោ យថាកាមករ-ណីយោ បាបិមតោ ។

(២៤៨) សន្តិ ភិក្ខវេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ន គិលពឡិសោ មារស្ស អភេទិ ពឡិសំ បរិភេទិ ពឡិសំ ន អនយំ អាបន្នោ ន ព្យសនំ អាបន្នោ ន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោ ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។បេ។ សន្តិ ភិក្ខវេ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសំហិតា រជនីយា

គួរជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ បើភិក្ខុត្រេកអរ សរសើរ ជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះធម្មារម្មណ៍នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ តថាគតហៅថា អ្នកលេបសន្ទូចរបស់មារ ដល់នូវសេចក្តីមិនចម្រើន ដល់នូវសេចក្តីវិនាស គួរមារមានចិត្តបាបធ្វើតាមសេចក្តីប្រាថ្នាបាន ។

(២៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ គួរជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រ-កបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ បើភិក្ខុមិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនជាប់នៅដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះរូបនោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះតថាគតហៅថា មិនលេបសន្ទូចទេ បានកាច់បំបាក់សន្ទូច ផ្តាច់សន្ទូចរបស់មារ មិនដល់នូវសេចក្តីមិនចម្រើន មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាស មារមានចិត្តបាបមិនគួរធ្វើតាមសេចក្តីប្រាថ្នាបាន ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ មានរសដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហា ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានធម្មារម្មណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយមនោ គួរជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ

តញ្ចេ ភិក្ខុ ន អភិនន្ទតិ ន អភិវទតិ ន អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ន គិលពឡិសោ មារស្ស អភេទិ ពឡិសំ បរិភេទិ ពឡិសំ ន អនយំ អាបន្នោ ន ព្យសនំ អាបន្នោ ន យថាកាមករណីយោ បាបិមតោតិ ។

[៦៨៩] យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ យោ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ តស្ស បរិត្តា ចេបិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ចក្ខុស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ បរិយាទិយន្តេវស្ស ចិត្តំ ។ កោ បន វាទោ អធិមត្តានំ ។ តំ

បើភិក្ខុ មិនត្រេកអរ មិនសរសើរ មិនប្រកាន់ដោយសេចក្តីចូលចិត្តមាំ ចំពោះអារម្មណ៍នោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះតថាគត ហៅថាអ្នកមិនលេបសន្ទូច បានកាច់បំបាក់សន្ទូច បានផ្តាច់សន្ទូចរបស់មារ មិនដល់នូវសេចក្តីមិនចម្រើន មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាស មារមានចិត្តបាប មិនគួរធ្វើតាមសេចក្តីប្រាថ្នាបានឡើយ ។

(៦៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មានរាគៈ (តម្រេក) ទោសៈ (សេចក្តីប្រទូស្ត) មោហៈ (សេចក្តីវង្វេង) ក្នុងរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះ មិនបានលះបង់ហើយទេ ប្រសិនបើរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ ជារូបមានប្រមាណតិច មកកាន់គន្លងចក្ខុ របស់បុគ្គលនោះ គ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ។ ក៏នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់រូបដ៏ក្រៃលែង ។ សេចក្តីនោះ

កិស្ស ហេតុ ។ យោ ភិក្ខវេ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ ។បេ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ យោ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ តស្ស បរិត្តា ចេបិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា មនស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ បរិយាទិយន្តេវស្ស ចិត្តំ ។ កោ បន វាទោ អធិមត្តានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ ភិក្ខវេ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ ។

ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ នៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ពោល ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ពោលទេ ប្រសិនបើធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ ជាធម្មារម្មណ៍មានប្រមាណតិច មកកាន់គន្លងមនោរបស់បុគ្គលនោះ គ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ។ ក៏មិនបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ធម្មារម្មណ៍ដ៏ក្រៃលែង ។ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ នៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ពោល ។

សមុទ្ទវគ្គោ តតិយោ

(៦៤០) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ខីររុក្ខោ អស្សត្ថោ វា និគ្រោធោ វា បិលក្ខុ[១] វា ឧទុម្ពរោ វា ទហរោ តរុណោ កោមារកោ តមេនំ បុរិសោ តិណ្ហាយ កុធារិយា យតោ យតោ ភិន្ទេយ្យ[២] អាគច្ឆេយ្យ ខីរន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យំ ហិ ភន្តេ ខីរំ តំ អត្ថីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ យោ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ តស្ស បរិត្តា ចេបិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ចក្ខុស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ បរិយាទិយន្តេវស្ស ចិត្តំ ។ កោ បន វាទោ អធិមត្តានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ ភិក្ខវេ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ

---

១. ម. បិលក្ខោ ។ ២. អាភិន្ទេយ្យ ។

សមុទ្ទវគ្គ ទី ៣

(៦៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើមានជ័រដូចទឹកដោះ គឺ ដើមពោធិព្រឹក្សក្តី ដើមជ្រៃក្តី ដើមល្វៀងក្តី ដើមល្វាក្តី ដែលនៅសាវខ្ចី ១ នៅល្វើយ បុរសយកពូថៅដ៏មុតមកពោះដើមឈើនោះ ត្រង់ណា ៗ ក៏ដោយ ជ័រដូចទឹកដោះ គួរចេញមក (ដែរឬ) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីនោះ យ៉ាងនោះឯង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះជ័រដូចទឹកដោះនោះ មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនុះ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ហើយទេ ប្រសិនបើរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ ជារូបមានប្រមាណតិច មកកាន់គន្លងចក្ខុរបស់បុគ្គលនោះ រមែងគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ។ ទីនឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់រូបដ៏ក្រៃលែង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ

សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ ។ បេ ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ យោ រាគោ សោ អត្ថិ ។ បេ ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ យោ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ តស្ស បរិត្តា ចេបិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា មនស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ បរិយាទិយន្តេវស្ស ចិត្តំ ។ កោ បន វាទោ អធិមត្តានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ រាគោ សោ អត្ថិ យោ ទោសោ សោ អត្ថិ យោ មោហោ សោ អត្ថិ យោ រាគោ សោ អប្បហីនោ យោ ទោសោ សោ អប្បហីនោ យោ មោហោ សោ អប្បហីនោ ។

មោហៈនៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ចោល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មានរាគៈក្នុងរសដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ចោលទេ ប្រសិនបើធម្មារម្មណ៍ ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ ជាធម្មារម្មណ៍មានប្រមាណតិច មកកាន់គន្លងនៃមនោរបស់បុគ្គលនោះ រមែងគ្របសង្កត់ចិត្ត របស់បុគ្គលនោះ ។ ចាំបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ធម្មារម្មណ៍ដ៏ក្រៃលែង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ នៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះមិនបានលះបង់ចោល ។

[៦៩១] យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ យោ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ តស្ស អធិមត្តា ចេបិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ចក្ខុស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ នេវស្ស ចិត្តំ បរិយាទិយន្តិ ។ កោ បន វាទោ បរិត្តានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ ភិក្ខវេ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ ។ បេ ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ យោ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ

[៦៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មិនមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ប្រសិនបើរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ ជារូបមានប្រមាណក្រៃលែង មកកាន់គន្លងចក្ខុរបស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបានឡើយ ។ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វីដល់រូបមានប្រមាណតិច ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មិនមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មិនមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងរសដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហា ។ បេ ។ មិនមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ

តស្ស អធិមត្តា ចេបិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា មនស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ នេវស្ស ចិត្តំ បរិយាទិយន្តិ ។ កោ បន វាទោ បរិត្តានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ ភិក្ខវេ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ ។

[៦៤២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ខីររុក្ខោ អស្សត្ថោ វា និគ្រោធោ វា បិលក្ខោ វា ឧទុម្ពរោ វា សុក្ខោ កោឡាបោ តេរោវស្សិកោ តមេនំ បុរិសោ តិណ្ហាយ កុឋារិយា យតោ យតោ ភិន្ទេយ្យ អាគច្ឆេយ្យ ខីរន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យំ ហិ ភន្តេ ខីរំ តំ នត្ថីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ យោ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ តស្ស អធិមត្តា ចេបិ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា

ប្រសិនបើធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ មានប្រមាណច្រើន * មកកាន់គន្លងនៃមនោរបស់បុគ្គលនោះ គឺមិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបានឡើយ ។ មិនចាំបាច់ពោលទៅថ្វីដល់ធម្មារម្មណ៍មានប្រមាណតិច ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មិនមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ។

[៦៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដើមឈើមានជ័រដូចទឹកដោះ គឺដើមពោធិព្រឹក្សក្តី ដើមជ្រៃក្តី ដើមល្វៀងក្តី ដើមល្វាក្តី ដែលស្ងួតជាឈើពុក កន្លងទៅមួយឆ្នាំហើយ បុរសយកពូថៅដ៏មុតមកពោះដើមឈើនោះត្រង់ណា ៗ គឺដោយ ជ័រដូចទឹកដោះចេញមកបានឬទេ ។ ជ័រដូចទឹកដោះមិនចេញទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះរបស់ដែលជាជ័រដូចទឹកដោះមិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មិនមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងរូបដែលត្រូវដឹងដោយចក្ខុ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ប្រសិនបើរូបដែលត្រូវ

ចក្ខុស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ នេវស្ស ចិត្តំ បរិយាទិយន្តិ ។ កោ បន វាទោ បរិត្តានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ ។បេ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ ។បេ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ យោ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោ តស្ស អធិមត្តា ចេបិ មនោវិញ្ញេយ្យា ធម្មា មនស្ស អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ

ដឹងដោយចក្ខុមានប្រមាណច្រើន មកកាន់គន្លងចក្ខុរបស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនគ្រប់សង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបានឡើយ ។ ចាំបាច់ពោលទៅថ្វីដល់រូបមានប្រមាណតិច ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មិនមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មិនមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងរសដែលត្រូវដឹងដោយជិវ្ហា ។បេ។ បុគ្គលណាមួយ ទោះបីជាភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី មិនមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ប្រសិនបើធម្មារម្មណ៍ដែលត្រូវដឹងដោយមនោមានប្រមាណច្រើន មកកាន់គន្លងនៃមនោរបស់បុគ្គលនោះ

នាស្ស ចិត្តំ បរិយាទិយន្តិ ។ អន្តមសោ បរិត្តា-បិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យោ ភិក្ខវេ រាគោ សោ នត្ថិ យោ ទោសោ សោ នត្ថិ យោ មោហោ សោ នត្ថិ យោ រាគោ សោ បហីនោ យោ ទោសោ សោ បហីនោ យោ មោហោ សោ បហីនោតិ ។

[៤៩៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិកោ ពារាណសិយំ វិហរន្តិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិកោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិកោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទវោច កឹ នុ ខោ អាវុសោ សារីបុត្ត ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ ។បេ។ ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ រសា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ ។បេ។ មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ធម្មា មនស្ស សំយោជនន្តិ ។

ក៏មិនគ្របសង្កត់ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះបានឡើយ ។ ទីបំផុតកាលទៅថ្វី ដល់ធម្មារម្មណ៍មានប្រមាណតិច ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មិនមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ បុគ្គលនោះលះបង់ហើយ ។

[៦៩៣] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ នឹងព្រះមហាកោដ្ឋិកៈមានអាយុ គង់នៅក្នុងព្រៃឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហាកោដ្ឋិកៈមានអាយុ ចេញចាកផលសមាបត្តិ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ បានចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យគួររឭកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិកៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបសួរព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចក្ខុជាសំយោជនៈរបស់រូប រូបជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុឬ ។បេ។ ជិវ្ហាជាសំយោជនៈរបស់រស រសជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហាឬ ។បេ។ មនោជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ ធម្មារម្មណ៍ជាសំយោជនៈរបស់មនោឬ ។

ន ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិក ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ន ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ ន រសា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ បេ ។ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ន ធម្មា មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។

(៦៩៦) សេយ្យថាបិ អាវុសោ កាឡោ ច ពលិពទ្ទោ ឱទាតោ ច ពលិពទ្ទោ ឯកេន ទាមេន វា យោត្តេន វា សំយុត្តា អស្សុ យោ នុ ខោ ឯវំ វទេយ្យ កាឡោ ពលិពទ្ទោ ឱទាតស្ស ពលិពទ្ទស្ស សញ្ញោជនំ ឱទាតោ ពលិពទ្ទោ កាឡស្ស ពលិពទ្ទស្ស សញ្ញោជនន្តិ សម្មា នុ ខោ សោ វទមានោ វទេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ អាវុសោ ។ ន ខោ អាវុសោ កាឡោ ពលិពទ្ទោ ឱទាតស្ស ពលិពទ្ទស្ស សញ្ញោជនំ ន បិ ឱទាតោ ពលិ-

ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិកៈ ចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូបទេ រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។ ជិវ្ហាមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រសទេ រសក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហាដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។ បេ ។ មនោមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ ធម្មារម្មណ៍ក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់មនោដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។

(៦៩៦) ម្នាលអាវុសោ ដូចគោខ្មៅនិងគោស គេចងដោយខ្សែពួរមួយក្តី ខ្សែព្រាត់មួយក្តី បើមានអ្នកណានិយាយយ៉ាងនេះថា គោខ្មៅជាសំយោជនៈរបស់គោស គោសជាសំយោជនៈរបស់គោខ្មៅដូច្នេះ តើអ្នកនោះ ឈ្មោះថានិយាយត្រូវដែរឬដូចម្តេច ។ មិនត្រូវទេ អាវុសោ ម្នាលអាវុសោ គោខ្មៅមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់គោសទេ គោសក៏មិន

ពទ្ទោ កាឡស្ស ពលិពទ្ទស្ស សញ្ញោជនំ យេន ច ខោ តេ ឯកេន ទាមេន វា យោត្តេន វា សំយុត្តា តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ន ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។បេ។ ន ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ ។បេ។ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ន ធម្មា មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។

(៦៩៨) ចក្ខុ វា អាវុសោ រូបានំ សញ្ញោជនំ អភវិស្ស រូបា វា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ នយិទំ ព្រហ្មចរិយវាសោ បញ្ញាយេថ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ យស្មា ច ខោ អាវុសោ ន ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ តស្មា ព្រហ្មចរិ-

មែនជាសំយោជនៈរបស់គោខ្មៅដែរ គោទាំងពីរនេះ គេចងដោយខ្សែទាមមួយ ឬខ្សែនឹមមួយណា ខ្សែទាមឬខ្សែនឹមនោះ ជាសំយោជនៈរបស់គោទាំងពីរនោះ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្ដីនេះ មានឧបមេយ្យដូច ចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូបទេ រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ឆន្ទរាគណា កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។បេ។ ជិវ្ហាមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រសទេ ។បេ។ មនោមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ ធម្មារម្មណ៍ក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់មនោដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។

(៦៩៨) ម្នាលអាវុសោ បើចក្ខុជាសំយោជនៈរបស់រូប ឬរូបជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុហើយ ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ មិនប្រាកដឡើយ ម្នាលអាវុសោ ចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូបទេ រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ហេតុណា ហេតុនោះ ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

យវាសោ បញ្ញាយតិ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ បេ ។ ជិវ្ហា ច អាវុសោ រសានំ សញ្ញោជនំ អភវិស្ស រសា វា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ នយិទំ ព្រហ្មចរិយវាសោ បញ្ញាយេថ(១) សម្មាទុក្ខក្ខយាយ យស្មា ច ខោ អាវុសោ ន ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ ន រសា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ តស្មា ព្រហ្មចរិយវាសោ បញ្ញាយតិ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ បេ ។ មនោ ច អាវុសោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ អភវិស្ស ធម្មា វា មនស្ស សញ្ញោជនំ នយិទំ ព្រហ្មចរិយវាសោ បញ្ញាយេថ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ យស្មា ច ខោ អាវុសោ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ន ធម្មា មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ តស្មា ព្រហ្មចរិយវាសោ បញ្ញាយតិ សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ ឥមិនាបេតំ អាវុសោ បរិយាយេន វេទិតព្វំ ។ យថា ន ចក្ខុ រូបានំ សំយោជនំ

១ ម. សព្វាសុ បញ្ញាយតិ ។

ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ទើបមានប្រាកដ ។ បេ ។ បើជិវ្ហាជាសំយោជនៈរបស់រស ឬរស ជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហាហើយ ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ មិនប្រាកដឡើយ ម្នាលអាវុសោ ជិវ្ហាមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រសទេ រសក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហាដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ហេតុណា ហេតុនោះ បានជាការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ មានប្រាកដមែន ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ បើមនោជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ ឬធម្មារម្មណ៍ជាសំយោជនៈរបស់មនោហើយ ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ មិនប្រាកដឡើយ ម្នាលអាវុសោ មនោមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ ធម្មារម្មណ៍ក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់មនោដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ហេតុណា ហេតុនោះ បានជាការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីឲ្យអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ មានប្រាកដមែន ។ ម្នាលអាវុសោ ដំណើរនេះ អ្នកត្រូវយល់តាមបរិយាយនេះ ។ ដូចជាចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូបទេ

ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ បេ ។ ន ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ ។ បេ ។ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ន ធម្មា មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។

(៦៩៦) សំវិជ្ជតិ ខោ អាវុសោ ភគវតោ ចក្ខុ បស្សតិ ភគវា ចក្ខុនា រូបំ ឆន្ទរាគោ ភគវតោ នត្ថិ សុវិមុត្តចិត្តោ ភគវា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ អាវុសោ ភគវតោ សោតំ សុណាតិ ភគវា សោតេន សទ្ទំ ឆន្ទរាគោ ភគវតោ នត្ថិ

រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រសទេ ។ បេ ។ មនោមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ ធម្មារម្មណ៍ក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់មនោដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ។

(៦៩៦) ម្នាលអាវុសោ ព្រះចក្ខុរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏មាន ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ទតមើលរូបដោយព្រះចក្ខុដែរ តែឆន្ទរាគរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះសោតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏មាន ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់សំឡេងដោយព្រះសោតដែរ តែឆន្ទរាគរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានទេ

សុវិមុត្តចិត្តោ ភគវា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ អាវុសោ ភគវតោ ឃានំ ឃាយតិ ភគវា ឃានេន គន្ធំ ឆន្ទរាគោ ភគវតោ នត្ថិ សុវិមុត្តចិត្តោ ភគវា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ អាវុសោ ភគវតោ ជិវ្ហា សាយតិ ភគវា ជិវ្ហាយ រសំ ឆន្ទរាគោ ភគវតោ នត្ថិ សុវិមុត្តចិត្តោ ភគវា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ អាវុសោ ភគវតោ កាយោ ផុសតិ ភគវា កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ឆន្ទរាគោ ភគវតោ នត្ថិ សុវិមុត្តចិត្តោ ភគវា ។ សំវិជ្ជតិ ខោ អាវុសោ ភគវតោ មនោ វិជានាតិ ភគវា មនសា ធម្មំ ឆន្ទរាគោ ភគវតោ នត្ថិ សុវិមុត្តចិត្តោ ភគវា ។ ឥមិនា ខោ ឯតំ អាវុសោ

ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះឃានៈរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏មាន ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ហិតក្លិនដោយព្រះឃានៈដែរ តែឆន្ទរាគរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះជិវ្ហារបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏មាន ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់លិទ្ធរសដោយព្រះជិវ្ហាដែរ តែឆន្ទរាគរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះកាយរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏មាន ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ប៉ះពាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ដោយព្រះកាយដែរ តែឆន្ទរាគរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះមនោរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏មាន ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយព្រះមនោដែរ តែឆន្ទរាគរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមានទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនុ៎ះ អ្នក

បរិយាយេន វេទិតព្វំ ។ យថា ន ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ន សោតំ ។ ន ឃានំ ។ ន ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ ន រសា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ន កាយោ ។ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ន ធម្មា មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនន្តិ ។

(៦៨៧) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អានន្ទោ អាយស្មា ច កាមភូ កោសម្ពិយំ វិហរន្តិ ឃោសិតារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា កាមភូ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា កាមភូ

ត្រូវយល់តាមបរិយាយនេះចុះ ។ ដូចយ៉ាង ចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូប រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ឆន្ទរាគៈណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគៈនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។ សោតៈមិនមែន ។ ឃានៈមិនមែន ។ ជិវ្ហាមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រស រសក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហាដែរ ឆន្ទរាគៈណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគៈនោះ ទើបឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។ កាយមិនមែន ។ មនោមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ ធម្មារម្មណ៍ក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់មនោដែរ ឆន្ទរាគៈណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគៈនោះ ឈ្មោះជាសំយោជនៈ ។

(៦៨៧) សម័យមួយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ និងព្រះកាមភូមានអាយុគង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ គ្រានោះ ព្រះកាមភូមានអាយុ ចេញចាកផលសមាបត្តិក្នុងសាយណ្ហសម័យ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះកាមភូមានអាយុ

អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច កឹ នុ អាវុសោ អានន្ទ ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ ។បេ។ ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ រសា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ ។បេ។ មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ ធម្មា មនស្ស សញ្ញោជនន្តិ ។ ន ខោ អាវុសោ កាមភុ ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។បេ។ ន ជិវ្ហា រសានំ សញ្ញោជនំ ន រសា ជិវ្ហាយ សញ្ញោជនំ ។បេ។ ន មនោ ធម្មានំ សញ្ញោជនំ មនស្ស សញ្ញោជនំ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ កាឡោ ច ពលិពទ្ទោ ឱទាតោ ច ពលិពទ្ទោ ឯកេន ទាមេន វា យោត្តេន វា សំយុត្តា អស្សុ យោ នុ ខោ ឯវំ វទេយ្យ កាឡោ ពលិពទ្ទោ ឱទាតស្ស ពលិពទ្ទស្ស សញ្ញោជនំ ឱទាតោ ពលិពទ្ទោ

ង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានសួរព្រះអានន្ទមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ចក្ខុជាសំយោជនៈរបស់រូប ឬរូបជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុ ឬដូចម្តេច ។បេ។ ជិវ្ហាជាសំយោជនៈរបស់រស រសជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហា ។បេ។ មនោជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ ធម្មារម្មណ៍ជាសំយោជនៈរបស់មនោឬដូចម្តេច ។ ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលអាវុសោកាមភូ ចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូបទេ រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ។បេ។ ជិវ្ហាមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រសទេ រសក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ជិវ្ហាដែរ ។បេ។ មនោមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ធម្មារម្មណ៍ទេ ធម្មារម្មណ៍ក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់មនោដែរ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ។ ម្នាលអាវុសោ ដូចគោខ្មៅនិងគោស ដែលគេទឹមដោយនឹមតែមួយ ឬខ្សែតែមួយ បើមានអ្នកណានិយាយថា គោខ្មៅជាសំយោជនៈរបស់គោស គោស

កាឡស្ស ពលិវទ្ទស្ស សញ្ញោជនន្តិ សម្មា នុ ខោ សោ វទមានោ វទេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ អាវុសោ ន ខោ អាវុសោ កាឡោ ពលិវទ្ទោ ឱទាតស្ស ពលិវទ្ទស្ស សញ្ញោជនំ ន បិ ឱទាតោ ពលិវទ្ទោ កាឡស្ស ពលិវទ្ទស្ស សញ្ញោជនំ យេន ច ខោ តេ ឯកេន ទាមេន វា យោត្តេន វា សំយុត្តា តំ តត្ថ សញ្ញោជនំ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ន ចក្ខុ រូបានំ សញ្ញោជនំ ន រូបា ចក្ខុស្ស សញ្ញោជនំ ។បេ។ ន ជិវ្ហា ។បេ។ ន មនោ ។បេ។ យញ្ច តត្ថ តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឆន្ទរាគោ តំ តត្ថ សញ្ញោជនន្តិ ។

(២៤៨) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អានន្ទោ អាយស្មា ច ឧទាយិ កោសម្ពិយំ វិហរន្តិ ឃោសិតារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា ឧទាយិ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧទាយិ

ជាសំយោជនៈរបស់គោខ្មៅ តើអ្នកនិយាយនោះ ឈ្មោះថានិយាយត្រូវដែរឬទេ ។ ម្នាលអាវុសោ មិនត្រូវទេ ម្នាលអាវុសោ គោខ្មៅមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់គោសទេ គោសក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់គោខ្មៅដែរ គោទាំងនោះសុទ្ធតែគេចងដោយខ្សែទាមមួយ ឬខ្សែរបរមួយ ខ្សែទាមនិងខ្សែរបរនោះ ជាសំយោជនៈរបស់គោទាំងពីរនោះ ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចចក្ខុមិនមែនជាសំយោជនៈរបស់រូបទេ រូបក៏មិនមែនជាសំយោជនៈរបស់ចក្ខុដែរ ។បេ។ ជិវ្ហាក៏មិនមែន ។បេ។ មនោក៏មិនមែន ។បេ។ ឆន្ទរាគណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរបស់ទាំងពីរនោះ ឆន្ទរាគនោះ ឈ្មោះថាសំយោជនៈ ។

(២៤៨) សម័យមួយ ព្រះអានន្ទមានអាយុនិងព្រះឧទាយិមានអាយុ គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ គ្រានោះឯង ព្រះឧទាយិមានអាយុ ចេញចាកផលសមាបត្តិ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះឧទាយិ

អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច យថេវ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ អយំ កាយោ ភគវតា អនេកបរិយាយេន អក្ខាតោ វិវដោ បកាសិតោ ឥតិបាយំ កាយោ អនត្តាតិ ។ សក្កា បនេវំ វិញ្ញាណម្បិ អាចិក្ខិតុំ ទេសេតុំ បញ្ញបេតុំ បដ្ឋបេតុំ វិវរិតុំ វិភជិតុំ ឧត្តានីកាតុំ ឥតិបិទំ វិញ្ញាណំ អនត្តា ។ យថេវ ខោ អាវុសោ ឧទាយិ អយំ កាយោ ភគវតា អនេកបរិយាយេន អក្ខាតោ វិវដោ បកាសិតោ ឥតិបាយំ កាយោ អនត្តាតិ ។ សក្កា បនេវំ វិញ្ញាណម្បិ អាចិក្ខិតុំ ទេសេតុំ បញ្ញបេតុំ បដ្ឋបេតុំ វិវរិតុំ វិភជិតុំ ឧត្តានីកាតុំ ឥតិបិទំ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ។

មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបនិយាយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអានន្ទ កាយនេះ ព្រះមានព្រះភាគតែងសំដែង បើក ប្រកាសថា កាយនេះជាអនត្តា ដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងណា ។ ព្រះមានព្រះភាគអាចដើម្បីប្រាប់ សំដែង តែងតាំង ផ្ដួចផ្ដើម បើក វែកញែក ធ្វើឲ្យរាក់ នូវវិញ្ញាណនេះថា វិញ្ញាណនេះ ជាអនត្តាដូច្នេះ យ៉ាងនោះបានដែរឬ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ កាយនេះ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សំដែង បើក ប្រកាសថា កាយនេះជាអនត្តាដូច្នេះ ដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងណា ។ ព្រះមានព្រះភាគអាចប្រាប់ សំដែង តែងតាំង ផ្ដួចផ្ដើម បើក វែកញែក ធ្វើឲ្យរាក់ នូវវិញ្ញាណនេះថា វិញ្ញាណនេះជាអនត្តាដូច្នេះ យ៉ាងនោះបាន ។

(៦៨៨) ចក្ខុញ្ច អាវុសោ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ ឯវមាវុសោតិ ។ យោ អាវុសោ ហេតុ យោ ច បច្ចយោ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ សោ ច ហេតុ សោ ច បច្ចយោ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ អបរិសេសា និរុជ្ឈេយ្យ អបិ នុ ខោ ចក្ខុវិញ្ញាណំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ អាវុសោ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ អាវុសោ បរិយាយេន ភគវតា អក្ខាតំ វិវដំ បកាសិតំ ឥតិបិទំ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ។បេ។ ជិវ្ហាញ្ចាវុសោ បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណន្តិ ។ ឯវមាវុសោតិ ។ យោ អាវុសោ ហេតុ យោ ច បច្ចយោ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ សោ ច ហេតុ សោ ច បច្ចយោ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ អបរិសេសា និរុជ្ឈេយ្យ អបិ នុ ខោ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ អាវុសោ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ អាវុសោ បរិយាយេន ភគវតា អក្ខាតំ វិវដំ បកាសិតំ ឥតិបិទំ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ។បេ។

[៦៨៨] ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ យ៉ាងនេះមែនហើយ ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ នឹងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ដោយអាការទាំងពួង ដោយប្រការទាំងពួង ចក្ខុវិញ្ញាណនឹងប្រាកដឬហ្ន៎ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ ចក្ខុវិញ្ញាណនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ ហេតុនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ បានបើក បានប្រកាសហើយ ដោយបរិយាយនេះថា វិញ្ញាណនេះជាអនត្តាដូច្នេះ ។បេ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យជិវ្ហានិងរស ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ យ៉ាងនេះមែនហើយ ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យជិវ្ហាវិញ្ញាណកើតឡើង ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ នឹងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ដោយអាការទាំងពួង ដោយប្រការទាំងពួង ជិវ្ហាវិញ្ញាណនឹងប្រាកដឬហ្ន៎ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ បានបើក បានប្រកាស ហើយដោយបរិយាយនេះថា វិញ្ញាណនេះ ជាអនត្តាដូច្នេះ ។បេ។

មនញ្ចាវុសោ បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណន្តិ ។ ឯវមាវុសោតិ ។ យោ ចាវុសោ ហេតុ យោ ច បច្ចយោ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ សោ ច ហេតុ សោ ច បច្ចយោ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ អបរិសេសា និរុជ្ឈេយ្យ អបិ នុ ខោ មនោវិញ្ញាណំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ អាវុសោ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ អាវុសោ ភគវតា អក្ខាតំ វិវដំ បកាសិតំ ឥតិបិទំ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ។

(៣០០) សេយ្យថាបិ អាវុសោ បុរិសោ សារត្ថិកោ សារគវេសី សារបរិយេសនំ ចរមានោ តិណ្ហំ កុធារឹ អាទាយ វនំ បវិសេយ្យ សោ តត្ថ បស្សេយ្យ មហន្តំ កទលិក្ខន្ធំ ឧជុំ នវំ អកុក្កុជកជាតំ(១) តមេនំ មូលេ ឆិន្ទេយ្យ មូលេ ឆេត្វា អគ្គេ ឆិន្ទេយ្យ អគ្គេ ឆេត្វា បត្តវដ្ដិំ វិនិព្ភុជ្ជេយ្យ(២) សោ តត្ថ ផេគ្គុម្បិ នាធិគច្ឆេយ្យ កុតោ សារំ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ នេវត្តានំ ន អត្តនិយំ សមនុបស្សតិ

១ កត្ថចិ បោត្ថកេ, ឱ. ម. ទេវ អកុក្កុកជាតំ ។ ម. អកុក្កជកជាតំ ។ ២ វិនិព្ភុជ្ជេយ្យ ។

ម្នាលអាវុសោអានន្ទ មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យមនោនិងធម្មារម្មណ៍ឬ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ យ៉ាងនេះមែនហើយ ។ ម្នាលអាវុសោអានន្ទ ហេតុណា បច្ច័យណា ដែលនាំឲ្យមនោវិញ្ញាណកើតឡើង ហេតុនោះ បច្ច័យនោះ នឹងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ដោយអាការទាំងពួង ដោយប្រការទាំងពួង មនោវិញ្ញាណនឹងប្រាកដឬហ្ន៎ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ មនោវិញ្ញាណនុ៎ះ មិនប្រាកដទេ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ មនោវិញ្ញាណនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ បានបើក បានប្រកាស ដោយបរិយាយនេះថា វិញ្ញាណនេះ ជាអនត្តាដូច្នេះ ។

(៣០០) ម្នាលអាវុសោឧទាយិ ដូចជាបុរសអ្នកត្រូវការខ្លឹមឈើ ស្វែងរកខ្លឹមឈើ ត្រាច់ទៅរកខ្លឹមឈើ កាន់ដឹងដ៏មុត ចូលទៅកាន់ព្រៃ បុរសនោះឃើញដើមចេក ធំ ត្រង់ ខ្ចី មិនទាន់មានបណ្តូលស្នូន នៅក្នុងព្រៃនោះ ក៏កាត់យកដើមចេកនោះត្រង់គល់ លុះកាត់រួចហើយ ទើបកាត់ចុង លុះកាត់ចុងរួចហើយ ក៏បកស្រទប សូម្បីតែស្រាយ ក៏បុរសនោះ រកមិនបានក្នុងដើមចេកនោះផង នឹងបានខ្លឹមមកពីណា មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោឧទាយិ មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុមិនពិចារណា ឃើញខ្លួន មិនពិចារណាឃើញនូវគ្រឿងរបស់ខ្លួន ក្នុងផស្សាយតនៈទាំង ៦

សោ ឯវំ សមនុបស្សន្តោ ន កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ អបរិតស្សំ បច្ចត្តញ្ញេវ បរិនិព្វាយតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ។

(៣០១) អាទិត្តបរិយាយំ វោ ភិក្ខវេ ធម្មបរិយាយំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ អាទិត្តបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោ ។ វរំ ភិក្ខវេ តត្តាយ អយោសលាកាយ អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សញ្ជោតិភូតាយ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ន ត្វេវ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ អនុព្យញ្ជនសោ និមិត្តគ្គាហោ ។ និមិត្តស្សាទគធិតំ វា ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋមានំ តិដ្ឋេយ្យ អនុព្យញ្ជនស្សាទគធិតំ វា តស្មិំ ចេ សមយេ កាលំ ករេយ្យ ។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរំ គតិំ គច្ឆេយ្យ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនិំ វា ។

កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណាឃើញយ៉ាងនេះ ក៏លែងប្រកាន់របស់អ្វីតិច ក្នុងលោក កាលបើលែងប្រកាន់ រមែងមិនតក់ស្លុត កាលបើមិនតក់ស្លុត រមែងរលត់កិលេសដោយពិត ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៣០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង នូវធម្មបរិយាយឈ្មោះអាទិត្តបរិយាយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់ ធម្មបរិយាយនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម្មបរិយាយឈ្មោះអាទិត្តបរិយាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុន្ទ្រិយដែលបុគ្គលគាស់ ដោយបន្ទះដែកដ៏ក្តៅដែលភ្លើងកំពុងឆេះ ព្រោងព្រាតសន្ធោសន្ធៅ ប្រសើរជាង ការកាន់យកនិមិត្តដោយអនុព្យញ្ជនៈ ក្នុងរូបដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលផ្គុកផ្គងទៅតាមសេចក្តីត្រេកអរក្នុងនិមិត្ត ឬ ផ្គុកផ្គងទៅតាមសេចក្តីត្រេកអរក្នុងអនុព្យញ្ជនៈ ហើយតាំងនៅ បើបុគ្គលនោះធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនោះ ។ បណ្តាគតិទាំងពីរ បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់គតិណាមួយ គឺនរក ឬ កំណើតតិរច្ឆាន ដោយហេតុណា ហេតុនោះ រមែងមាន ។

ឥមំ ខោហំ ភិក្ខវេ អាទីនវំ ទិស្វា ឯវំ វទាមិ ។ វរំ ភិក្ខវេ តិណ្ហេន អយោសង្កុនា អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន សោតិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ន ត្វេវ សោតវិញ្ញេយ្យេសុ សទ្ទេសុ អនុព្យញ្ជនសោ និមិត្តគ្គាហោ ។ និមិត្តស្សាទគធិតំ វា ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋមានំ តិដ្ឋេយ្យ អនុព្យញ្ជនស្សាទគធិតំ វា តស្មឹ ចេ សមយេ កាលំ ករេយ្យ ។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរំ គតឹ គច្ឆេយ្យ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា ។ ឥមំ ខោហំ ភិក្ខវេ អាទីនវំ ទិស្វា ឯវំ វទាមិ ។ វរំ ភិក្ខវេ តិណ្ហេន នខច្ឆេទនេន អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន ឃានិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ន ត្វេវ ឃានវិញ្ញេយ្យេសុ គន្ធេសុ អនុព្យញ្ជនសោ និមិត្តគ្គាហោ ។ និមិត្តស្សាទគធិតំ វា ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតឃើញទោសនេះឯង បានជាពោលយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោតិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលឆ្ការ ដោយកន្ធារដែកដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ ប្រសើរជាង ការកាន់យកនិមិត្តដោយអនុព្យញ្ជនៈ ក្នុងសំឡេងដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយសោតៈ មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណដែលផ្គួកផ្គួលទៅរកសេចក្តីត្រេកអរចំពោះនិមិត្ត ឬផ្គួកផ្គួលទៅរកសេចក្តីត្រេកអរចំពោះអនុព្យញ្ជនៈហើយឋិតនៅ បើបុគ្គលធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនោះនៅ ។ បណ្តាគតិទាំងពីរ បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់គតិណាមួយ គឺនរក ឬកំណើតតិរច្ឆាន ដោយហេតុណា ហេតុនោះ រមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតឃើញទោសនេះឯង បានជាពោលយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃានិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលខ្វេះ ដោយក្រចកដែកដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ ប្រសើរជាង ការកាន់យកនិមិត្តដោយអនុព្យញ្ជនៈ ក្នុងក្លិនទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយឃានៈ មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណដែលផ្គួកផ្គួលទៅរក

តិដ្ឋមានំ តិដ្ឋេយ្យ អនុព្យញ្ជនស្សាទគធិតំ វា តស្មឹ ចេ សមយេ កាលំ ករេយ្យ ។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរំ គតឹ គច្ឆេយ្យ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា ។ ឥទំ ខោហំ ភិក្ខវេ អាទីនវំ ទិស្វា ឯវំ វទាមិ ។ វរំ ភិក្ខវេ តិណ្ហេន ខុរេន អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ន ត្វេវ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ អនុព្យញ្ជនសោ និមិត្តគ្គាហោ ។ និមិត្តស្សាទគធិតំ វា ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋមានំ តិដ្ឋេយ្យ អនុព្យញ្ជនស្សាទគធិតំ វា តស្មឹ ចេ សមយេ កាលំ ករេយ្យ ។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរំ គតឹ គច្ឆេយ្យ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា ។ ឥទំ ខោហំ ភិក្ខវេ អាទីនវំ ទិស្វា ឯវំ វទាមិ ។ វរំ ភិក្ខវេ

សេចក្តីត្រេកអរចំពោះនិមិត្ត ឬផ្តេកផ្តួលទៅរកសេចក្តីត្រេកអរចំពោះអនុព្យញ្ជនៈ ហើយតាំងនៅ បើបុគ្គលនោះធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនោះ ។ បណ្តាគតិទាំងពីរ បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់គតិណាមួយ គឺនរកឬកំណើតតិរច្ឆាន ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតឃើញទោសនេះឯង បានជាពោលយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលកាត់ ដោយកាំបិតកោរដ៏មុតដែលក្តៅក្តុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ ប្រសើរជាង ការកាន់យកនិមិត្តដោយអនុព្យញ្ជនៈ ក្នុងរសដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហា មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណដែលផ្តេកផ្តួលទៅរកសេចក្តីត្រេកអរក្នុងនិមិត្ត ឬផ្តេកផ្តួលទៅរកសេចក្តីត្រេកអរក្នុងអនុព្យញ្ជនៈ ហើយឋិតនៅ បើបុគ្គលនោះធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនោះទៅ ។ បណ្តាគតិទាំងពីរ បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់គតិណាមួយ គឺនរកឬកំណើតតិរច្ឆាន ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតឃើញទោសនេះឯង បានជាពោលយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

តិណ្ហាយ សត្តិយា អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ កាយិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ន ត្វេវ កាយវិញ្ញេយ្យេសុ ផោដ្ឋព្វេសុ អនុព្យញ្ជនសោ និមិត្តគ្គាហោ ។ និមិត្តស្សាទគថិតំ វា ភិក្ខវេ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋមានំ តិដ្ឋេយ្យ អនុព្យញ្ជនស្សាទគថិតំ វា តស្មឹ ចេ សមយេ កាលំ ករេយ្យ ។ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ យំ ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរំ គតឹ គច្ឆេយ្យ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វា ។ ឥមំ ខោហំ ភិក្ខវេ អាទីនវំ ទិស្វា ឯវំ វទាមិ ។ វរំ ភិក្ខវេ សោត្តំ សោត្តំ ខោ បនាហំ ភិក្ខវេ វញ្ឈំ(១) ជីវិតានំ វទាមិ អផលំ ជីវិតានំ វទាមិ មោមូហំ ជីវិតានំ វទាមិ ន ត្វេវ តថារូបេ វិតក្កេ វិតក្កេយ្យ យថារូបានំ វិតក្កានំ វសង្គតោ សង្ឃំ ភិន្ទេយ្យ ។ ឥមំ ខោហំ ភិក្ខវេ វញ្ឈំ ជីវិតានំ អាទីនវំ ទិស្វា ឯវំ វទាមិ ។

១ ម. វញ្ឈំ ។ ឱ វញ្ឈំ ។

កាយិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលកន្ទុះ ដោយកាំបិតដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ ប្រសើរជាង ការកាន់យកនិមិត្តដោយអនុព្យញ្ជនៈ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយកាយ មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលផ្គួតផ្គងទៅតាមសេចក្តីត្រេកអរចំពោះនិមិត្ត ឬផ្គួតផ្គងទៅតាមសេចក្តីត្រេកអរចំពោះអនុព្យញ្ជនៈ ហើយឋិតនៅ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនោះទៅ ។ បណ្តាគតិទាំងពីរ បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់គតិណាមួយ គឺនរកឬកំណើតតិរច្ឆាន ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ រមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតឃើញទោសនេះឯង បានជាពោលយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដេកលក់ប្រសើរជាង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតពោលការដេកលក់ ថាជាទោសរបស់មនុស្សដែលរស់នៅ តថាគតពោលការដេកលក់ ថាមិនមែនជាផលរបស់មនុស្សដែលរស់នៅ តថាគតពោលការដេកលក់ ថាជាសេចក្តីវង្វេងរបស់មនុស្សដែលរស់នៅ បុគ្គលលុះក្នុងអំណាចវិតក្កៈមានសភាពយ៉ាងណាហើយ បំបែកសង្ឃ បុគ្គលត្រិះរិះក្នុងវិតក្កៈមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនប្រសើរទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតឃើញទោសនេះឯង ជាទោសរបស់បុគ្គលដែលរស់នៅ បានជាពោលយ៉ាងនេះ ។

[៣០២] តត្ថ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ ភិន្ទា ចាវ តត្តាយ អយោសលាកាយ អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ហន្ទាហំ ឥទមេវ មនសិករោមិ ឥតិ ចក្ខុំ អនិច្ចំ រូបា អនិច្ចា ចក្ខុវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ចក្ខុសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ ។ តិដ្ឋតុ តាវ តិណ្ហេន អយោសង្កុនា អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន សោតិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ហន្ទាហំ ឥទមេវ មនសិករោមិ ឥតិ សោតំ អនិច្ចំ សទ្ទា អនិច្ចា សោតវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ សោតសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ សោតសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

[៣០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងរឿងទាំងនោះ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា ចក្ខុន្ទ្រិយដែលបុគ្គលអាលដោយបន្ទះដែកដ៏ក្តៅ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ លើកខុកដោយខ្សែកសិនចុះ ។ បើដូច្នោះ អញធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវហេតុនេះ ដូច្នេះថា ចក្ខុមិនទៀង រូបមិនទៀង ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទៀង ចក្ខុសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏មិនទៀង ។ សោតិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលខ្វារ ដោយកន្លាវដែកដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ លើកខុកដោយខ្សែកសិនចុះ បើដូច្នោះ អញធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវហេតុនេះដូច្នេះថា សោតៈមិនទៀង សទ្ទៈមិនទៀង សោតវិញ្ញាណមិនទៀង សោតសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះសោតសម្ផស្ស

តម្បិ អនិច្ចំ ។ តិដ្ឋតុ តាវ តិណ្ហេន នខច្ឆេទនេន អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន ឃានិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ហន្ទាហំ ឥទានិ មនសិករោមិ ឥតិ ឃានំ អនិច្ចំ គន្ធា អនិច្ចា ឃានវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ឃានសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ ឃានសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ ។បេ។ តម្បិ អនិច្ចំ ។ តិដ្ឋតុ តាវ តិណ្ហេន ខុរេន អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ហន្ទាហំ ឥទានិ មនសិករោមិ ឥតិ ជិវ្ហា អនិច្ចា រសា អនិច្ចា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ ។បេ។ តម្បិ អនិច្ចំ ។ តិដ្ឋតុ តាវ តិណ្ហាយ សត្តិយា អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ កាយិន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ ហន្ទាហំ ឥទានិ មនសិករោមិ ឥតិ កាយោ អនិច្ចោ ផោដ្ឋព្វា អនិច្ចា កាយវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ កាយសម្ផស្សោ អនិច្ចោ

ជាបច្ច័យ វេទនានោះមិនទៀង ។ ឃានិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលខ្វេះ ដោយក្រចកដែកដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ លើកទុកដោយវៀរលែងចុះ បើដូច្នោះ អញធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យហេតុនេះ ដូច្នេះថា ឃានៈមិនទៀង គន្ធៈមិនទៀង ឃានវិញ្ញាណមិនទៀង ឃានសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ដែលកើតឡើង ព្រោះឃានសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ វេទនានោះក៏មិនទៀង ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលពន្លះ ដោយកាំបិតកោរដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះរុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ លើកទុកដោយវៀរលែងចុះ បើដូច្នោះ អញធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យហេតុនេះដូច្នេះថា ជិវ្ហាមិនទៀង រសមិនទៀង ជិវ្ហាវិញ្ញាណមិនទៀង ជិវ្ហាសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ដែលកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ វេទនានោះ ក៏មិនទៀង ។ កាយិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចាក់ ដោយលំពែងដ៏មុត ដែលភ្លើងកំពុងឆេះ រុងរោចន៍សន្ធោសន្ធៅ លើកទុកដោយវៀរលែងចុះ បើដូច្នោះ អញធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យហេតុនេះ ដូច្នេះថា កាយមិនទៀង ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍មិនទៀង កាយវិញ្ញាណមិនទៀង កាយសម្ផស្សមិនទៀង

យម្បិទំ កាយសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ ។បេ។ តម្បិ អនិច្ចំ ។ តិដ្ឋតុ តាវ សោត្ថំ អបាហំ ឥទមេវ មនសិការោមិ ឥតិ មនោ អនិច្ចោ ធម្មា អនិច្ចា មនោវិញ្ញាណំ អនិច្ចំ មនោសម្ផស្សោ អនិច្ចោ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បិ អនិច្ចំ ។ ឯវំ បស្សំ ភិក្ខវេ សុតវា អរិយសាវកោ ចក្ខុស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ ចក្ខុសម្ផស្សេបិ និព្វិន្ទតិ ។បេ។ យម្បិទំ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តស្មឹបិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ អាទិត្តបរិយាយោ ធម្មបរិយាយោតិ ។

វេទនាណា ដែលកើតឡើង ព្រោះកាយសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ វេទនានោះ ក៏មិនទៀង ។ ការដែលលើកទុកសិនចុះ ។ មិនដូច្នោះ អញធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវហេតុនេះ ដូច្នេះថា មនោមិនទៀង ធម្មារម្មណ៍មិនទៀង មនោវិញ្ញាណមិនទៀង មនោសម្ផស្សមិនទៀង វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏មិនទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងចក្ខុផង នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណផង នឿយណាយនឹងចក្ខុសម្ផស្សផង ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនទុក្ខមិនសុខក្តី ដែលកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ក៏នឿយណាយនឹងវេទនានោះ កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះតែប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ។ ដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈតថាគតអញនៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចតថាគតអញធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាធម្មបរិយាយ ឈ្មោះអាទិត្តបរិយាយ ។

[៣០៣] ហត្ថេសុ ភិក្ខវេ សតិ អាទាននិក្ខេបនំ បញ្ញាយតិ បាទេសុ សតិ អភិក្កមប្បដិក្កមោ បញ្ញាយតិ បព្វេសុ សតិ សមិញ្ជនប្បសារណំ បញ្ញាយតិ កុច្ឆិស្មឹ សតិ ជិឃច្ឆាបិបាសា បញ្ញាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្មឹ សតិ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។បេ។ ជិវ្ហាយ សតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ បេ ។ មនស្មឹ សតិ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ បេ ។

[៣០៤] ហត្ថេសុ ភិក្ខវេ អសតិ អាទាននិក្ខេបនំ ន បញ្ញាយតិ បាទេសុ អសតិ អភិក្កមប្ប-

[៣០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដៃមាន ការកាន់និងការដាក់ចុះ រមែងប្រាកដ កាលបើជើងមាន ការឈានទៅមុខនិងឈានថយក្រោយ ក៏រមែងប្រាកដ កាលបើសន្លាក់ទាំងឡាយមាន ការបត់ចូលនិងលាចេញ ក៏រមែងប្រាកដ កាលបើពោះមាន សេចក្តីស្រេកឃ្លាន ក៏រមែងប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតយ៉ាងនេះឯង កាលបើចក្ខុមាន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខជាខាងក្នុង ក៏កើតឡើងព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ កាលបើជិវ្ហាមាន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខជាខាងក្នុង ក៏កើតឡើងព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ កាលបើមនោមាន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខជាខាងក្នុង ក៏កើតឡើងព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។

[៣០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមិនមានដៃ ការកាន់យកនិងការដាក់ចុះ ក៏មិនប្រាកដ កាលបើមិនមានជើង ការឈាន

ដិក្កមោ ន បញ្ញាយតិ បព្វេសុ អសតិ សមិញ្ជនប្បសារណំ ន បញ្ញាយតិ កុច្ឆិស្មឹ អសតិ ជិឃច្ឆាបិបាសា ន បញ្ញាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្មឹ អសតិ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា នុប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។បេ។ ជិវ្ហាយ អសតិ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា នុប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។បេ។ មនស្មឹ អសតិ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា នុប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។

(៣០៨) ហត្ថេសុ ភិក្ខវេ សតិ អាទាននិក្ខេបនំ ហោតិ បាទេសុ សតិ អភិក្កមប្បដិក្កមោ ហោតិ បព្វេសុ សតិ សមិញ្ជនប្បសារណំ ហោតិ កុច្ឆិស្មឹ សតិ ជិឃច្ឆាបិបាសា ហោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្មឹ សតិ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។បេ។ ជិវ្ហាយ សតិ ។បេ។ មនស្មឹ សតិ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ[១] ។

១ ឱ. សុខំ ទុក្ខំ ។បេ។ ហត្ថេសុ ។

ទៅមុខនិងឈានថយក្រោយ ក៏មិនប្រាកដ កាលបើមិនមានសន្លាក់ ការបត់ចូលនិងលាចេញ ក៏មិនប្រាកដ កាលបើមិនមានពោះ សេចក្តីស្រេកឃ្លាន ក៏មិនប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតយ៉ាងនេះឯង កាលបើចក្ខុមិនមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុងក៏មិនកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ កាលបើជិវ្ហាមិនមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុងក៏មិនកើតឡើង ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ កាលបើមនោមិនមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុងក៏មិនកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។

(៣០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានដៃ ការកាន់និងការដាក់ចុះក៏មាន កាលបើមានជើង ការឈានទៅមុខនិងឈានថយក្រោយក៏មាន កាលបើមានសន្លាក់ ការបត់ចូលនិងលាចេញក៏មាន កាលបើមានពោះ សេចក្តីស្រេកឃ្លានក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតយ៉ាងនេះឯង កាលបើចក្ខុមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុងក៏កើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។បេ។ កាលបើជិវ្ហាមាន ។បេ។ កាលបើមនោមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុងក៏កើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។

[៣០៦] ហត្ថេសុ ភិក្ខវេ អសតិ អាទាននិក្ខេបនំ ន ហោតិ បាទេសុ អសតិ អភិក្កមបដិក្កមោ ន ហោតិ បព្វេសុ អសតិ សមិញ្ជនបសារណំ ន ហោតិ កុច្ឆិស្មឹ អសតិ ជិឃច្ឆាបិបាសា ន ហោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ចក្ខុស្មឹ អសតិ ចក្ខុសម្ផស្សប្បច្ចយា នុប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។បេ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សប្បច្ចយា ។បេ។ មនស្មឹ អសតិ មនោសម្ផស្សប្បច្ចយា នុប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខន្តិ ។

សមុទ្ទវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ទ្វេ សមុទ្ទា ពាឡិសិកោ
ខីររុក្ខេន កោដ្ឋិកោ
កាមភូ ឧទាយិ ចេវ
អាទិត្តេន ច អដ្ឋមំ
ហត្ថបាទូបមា(១) ចេវ
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

១ ឱ. ម. ហត្ថបាទូបមា ទ្វេ វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

[៣០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមិនមានដៃ ការកាន់ផង ការដាក់ចុះក៏មិនមាន កាលបើមិនមានជើង ការឈានទៅមុខផងឈានថយក្រោយក៏មិនមាន កាលបើមិនមានសន្លាក់ ការបត់ចូលផងលាចេញក៏មិនមាន កាលបើមិនមានពោះ សេចក្តីស្រេកឃ្លានក៏មិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតយ៉ាងនេះឯង កាលបើចក្ខុមិនមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុង ក៏មិនកើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះជិវ្ហាសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។ បេ ។ កាលបើមនោមិនមាន សេចក្តីសុខទុក្ខជាខាងក្នុងក៏មិនកើតឡើង ព្រោះមនោសម្ផស្សជាបច្ច័យ ។

ចប់ សមុទ្ទវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃសមុទ្ទវគ្គនោះគឺ

ព្រះអង្គសំដែងប្រៀបពីសមុទ្ទ ២ រឿង រឿងព្រានសន្ទូច ១ ប្រៀបដោយដើមឈើមានជ័រដូចទឹកដោះ ១ រឿងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ ១ រឿងព្រះកាមភូ ១ រឿងព្រះឧទាយិ ១ អាទិត្តបរិយាយជាគម្រប់ប្រាំបី ១ ទ្រង់សំដែងពីដៃជើងនិងសន្លាក់ ២ រឿង ហេតុដូច្នោះ ទើបហៅថាវគ្គ ។

អាសីវិសវគ្គោ

[៣០៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ ។ អថខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ចត្តារោ អាសីវិសា ឧគ្គតេជា ឃោរវិសា ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ជីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិក្កូលោ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ ឥមេ តេ អម្ភោ បុរិស ចត្តារោ អាសីវិសា ឧគ្គតេជា ឃោរវិសា កាលេន កាលំ ឧដ្ឋាបេតព្វា កាលេន កាលំ ន្ហាបេតព្វា កាលេន កាលំ ភោជេតព្វា កាលេន កាលំ បវេសេតព្វា ។ យទា ច ខោ តេ អម្ភោ បុរិស ឥមេសំ ចតុន្នំ អាសីវិសានំ ឧគ្គតេជានំ ឃោរវិសានំ អញ្ញតរោ វា អញ្ញតរោ វា កុប្បិស្សតិ តតោ ត្វំ អម្ភោ បុរិស មរណំ វា និគច្ឆសិ មរណមត្តំ វា ទុក្ខំ យំ តេ អម្ភោ បុរិស ករណីយំ តំ ករោហីតិ ។

អាសីវិសវគ្គ

[៣០៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាអាសិរពិស ៤ ពួក មានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹក ។ កាលណោះ មានបុរសចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ប្រាថ្នាសុខ ខ្ពើមទុក្ខ ដើរមក ពួកជនដទៃគប្បីនិយាយនឹងបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន អាសិរពិស ទាំង ៤ ពួកនេះ មានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹក អ្នកត្រូវឲ្យក្រោកឡើងតាមកាលដ៏គួរ ត្រូវឲ្យងូតទឹកតាមកាលដ៏គួរ ត្រូវឲ្យបរិភោគតាមកាលដ៏គួរ ត្រូវឲ្យចូលទៅដេកតាមកាលដ៏គួរ ។ ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន បណ្ដាអាសិរពិសទាំង ៤ ពួក មានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹកទាំងនេះ អាសិរពិសណាក៏ដោយ ១ នឹងខឹងដល់អ្នក ក្នុងកាលណា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ក្នុងកាលណោះ អ្នកនឹងដល់នូវសេចក្ដីស្លាប់ ឬដល់ទុក្ខស្មើនឹងស្លាប់ ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន កិច្ចណាដែលអ្នកត្រូវធ្វើ ចូរអ្នកធ្វើកិច្ចនោះចុះ ។

(៣០៨) អថខោ សោ ភិក្ខវេ បុរិសោ ភីតោ ចតុន្នំ អាសីវិសានំ ឧគ្គតេជានំ ឃោរវិសានំ យេន វា តេន វា បលាយេថ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ ឥមេ តេ អម្ភោ បុរិស បញ្ច វធកា បច្ចត្ថិកា បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធា យត្ថេវ នំ បស្សិស្សាម តត្ថេវ ជីវិតា វោរោបេស្សាមាតិ យំ តេ អម្ភោ បុរិស ករណីយំ តំ ករោហីតិ ។

(៣០៩) អថខោ សោ ភិក្ខវេ បុរិសោ ភីតោ ចតុន្នំ អាសីវិសានំ ឧគ្គតេជានំ ឃោរវិសានំ ភីតោ បញ្ចន្នំ វធកានំ បច្ចត្ថិកានំ យេន វា តេន វា បលាយេថ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អយន្តេ អម្ភោ បុរិស ឆដ្ឋោ អន្តរចរោ វធកោ ឧក្ខិត្តាសិកោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធោ យត្ថេវ នំ បស្សិស្សាមិ តត្ថេវ(១) សិរោ បាតេស្សាមីតិ យំ តេ អម្ភោ បុរិស ករណីយំ តំ ករោហីតិ ។

១ ម. តត្ថេវ តេ សិរោ

(៣០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង បុរសនោះមានសេចក្ដីភិតភ័យនឹងអាសិរពិសទាំង ៤ ពួក ដែលមានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹក ហើយក៏រត់ទៅតាមទីផ្ដេសផ្ដាស ពួកជនដទៃគប្បីនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន នេះជាពេជ្ឈឃាតទាំង ៥ ជាសត្រូវដេញតាមពីខាងក្រោយខ្នងៗ អ្នក ដោយគិតគ្នាថា យើងទាំងឡាយឃើញបុរសនុ៎ះ ក្នុងទីណា នឹងផ្ដាច់ជីវិត ក្នុងទីនោះឯង ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន កិច្ចណាដែលអ្នកត្រូវធ្វើ ចូរអ្នកធ្វើកិច្ចនោះចុះ ។

(៣០៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង បុរសនោះមានសេចក្ដីភិតភ័យនឹងអាសិរពិសទាំង ៤ ពួក ដែលមានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹក មានសេចក្ដីភិតភ័យនឹងពេជ្ឈឃាតទាំង ៥ ជាសត្រូវ ហើយក៏រត់ទៅតាមទីផ្ដេសផ្ដាស ពួកជនដទៃគប្បីនិយាយនឹងបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន នេះជាពេជ្ឈឃាត អ្នកចាំស្ទាក់ខាងក្នុងជាគម្រប់ ៦ មានដាវហារឡើង ដេញតាមពីខាងក្រោយខ្នងៗ អ្នក ដោយគិតថា អញឃើញបុរសនោះក្នុងទីណា នឹងកាត់ក្បាលក្នុងទីនោះឯង ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន កិច្ចណាដែលអ្នកត្រូវធ្វើ ចូរអ្នកធ្វើកិច្ចនោះចុះ ។

[៣១០] អថ ខោ សោ ភិក្ខវេ បុរិសោ ភីតោ ចតុន្នំ អាសីវិសានំ ឧគ្គតេជានំ ឃោរវិសានំ ភីតោ បញ្ចន្នំ វធកានំ បច្ចត្ថិកានំ ភីតោ ឆដ្ឋស្ស អន្តរចរស្ស វធកស្ស ឧក្ខិត្តាសិកស្ស យេន វា តេន វា បលាយេថ សោ បស្សេយ្យ សុញ្ញំ គាមំ យញ្ញទេវ ឃរំ បវិសេយ្យ រិត្តកញ្ញេវ បវិសេយ្យ តុច្ឆកញ្ញេវ បវិសេយ្យ សុញ្ញកញ្ញេវ បវិសេយ្យ យញ្ញទេវ ភាជនំ បរិមសេយ្យ រិត្តកញ្ញេវ បរិមសេយ្យ តុច្ឆកញ្ញេវ បរិមសេយ្យ សុញ្ញកញ្ញេវ បរិមសេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ ឥទានិ អម្ភោ បុរិស ឥមំ សុញ្ញគាមំ ចោរា គាមឃាតា បវិសន្តិ យំ តេ អម្ភោ បុរិស ករណីយំ តំ ករោហីតិ ។

[៣១១] អថ ខោ សោ ភិក្ខវេ បុរិសោ ភីតោ ចតុន្នំ អាសីវិសានំ ឧគ្គតេជានំ ឃោរវិសានំ ភីតោ បញ្ចន្នំ វធកានំ បច្ចត្ថិកានំ ភីតោ ឆដ្ឋស្ស អន្តរចរស្ស វធកស្ស ឧក្ខិត្តាសិកស្ស ភីតោ ចោរានំ គាមឃាតកានំ យេន វា តេន វា បលាយេថ សោ បស្សេយ្យ មហន្តំ ឧទកណ្ណវំ ឱរិមំ តីរំ

[៣១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ បុរសនោះមានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងអាសិរពិសទាំង ៤ ពួក ដែលមានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹក មានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងពេជ្ឈឃាតទាំង ៥ ជាសត្រូវ មានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងពេជ្ឈឃាតអ្នកចាំស្ទាក់ខាងក្នុងជាគម្រប់ ៦ ដែលមានដាវលើកឡើង ហើយក៏រត់ទៅតាមទីផ្សងផ្សាស បុរសនោះឃើញស្រុកដ៏ស្ងាត់ ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះណាមួយ ផ្ទះនោះក៏ទទេស្អាត ស្ងាត់សូន្យសុង ល្ងកអែកភាជន៍ណាមួយ ភាជន៍នោះក៏ទទេស្អាត លើងសោះសូន្យដែរ ។ ពួកជនដទៃគប្បីនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ពួកចោរ ញាប់សម្លាប់អ្នកស្រុក កំពុងចូលមកកាន់ស្រុកស្ងាត់នេះ ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន កិច្ចណាដែលអ្នកគួរធ្វើ ចូរអ្នកធ្វើកិច្ចនោះចុះ ។

[៣១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង បុរសនោះមានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងអាសិរពិសទាំង ៤ ពួក ដែលមានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏ពន្លឹក មានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងពេជ្ឈឃាតទាំង ៥ ជាសត្រូវ មានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងពេជ្ឈឃាតអ្នកចាំស្ទាក់ខាងក្នុងជាគម្រប់ ៦ ដែលមានដាវលើកឡើង មានសេចក្តីតក់ស្លុតភ័យនឹងពួកចោរជាអ្នកសម្លាប់អ្នកស្រុក ហើយក៏រត់ទៅតាមទីផ្សងផ្សាស បុរសនោះឃើញនូវអន្លង់ទឹកដ៏ធំ មានត្រើយខាង

សាសង្កំ សប្បដិភយំ ឱរិមំ តីរំ ខេមំ អប្បដិភយំ នចស្ស នាវា សន្តារណី ឧត្តរសេតុ វា អបារា បារំ គមនាយ ។

(៣១៦) អថខោ ភិក្ខវេ តស្ស បុរិសស្ស ឯវមស្ស អយំ ខោ មហា ឧទកណ្ណវោ ឱរិមំ តីរំ សាសង្កំ សប្បដិភយំ ឱរិមំ តីរំ ខេមំ អប្បដិភយំ នចស្ស នាវា សន្តារណី ឧត្តរសេតុ វា អបារា បារំ គមនាយ យន្នូនាហំ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ សង្កឌ្ឍិត្វា កុល្លំ ពន្ធិត្វា តំ កុល្លំ និស្សាយ ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច វាយមមានោ សោត្ថិនា បារំ គច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខវេ បុរិសោ តិណកដ្ឋសាខាបលាសំ សង្កឌ្ឍិត្វា កុល្លំ ពន្ធិត្វា តំ កុល្លំ និស្សាយ ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច វាយមមានោ សោត្ថិនា បារំ គច្ឆេយ្យ តិណ្ណោ បារគតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ ។

អាយ ប្រកបដោយសេចក្តីរង្កៀស ប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ មានត្រើយខាងនាយដ៏ក្សេម ឥតមានភ័យចំពោះមុខ ទូក ក្បូន ស្ពានឆ្លង ដើម្បីឆ្លងអំពីត្រើយអាយទៅត្រើយខាងនាយ ក៏មិនមានសោះ ។

(៣១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះឯងហើយជាអន្លង់ទឹកដ៏ធំ មានត្រើយខាងអាយ ប្រកបដោយសេចក្តីរង្កៀស ប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ មានត្រើយខាងនាយដ៏ក្សេម ឥតមានភ័យចំពោះមុខ ទូក ក្បូន ស្ពានឆ្លង ដើម្បីឆ្លងអំពីត្រើយខាងអាយទៅត្រើយខាងនាយ ក៏មិនមាន បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញប្រមូលស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើ ចងជាក្បូន អាស្រ័យក្បូននោះហើយ អុំដោយដៃនិងជើងទាំងឡាយ ទើបដល់ទៅត្រើយដោយសួស្តីបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង បុរសនោះប្រមូលស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើ មកចងជាក្បូន អាស្រ័យក្បូននោះហើយ អុំដោយដៃនិងជើងទាំងឡាយ ទើបដល់ទៅត្រើយ ដោយសួស្តី បានឈ្មោះថាជាព្រាហ្មណ៍ឆ្លងដល់ត្រើយ ហើយឋិតនៅលើគោក ។

[១០៣] ឧបមា ខោ ម្យាយំ ភិក្ខវេ កតា អត្ថស្ស វិញ្ញាបនាយ អយញ្ចេត្ថ អត្ថោ ចត្តារោ អាសីវិសា ឧគ្គតេជា ឃោរវិសាតិ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នេតំ មហាភូតានំ អធិវចនំ បឋវីធាតុយា អាបោធាតុយា តេជោធាតុយា វាយោធាតុយា ។ បញ្ច វធកា បច្ចត្ថិកាតិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នេតំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ អធិវចនំ ។ សេយ្យថីទំ ។ រូបុបាទានក្ខន្ធស្ស វេទនុបាទានក្ខន្ធស្ស សញ្ញុបាទានក្ខន្ធស្ស សង្ខារុបាទានក្ខន្ធស្ស វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធស្ស ។ ឆដ្ឋោ អន្តរចរោ វធកោ ឧក្ខិត្តាសិកោតិ ខោ ភិក្ខវេ នន្ទិរាគស្សេតំ អធិវចនំ ។ សុញ្ញគាមោតិ ខោ ភិក្ខវេ ឆន្នេតំ(១) អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អធិវចនំ ។

១ ម. ឆន្នំ អជ្ឈត្តិកានំ ។

[១០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតធ្វើសេចក្តីឧបមានេះ ដើម្បីបញ្ជាក់នូវសេចក្តីអធិប្បាយ ឯសេចក្តីអធិប្បាយ ក្នុងសេចក្តីឧបមានុ៎ះដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា អាសិរពិស ៤ ពួក ដែលមានតេជះដ៏ខ្លាំង មានពិសដ៏កាចខ្លាំងនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃមហាភូតរូបទាំង ៤ គឺបឋវីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ពេជ្ឈឃាតទាំង ៥ ជាសត្រូវនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបូបាទានក្ខន្ធ ១ វេទនូបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ពេជ្ឈឃាតអ្នកចាំស្ទាក់ទាន់ក្នុងជាគម្រប់ ៦ ដែលមានដាវលើកឡើងនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃនន្ទិរាគ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ស្រុកស្ងាត់នុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃអាយតនៈខាងក្នុង ៦ ។

អាសីវិសវគ្គោ ចតុត្ថោ

(៣០៦) ចក្ខុតោ ចេបិ នំ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ឧបបរិក្ខតិ រិត្តកំយេវ ខាយតិ តុច្ឆកំយេវ ខាយតិ សុញ្ញកំយេវ ខាយតិ ។ សោតតោ ចេបិ នំ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ឧបបរិក្ខតិ រិត្តកំយេវ ខាយតិ តុច្ឆកំយេវ ខាយតិ សុញ្ញកំយេវ ខាយតិ ។ ឃានតោ ចេបិ នំ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ឧបបរិក្ខតិ រិត្តកំយេវ ខាយតិ តុច្ឆកំយេវ ខាយតិ សុញ្ញកំយេវ ខាយតិ ។ ជិវ្ហាតោ ចេបិ នំ ភិក្ខវេ ។ កាយតោ ព្យត្តោ នំ ភិក្ខវេ ។ មនតោ ចេបិ នំ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ចេបិ មេធាវី ឧបបរិក្ខតិ រិត្តកំយេវ ខាយតិ តុច្ឆកំយេវ ខាយតិ សុញ្ញកំយេវ ខាយតិ ។ ចោរា គាមឃាតកាតិ ខោ ភិក្ខវេ ឆន្នេតំ ពាហិរានំ អាយតនានំ អធិវចនំ ។ ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ហញ្ញតិ មនាបាមនាបេសុ រូបេសុ ។ សោតំ ភិក្ខវេ ។បេ។ ឃានំ ភិក្ខវេ ។បេ។

អាសីវិសវគ្គ ទី ៤

(៣០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា កំណត់នូវតាមរូបនោះ ថាជាចក្ខុ ចក្ខុនោះប្រាកដជារបស់ទទេ ប្រាកដជារបស់លើនិងទេ ប្រាកដជារបស់សូន្យសោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា កំណត់នូវតាមរូបនោះ ថាជាសោតៈ សោតនោះ ប្រាកដជារបស់ទទេ ប្រាកដជារបស់លើនិងទេ ប្រាកដជារបស់សូន្យសោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា កំណត់នូវតាមរូបនោះ ថាជាឃានៈ ឃានៈនោះ ប្រាកដជារបស់ទទេ ប្រាកដជារបស់លើនិងទេ ប្រាកដជារបស់សូន្យសោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលកំណត់នូវតាមរូបនោះ ថាជាជិវ្ហា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលកំណត់នូវតាមរូបនោះ ថាជាកាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា កំណត់នូវតាមរូបនោះ ថាជាមនោ មនោនោះ ប្រាកដជារបស់ទទេ ប្រាកដជារបស់លើនិងទេ ប្រាកដជារបស់សូន្យសោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ពួកចោរអ្នកសម្លាប់អ្នកស្រុកទាំង៖ ជាឈ្មោះនៃអាយតនៈខាងក្រៅ ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុរមែងបៀតបៀនរំពោះរូបទាំងឡាយ ជាទីគាប់ចិត្តនិងមិនជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោតៈ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឃានៈ ។បេ។

ជិវ្ហា ភិក្ខវេ ហញ្ញតិ មនាបាមនាបេសុ រសេសុ ។ កាយោ ភិក្ខវេ ។បេ។ មនោ ភិក្ខវេ ហញ្ញតិ មនាបាមនាបេសុ ធម្មេសុ ។ មហា ឧទកណ្ណវោតិ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នេតំ ឱឃានំ អធិវចនំ កាមោឃស្ស ភវោឃស្ស ទិដ្ឋោឃស្ស អវិជ្ជោឃស្ស ។ ឱរិមំ តីរំ សាសង្កំ សប្បដិភយន្តិ ខោ ភិក្ខវេ សក្កាយស្សេតំ អធិវចនំ ។ បារិមំ តីរំ ខេមំ អប្បដិភយន្តិ ខោ ភិក្ខវេ និព្ពានស្សេតំ អធិវចនំ ។ កុល្លន្តិ ខោ ភិក្ខវេ អរិយស្សេតំ អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស អធិវចនំ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ។ តស្ស ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច វាយាមោតិ ខោ ភិក្ខវេ វិរិយារម្ភស្សេតំ អធិវចនំ ។ តិណ្ណោ បារគតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោតិ ខោ ភិក្ខវេ អរហតោ ឯតំ អធិវចនន្តិ ។ បឋមំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជិវ្ហារមែងបៀតបៀនចំពោះរសទាំងឡាយ ជាទីគាប់ចិត្តខ្លះមិនជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោរមែងបៀតបៀនចំពោះធម្មារម្មណ៍ ជាទីគាប់ចិត្តខ្លះមិនជាទីគាប់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា អន្លង់ទឹកធំនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃឱឃៈទាំង ៤ គឺ កាមោឃៈ ១ ភវោឃៈ ១ ទិដ្ឋោឃៈ ១ អវិជ្ជោឃៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ត្រើយខាងប្រកបដោយសេចក្ដីរង្កៀស ប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃសក្កាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ត្រើយខាងដ៏ក្សេម ឥតមានភ័យចំពោះមុខនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ក្បូននុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃមគ្គមានអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ។ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ខំដោយដៃនិងជើងទាំងឡាយនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃការប្រារព្ធសេចក្ដីព្យាយាម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា ព្រាហ្មណ៍ឆ្លងដល់ត្រើយ ឈរនៅលើគោកនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃព្រះអរហន្ត ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[៣១៨] តីហិ ភិក្ខវេ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខសោមនស្សពហុលោ វិហរតិ យោនិ ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ អាសវានំ ខយាយ ។ កតមេហិ តីហិ ។ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ ។

[៣១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៣ ជាអ្នកច្រើនដោយសុខនិងសោមនស្ស សម្រេចសម្រាន្តនៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ មួយទៀត ភិក្ខុនោះប្រារព្ធហេតុដើម្បីអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ធម៌ ៣ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺភិក្ខុអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រងក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ១ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ១ ប្រកបរឿយ ៗ ក្នុងការភ្ញាក់រឭក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានទ្វារគ្រប់គ្រងហើយក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ មិនប្រកាន់និមិត្ត មិនប្រកាន់អនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយនោះ ។ ស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ជញ្ជក់រសដោយអណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វៈដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដោយចិត្ត មិនប្រកាន់និមិត្ត មិនប្រកាន់អនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមមនិន្ទ្រិយនោះ រក្សាមនិន្ទ្រិយនោះ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមនិន្ទ្រិយនោះ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ សុភូមិយំ ចាតុម្មហាបថេ អាជញ្ញរ-ថោ យុត្តោ អស្សដ្ឋិតោ ឱធស្តបតោទោ(១) តមេនំ ទក្ខោ យោគ្គាចរិយោ(២) អស្សទម្មសារថិ អភិរុហិត្វា វាមេន ហត្ថេន រស្មិយោ គហេត្វា ទក្ខិណេន ហត្ថេន បតោទំ គហេត្វា យេនិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ សារេយ្យាបិ បច្ចាសា-រេយ្យាបិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អារក្ខាយ សិក្ខតិ សញ្ញមាយ សិក្ខតិ ទមាយ សិក្ខតិ ឧបសមាយ សិក្ខតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ ហោតិ ។

[៣១៦] កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទវាយ ន មទាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិភូសនាយ យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាប-នាយ វិហឹសុបរតិយា ព្រហ្មចរិយានុគ្គហាយ ឥតិ បុរា-ណញ្ច វេទនំ បដិហង្ខាមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ

១ ម. អស្ស ឱធសតបតោទោ ។ ម. ឱវត្តបតោទោ ។ ២ យោគាចរិយោតិ យុត្តកោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជារថទឹមដោយសេះអាជានេយ្យដែលបុគ្គលទឹមហើយ មានសេះបញ្ឆៀរទៅ មានជន្លួញផ្គងឡើងហើយ ក្នុងផ្លូវបែកជា ៤ មានផែនដីដ៏ស្មើ អាចារ្យបង្ហាត់ដ៏ប៉ិនប្រសប់ ជាសារថីអ្នកបង្ហាត់សេះ ឡើងជិះរថនោះ ដៃឆ្វេងកាន់ខ្សែបរ ដៃស្តាំកាន់ជន្លួញ បរទៅបរមកកាន់ទីដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយ ។ យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុសិក្សាដើម្បីរក្សា សិក្សាដើម្បីសង្រួម សិក្សាដើម្បីទូន្មាន សិក្សាដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ នេះ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានទ្វាររក្សាហើយក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[៣១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាដោយឧបាយប្រាជ្ញាហើយ ឆាន់អាហារដើម្បីលេងក៏ទេ ដើម្បីសេចក្តីស្រវឹងក៏ទេ ដើម្បីប្រដាប់តាក់តែងក៏ទេ ដើម្បីស្អិតស្អាងក៏ទេ កំណត់ត្រកដើម្បីតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីញុំាងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបំបាត់បង់នូវសេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រហ្មចរិយៈ ថា អាត្មាអញ ក៏បាត់បង់នូវវេទនាចាស់ផង ទាំងមិនញុំាងវេទនាថ្មីឲ្យកើតឡើងផង

យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ផាសុវិហារោ ចាតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ វណំ អាលិម្បេយ្យ យាវទេវ រោហនត្ថាយ(១) សេយ្យថា វា បន អក្ខំ អព្ភញ្ជេយ្យ យាវទេវ ភារស្ស និត្ថរណត្ថាយ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទវាយ ន មទាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិភូសនាយ យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបនាយ វិហឹសូបរតិយា ព្រហ្មចរិយានុគ្គហាយ ឥតិ បុរាណញ្ច វេទនំ បដិហង្ខាមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ផាសុវិហារោ ចាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ភោជនេ មត្តញ្ញូ ហោតិ ។

---

១ ម. រោបនត្ថាយ ។ ឱ. រោបនត្ថាយ ។

កិរិយាប្រព្រឹត្តទៅនៃឥរិយាបថទាំង ៤ ក្តី សេចក្តីមិនមានទោសក្តី កិរិយានៅសប្បាយក្តី ទើបមានដល់អាត្មាអញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសលាបសម្បុរក្លាយ ប្រយោជន៍តែនឹងធ្វើសេទកិច្ចប៉ុណ្ណោះ ឬក៏ដូចបុរសលាបភ្លៅរទេះ ប្រយោជន៍តែនឹងដឹកនាំភារៈប៉ុណ្ណោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាដោយឧបាយប្រាជ្ញាហើយ ទើបឆាន់អាហារ ដើម្បីលេងក៏ទេ ដើម្បីសេចក្តីស្រវឹងក៏ទេ ដើម្បីប្រដាប់តាក់តែងក៏ទេ ដើម្បីស្អិតស្អាងក៏ទេ គ្រាន់តែគ្រាន់ដើម្បីតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីញុំាងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកំចាត់បង់នូវសេចក្តីបៀតបៀន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រហ្មចរិយៈថា អាត្មាអញកំចាត់បង់នូវវេទនាចាស់ផង ទាំងញុំាងវេទនាថ្មីមិនឲ្យកើតឡើងផង កិរិយាប្រព្រឹត្តទៅនៃឥរិយាបថទាំង ៤ ក្តី សេចក្តីមិនមានទោសក្តី កិរិយានៅសប្បាយក្តី ទើបមានដល់អាត្មាអញ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងភោជន យ៉ាងនេះឯង ។

(៣១៧) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ជាគរិយំ អនុយុត្តោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ទិវសំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ រត្តិយា បឋមំ យាមំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ រត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេតិ បាទេន បាទំ អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិ ករិត្វា រត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ បច្ចុដ្ឋាយ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ជាគរិយមនុយុត្តោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ភិក្ខវេ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខសោមនស្សពហុលោ វិហរតិ យោនិ ចស្ស អារទ្ធា ហោតិ អាសវានំ ខយាយ ។ ចតុត្ថំ ។

(៣១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកប្រកបរឿយៗ ក្នុងការភ្ញាក់រឭក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជម្រះចិត្តចាកធម៌ជាគ្រឿងរាំងរាទាំងឡាយ ដោយការចង្ក្រមនិងការអង្គុយក្នុងវេលាថ្ងៃ ជម្រះចិត្តចាកធម៌ជាគ្រឿងរាំងរាទាំងឡាយ ដោយការចង្ក្រមនិងការអង្គុយអស់បឋមយាមនៃរាត្រី សម្រេចសីហសេយ្យាសដោយចំហៀងខាងស្តាំ តម្រួតជើងដោយជើង ជាអ្នកមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន ធ្វើឧដ្ឋានសញ្ញា (កំណត់ពេលក្រោក) ទុកក្នុងចិត្ត អស់មជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី ក្រោកឡើងក្នុងបច្ឆិមយាមនៃរាត្រី ជម្រះចិត្តចាកធម៌ជាគ្រឿងរាំងរាទាំងឡាយ ដោយការចង្ក្រមនិងការអង្គុយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបរឿយៗ ក្នុងការភ្ញាក់រឭក យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ៤ នេះឯង ជាអ្នកច្រើនដោយសុខនិងសោមនស្ស សម្រេចសម្រាន្តនៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ មួយទៀត ភិក្ខុនោះប្រារព្ធហេតុដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ចប់សូត្រ ទី៤ ។

[៣១៨] ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ កុម្មោ កច្ឆបោ សា-
យណ្ហសមយំ អនុនទីតីរេ គោចរបសុតោ អហោសិ ។
សិង្គាលោបិ ខោ ភិក្ខវេ សាយណ្ហសមយំ អនុនទីតីរេ
គោចរបសុតោ អហោសិ ។ អទ្ទសា ខោ ភិក្ខវេ កុម្មោ
កច្ឆបោ សិង្គាលំ ទូរតោវ គោចរបសុតំ ទិស្វាន
សោណ្ឌិបញ្ចមានិ អង្គានិ សកេ កបាលេ សមោទ-
ហិត្វា អប្បោស្សុក្កោ តុណ្ហីភូតោ សង្កសាយតិ ។
សិង្គាលោបិ ខោ ភិក្ខវេ អទ្ទស កុម្មំ កច្ឆបំ ទូរតោ
វ គោចរបសុតំ ទិស្វាន យេន កុម្មោ កច្ឆបោ តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កុម្មំ កច្ឆបំ បច្ចុបដ្ឋិតោ អហោ-
សិ ។ យទាយំ កុម្មោ កច្ឆបោ សោណ្ឌិបញ្ចមានំ
អង្គានំ អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អង្គំ អភិនិន្នាមេស្សតិ
តត្ថេវ នំ គហេត្វា ឧទ្ទាលិត្វា ខាទិស្សាមីតិ ។

(៣១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងធ្លាប់មានមកថា មានអណ្តើក
សន្តល់មួយ ខ្វល់ខ្វាយរកចំណីតាមឆ្នេរស្ទឹង ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯសត្វចចកក៏ខ្វល់ខ្វាយរកចំណីតាមឆ្នេរស្ទឹង ក្នុង
សាយណ្ហសម័យដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អណ្តើកសន្តល់បានឃើញ
ចចកខ្វល់ខ្វាយរកចំណីអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏គន្ទឹបទូអវយវៈ
ទាំងឡាយមានក្បាលជាគម្រប់ ៥ ចូលក្នុងស្នូករបស់ខ្លួន មានសេចក្តីខ្វល់
ខ្វាយតិច ស្ងៀមស្ងំនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯចចកបានឃើញ
អណ្តើកសន្តល់ខ្វល់ខ្វាយរកចំណីអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ចូល
ទៅរកអណ្តើកសន្តល់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឈរនៅក្នុងទីចំពោះមុខ
អណ្តើកសន្តល់ ។ ចចកនោះគិតថា កាលណាអណ្តើកសន្តល់នេះលៀន
អវយវៈទាំងឡាយមានក្បាលជាគម្រប់ ៥ អវយវៈណា ១ ចេញមកក៏ដោយ
អញនឹងខាំទាញអវយវៈនោះ មកស៊ីក្នុងទីនេះឯង ក្នុងកាលនោះ ។

យទា ខោ ភិក្ខវេ កុម្មោ កច្ឆបោ សោណ្ឌិបញ្ចមានិ អង្គានិ អញ្ញតរំ វា អញ្ញតរំ វា អន្ទុំ អភិនិន្នាមិ ។ អថ សិង្គាលោ កុម្មម្ហា និព្វិជ្ជ បក្កាមិ ឱតារំ អលភមានោ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ តុម្ហេហិ មារោ បាបិមា សតតំ សមិតំ បច្ចុបដ្ឋិតោ អប្បេវ នាមាហំ ឥមេសំ ចក្ខុតោ វា ឱតារំ លភេយ្យំ ។បេ។ ជិវ្ហាតោ វា ឱតារំ លភេយ្យំ ។បេ។ មនតោ វា ឱតារំ លភេយ្យន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារា វិហរថ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា មា និមិត្តគ្គាហិនោ អហុវត្ថ មា អនុព្យញ្ជនគ្គាហិនោ យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជថ រក្ខថ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជថ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអណ្តើកសន្ធប់ស្ងៀមអវយវៈទាំងឡាយ មានក្បាលជាគម្រប់ ៥ អវយវៈណាៗ ចេញមក ។ គ្រានោះចចកមិនបានឱកាស ក៏លាកចិត្តគេចចេញអំពីអណ្តើកសន្ធប់ទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មារមានចិត្តបាប ដែលអ្នកទាំងឡាយបណ្តោយឲ្យស្រើបឡើងបានរឿយៗ ហើយ រមែងគិតថា ធ្វើម្តេច អញនឹងបានបន្ទោះអំពីភ្នែករបស់ភិក្ខុទាំងឡាយនេះក្តី ។បេ។ គប្បីបានបន្ទោះអំពីអណ្តាតក្តី ។បេ។ គប្បីបានបន្ទោះអំពីចិត្តក្តី ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវមានទ្វារគ្រប់គ្រងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ឃើញរូបដោយចក្ខុ កុំប្រកាន់យកនិមិត្ត កុំប្រកាន់យកអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយណា អ្នកទាំងឡាយចូរប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ។ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ជញ្ជាបរសដោយអណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វៈដោយកាយ ។

មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ មា និមិត្តគ្គាហិនោ អហុវត្ថ មា អនុព្យញ្ជនគ្គាហិនោ យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជថ រក្ខថ មនិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជថ ។ យតោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារា វិហរិស្សថ ។ អថ តុម្ហេហិបិ មារោ បាបិមា ចំត្វា បក្កមិស្សតិ ឱតារំ អលភមានោ ។ កុម្មោវ សិគាលោតិ ។

(៣១៩) កុម្មោវ អង្គានិ សកេ កបាលេ សមោទហំ ភិក្ខុ មនោវិតក្កេ អនិស្សិតោ អញ្ញមហេឋយានោ(១) បរិនិព្វុតោ ន ឧបវទេយ្យ កញ្ចីតិ ។ តតិយំ ។

(៣២០) ឯកំ សមយំ ភគវា អយុជ្ឈាយំ(២) វិហរតិ គង្គាយ នទិយា តីរេ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា មហន្តំ ទារុក្ខន្ធំ គង្គាយ នទិយា សោតេន វុយ្ហមានំ

---

១ ឧ. អញ្ញមហេឋយមានោ ។ ២ ឧ. កោសម្ពិយំ ។

ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដោយចិត្ត កុំប្រកាន់យកនិមិត្ត កុំប្រកាន់យកអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយនោះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយណា អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមមនិន្ទ្រិយនោះ រក្សាមនិន្ទ្រិយនោះ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមនិន្ទ្រិយនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា អ្នកទាំងឡាយ មានទ្វាររក្សាហើយក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ កាលនោះ មារមានចិត្តបាប កាលបើមិនបាននូវឱកាសនឹងឃ្លាតចិត្តចេញអំពីអ្នកទាំងឡាយទៅ ។ ដូចជាចចកឃ្លាតចិត្តចេញអំពីអណ្ដើកដូច្នោះដែរ ។

(៣១៩) ភិក្ខុមិនអាស្រ័យនូវមានាទិកក្កៈ មិនបៀតបៀនបុគ្គលដទៃ បរិនិព្វានហើយ មិនតិះដៀលបុគ្គលណាមួយឡើយ ដូចជាអណ្ដើកសង្កត់លើបនូវអវយវៈទាំងឡាយចូលក្នុងស្នូករបស់ខ្លួន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

(៣២០) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅជិតឆ្នេរទន្លេគង្គា ទៀបក្រុងអយុជ្ឈៈ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានទតឃើញកំណាត់ឈើធំ កំពុងអណ្ដែតតាមខ្សែទឹក ក្នុងទន្លេគង្គា

ទិស្វាន ភិក្ខូ អាមន្តេសិ បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ អមុំ មហន្តំ ទារុក្ខន្ធំ គង្គាយ នទិយា សោតេន វុយ្ហមានន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ សចេ សោ ភិក្ខវេ ទារុក្ខន្ធោ ន ឱរិមំ តីរំ ឧបគច្ឆតិ ន បារិមំ តីរំ ឧបគច្ឆតិ ន មជ្ឈេ សំសីទិស្សតិ ន ថលេ ឧស្សាទិស្សតិ ន មនុស្សគ្គាហោ គហេស្សតិ(១) ន អមនុស្សគ្គាហោ គហេស្សតិ ន អាវដ្ដគ្គាហោ គហេស្សតិ ន អន្តោបូតិ ភវិស្សតិ ។ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខវេ ទារុក្ខន្ធោ សមុទ្ទនិន្នោ ភវិស្សតិ សមុទ្ទបោណោ សមុទ្ទបព្ភារោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ សមុទ្ទនិន្នោ ភិក្ខវេ គង្គាយ នទិយា សោតោ សមុទ្ទបោណោ សមុទ្ទបព្ភារោ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ សចេ តុម្ហេបិ ន ឱរិមំ តីរំ ឧបគច្ឆថ ន បារិមំ តីរំ ឧបគច្ឆថ ន មជ្ឈេ សំសីទិស្សថ ន ថលេ ឧស្សាទិស្សថ ន មនុស្សគ្គាហោ គហេស្សតិ(២) ន អមនុស្សគ្គាហោ គហេស្សតិ ន អាវដ្ដគ្គាហោ គហេស្សតិ ន អន្តោបូតិ ភវិស្សថ ។

១ ភវិស្សតិ ។ ២ ម. ហេស្សថ ។ ឱ. គាហេស្សថ ។

លុះទតហើយទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញកំណាត់ឈើធំណោះ កំពុងអណ្តែតតាមខ្សែទឹកទន្លេគង្គាដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើកំណាត់ឈើមិនអណ្តែតមកកាន់ត្រើយអាយ មិនទៅកាន់ត្រើយនាយ មិនលិចចុះត្រង់កណ្តាល មិនសោកឡើងទៅលើគោក មិនមានមនុស្សចាប់យក មិនមានអមនុស្សចាប់យក មិនមានទឹកវិលក្តួចយក និងមិនស្អុយខាងក្នុងទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ កំណាត់ឈើនោះនឹងសោកទៅកេសមុទ្រ បែរទៅកេសមុទ្រ ផ្អៀងទៅកេសមុទ្រ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាខ្សែទឹកទន្លេគង្គា ហូរទៅកេសមុទ្រ បែរទៅកេសមុទ្រ ផ្អៀងទៅកេសមុទ្រ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយ មិនឡើងកាន់ត្រើយខាងអាយ មិនចូលទៅកាន់ត្រើយខាងនាយ មិនលិចចុះត្រង់កណ្តាល មិនសោកឡើងលើគោក មិនមានមនុស្សចាប់យក មិនមានអមនុស្សចាប់យក មិនមានទឹកវិលក្តួចយក និងមិនស្អុយខាងក្នុងទេ ។

ឯវំ តុម្ហេ ភិក្ខវេ និព្វាននិន្នា ភវិស្សថ និព្វានបោណា និព្វានបព្ភារា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ និព្វាននិន្នា ភិក្ខវេ សម្មាទិដ្ឋិ និព្វានបោណា និព្វានបព្ភារាតិ ។

(៣៦១) ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច កឹ នុ ខោ ភន្តេ ឱរិមំ តីរំ កឹ បារិមំ តីរំ កោ មជ្ឈេ សំសីទិតោ កោ ថលេ ឧស្សាទោ កោ មនុស្សគ្គាហោ កោ អមនុស្សគ្គាហោ កោ អាវដ្ដគ្គាហោ កោ អន្តោបូតិភាវោតិ ។ ឱរិមំ តីរន្តិ ខោ ភិក្ខុ ឆន្នេតំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អធិវចនំ ។ បារិមំ តីរន្តិ ខោ ភិក្ខុ ឆន្នេតំ ពាហិរានំ អាយតនានំ អធិវចនំ ។ មជ្ឈេ សំសីទិតោតិ(១) ខោ ភិក្ខុ នន្ទិរាគស្សេតំ អធិវចនំ ។ ថលេ ឧស្សាទោតិ ខោ ភិក្ខុ អស្មិមានស្សេតំ អធិវចនំ ។ កតមោ ច ភិក្ខុ មនុស្សគ្គាហោ ។ ឥធ ភិក្ខុ គិហីហិ សំសដ្ឋោ វិហរតិ សហនន្ទី សហសោកី

១ សំសីទោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយ នឹងឱនទៅរកព្រះនិព្វាន ទេរទៅរកព្រះនិព្វាន ផ្ទៀងទៅរកព្រះនិព្វាន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាសម្មាទិដ្ឋិតែងឱនទៅរកព្រះនិព្វាន ទេរទៅរកព្រះនិព្វាន ផ្ទៀងទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះឯង ។

(៣៦១) កាលបើព្រះអង្គត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូបបានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្វីជាត្រើយអាយ អ្វីជាត្រើយនាយ អ្វីដែលលិចចុះក្នុងកណ្តាល អ្វីដែលសោតទៅលើគោក អ្វីជាមនុស្សចាប់យក អ្វីជាអមនុស្សចាប់យក អ្វីជាទឹកវិលក្តួចយក អ្វីជាសភាពស្អុយក្នុង ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ត្រើយអាយ នេះជាឈ្មោះនៃអាយតនៈខាងក្នុង ៦ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ត្រើយនាយនេះ ជាឈ្មោះនៃអាយតនៈខាងក្រៅ ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា លិចចុះក្នុងកណ្តាល នេះជាឈ្មោះនៃនន្ទិរាគ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា សោតទៅលើគោក នេះជាឈ្មោះនៃអស្មិមានៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះមនុស្សចាប់យក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅច្រឡូកច្រឡំដោយពួកគ្រហស្ថ មានសេចក្តីត្រេកអរជាមួយគ្នា មានសេចក្តីសោយសោកជាមួយគ្នា

សុខិតេសុ សុខិតោ ទុក្ខិតេសុ ទុក្ខិតោ ឧប្បន្នេសុ កិច្ចករណីយេសុ អត្តនា យោគំ(១) អាបជ្ជតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ មនុស្សគ្គាហោ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ អមនុស្សគ្គាហោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អមនុស្សគ្គាហោ ។ អាវដ្ដគ្គាហោតិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នេតំ កាមគុណានំ អធិវចនំ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ អន្តោបូតិភាវោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ ទុស្សីលោ ហោតិ បាបធម្មោ អសុចិ សង្កស្សរសមាចារោ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោ អស្សមណោ សមណបដិញ្ញោ អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារីបដិញ្ញោ អន្តោបូតិ អវស្សុតោ កសម្ពុជាតោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អន្តោបូតិភាវោតិ ។

១ ម. អត្តនា វោយោគំ ។

កាលបើពួកគ្រហស្ថបានសុខ ក៏បានសេចក្តីសុខ កាលបើពួកគ្រហស្ថបានទុក្ខ ក៏បានសេចក្តីទុក្ខ កាលបើកិច្ចដែលត្រូវធ្វើកើតឡើង ក៏ខំប្រឹងប្រែងធ្វើដោយខ្លួនឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា មនុស្សចាប់យក ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអមនុស្សចាប់យក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដើម្បីប្រាថ្នាទៅកើតក្នុងពួកទេវតាណាមួយថា អាត្មាអញ សូមបានជាទេវតា ឬ ជាទេវតាណាមួយ ដោយសីលឬដោយវត្ត ដោយតបៈឬដោយព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អមនុស្សចាប់យក ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ទឹកវល់កួចយក នេះជាឈ្មោះនៃកាមគុណ ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះបុគ្គលមានសភាពស្អុយខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក មិនស្អាត មានមារយាទដែលបុគ្គលដទៃគប្បីរង្កៀស មានអំពើបិទបាំងទុក មិនមែនជាសមណៈ ប្តេជ្ញាថាជាសមណៈ មិនមែនជាព្រហ្មចារី ប្តេជ្ញាថាជាព្រហ្មចារី ស្អុយខាងក្នុង មានចិត្តទទឹកដោយរាគៈ មានសេចក្តីស្មោកគ្រោក ដោយកិលេស ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា បុគ្គលមានសភាពជាអ្នកស្អុយខាងក្នុង ។

[៣៦៦] តេន ខោ បន សមយេន នន្ទោ គោបាលកោ ភគវតោ អវិទូរេ ឋិតោ ហោតិ ។ អថខោ នន្ទោ គោបាលកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អហំ ខោ ភន្តេ ន ឱរិមំ តីរំ ឧបគច្ឆាមិ ន បារិមំ តីរំ ឧបគច្ឆាមិ ន មជ្ឈេ សំសីទិស្សាមិ ន ថលេ ឧសីទិស្សាមិ(១) ន(២) មនុស្សគ្គាហោ គហិយតិ ន អមនុស្សគ្គាហោ គហិយតិ ន អាវដ្ដគ្គាហោ គហិយតិ ន អន្តោបូតិ ភវិស្សាមិ សាធុ លភេយ្យាហំ ភន្តេ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លភេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។ តេនហិ ត្វំ នន្ទ សាមិកានំ គាវោ និយ្យាតេហីតិ ។ គមិស្សន្តិ ភន្តេ គាវោ វច្ឆគិទ្ធិនិយោតិ ។ និយ្យាតេវ(៣) ត្វំ នន្ទ សាមិកានំ គាវោតិ ។ អថខោ នន្ទោ គោបាលកោ សាមិកានំ គាវោ និយ្យាតេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ

១ ឱ. ម. ឧស្សីទិស្សាមិ ។ ២ ន មំ មនុស្សគ្គាហោ ។ ៣ និយ្យាតេហេវាតិ អត្ថោជាយំ ទិស្សតិ ។

[៣៦៦] សម័យនោះឯង នន្ទគោបាល (នាយគោបាលឈ្មោះនន្ទៈ) ឋិតនៅក្នុងទីជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ នន្ទគោបាល បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនឡើងមកកាន់ត្រើយអាយ មិនចូលទៅកាន់ត្រើយនាយ មិនលិចចុះត្រង់កណ្ដាល មិនសោកទៅលើគោក មិនមានមនុស្សចាប់យក មិនមានអមនុស្សចាប់យក មិនមានទឹកវិលក្ដួចយក មិនស្អុយខាងក្នុងទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបានបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ម្នាលនន្ទៈ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកប្រគល់គោទាំងឡាយឲ្យដល់ម្ចាស់គេវិញចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មេគោទាំងឡាយដែលជាប់ចំពាក់ដោយកូនគោ នឹងទៅតាម (កូនគោ) ។ ម្នាលនន្ទៈ ណ្ហើយចុះ ចូរអ្នកប្រគល់គោឲ្យម្ចាស់គេចុះ ។ លំដាប់នោះ នន្ទគោបាលប្រគល់គោទាំងឡាយឲ្យដល់ម្ចាស់ហើយ

ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច និយ្យាតា ភន្តេ សា-
មិកានំ គាវោ លភេយ្យាហំ ភន្តេ ភគវតោ សន្តិ-
កេ បព្វជ្ជំ លភេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។ អលត្ថ ខោ
នន្ទោ គោបាលកោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អ-
លត្ថ ឧបសម្បទន្តិ ។ អចិរូបសម្បន្នោ ច បនាយស្មា
នន្ទោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ ។ បេ ។ អញ្ញតរោ ច បនា-
យស្មា នន្ទោ អរហតំ អហោសីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[៣៦៣] ឯកំ សមយំ ភគវា កិម្ពិលាយំ វិហរតិ
គង្គាយ នទិយា តីរេ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា មហន្តំ
ទារុក្ខន្ធំ គង្គាយ នទិយា សោតេន វុយ្ហមានំ ទិស្វាន
ភិក្ខូ អាមន្តេសិ បស្សថ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ អមុំ ម-
ហន្តំ ទារុក្ខន្ធំ គង្គាយ នទិយា សោតេន វុយ្ហមានន្តិ ។
ឯវំ ភន្តេ ។ បេ ។ ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា កិម្ពិលោ ភគវន្តំ
ឯតទវោច កិន្នុ ខោ ភន្តេ ឱរិមំ តីរំ ។ បេ ។ កត-
មោ ច កិម្ពិល អន្តោបូតិភាវោ ។ ឥធ កិម្ពិល ភិក្ខុ

ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាប
បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គោទាំង-
ឡាយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រគល់ឲ្យម្ចាស់គេហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបានបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះ
ភាគ ។ នន្ទគោបាលក៏បានបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះ
មានព្រះភាគ ។ លុះព្រះនន្ទៈមានអាយុ បានឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន
ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ ។ បេ ។ បណ្ដាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
ព្រះនន្ទៈមានអាយុ ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[៣៦៣] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅជិតឆ្នេរ
ទន្លេគង្គា ទៀបក្រុងកិម្ពិលា ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទតឃើញកំ-
ណាត់ឈើធំ កំពុងអណ្ដែតតាមខ្សែទឹកទន្លេគង្គា លុះទតហើយទ្រង់
ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយឃើញ
កំណាត់ឈើធំឯណោះ កំពុងអណ្ដែតតាមខ្សែទឹកទន្លេគង្គាដែរឬ ។ ព្រះ
ករុណា ព្រះអង្គ ។ បេ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
ហើយ ព្រះកិម្ពិលៈមានអាយុ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះ
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាត្រើយអាយ ។ បេ ។ ម្នាលកិម្ពិលៈ
ភាវៈរបស់បុគ្គលមានសភាពស្អុយខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលកិម្ពិលៈ ភិក្ខុក្នុង

អញ្ញតរំ សង្កិលិដ្ឋំ អាបត្តឹ អាបន្នោ ហោតិ យថារូបា-យ អាបត្តិយា ន វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខ-វេ អព្ភោកាសិកោ ។ បញ្ចមំ ។

[៣៦៤] ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ និគ្រោធារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន កាបិលវត្ថវានំ សក្យានំ នវំ សន្ធាគារំ អចិរការិតំ ហោតិ អនជ្ឈាវុត្ថំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា កេន-ចិ វា មនុស្សភូតេន ។ អថខោ កាបិលវត្ថវា សក្យា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ កាបិលវត្ថវា សក្យា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ កាបិលវត្ថវានំ សក្យានំ នវំ សន្ធាគារំ អចិរកា-រិតំ(១) អនជ្ឈាវុត្ថំ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា កេនចិ វា មនុស្សភូតេន ។ តំ ភន្តេ ភគវា បឋមំ បរិភុញ្ជតុ

១ ឯត្ថ យោគីតិ បទំ យុត្តតំ ។

សាសនានេះ ព្រោះអាបត្តិជាគ្រឿងសៅហ្មងណាមួយ មិនបានចេញចាកអាបត្តិតាមសភាពសមគួរ ម្នាលភិក្ខុ៖ នេះហៅថា បុគ្គលមានសភាពស្មើដោយវាលវែង ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[៣៦៤] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធារាម ទៀបក្រុងកបិលពស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ សម័យនោះឯង ព្រះដំណាក់ថ្មី ដែលពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ទើបនឹងធ្វើហើយ មិនយូរប៉ុន្មាន ដែលសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ឬមនុស្សណាមួយ មិនទាន់ដែលបានមកសំណាក់អាស្រ័យនៅឡើយ ។ លំដាប់នោះ ពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ព្រះដំណាក់ថ្មី ដែលពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ទើបកែធ្វើស្រេចហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ដែលសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ឬមនុស្សណាមួយ មិនទាន់ដែលបានមកសំណាក់អាស្រ័យនៅឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ប្រើប្រាស់ព្រះដំណាក់នោះជាមុន

ភគវតា បឋមំ បរិភុត្តំ បច្ឆា កាបិលវត្ថវា សក្យា បរិភុញ្ជិស្សន្តិ តទស្ស កាបិលវត្ថវានំ សក្យានំ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ កាបិលវត្ថវា សក្យា ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន នវំ សន្ថាគារំ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា សព្វសន្ថរិសន្ថតំ សន្ថាគារំ សន្ថរិត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា ឧទកមណិកំ បតិដ្ឋាបេត្វា តេលប្បទីបំ អារោបេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ សព្វសន្ថរិសន្ថតំ ភន្តេ សន្ថាគារំ អាសនានិ បញ្ញត្តានិ ឧទកមណិកោ បតិដ្ឋាបិតោ តេលប្បទីបោ អារោបិតោ យស្សទានិ ភន្តេ ភគវា កាលំ មញ្ញតីតិ ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ប្រើប្រាស់ជាមុនហើយ សឹមពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុទើបប្រើប្រាស់ជាខាងក្រោយ ការដែលព្រះអង្គប្រើប្រាស់នោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។ លំដាប់នោះ ពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចូលទៅកាន់ព្រះដំណាក់ថ្មី លុះចូលទៅដល់ហើយ រៀបចំព្រះដំណាក់ឲ្យសមគួរដល់ទីដែលត្រូវរៀបចំទាំងអស់ ហើយក្រាលអាសនៈ ឲ្យតំកល់ក្អមទឹក អុជប្រទីបប្រេង ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដំណាក់ បានរៀបចំសមគួរដល់ទីដែលត្រូវរៀបចំទាំងអស់ហើយ អាសនៈបានក្រាលហើយ ក្អមទឹកបានឲ្យតំកល់ទុកហើយ ប្រទីបប្រេងក៏ឲ្យអុជឡើងហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគសំគាល់ នូវកាលដ៏សមគួរនឹងស្តេចទៅឥឡូវនេះ ។

[៣៤៨] អថខោ ភគវា និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេន យេន នវំ សណ្ឋាគារំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បាទេ បក្ខាលេត្វា សណ្ឋាគារំ បវិសិត្វា មជ្ឈិមំ ថម្ភំ និស្សាយ បុរត្ថាភិមុខោ និសីទិ ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ ខោ បាទេ បក្ខាលេត្វា សណ្ឋាគារំ បវិសិត្វា បច្ឆិមំ ភិត្តឹ និស្សាយ បុរត្ថាភិមុខោ និសីទិ ភគវន្តំយេវ បុរក្ខត្វា ។ កាបិលវត្ថវាបិ សក្យា បាទេ បក្ខាលេត្វា សណ្ឋាគារំ បវិសិត្វា បុរត្ថិមំ ភិត្តឹ និស្សាយ បច្ឆាមុខា និសីទឹសុ ភគវន្តំយេវ បុរក្ខត្វា ។ អថខោ ភគវា កាបិលវត្ថវេ សក្យេ ពហុទេវ រត្តឹ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧយ្យោជេសិ អភិក្កន្តា ខោ គោតមា រត្តិ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញថាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ កាបិលវត្ថវា សក្យា ភគវតោ បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមឹសុ ។

[៣៤៨] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ មួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃ ស្ដេចចូលទៅកាន់ព្រះដំណាក់ថ្មី លុះចូលទៅដល់ លាងព្រះបាទទាំងគូហើយ ចូលទៅកាន់ព្រះដំណាក់ គង់ផ្អែកនឹងសសរកណ្ដាល ឈមព្រះភ័ក្ត្រទៅទិសខាងកើត ។ ចំណែកខាងភិក្ខុសង្ឃ ក៏លាងបាទាទាំងឡាយ ហើយចូលទៅកាន់ព្រះដំណាក់ គង់ផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងលិច ឈមមុខទៅទិសខាងកើតតាមក្រោយព្រះមានព្រះភាគ ។ ពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ លាងបាទាទាំងឡាយហើយ ស្ដេចចូលទៅកាន់ព្រះដំណាក់ គង់ផ្អែកនឹងជញ្ជាំងខាងកើត ឈមព្រះភ័ក្ត្រទៅទិសខាងលិច តាមក្រោយព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យសមាទាន ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថា អស់រាត្រីដ៏ច្រើន ហើយទ្រង់បញ្ជូនទៅដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលគោតម រាត្រីស្ងាត់ហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំគាល់នូវកាលគួរដែលនឹងទៅក្នុងវេលានេះចុះ ។ ពួកសក្យៈនៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយក្រោកអំពីអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចៀសចេញទៅ ។

(៣៦៦) អថ ខោ ភគវា អចិរបក្កន្តេសុ កាបិល-
វត្ថវេសុ សក្កេសុ អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អា-
មន្តេសិ វិគតថីនមិទ្ធោ ខោ មោគ្គល្លាន ភិក្ខុសង្ឃោ
បដិភាតុ តំ មោគ្គល្លាន ភិក្ខូនំ ធម្មីកថា បិដ្ឋិ មេ
អាគិលាយតិ តមហំ អាយមិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវតោ បច្ចស្សោ-
សិ ។ អថ ខោ ភគវា ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដិំ បញ្ញា-
បេត្វា ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេ-
សិ បាទេន បាទំ អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ
ឧដ្ឋានសញ្ញំ មនសិ ករិត្វា តត្រ ខោ អាយ-
ស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អាវុសោ
ភិក្ខវេតិ ។ អាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្ម-
តោ មហាមោគ្គល្លានស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អាយស្មា
មហាមោគ្គល្លានោ ឯតទវោច អវស្សុតបរិយាយញ្ច
វោ អាវុសោ ទេសេស្សាមិ អនវស្សុតបរិយាយញ្ច

(៣៦៦) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលបើពួកសក្យៈ
នៅក្រុងកបិលព័ស្តុ ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន បានត្រាស់ហៅព្រះ
មហាមោគ្គល្លានមានអាយុថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ភិក្ខុសង្ឃមានសេចក្តី
ងងុយងោកងក់ទៅប្រាសហើយ ម្នាលមោគ្គល្លាន អ្នកចូរសំដែងធម្ម-
កថាដល់ភិក្ខុទាំងឡាយចុះ តថាគតឈឺខ្នង ហេតុនោះ តថាគតនឹង
សម្រាក ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា
ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ឲ្យក្រាលសង្ឃាដីមានជាន់ ៤ ហើយទ្រង់សម្រេចសីហ-
សេយ្យាស ផ្ទៀងខាងស្តាំ តង់ព្រះបាទដោយព្រះបាទ មានព្រះសតិ-
សម្បជញ្ញៈ ធ្វើនូវឧដ្ឋានសញ្ញាទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មហាមោគ្គល្លានមានអាយុហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មានអាយុ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ
ថា ករុណា អាវុសោ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុបានពោលដូច្នេះ
ថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងសំដែង នូវហេតុនៃចិត្តទទឹកដោយ
កកៈផង នូវហេតុនៃចិត្តដែលមិនទទឹកដោយកកៈផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ

តំ សុណាថ សាធុកំ មនសិ ករោថ ភាសិស្សាមី-
តិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ មហា-
មោគ្គល្លានស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អាយស្មា មហាមោគ្គ-
ល្លានោ ឯតទវោច កថំ អាវុសោ អវស្សុតោ ហោតិ ។
ឥធាវុសោ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា បិយរូបេ រូបេ
អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ព្យាបជ្ជតិ អនុបដ្ឋិតកា-
យស្សតិ ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ
បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា
បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។បេ។
ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយ-
រូបេ ធម្មេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ព្យាបជ្ជតិ អនុ-
បដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេ-
តោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ យត្ថស្ស
តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា
និរុជ្ឈន្តិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ ភិក្ខុ អវស្សុតោ

អ្នកទាំងឡាយចូរចាំស្តាប់រឿងនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ ខ្ញុំនឹង
សំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុថា
ករុណា អាវុសោ ។ ទើបព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុបានពោល
ដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តទទឹកដោយរាគៈ តើ
ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
រូបដោយចក្ខុហើយ ជ្រប់ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងរូបមិនជាទី
ស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយមិនបានតាំងមាំ មានចិត្តស្តួចស្តើងក្នុងកុ-
សលធម៌ មួយទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយនោះ ដែលកើត
ឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិ
និងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញា-
វិមុត្តិនោះ ។បេ។ ជញ្ជក់រសដោយអណ្តាត ។ ដឹងច្បាស់នូវធម៌
ដោយចិត្តហើយ ជ្រប់ក្នុងធម៌ដែលជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងធម៌ដែល
មិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយមិនបានតាំងមាំ មានចិត្តស្តួច
ស្តើងក្នុងកុសលធម៌ មួយទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែល
កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ក្នុងចេតោ-
វិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញា-
វិមុត្តិនោះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថាមានចិត្ត

ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ ។បេ។ អវស្សុតោ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ ។បេ។ អវស្សុតោ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ ។

(៣៦៧) ឯវំវិហារឹ ចាវុសោ ភិក្ខុំ ចក្ខុតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ លភតេវ មារោ(១) ឱតារំ លភតិ មារោ អារម្មណំ ។បេ។ ជិវ្ហាតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ ។បេ។ មនតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ លភតេវ មារោ ឱតារំ លភតិ មារោ អារម្មណំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ នឡាគារំ វា តិណាគារំ វា សុក្ខកោឡាបំ(២) តេរោវស្សិកំ បុរត្ថិមាយ ចេបិ នំ ទិសាយ បុរិសោ អាទិត្តាយ តិណុក្កាយ ឧបសង្កមេយ្យ លភេថេវ អគ្គិ ឱតារំ លភេថ អគ្គិ អារម្មណំ ។ បច្ឆិមាយ ចេបិ នំ ទិសាយ បុរិសោ អាទិត្តាយ តិណុក្កាយ ឧបសង្កមេយ្យ ។បេ។ ឧត្តរាយ ចេបិ នំ ទិសាយ ។ ទក្ខិណាយ ចេបិ នំ ទិសាយ ។ ហេដ្ឋិមតោ ចេបិ នំ ។ ឧបរិមតោ ចេបិ នំ ។ យតោ កុតោ ចេបិ នំ បុរិសោ អាទិត្តាយ តិណុក្កាយ ឧបសង្កមេយ្យ

១ ម. លភេថ មារោ ។ ២ ម. សុក្ខំ កោឡាបំ ។

ទទឹកដោយកន្តៈក្នុងរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ។បេ។ មានចិត្តទទឹកដោយកន្តៈក្នុងរសទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។ មានចិត្តទទឹកដោយកន្តៈក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ។

(៣៦៧) ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តនៅយ៉ាងនេះ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ដោយចក្ខុ មាររមែងបាននូវឱកាស មាររមែងបាននូវអារម្មណ៍ ។បេ។ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ដោយអណ្តាត ។បេ។ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះដោយចិត្ត មាររមែងបាននូវឱកាស មាររមែងបាននូវអារម្មណ៍ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចផ្ទះប្រក់ដោយបបុស ឬផ្ទះប្រក់ដោយស្មៅ មានឈើស្ងួតហែង សល់នៅតែកង់ទេទ បើបុរសចូលទៅជួលផ្ទះនោះ ដោយគប់ភ្លើងដ៏ឆេះសន្ធោ ក្នុងទិសខាងកើត ភ្លើងក៏នឹងបាននូវឱកាស នឹងបាននូវអារម្មណ៍ ។ បើបុរសចូលទៅជួលផ្ទះនោះ ដោយគប់ភ្លើងដ៏ឆេះសន្ធោ ក្នុងទិសខាងលិច ។បេ។ បើជួលផ្ទះនោះក្នុងទិសខាងជើង ។ បើជួលផ្ទះនោះក្នុងទិសខាងត្បូង ។ បើជួលផ្ទះនោះពីខាងក្រោម ។ បើជួលផ្ទះនោះពីខាងលើ ។ កាលបើបុរសចូលទៅជួលផ្ទះនោះ ដោយគប់ភ្លើងដ៏ឆេះសន្ធោ អំពីទិស

លភេថេវ អគ្គិ ឱតារំ លភេថ អគ្គិ អារម្មណំ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ឯវំវិហារឹ ភិក្ខុំ ចក្ខុតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ លភតេវ មារោ ឱតារំ លភតិ មារោ អារម្មណំ ។បេ។ ជិវ្ហាតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ ។បេ។ មនតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ លភេថេវ មារោ ឱតារំ លភេថ មារោ អារម្មណំ ។

(៣៤៨) ឯវំវិហារិញ្ចាវុសោ ភិក្ខុំ រូបា អធិភំសុ ន ភិក្ខុ រូបេ អធិភោសិ សទ្ទា ភិក្ខុំ អធិភំសុ ន ភិក្ខុ សទ្ទេ អធិភោសិ គន្ធា ភិក្ខុំ អធិភំសុ ន ភិក្ខុ គន្ធេ អធិភោសិ រសា ភិក្ខុំ អធិភំសុ ន ភិក្ខុ រសេ អធិភោសិ ផោដ្ឋព្វា ភិក្ខុំ អធិភំសុ ន ភិក្ខុ ផោដ្ឋព្វេ អធិភោសិ ធម្មា ភិក្ខុំ អធិភំសុ ន ភិក្ខុ ធម្មេ អធិភោសិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ ភិក្ខុ រូបាធិភូតោ សទ្ទាធិភូតោ គន្ធាធិភូតោ រសាធិភូតោ ផោដ្ឋព្វាធិភូតោ ធម្មាធិភូតោ អនធិភូតោ អធិភំសុ(១) បា-បកា អកុសលា ធម្មា សង្កិលេសិកា បោនោព្ភ-

១ ឱ. នំ បាបកា ។

ខាងណា ក្នុងកាលណា គួរតែនឹងបាននូវឱកាស នឹងបាននូវអារម្មណ៍ អំពីទិសខាងណោះ ក្នុងកាលណោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ដោយចក្ខុ មារតែងនឹងបាននូវឱកាស តែងនឹងបាននូវអារម្មណ៍ ។បេ។ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះដោយអណ្ដាត ។បេ។ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះដោយចិត្ត មារតែងនឹងបាននូវឱកាស តែងនឹងបាននូវអារម្មណ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣៤៨) ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ រូបទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់នូវរូបទាំងឡាយមិនបាន សំឡេងទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់សំឡេងទាំងឡាយមិនបាន ក្លិនគ្របសង្កត់ភិក្ខុបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់ក្លិនមិនបាន រសគ្របសង្កត់ភិក្ខុបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់រសមិនបាន ផោដ្ឋព្វៈគ្របសង្កត់ភិក្ខុបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់ផោដ្ឋព្វៈមិនបាន ធម្មារម្មណ៍គ្របសង្កត់ភិក្ខុបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់ធម្មារម្មណ៍មិនបាន ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ នេះហៅថាភិក្ខុដែលរូបគ្របសង្កត់ សំឡេងគ្របសង្កត់ ក្លិនគ្របសង្កត់ រសគ្របសង្កត់ ផោដ្ឋព្វៈគ្របសង្កត់ ធម្មារម្មណ៍គ្របសង្កត់ តែភិក្ខុគ្របសង្កត់មិនបាន អកុសលធម៌ដ៏លាមក ប្រកបដោយសេចក្ដីសៅហ្មង ប្រកប

វិបាកា សទរា ទុក្ខវិបាកា អាយតឹ ជាតិជរាមរណិយា ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ អវស្សុតោ ហោតិ ។

(៣២៨) កថញ្ចាវុសោ អនវស្សុតោ ហោតិ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា បិយរូបេ រូបេ នាធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។បេ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយរូបេ ធម្មេ នាធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិ-

ដោយភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានទុក្ខជាវិបាក ប្រកបដោយជាតិ ជរា មរណៈតទៅ បានគ្របសង្កត់ភិក្ខុនោះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាភិក្ខុមានចិត្តទទឹកដោយកតៈ ។

(៣២៨) ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអ្នកមានចិត្តមិនទទឹកដោយកតៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ មិនជ្រប់ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងរូបមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយតាំងមាំ មានចិត្តប្រមាណមិនបាន មួយវិញទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ តែងរលត់ទៅវិញ មិនមានសេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។បេ។ ផ្លាប់រសដោយអណ្តាត ។បេ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ មិនជ្រប់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍មិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយ

តកាយស្សតិ ច វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេ-
តោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ
ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈ-
ន្តិ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ ភិក្ខុ អនវស្សុតោ ចក្ខុវិញ្ញេ-
យ្យេសុ រូបេសុ ។បេ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ ភិក្ខុ អន-
វស្សុតោ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ ។បេ។ អនវស្សុតោ
មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ ។ ឯវំវិហារឹ ចាវុសោ ភិក្ខុំ
ចក្ខុតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ នេវ លភតិ
មារោ ឱតារំ ន លភតិ មារោ អារម្មណំ ។បេ។ ជិវ្ហា-
តោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ ។បេ។ មនតោ ចេបិ
នំ មារោ ឧបសង្កមតិ នេវ លភតិ មារោ ឱតារំ ន លភតិ
មារោ អារម្មណំ ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ កូដាគារសាលំ
វា ពហលមត្តិកា អទ្ទាវលេបនា(១) បុរត្ថិមាយ ចេបិ នំ
ទិសាយ បុរិសោ អាទិត្តាយ តិណុក្កាយ ឧបសង្កមេយ្យ
នេវ លភេថ អគ្គិ ឱតារំ ន លភេថ អគ្គិ អារម្មណំ
។បេ។ បច្ឆិមាយ ចេបិ នំ ។ ឧត្តរាយ ចេបិ នំ ។

១ ឱ. ម. អល្លាវលេបនា ។

តាំងនៅ មានចិត្តប្រមាណមិនបាន មួយវិញទៀត អកុសលធម៌ដ៏លា-
មកទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ទៅវិញឥតមាន
សេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវ
ចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ នេះហៅ
ថា ភិក្ខុមានចិត្តមិនទទឹកជោកក្នុងរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយ
ចក្ខុ ។បេ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ នេះហៅថា ភិក្ខុមានចិត្តមិន
ទទឹកជោកក្នុងរសទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។បេ។
មានចិត្តមិនទទឹកជោកក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយ
ចិត្ត ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តនៅយ៉ាងនេះ បើ
មារចូលទៅរកភិក្ខុនោះដោយចក្ខុ មារក៏មិនបាននូវឱកាស មិនបាននូវ
អារម្មណ៍ ។បេ។ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះដោយអណ្តាត ។បេ។ បើ
មារចូលទៅរកភិក្ខុនោះដោយចិត្ត មារក៏មិនបាននូវឱកាស មិនបាននូវ
អារម្មណ៍ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ដូចជាកូដាគារសាលា (ផ្ទះមាន
កំពូល) មានដីស្អិតប្របាច់លាបដ៏ក្រាស់ បើបុរសចូលទៅជិតនូវកូដា-
គារសាលានោះ ដោយគប់ភ្លើងដ៏ឆេះសន្ធោ ក្នុងទិសខាងកើត ភ្លើងក៏មិន
បាននូវឱកាស មិនបាននូវអារម្មណ៍ ។បេ។ បើចូលកូដាគារសាលានោះ
ក្នុងទិសខាងលិច ។ បើចូលកូដាគារសាលានោះ ក្នុងទិសខាងជើង ។

ទក្ខិណាយ ចេបិ ទិ ។ បេ ។ ហេដ្ឋិមាយ ចេបិ ទិ ។ ឧបរិមាយ ចេបិ ទិ យតោ កុតោចិ ចេ បុរិសោ អាទិត្តាយ តិណុក្កាយ ឧបសង្កមេយ្យ នេវ លភេថ អគ្គិ ឱតារំ ន លភេថ អគ្គិ អារម្មណំ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ឯវំវិហារឹ ភិក្ខុំ ចក្ខុតោ ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ ន លភតេវ មារោ ឱតារំ ន លភតិ មារោ អារម្មណំ ។បេ។ ជិវ្ហាតោ(១) ចេបិ នំ មារោ ឧបសង្កមតិ ន លភតេវ មារោ ឱតារំ ន លភតិ មារោ អារម្មណំ ។ ឯវំវិហារី ចាវុសោ ភិក្ខុ រូបេ អភិភោសិ ន រូបា ភិក្ខុំ អភិភំសុ សទ្ទេ ភិក្ខុ អភិភោសិ ន សទ្ទា ភិក្ខុំ អភិភំសុ គន្ធេ ភិក្ខុ អភិភោសិ ន គន្ធា ភិក្ខុំ អភិភំសុ រសេ ភិក្ខុ អភិភោសិ ន រសា ភិក្ខុំ អភិភំសុ ផោដ្ឋព្វេ ភិក្ខុ អភិភោសិ ន ផោដ្ឋព្វា ភិក្ខុំ អភិភំសុ ធម្មេ ភិក្ខុ អភិភោសិ ន ធម្មា ភិក្ខុំ អភិភំសុ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ

១ មនុតោតិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

បើខ្យល់កួចជាតារហោលាលោះ ក្នុងទិសខាងត្បូង ។ បើខ្យល់កួចជាតារហោលាលោះ អំពីខាងក្រោម ។ បើខ្យល់កួចជាតារហោលាលោះ អំពីខាងលើ បើបុរសចូលទៅជិតខ្លួនដោយគប់ភ្លើងដ៏ឆេះសព្វាអំពីទិសណា ក្នុងកាលណា ភ្លើងក៏មិនបានឱកាស មិនបានអារម្មណ៍ អំពីទិសខាងណោះ ក្នុងកាលណោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តនៅយ៉ាងនេះ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ដោយចក្ខុ មារក៏មិនបានឱកាស មិនបានអារម្មណ៍ ។បេ។ បើមារចូលទៅរកភិក្ខុនោះ ដោយអណ្តាត មារក៏មិនបានឱកាស មិនបានអារម្មណ៍ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រព្រឹត្តនៅយ៉ាងនេះជាប្រក្រតី ទើបគ្របសង្កត់រូបទាំងឡាយបាន រូបទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុមិនបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់សំឡេងទាំងឡាយបាន សំឡេងទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុមិនបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់ក្លិនទាំងឡាយបាន ក្លិនទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុមិនបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់រសទាំងឡាយបាន រសទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុមិនបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយបាន ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុមិនបាន ភិក្ខុគ្របសង្កត់ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយបាន ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយគ្របសង្កត់ភិក្ខុមិនបាន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ

ភិក្ខុ រូបាធិភូ សទ្ទាធិភូ គន្ធាធិភូ រសាធិភូ ផោដ្ឋព្វាធិភូ ធម្មាធិភូ(១) អធិភោសិ តេ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ សង្កិលេសិកេ ពោនោភវិកេ សទរេ ទុក្ខវិបាកេ អាយតិំ ជាតិជរាមរណិយេ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ អនវស្សុតោ ហោតីតិ ។ អថខោ ភគវា វុដ្ឋហិត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អាមន្តេសិ សាធុ សាធុ ខោ មោគ្គល្លាន សាធុ ខោ ត្វំ មោគ្គល្លាន ភិក្ខូនំ អវស្សុតបរិយាយញ្ច អនវស្សុតបរិយាយញ្ច អភាសីតិ ។ ឥទមវោច អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ។ សមនុញ្ញោ សត្ថា អហោសិ ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ មហាមោគ្គល្លានស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ(២) ។ ឆដ្ឋំ ។

១ ឱ. ម. អធិភូ អនធិភូតោ ។ ម. តេហិ ច កិលេសេហិ ។ ២ អភិនន្ទុំសុ ។

នេះហៅថា ភិក្ខុអ្នកគ្របសង្កត់រូប គ្របសង្កត់សំឡេង គ្របសង្កត់ក្លិន គ្របសង្កត់រស គ្របសង្កត់ផោដ្ឋព្វៈ គ្របសង្កត់ធម្មារម្មណ៍ គ្របសង្កត់អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ប្រកបដោយភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានទុក្ខជាវិបាក ប្រកបដោយជាតិ ជរា មរណៈតទៅ ។ ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តមិនទទឹកដោយរាគៈ យ៉ាងនេះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ក្រោកឡើងហើយ ត្រាស់ហៅព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុមកថា ម្នាលមោគ្គល្លាន ប្រពៃហើយ ។ ម្នាលមោគ្គល្លាន ប្រពៃហើយ ដែលអ្នកបានសម្តែងនូវហេតុនៃចិត្តដែលទទឹកដោយរាគៈ និងហេតុនៃចិត្តដែលមិនទទឹកដោយរាគៈ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុបានសម្តែងធម៌នេះហើយ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ មានចិត្តត្រេកអររីករាយនឹងភាសិតរបស់ព្រះមហាមោគ្គល្លានមានអាយុ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

(៣៣០) យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្ពេសំយេវ ទុក្ខធម្មានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អថខោ(១) បនស្ស កាមា ទិដ្ឋា ហោន្តិ យថាស្ស កាមេ បស្សតោ យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្នេហោ កាមមុច្ឆា កាមបរិឡាហោ សោ នានុសេតិ តថា ខោ បនស្ស ចារោ ច វិហារោ ច អនុពុទ្ធោ ហោតិ ។ យថា ចរន្តំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា នានុស្សវន្តិ(២) ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្ពេសំយេវ ទុក្ខធម្មានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្ថង្គមោ ។ ឥតិ វេទនា ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ ឥតិ សង្ខារា ។ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្ពេសំយេវ ទុក្ខធម្មានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។

---

១ តថា ខោ ។ ២ ម. នានុសេន្តិ ។

(៣៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើង និងសេចក្តីសូន្យនៃទុក្ខធម៌ទាំងឡាយទាំងពួង ក្នុងកាលណា ។ កាលណោះ កាមទាំងឡាយ ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានឃើញហើយ កាលបើភិក្ខុនោះឃើញនូវកាមទាំងឡាយ ដោយអាការណា ចំណង់ក្នុងកាម សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាម សេចក្តីជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តីក្តៅក្រហាយដោយកាមណា ក្នុងកាមទាំងឡាយ ចំណង់ក្នុងកាមជាដើមនោះ ក៏ដេកត្រាំនៅពុំបាន ធម៌ជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តនិងធម៌ជាគ្រឿងនៅ រមែងជាប់តាមភិក្ខុនោះ ដោយអាការនោះ ។ អភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក រមែងមិនគ្របសង្កត់ភិក្ខុដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្ត មានធម៌ជាគ្រឿងនៅដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងនិងសេចក្តីសាបសូន្យ នៃទុក្ខធម៌ទាំងពួង តើដូចម្តេច ដឹងច្បាស់ថា រូបដូច្នេះ សេចក្តីកើតឡើងនៃរូបដូច្នេះ សេចក្តីសាបសូន្យនៃរូបដូច្នេះ ។ វេទនាដូច្នេះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នេះ ។ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ ។ វិញ្ញាណដូច្នេះ សេចក្តីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នេះ សេចក្តីសាបសូន្យនៃវិញ្ញាណដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើង និងសេចក្តីសាបសូន្យ នៃទុក្ខធម៌ទាំងពួង យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៣១) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ កាមា ទិដ្ឋា ហោន្តិ យថាស្ស កាមេ បស្សតោ យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្នេហោ កាមមុច្ឆា កាមបរិឡាហោ សោ នានុសេតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ អង្គារកាសុ សាធិកបោរិសា បុណ្ណា អង្គារានំ វីតច្ចិកានំ វីតធូមានំ ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ជីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិក្កូលោ តមេនំ ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា នានា ពាហាសុ គហេត្វា តំ អង្គារកាសុំ ឧបកឌ្ឍេយ្យុំ សោ ឥតិ ឥមមេវ កាយំ សន្នាមេយ្យ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ញាណញ្ហិ(១) ភិក្ខវេ តស្ស បុរិសស្ស ហោតិ ឥមញ្ចាហំ អង្គារកាសុំ បបស្សាមិ តតោនិទានំ មរណំ វា គច្ឆាមិ មរណមត្តំ វា ទុក្ខន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អង្គារកាសូបមា កាមា ទិដ្ឋា ហោន្តិ យថាស្ស កាមេ បស្សតោ

---

១ ម. ញាតញ្ហិ ។

(៣៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុបានឃើញកាមទាំងឡាយ តាមទំនងដែលគេឃើញនូវកាមទាំងឡាយ ហើយចំណង់ក្នុងកាម សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាម សេចក្តីជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តីក្តៅក្រហាយដោយកាមណា ក្នុងកាមទាំងឡាយ ចំណង់ក្នុងកាមជាដើមនោះ មិនដេកត្រាំក្នុងសន្តាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រណ្តៅរងើកភ្លើង មានជម្រៅជាងមួយជួរបុរស ពេញដោយរងើកភ្លើង ប្រាសចាកអណ្តាត ប្រាសចាកផ្សែង ។ គ្រានោះ បុរសប្រាថ្នារស់ មិនចង់ស្លាប់ ប្រាថ្នាសុខ ខ្ពើមទុក្ខ ដើរមក មានបុរសពីរនាក់មានកម្លាំង ចាប់បុរសនោះត្រង់ដើមដៃម្នាក់ម្ខាង ទាញបុរសនោះឲ្យចូលទៅ ក្នុងរណ្តៅរងើកភ្លើង បុរសនោះក៏ក្រាញទប់កាយនេះ ដោយអាការផ្សេងៗ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាបុរសនោះមានការយល់ច្បាស់ថា អាត្មាអញនឹងធ្លាក់ចុះក្នុងរណ្តៅរងើកភ្លើងនេះ អាត្មាអញនឹងដល់នូវមរណៈ ឬនឹងដល់នូវទុក្ខស្ទើរមរណៈ ព្រោះការធ្លាក់ចុះនោះជាហេតុ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុបានឃើញកាមទាំងឡាយ ដែលទុកដូចជារណ្តៅរងើកភ្លើង តាមទំនងដែលគេឃើញនូវកាមទាំងឡាយហើយ

យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្នេហោ កាមមុច្ឆា កាមបរិឡាហោ សោ នានុសេតិ ។

[៣៣៦] កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចារេ ច វិហារេ ច អនុពទ្ធោ ហោតិ យថា ចរន្តំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា នានុស្សវន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ ពហុកណ្ដកំ ទាយំ បវិសេយ្យ តស្ស បុរតោបិ កណ្ដកោ បច្ឆតោបិ កណ្ដកោ ឧត្តរតោបិ កណ្ដកោ ទក្ខិណតោបិ កណ្ដកោ ហេដ្ឋតោបិ កណ្ដកោ ឧបរិតោបិ កណ្ដកោ សោ សតោ វ(១) អភិក្កមេយ្យ សតោ វ បដិក្កមេយ្យ មា មំ កណ្ដកោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ អយំ វុច្ចតិ អរិយស្ស វិនយេ កណ្ដកោតិ ។

១ ម. យតោ ច ។

បំណងក្នុងកាម សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាម សេចក្តីជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តីក្តៅក្រហាយដោយកាម ណា ក្នុងកាមទាំងឡាយ បំណងក្នុងកាមជាដើមនោះ មិនដេកត្រាំក្នុងសន្តាន យ៉ាងនោះឯង ។

[៣៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានការប្រព្រឹត្តិនិងការនៅជាប់ខ្លួន តាមទំនងដែលគេប្រព្រឹត្តគេនៅ ហើយអភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក មិនគ្រប់សង្កត់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសចូលទៅកាន់ដងព្រៃមានបន្លាច្រើន បន្លាខាងមុខបុរសនោះក៏មាន បន្លាខាងក្រោយក៏មាន បន្លាខាងឆ្វេងក៏មាន បន្លាខាងស្តាំក៏មាន បន្លាខាងក្រោមក៏មាន បន្លាខាងលើក៏មាន បុរសនោះគប្បីប្រុងស្មារតីឈានទៅមុខ ប្រុងស្មារតីឈានថយក្រោយ ដោយគិតថា កុំឲ្យបន្លាមុតអាត្មាអញឡើយ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចរូបជាទីស្រឡាញ់ ជាទីត្រេកអរ ណា ក្នុងលោកនេះ ហៅថា បន្លាក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយៈ ។

(៣៣៣) ឥតិ វិទិត្វា អសំវរោ ច សំវរោ ច វេទិតព្វោ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ អសំវរោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា បិយរូបេ រូបេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ព្យាបជ្ជតិ អនុបដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។បេ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយរូបេ ធម្មេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ព្យាបជ្ជតិ អនុបដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ អសំវរោ ហោតិ ។

(៣៣៣) កាលបើភិក្ខុដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះហើយ ត្រូវដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីមិនសង្រួម និងសេចក្តីសង្រួម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីមិនសង្រួម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ជ្រប់ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងរូបមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយមិនបានតាំងមាំ មានចិត្តស្តួចស្តើងក្នុងកុសលធម៌ មួយទៀត មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលជាគុណជាតិនាំឲ្យអកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ ដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ។បេ។ ជញ្ជាប់រសដោយអណ្តាត ។បេ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ ដោយចិត្ត ហើយជ្រប់ទៅក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយមិនបានតាំងមាំ មានចិត្តស្តួចស្តើងក្នុងកុសលធម៌ មួយវិញទៀត មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ដែលជាគុណជាតិនាំឲ្យអកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីមិនសង្រួម យ៉ាងនេះឯង ។

[៣៣៦] កថញ្ច ភិក្ខវេ សំវរោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា បិយរូបេ រូបេ នាធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតកាយសតិ ច វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។បេ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយរូបេ ធម្មេ នាធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតកាយសតិ ច វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ សំវរោ ហោតិ ។

(៣៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្ដីសង្រួម តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុ មិនជ្រប់ទៅក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងរូបមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយតាំងមាំ មានចិត្តប្រមាណមិនបាន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលជាគុណជាតិនាំឲ្យអកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះ ដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ។បេ។ ជញ្ជាប់រសដោយអណ្ដាត ។បេ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្ត មិនជ្រប់ទៅក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយតាំងមាំហើយ មានចិត្តប្រមាណមិនបាន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលជាគុណជាតិនាំឲ្យអកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងនោះដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីសង្រួម យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៣៩) តស្ស ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ ចរតោ បិ វិហរតោ កទាចិ ករហចិ សតិសម្មោសា ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា ។ ទន្ធោ ភិក្ខវេ សតុប្បាទោ អថខោ នំ ខិប្បមេវ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ ទិវសំ សន្តត្តេ អយោកដាហេ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកផុសិតានិ និបាតេយ្យ ។ ទន្ធោ ភិក្ខវេ ឧទកផុសិតានំ និបាតោ អថខោ នំ ខិប្បមេវ បរិក្ខយំ បរិយាទានំ គច្ឆេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ តស្ស ចេ ភិក្ខុនោ ចរតោ បិ វិហរតោ កទាចិ ករហចិ សតិសម្មោសា ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា សរសង្កប្បា សញ្ញោជនិយា ។ ទន្ធោ ភិក្ខវេ សតុប្បាទោ អថខោ នំ ខិប្បមេវ បជហតិ វិនោទេតិ ព្យន្តីករោតិ អនភាវំ គមេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ

(៣៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុនោះប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះ នៅយ៉ាងនេះ អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ គឺការត្រិះរិះដោយសេចក្តីរឭក ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែងកើតឡើង ព្រោះភ្លេចស្មារតី ក្នុងពេលមួយដងមួយកាល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃសតិដ៏យឺតយូរ តែងលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ដល់នូវការសាបសូន្យ យ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសសម្រក់ចុះនូវដំណក់ទឹកពីរ ឬ បីដំណក់ ទៅក្នុងអម្បែងខ្ទះដែកដ៏ក្តៅខ្លាំង ក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្រក់ចុះនៃដំណក់ទឹកទាំងឡាយដ៏យឺតយូរ តែងដល់នូវការអស់ ការសាបសូន្យ យ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយពិត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុនោះប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះ នៅយ៉ាងនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក គឺការត្រិះរិះដោយសេចក្តីរឭក ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈក៏កើតឡើងព្រោះភ្លេចស្មារតី ក្នុងពេលមួយដងមួយកាល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើងនៃសតិដ៏យឺតយូរ ក៏តែងលះបង់ បន្ទោបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ដល់នូវការសាបសូន្យ យ៉ាងឆាប់រហ័សដោយពិត ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ភិក្ខុនោ គាមេ ច វិហារេ ច អនុតាប្បោ ហោតិ យថាចរន្តំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អនុស្សវន្តិ ។

(៣៣៦) តញ្ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុំ ឯវំ ចរន្តំ ឯវំ វិហរន្តំ រាជានោ វា រាជមហាមត្តា វា មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា ភោគេហិ អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យុំ ឯហម្ភោ បុរិស កិន្តេ ឥមេ កាសាវា អនុទហន្តិ ។ កិំ មុណ្ឌោ កបាលមនុចរសិ ។ ឯហិ ហីនាយាវត្តិត្វា ភោគេ ច ភុញ្ជស្សុ បុញ្ញានិ ច ករោហីតិ ។ សោ ច តំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឯវំ ចរន្តោ ឯវំ វិហរន្តោ

ភិក្ខុមានការប្រព្រឹត្តិនិងការនៅដ៏ក្តៅខ្លួន តាមទំនងដែលគេប្រព្រឹត្ត គេនៅ ហើយអភិជ្ឈានិងទោមនស្សជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក មិនគ្របសង្កត់យ៉ាងនេះឯង ។

[៣៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកស្តេចក្តី ពួកមហាមាត្យនៃស្តេចក្តី ពួកមិត្តក្តី ពួកអាមាត្យក្តី ពួកញាតិក្តី ពួកសាលោហិតក្តី បាននាំភោគៈទាំងឡាយ មកបវារណាចំពោះភិក្ខុនោះ ដែលប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះ ដែលនៅយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យថា នែបុរសដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកមកណាយ ចុះសំពត់កាសាវៈរបស់អ្នកទាំងនេះ ដុតពេលអ្នកឬទេ ។ ចុះព្រោះអ្វី ក៏អ្នកកោរក្បាលដើរកាន់ស្បែង ។ ចូរអ្នកមកណាយ ចូរត្រឡប់មកជាហីនភេទវិញ ហើយបរិភោគនូវភោគៈទាំងឡាយ ទាំងធ្វើនូវបុណ្យទាំងឡាយចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯភិក្ខុនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះ កាលនៅយ៉ាងនេះ

សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា អថ មហាជនកាយោ អាគច្ឆេយ្យ កុទ្ទាលបិដកំ អាទាយ មយំ ឥមំ គង្គំ នទឹ បច្ឆានិន្នំ ករិស្សាម បច្ឆាបោណំ បច្ឆាបព្ភារន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ អបិ នុ សោ មហាជនកាយោ គង្គំ នទឹ បច្ឆានិន្នំ ករេយ្យ បច្ឆាបោណំ បច្ឆាបព្ភារន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ គង្គា ភន្តេ នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា សា ន សុករា បច្ឆានិន្នា កាតុំ បច្ឆាបោណា បច្ឆាបព្ភារា ។ យាវទេវ បន សោ មហាជនកាយោ កិលមថស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្ស ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ តញ្ចេ ភិក្ខុំ ឯវំ ចរន្តំ ឯវំ វិហរន្តំ រាជានោ វា រាជមហាមត្តា វា មិត្តា វា

នឹងពោលលាសិក្ខា ហើយត្រឡប់មកជាហីនភេទវិញ ដំណើរនេះនុ៎ះ មិនមានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទន្លេគង្គាជម្រាលទៅទិសខាងកើត ជ្រាលទៅទិសខាងកើត ទោរទៅទិសខាងកើត គ្រានោះពួកមហាជនកាន់យកចបកាប់និងបង្គីដើរមក ដោយគិតថា យើងទាំងឡាយនឹងចប់ទន្លេគង្គានេះឲ្យទឹកហូរជម្រាលទៅទិសខាងលិច ជ្រាលទៅទិសខាងលិច ទោរទៅទិសខាងលិចវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកមហាជននោះនឹងចប់ទន្លេគង្គាឲ្យទឹកហូរជម្រាលទៅទិសខាងលិច ជ្រាលទៅទិសខាងលិច ទោរទៅទិសខាងលិចវិញ បានដែរឬ ។ កិច្ចនុ៎ះមិនបានទេ ព្រះអង្គ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថាទន្លេគង្គាជម្រាលទៅទិសខាងកើត ជ្រាលទៅទិសខាងកើត ទោរទៅទិសខាងកើត ទន្លេគង្គានោះ បុគ្គលមិនងាយនឹងចប់ ឲ្យទឹកហូរជម្រាលទៅទិសខាងលិច ជ្រាលទៅទិសខាងលិច ទោរទៅទិសខាងលិចបានឡើយ ។ ឯពួកមហាជននោះ គប្បីបានតែចំណែកនៃសេចក្តីលំបាកនិងសេចក្តីនឿយហត់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ ហ្នឹងឧបមេយ្យដូចជា ប្រសិនបើពួកស្តេចក្តី ពួកមហាមាត្យនៃស្តេចក្តី

អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា ភោគេហិ អភិ-
ហដ្ឋុំ បវារេយ្យុំ ឯហម្ភោ បុរិស កឹ តេ ឥមេ កា-
សាវា អនុទហន្តិ ។ កឹ មុណ្ឌោ កបាលមនុចរសិ ។
ឯហិ ហីនាយាវត្តិត្វា ភោគេ ច ភុញ្ជស្សុ បុញ្ញានិ ច
ករោហីតិ ។ សោ ហិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឯវំ ចរតោ ឯវំ
វិហរតោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ នេតំ
ឋានំ វិជ្ជតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យំ ហិ តំ ភិក្ខវេ
ចិត្តំ ទីឃរត្តំ វិវេកនិន្នំ វិវេកបោណំ វិវេកបព្ភារំ តញ្ច
ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ សត្តមំ ។

ពួកមិត្តក្តី ពួកអាមាត្យក្តី ញាតិក្តី ពួកសាលោហិតក្តី គប្បីនាំនូវភោគៈ
ទាំងឡាយមកបវារណា ចំពោះភិក្ខុនោះ ដែលប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះ ដែល
នៅយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យថា នែបុរសដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកមកណាយ ចុះ
សំពត់កាសាវៈរបស់អ្នកទាំងនេះ ដុតកំដៅអ្នកឬទេ ។ ចុះហេតុអ្វី ក៏
អ្នកកោរត្រងោលដើរកាន់អម្បែង ។ ចូរអ្នកមកណាយ ចូរអ្នកត្រឡប់មក
ជាហីនភេទវិញ ហើយបរិភោគនូវភោគៈទាំងឡាយ និងធ្វើបុណ្យទាំង-
ឡាយចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះកាលបើប្រព្រឹត្តយ៉ាងនេះ
កាលនៅយ៉ាងនេះ នឹងពោលលាសិក្ខាត្រឡប់ទៅជាហីនភេទវិញ ដំ-
ណើរដូច្នេះមិនមានទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ព្រោះថាចិត្តណាដែលឱនទៅរកវិវេក បែរទៅរកវិវេក ទោរ
ទៅរកវិវេក អស់កាលជាយូរអង្វែងហើយ ចិត្តនោះនឹងត្រឡប់ទៅជា
ហីនភេទវិញ ដំណើរដូច្នេះមិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

[៣៣៧] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុ ... ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស ភិក្ខុស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស ភិក្ខុស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។

(៣៣៧) គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅរកភិក្ខុមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ចុះការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងនិងវិនាសសូន្យទៅ នៃផស្សាយតនៈទាំង ៦ ក្នុងកាលណា ម្នាលអាវុសោ ក្នុងកាលនោះ ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ក៏កើតមានដោយហេតុនេះឯង ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះមិនពេញចិត្ត ដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់ភិក្ខុនោះ ក៏បានចូលទៅរកភិក្ខុមួយរូបទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ចុះការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើង និងសាបសូន្យទៅ នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ក្នុងកាលណា ម្នាលអាវុសោ ក្នុងកាលនោះ ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ក៏កើតមាន ដោយហេតុនេះឯង ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះមិនពេញចិត្ត ដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់ភិក្ខុនោះ ក៏បានចូលទៅរកភិក្ខុមួយរូបទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ចុះការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។

យតោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ចតុន្នំ មហាភូតានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស ភិក្ខុស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ យតោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។

[៣៣៨] អថខោ សោ ភិក្ខុ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស ភិក្ខុស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ យេនញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចំ

ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងនិងសាបសូន្យទៅ នៃមហាភូតរូបទាំង ៤ ក្នុងកាលណា ម្នាលអាវុសោ ក្នុងកាលនោះ ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ក៏កើតមានដោយហេតុនេះឯង ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះមិនពេញចិត្ត ដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុមួយរូបទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ចុះការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ កាលណា ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិតថា របស់ណានីមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា របស់ទាំងអស់នោះ រលត់ទៅវិញជាធម្មតា ម្នាលអាវុសោ កាលនោះ ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ក៏កើតមាន ដោយហេតុនេះឯង ។

(៣៣៨) គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះមិនពេញចិត្តដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គចូលទៅរកភិក្ខុមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងភិក្ខុនោះដូច្នេះថា

កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ សោ ភិក្ខុ មំ ឯតទវោច យតោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតិ ។ អថខោហំ ភន្តេ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស ភិក្ខុស្ស បញ្ហា-វេយ្យាករណេន យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯតទវោចំ កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ សោ ភិក្ខុ មំ ឯតទវោច យតោ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ ។បេ។ ចតុន្នំ មហា-ភូតានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។បេ។ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធ-ធម្មន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ

ម្នាលអាវុសោ ទស្សនៈការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គសួរយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះបានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងនិងទីសាបសូន្យទៅ នៃផស្សាយតនៈទាំង ៦ ក្នុងកាលណា ម្នាលអាវុសោ ក្នុងកាលនោះ ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ក៏កើតមាន ដោយហេតុនេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គ្រានោះឯង ខ្ញុំព្រះអង្គមិនពេញចិត្ត ដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុមួយរូបទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ បានសួរភិក្ខុនោះដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ទស្សនៈការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គសួរយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះបានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុជាទីកើតឡើងនិងទីសាបសូន្យទៅ នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។បេ។ នៃមហាភូតរូបទាំង ៤ ក្នុងកាលណា ។បេ។ ភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិតថា របស់ណាមួយមានការកើតឡើងជាធម្មតា របស់ទាំងអស់នោះរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ម្នាលអាវុសោ

ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។ អថខ្វាហំ ភន្តេ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស ភិក្ខុស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹ ។បេ។ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ភិក្ខុនោ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតីតិ ។

(៣៣៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ បុរិសស្ស កឹសុកោ អទិដ្ឋបុព្វោ អស្ស ។ សោ យេនញ្ញតរោ បុរិសោ កឹសុកស្ស ទស្សាវី តេនុបសង្កមេយ្យ ឧបសង្កមិត្វា តំ បុរិសំ ឯវំ វទេយ្យ កីទិសោ ភោ បុរិស កឹសុកោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ កាឡកោ ខោ អម្ភោ បុរិស កឹសុកោ សេយ្យថាបិ ឈាមខាណូតិ ។ តេន ខោ បន ភិក្ខុ សមយេន តាទិសោវស្ស កឹសុកោ យថា តស្ស បុរិសស្ស ទស្សនំ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ បុរិសោ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស បុរិសស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេនញ្ញតរោ បុរិសោ កឹសុកទស្សាវី តេនុបសង្កមេយ្យ ឧបសង្កមិត្វា តំ បុរិសំ ឯវំ វទេយ្យ កីទិសោ អម្ភោ បុរិស កឹសុកោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ

ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ក៏កើតមាន ដោយហេតុនេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនពេញចិត្តដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។បេ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់ភិក្ខុ ដោយហេតុដូចម្តេច ។

(៣៣៩) ម្នាលភិក្ខុ ដូចបុរសមិនធ្លាប់ឃើញដើមពារ ។ បុរសនោះចូលទៅរកបុរសម្នាក់ទៀត ជាអ្នកធ្លាប់ឃើញដើមពារ លុះចូលទៅដល់ហើយ សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ដើមពារដូចម្តេច ។ បុរសនោះប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ដើមពារមានសម្បុរខ្មៅដូចជាដង្គត់ដែលភ្លើងឆេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ដើមពារប្រាកដដូច្នោះមែន គឺដូចជាការឃើញរបស់បុរសនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ គ្រានោះឯង បុរសនោះមិនពេញចិត្តដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់បុរសនោះ ក៏ចូលទៅរកបុរសម្នាក់ទៀត ជាអ្នកធ្លាប់ឃើញដើមពារ លុះចូលទៅដល់ហើយ សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ដើមពារប្រាកដដូចជាអ្វី ។ បុរសនោះប្រាប់យ៉ាងនេះថា

អាសីវិសវគ្គោ ចតុត្ថោ

លោហិតកោ ខោ អម្ភោ បុរិស កឹសុកោ សេយ្យថាបិ មំសបេសីតិ ។ តេន ខោ បន ភិក្ខុ សមយេន តាទិសោវស្ស កឹសុកោ យថាបិ តស្ស បុរិសស្ស ទស្សនំ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ បុរិសោ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស បុរិសស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេនញ្ញតរោ បុរិសោ កឹសុកទស្សាវី តេនុបសង្កមេយ្យ ឧបសង្កមិត្វា តំ បុរិសំ ឯវំ វទេយ្យ កីទិសោ ភោ បុរិស កឹសុកោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ឆិន្នការកជាតោ ខោ អម្ភោ បុរិស កឹសុកោ អាទិណ្ណសិបាដិកោ សេយ្យថាបិ សិរីសោតិ ។ តេន ខោ បន ភិក្ខុ សមយេន តាទិសោវស្ស កឹសុកោ យថាបិ តស្ស បុរិសស្ស ទស្សនំ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ បុរិសោ អសន្តុដ្ឋោ តស្ស បុរិសស្ស បញ្ហាវេយ្យាករណេន យេនញ្ញតរោ បុរិសោ កឹសុកទស្សាវី តេនុបសង្កមេយ្យ ឧបសង្កមិត្វា

អាសីវិសវគ្គ ទី ៤

ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន ដើមចារមានសម្បុរក្រហមដូចជាដុំសាច់ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ដើមចារប្រាកដដូច្នោះមែន គឺដូចជាការឃើញរបស់បុរសនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ គ្រានោះឯង បុរសនោះមិនពេញចិត្ត ដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់បុរសនោះ ក៏ចូលទៅរកបុរសម្នាក់ទៀត ជាអ្នកធ្លាប់ឃើញដើមចារ លុះចូលទៅដល់ហើយសួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន ដើមចារប្រាកដដូចជាអ្វី ។ បុរសនោះប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន ដើមចារមានផ្លែដូចជាសំពត់គេញ្ជួរ មានផ្លែដូចជាស្រោមដាវ មានមុខភ្ជាប់ចុះដូចដើមព្រេស ។ ម្នាលភិក្ខុ ក៏ក្នុងសម័យនោះ ដើមចារប្រាកដដូច្នោះមែន គឺដូចជាការឃើញរបស់បុរសនោះផង ។ ម្នាលភិក្ខុ លំដាប់នោះឯង បុរសនោះមិនពេញចិត្ត ដោយពាក្យដោះស្រាយប្រស្នារបស់បុរសនោះ ក៏ចូលទៅរកបុរសម្នាក់ទៀត ជាអ្នកធ្លាប់ឃើញដើមចារ លុះចូលទៅដល់ហើយ

តំ បុរិសំ បរិបុច្ឆេយ្យ កីទិសោ ភោ បុរិស កឹសុកោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ពហលបត្តបលាសោ សណ្ឌច្ឆាយោ ខោ អម្ភោ បុរិស កឹសុកោ សេយ្យថាបិ និគ្រោ-ធោតិ ។ យេន ខោ បន ភិក្ខុ សមយេន តាទិសោ-វស្ស កឹសុកោ យថាបិ តស្ស បុរិសស្ស ទស្សនំ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុ យថា យថា អធិមុត្តានំ តេសំ សប្បុរិសានំ ទស្សនំ សុវិសុទ្ធំ ហោតិ តថា តថា ខោ តេហិ(១) សប្បុរិសេហិ ព្យាកតំ ។

[៣៦០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុ រញ្ញោ បច្ចន្តិមំ នគរំ ទឡ្ហំ បាការតោរណំ(២) ឆទ្វារំ តត្រស្ស ទោវារិកោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី អញ្ញាតានំ និវារេតា ញាតានំ បវេសេតា ។ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ អាគន្ត្វា សីឃំ ទូត-យុគំ តំ ទោវារិកំ ឯវំ វទេយ្យ កហំ ភោ បុរិស ឥមស្ស នគរស្ស សាមីតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ឯសោ ភន្តេ មជ្ឈេ សិង្ឃាដកេ និសិន្នោតិ ។ អថខោ តំ សីឃំ ទូតយុគំ នគរស្សាមិកស្ស យថាភូតំ វចនំ និយ្យាទេត្វា

១ ឱ. ម. តេហិ ។ ២ ឱ. ម. ទឡ្ហុទ្ទាបំ ទឡ្ហបាការតោរណំ ។

បានសួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ដើមចារព្រាកដូចជាអ្វី ។ បុរសនោះប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ដើមចារមានស្លឹកចាស់ទុំដ៏ក្រាស់ មានម្លប់ដ៏ជិតដូចជាដើមជ្រៃ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង ។ ដើមចារព្រាកដូច្នោះមែន គឺដូចជាការឃើញរបស់បុរសនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧប-មេយ្យដូចការឃើញដ៏បរិសុទ្ធល្អរបស់សប្បុរសទាំងនោះ ដែលមានចិត្តប្រុស្រឡះហើយ ដោយអាការណាៗ ពាក្យដែលសប្បុរសទាំងឡាយដ៏ឈ្លាសវៃ បានព្យាករហើយ ដោយអាការនោះៗ ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុ ដូចជានគរប្រទល់ដែនរបស់ព្រះរាជា មានកំពែងនិងទ្វារទឹកដ៏មាំមួន មានទ្វារ ៦ ក្នុងទ្វារទាំងនោះ មាននាយទ្វារជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃមានប្រាជ្ញា របស់ព្រះរាជានោះ ជាអ្នកហាមឃាត់ចំ-ពោះពួកមនុស្សដែលមិនស្គាល់ បើកឲ្យចូលតែពួកមនុស្សដែលស្គាល់ ។ មានគូទូតពីរនាក់ មកយ៉ាងលឿនអំពីទិសខាងកើត ហើយនិយាយនឹងនាយទ្វារនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ម្ចាស់នគរនេះនៅក្នុងទីណា ។ នាយទ្វារនោះប្រាប់យ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ម្ចាស់នុ៎ះអង្គុយនៅត្រង់កណ្តាលផ្លូវបែកជាបួន ។ គ្រានោះឯង គូទូតពីរនាក់ដែលមកដល់ភ្លាមនោះ បានប្រគល់រាជសាសន៍តាមពិត ដល់ម្ចាស់នគរ

យថាគតមគ្គំ(១) បដិបជ្ជេយ្យ ។ បច្ឆិមាយ ទិសាយ អាគន្ត្វា សីឃំ ទូតយុគំ ។ បេ ។ ឧត្តរាយ ទិសាយ ទក្ខិណាយ ទិសាយ អាគន្ត្វា សីឃំ ទូតយុគំ តំ នគរគុត្តិកំ ឯវំ វទេយ្យ កហន្នុ ភោ(២) បុរិស ឥមស្ស នគរស្ស នគរសាមីតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ ឯសោ ភន្តេ មជ្ឈេ សិង្ឃាដកេ និសិន្នោតិ ។ អថខោ តំ សីឃំ ទូតយុគំ នគរសាមិស្ស យថាភូតំ វចនំ និយ្យាទេត្វា យថាគតមគ្គំ បដិបជ្ជេយ្យ ។ ឧបមា ខោ ម្យាយំ ភិក្ខុ កតា អត្ថស្ស វិញ្ញាបនាយ អយញ្ចេត្ថ អត្ថោ នគរន្តិ ខោ ភិក្ខុ ឥមស្សេតំ ចាតុម្មហាភូតិកស្ស កាយស្ស អធិវចនំ មាតាបេត្តិកសម្ភវស្ស ឱទនកុម្មាសូបចយស្ស អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មស្ស ។ ឆទ្វារាតិ ខោ ភិក្ខុ ឆន្នេតំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អធិវចនំ ។ ទោវារិកោតិ ខោ ភិក្ខុ សតិយា ឯតំ អធិវចនំ ។ សីឃំ ទូតយុគន្តិ ខោ ភិក្ខុ សមថវិបស្សនានេតំ អធិវចនំ ។

១ ម, ម. យថាភូតំ មគ្គំ ។ ២ ម. ម. កហំ ភោ ។

ហើយដើរទៅតាមផ្លូវដែលខ្លួនទៅ ។ មានពួកទូតពីរនាក់មកយ៉ាងរហ័ស អំពីទិសខាងលិចទៀត ។ បេ ។ អំពីទិសខាងជើង មានពួកទូតពីរនាក់ទៀតមកយ៉ាងរហ័សអំពីទិសខាងត្បូង ហើយនិយាយនឹងនាយឆ្មាំនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន ម្ចាស់នគរនេះនៅក្នុងទីណា ។ នាយឆ្មាំនោះប្រាប់យ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ម្ចាស់នគរនុ៎ះអង្គុយនៅត្រង់កណ្តាលផ្លូវបែកជាបួន ។ គ្រានោះឯង ពួកទូតពីរនាក់ដែលមកយ៉ាងរហ័សនោះ បានប្រគល់ពាក្យសាសន៍តាមពិតដល់ម្ចាស់នគរ ហើយក៏ដើរទៅតាមផ្លូវដែលខ្លួនមក ។ ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីឧបមានេះ តថាគតធ្វើដើម្បីបំភ្លឺនូវសេចក្តីអធិប្បាយ ឯសេចក្តីអធិប្បាយក្នុងពាក្យឧបមានោះដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា នគរនុ៎ះ ជាឈ្មោះកាយនេះ ដែលប្រកបដោយមហាភូតរូបទាំង ៤ មានមាតាបិតាជាដែនកើត ចម្រើនឡើងដោយបាយនិងនំ មានការដុះខាត់គក់ច្របាច់ បំបាក់ខ្ទេចកម្ទេចជានិច្ចជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ទ្វារទាំង ៦ នុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃអាយតនៈខាងក្នុង ៦ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា នាយឆ្មាំនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ពួកទូតពីរនាក់ដែលមករហ័សនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃសមថៈនិងវិបស្សនា ។

នគរស្សាមីតិ ខោ ភិក្ខុ វិញ្ញាណស្សេតំ អធិវចនំ ។ មជ្ឈេ សិង្ឃាដកោតិ ខោ ភិក្ខុ ចតុន្នេតំ មហាភូតានំ អធិវចនំ បឋវីធាតុយា អាបោធាតុយា តេជោធាតុយា វាយោធាតុយា ។ យថាភូតំ វចនន្តិ ខោ ភិក្ខុ និព្វានស្សេតំ អធិវចនំ ។ យថាគតមគ្គោតិ ខោ ភិក្ខុ អរិយស្សេតំ អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស អធិវចនំ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិយា ។បេ។ សម្មាសមាធិស្សាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

(៣៤១) យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឆន្ទោ វា រាគោ វា ទោសោ វា មោហោ វា បដិឃំ វាបិ ចេតសោ តតោ ចិត្តំ និវារេយ្យ សភយោ ចេសោ មគ្គោ សប្បដិភយោ សកណ្ដកោ ច សគហនោ ច ឧម្មគ្គោ ច កុម្មគ្គោ ច ទុហិតិកោ[1] ច អសប្បុរិសសេវិតោ ចេសោ មគ្គោ ន ចេសោ មគ្គោ សប្បុរិសសេវិតោ ន ត្វំ ឯតំ អរហសីតិ ។ តតោ ចិត្តំ និវារយេ ចក្ខុ-

១ ទ្វីហិតិកោតិបិ បាឋោ (អដ្ឋកថា) ។

ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ម្ចាស់នគរនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃវិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា កណ្ដាលផ្លូវបែកជា ៤ នុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃមហាភូតរូបទាំង ៤ គឺ បឋវីធាតុ ១ អាបោធាតុ ១ តេជោធាតុ ១ វាយោធាតុ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ព្រះពុទ្ធសាសន៍តាមពិតនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ពាក្យថា ផ្លូវដែលគួរទៅនុ៎ះ ជាឈ្មោះនៃមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ។ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

(៣៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈក្តី រាគៈក្តី ទោសៈក្តី មោហៈក្តី សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់នៃចិត្តក្តី ក្នុងរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ កើតឡើងដល់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះត្រូវហាមឃាត់ចិត្ត ចាករូបទាំងនោះចេញថា ផ្លូវនុ៎ះជាផ្លូវប្រកបដោយភ័យ ប្រកបដោយភ័យដ៏ពន្លឹក ប្រកបដោយបន្លា ប្រកបដោយព្រៃស្បូវ ជាផ្លូវខុស ជាផ្លូវគួរខ្ពើម ជាផ្លូវទៅបានដោយកម្រ ផ្លូវនុ៎ះអសប្បុរសតែងតែសេពគប់ ផ្លូវនុ៎ះសប្បុរសមិនដែលសេពគប់ទេ អ្នកមិនគួរទៅតាមផ្លូវនុ៎ះឡើយ ។ ភិក្ខុគប្បីហាមឃាត់ចិត្តចាករូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយ

វិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ។បេ។ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេសុ រសេសុ ។បេ។ មនោវិញ្ញេយ្យេសុ ធម្មេសុ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឆន្ទោ វា រាគោ វា ទោសោ វា មោហោ វា បដិឃំ វាបិ ចេតសោ តតោ ចិត្តំ និវារយេយ្យ សភយោ ចេសោ មគ្គោ សប្បដិភយោ ច សកណ្ដកោ ច សគហនោ ច ឧម្មគ្គោ ច កុម្មគ្គោ ច ទុហិតិកោ ច អសប្បុរិសសេវិតោ ចេសោ មគ្គោ ន ចេសោ មគ្គោ សប្បុរិសសេវិតោ ន ត្វំ ឯតំ អរហសីតិ ។ តតោ ចិត្តំ និវារយេ មនោវិញ្ញេយ្យេហិ ធម្មេហិ ។

ចក្ខុតាំងនោះចេញ ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈក្តី រាគៈក្តី ទោសៈក្តី មោហៈក្តី សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់នៃចិត្តក្តី ក្នុងរសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។បេ។ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត កើតឡើងដល់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ គួរហាមឃាត់ចិត្ត ពីធម្មារម្មណ៍ទាំងនោះចេញថា នុ៎ះជាផ្លូវប្រកបដោយភ័យ ប្រកបដោយភ័យដ៏ពន្លឹក ប្រកបដោយបន្លា ប្រកបដោយព្រៃស្បាត ជាផ្លូវខុស ជាផ្លូវគួរខ្ពើម ជាផ្លូវទៅបានដោយកម្រ ផ្លូវនុ៎ះអសប្បុរសតែងតែសេពគប់ ផ្លូវនុ៎ះសប្បុរសមិនដែលសេពគប់ទេ អ្នកមិនគួរទៅតាមផ្លូវនុ៎ះឡើយ ។ ភិក្ខុឬភិក្ខុនី គួរហាមឃាត់ចិត្តពីធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចិត្តទាំងនោះចេញ ។

[៣៤៤] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ កិដ្ឋំ សម្បន្នំ កិដ្ឋារក្ខោ ច បមត្តោ គោណោ ច កិដ្ឋាទោ អទុំ កិដ្ឋំ ឱតរិត្វា យាវទត្ថំ មទំ អាបជ្ជេយ្យ បមាទំ អាបជ្ជេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ អសំវុតការី បញ្ចសុ កាមគុណេសុ យាវទត្ថំ មទំ អាបជ្ជតិ បមាទំ អាបជ្ជតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ កិដ្ឋំ សម្បន្នំ កិដ្ឋារក្ខោ ច អប្បមត្តោ គោណោ ច កិដ្ឋាទោ អទុំ កិដ្ឋំ ឱតរេយ្យ តមេនំ កិដ្ឋារក្ខោ នាសាយ សុគ្គហិតំ គណ្ហេយ្យ នាសាយ សុគ្គហិតំ គហេត្វា ឧបរិឃដាយំ សុនិគ្គហិតំ និគ្គណ្ហេយ្យ ឧបរិឃដាយំ សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា ទណ្ឌេន សុតាឡិតំ តាឡេយ្យ ទណ្ឌេន សុតាឡិតំ តាឡេត្វា ឱស្សជ្ជេយ្យ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ ភិក្ខវេ គោណោ កិដ្ឋាទោ

[៣៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសំទូងកំពុងមានពាសពេញ ឯអ្នករក្សាសំទូងក៏ធ្វេសប្រហែស ចំណែកឯគោធ្លាប់ស៊ីសំទូងក៏ចុះទៅកាន់សំទូងនោះ ហើយដល់នូវសេចក្ដីស្រវឹង ដល់នូវសេចក្ដីធ្វេសប្រហែស ស៊ីសំទូងដរាបដល់ឆ្អែត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹង មិនធ្វើសេចក្ដីសង្រួមក្នុងផស្សាយតនៈទាំង ៦ ក៏ដល់នូវសេចក្ដីស្រវឹង ដល់នូវសេចក្ដីធ្វេសប្រហែស ក្នុងកាមគុណទាំង ៥ ត្រាតែស្កប់ស្កល់ទៅ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសំទូងកំពុងមានពាសពេញ ឯអ្នករក្សាសំទូងជាអ្នកមិនធ្វេសប្រហែស ចំណែកឯគោធ្លាប់ស៊ីសំទូង ក៏ចុះទៅកាន់សំទូងនោះ អ្នករក្សាសំទូងក៏ចាប់ដឹកគោនោះត្រង់ច្រមុះ លុះចាប់ដឹកត្រង់ច្រមុះបានហើយ ក៏យកទៅចងក្រៀកក្នុងប្រទាប់ឈើ លុះចងក្រៀកក្នុងប្រទាប់ឈើរួចហើយ ក៏វាយសំពងដោយដំបង លុះវាយសំពងដោយដំបងរួចហើយ ក៏ស្រាយលែងទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អស់វារៈជាគម្រប់ពីរដងទៀត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោដែលធ្លាប់ស៊ីសំទូង

អទុំ កិដ្ឋំ ឱតរេយ្យ តមេនំ កិដ្ឋារក្ខោ នាសាយ សុគ្គហិតំ គណ្ហេយ្យ នាសាយ សុគ្គហិតំ គហេត្វា ឧបរិឃដាយំ សុនិគ្គហិតំ និគ្គណ្ហេយ្យ ឧបរិឃដាយំ សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា ទណ្ឌេន សុតាឡិតំ តាឡេយ្យ ទណ្ឌេន តាឡិតំ តាឡេត្វា ឱសជ្ជេយ្យ ។ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខវេ គោណោ កិដ្ឋាទោ គាមគតោ វា អរញ្ញគតោ វា ឋានពហុលោ វា អស្ស និសជ្ជពហុលោ វា ន តំ កិដ្ឋំ បុន ឱតរេយ្យ តមេវ បុរិមំ ទណ្ឌសម្ផស្សំ សមនុស្សរន្តោ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យតោ ភិក្ខុនោ ឆសុ ផស្សាយតនេសុ ចិត្តំ ឧទុជ្ជិតំ ហោតិ សុទុជ្ជិតំ អជ្ឈត្តមេវ សន្តិដ្ឋតិ សន្និសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាធិយតិ ។

គប្បីចុះទៅកាន់សំទូងឯណោះ អ្នករក្សាសំទូង ក៏ចាប់ដឹកគោនោះត្រង់ច្រមុះ លុះចាប់ដឹកត្រង់ច្រមុះរួចហើយ ក៏យកទៅចងក្រៀកត្រង់ប្រគាបឈើ លុះចងក្រៀកត្រង់ប្រគាបឈើបានហើយ ក៏វាយសំពងដោយដំបង លុះវាយសំពងដោយដំបងរួចហើយ ក៏លែងទៅជាគម្រប់ ៣ ដងទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធ្វើយ៉ាងនេះ គោដែលធ្លាប់ស៊ីសំទូងនោះ ទៅក្នុងស្រុកក្តី ទៅក្នុងព្រៃក្តី ច្រើនដោយការឈរក្តី ច្រើនដោយការដេកក្តី កាលរឭកឃើញនូវសម្ផស្សដំបងអំពីមុននោះ ក៏មិនហ៊ានចុះកាន់សំទូងនោះទៀតឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូច កាលណាភិក្ខុបានគម្រាមចិត្ត បានគម្រាមល្អហើយ ក្នុងផស្សាយតនៈទាំង ៦ ចិត្តនោះក៏តាំងនៅ ស៊ប់នៅតែខាងក្នុងប៉ុណ្ណោះ មានអារម្មណ៍ខ្លួនឯង តាំងនៅភ្ជាប់ខ្លួន ។

[៣៤៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ រញ្ញោ វា រាជមហាមត្តស្ស វា វីណាយ សទ្ទោ អស្សុតបុព្វោ អស្ស ។ សោ វីណាយ សទ្ទំ សុណេយ្យ សោ ឯវំ វទេយ្យ អម្ភោ កស្ស នុ ខោ ឯសោ សទ្ទោ ឯវំរជនីយោ ឯវំកមនីយោ ឯវំមទនីយោ ឯវំមុច្ឆនីយោ ឯវំពន្ធនីយោតិ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យ(១) ឯសា ខោ ភន្តេ វីណា នាម យស្សា ឯសោ សទ្ទោ ឯវំរជនីយោ ឯវំកមនីយោ ឯវំមទនីយោ ឯវំមុច្ឆនីយោ ឯវំពន្ធនីយោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ គច្ឆថ មេ ភោ តំ វីណំ អាហរថាតិ ។ តស្ស តំ វីណំ អាហរេយ្យុំ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អយំ ខោ សា ភន្តេ វីណា យស្សា ឯសោ សទ្ទោ ឯវំរជនីយោ ឯវំកមនីយោ ឯវំមទនីយោ ឯវំមុច្ឆនីយោ ឯវំពន្ធនីយោតិ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ អលំ មេ ភោ

---

១ ឱ. ម. វទេយ្យុំ ។

[៣៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាសំឡេងពិណដែលព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាមិនធ្លាប់បានស្តាប់ ។ ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះឮសំឡេងពិណ គប្បីសួរយ៉ាងនេះថា នែសំឡេងអ្នកណានុ៎ះហ្ន៎ គួរឲ្យមានតម្រេកក្រៃម្ល៉េះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់ក្រៃម្ល៉េះ គួរឲ្យភាន់ភាំងចិត្តក្រៃម្ល៉េះ គួរឲ្យងប់ចិត្តក្រៃម្ល៉េះ គួរឲ្យដក់ចិត្តក្រៃម្ល៉េះ ។ អ្នកផងក៏ក្រាបទូលព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេងដែលគួរឲ្យមានតម្រេកយ៉ាងនេះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់យ៉ាងនេះ គួរឲ្យភាន់ភាំងចិត្តយ៉ាងនេះ គួរឲ្យងប់ចិត្តយ៉ាងនេះ គួរឲ្យដក់ចិត្តយ៉ាងនេះ នុ៎ះជាសំឡេងពិណ ។ ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះក៏បង្គាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរទៅនាំយកពិណនោះមកឲ្យយើង ។ ពួករាជបុរសក៏នាំយកពិណនោះមកថ្វាយដល់ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះ ហើយក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេងដែលគួរឲ្យមានតម្រេកយ៉ាងនេះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់យ៉ាងនេះ គួរឲ្យភាន់ភាំងចិត្តយ៉ាងនេះ គួរឲ្យងប់ចិត្តយ៉ាងនេះ គួរឲ្យដក់ចិត្តយ៉ាងនេះ នុ៎ះជាសំឡេងពិណនេះឯង ។ ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន

តាយ វីណាយ តមេវ មេ សទ្ទំ អាហរថាតិ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អយំ ខោ ភន្តេ វីណា នាម អនេកសម្ភារា មហាសម្ភារា អនេកេហិ សម្ភារេហិ សមារទ្ធា វទតិ(១) ។ សេយ្យថីទំ ។ ទោណិញ្ច បដិច្ច ចម្មញ្ច ទណ្ឌញ្ច បដិច្ច ឧបវេណេ ច បដិច្ច តន្តិយោ ច បដិច្ច កោណញ្ច បដិច្ច បុរិសស្ស ច តជ្ជំ វាយាមំ បដិច្ច ឯវាយំ ភន្តេ វីណា នាម អនេកសម្ភារា មហាសម្ភារា អនេកេហិ សម្ភារេហិ សមារទ្ធា វទតីតិ ។ សោ តំ វីណំ ទសធា វា សតធា វា ផាលេយ្យ ទសធា វា សតធា វា តំ ផាលេត្វា សកលិកំ សកលិកំ ករេយ្យ សកលិកំ សកលិកំ ករិត្វា អគ្គិនា ឌហេយ្យ អគ្គិនា ឌហិត្វា មសឹ ករេយ្យ មសឹ ករិត្វា មហាវាតេ(២) វា ឱធុនេយ្យ នទិយា វា សីឃសោតាយ បវាហេយ្យ ។ សោ ឯវំ វទេយ្យ អសតី កិរាយំ ភោ

១ ឱ. ម. វទតិ ។ ២ ឱ. ម. មហាវាតេ វា ។

យើងមិនត្រូវការនឹងពិណនោះទេ អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំយកតែសំឡេងពិណនោះមកឲ្យយើង ។ ពួករាជបុរសក្រាបទូលព្រះរាជា ឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឈ្មោះថាពិណនេះ មានអង្គជាអនេក មានអង្គដ៏ច្រើន ផ្សំដោយអង្គទាំងឡាយជាអនេក ទើបដេញបាន ។ អង្គដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺអាស្រ័យស្នូកផង អាស្រ័យស្បែកផង អាស្រ័យដងផង អាស្រ័យខ្ចង់ទាំងឡាយផង អាស្រ័យខ្សែទាំងឡាយផង អាស្រ័យកំនួតផង អាស្រ័យសេចក្ដីព្យាយាមដ៏សមគួរដល់ពិណនោះ របស់បុរសផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះឯងឈ្មោះថាពិណ មានអង្គជាអនេក មានអង្គដ៏ច្រើន ផ្សំដោយអង្គទាំងឡាយជាអនេក ទើបដេញបាន ។ ព្រះរាជា ឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះ ឲ្យបំបែកពិណនោះជា ១០ ចំណែក ឬ ១០០ ចំណែក លុះឲ្យបំបែកពិណនោះជា ១០ ចំណែក ឬ ១០០ ចំណែកហើយ ឲ្យពុះជាចម្រៀក ៗ លុះពុះជាចម្រៀក ៗ រួចហើយ ឲ្យកម្ទេចដោយភ្លើង លុះកម្ទេចដោយភ្លើងរួចហើយ ឲ្យកិនជាកម្ទេចធ្យូង លុះកិនជាកម្ទេចធ្យូងរួចហើយ ឲ្យរោយទៅតាមខ្យល់ដ៏ខ្លាំង ឬ បណ្ដែតទៅតាមខ្សែទឹកទន្លេដ៏រហ័ស ។ ព្រះរាជា ឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជានោះត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន បានឮថា

វីណា នាម យថេវំ យំ កិញ្ចិ វីណា នាម ឯត្ថ ច បនាយំ ជនោ អតិវេលប្បមត្តោ បលឡិតោតិ(១) ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ រូបំ សមនុបស្សតិ យាវតា រូបស្ស គតិ វេទនំ សមនុបស្សតិ យាវតា វេទនាយ គតិ សញ្ញំ សមនុបស្សតិ យាវតា សញ្ញាយ គតិ សង្ខារេ សមនុបស្សតិ យាវតា សង្ខារានំ គតិ វិញ្ញាណំ សមនុបស្សតិ យាវតា វិញ្ញាណស្ស គតិ ។ តស្ស រូបំ សមនុបស្សតោ យាវតា រូបស្ស គតិ វេទនំ សមនុបស្សតោ ។បេ។ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ សមនុបស្សតោ យាវតា វិញ្ញាណស្ស គតិ យម្បិស្ស តំ ហោតិ អហន្តិ វា មមន្តិ វា អស្មីតិ វា តម្បិ តស្ស ន ហោតីតិ ។ នវមំ ។

១ ម. ឯត្ថ ច មហាជនោ អតិវេលំ បមត្តោ បលឡិតោតិ ។

ធម្មតាពិណានេះជារបស់អាក្រក់ណាស់ ទុកជាពិណាណាទីមួយ ក៏សុទ្ធតែយ៉ាងនេះដែរ ដ្បិតជនទាំងនេះដល់នូវការធ្វេសវេលា រួលរំពល់ ព្រោះតែពិណានុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុពិចារណារូបថា គតិនៃរូបទាំងប៉ុន្មាន ពិចារណាវេទនាថា គតិនៃវេទនាទាំងប៉ុន្មាន ពិចារណាសញ្ញាថា គតិនៃសញ្ញាទាំងប៉ុន្មាន ពិចារណាសង្ខារទាំងឡាយថា គតិនៃសង្ខារទាំងឡាយទាំងប៉ុន្មាន ពិចារណាវិញ្ញាណថា គតិនៃវិញ្ញាណទាំងប៉ុន្មាន ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណារូបថា គតិនៃរូបទាំងប៉ុន្មាន ពិចារណាវេទនា ។បេ។ ពិចារណាសញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណថា គតិនៃវិញ្ញាណទាំងប៉ុន្មាន ចិត្តណារបស់ភិក្ខុនោះជាអញ ថារបស់អញ ថាជាអញ ចិត្តនោះរបស់ភិក្ខុនោះ មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

(៣៤៤) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ អរុគត្តោ បក្កគត្តោ សរវនំ បវិសេយ្យ តស្ស កុសកណ្ដកា ចេវ បាទេ វិជ្ឈេយ្យុំ សរបត្តានិ ច គត្តានិ វិលេខេយ្យុំ[១] ។ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខវេ[២] បុរិសោ ភិយ្យោសោ មត្តាយ តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥធេកច្ចោ ភិក្ខុ គាមគតោ វា អរញ្ញគតោ វា លភតិ វត្តារំ អយញ្ច សោ[៣] អាយស្មា ឯវំការី ឯវំសមាចារោ អសុចិគាមកណ្ដកោតិ តំ កណ្ដកោ[៤]តិ ។

---

១ ម. អរុបក្កគត្តានិ វិលេខេយ្យុំ ។ ២ ម. ម. ភិក្ខវេ បុរិសោ ។ ៣ ម. ម. អយញ្ច ខោ ។ ៤ ម. តំ អសុចិគាមកណ្ដកោតិ ។

(៣៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនឆ្អិល (ដោយដំបៅ) ហើយចូលទៅកាន់ព្រៃបន្លា បន្លាស្រួចៗ ទាំងឡាយ មុតបាតជើងទាំងឡាយនៃបុរសនោះ ។ ស្លឹកឈើមានបន្លាទាំងឡាយ ក៏កោសស្រូសខ្លួនដែលឆ្អិល (ដោយដំបៅ របស់បុរសនោះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ បុរសនោះ ក៏ត្រូវទទួលទុក្ខទោមនស្សហួសប្រមាណ ព្រោះបន្លានិងស្លឹកឈើនោះជាហេតុ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពួកខ្លះក្នុងសាសនានេះ ទៅកាន់ស្រុកក្ដី ទៅកាន់ព្រៃក្ដី រមែងបានអ្នកពោលទោចថា លោកមានអាយុនេះ ជាអ្នកធ្វើយ៉ាងនេះ ជាអ្នកមានមារយាទយ៉ាងនេះ ថាជាបន្លាក្នុងស្រុក មិនស្អាតដូច្នេះ (ខ្លះ) ថាជាអ្នកចាក់អ្នកស្រុកនោះដូច្នេះ (ខ្លះ) ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(៣៦៨) ឥតិ វិទិត្វា អសំវរោ ច សំវរោ ច វេទិតព្វោ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ អសំវរោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា បិយរូបេ រូបេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ព្យាបជ្ជតិ អនុបដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយរូបេ ធម្មេ អធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ព្យាបជ្ជតិ អនុបដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ បរិត្តចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ នប្បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។

(៣៦៨) ភិក្ខុលុះដឹងយ៉ាងនេះហើយ គប្បីដឹងច្បាស់ នូវសេចក្តីមិនសង្រួមនិងសង្រួម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីមិនសង្រួម តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ជ្រប់ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងរូបមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយមិនតាំងមាំ មានចិត្តស្តួចស្តើងក្នុងកុសលធម៌ មួយវិញទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ទៅ មិនមានសេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ ជញ្ជាប់រសដោយអណ្តាត ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វៈដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ ជ្រប់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ជាទីស្រឡាញ់ ព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍មិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយមិនតាំងមាំ មានចិត្តស្តួចស្តើងក្នុងកុសលធម៌ មួយវិញទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ តែងរលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។

[៣៤៦] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ ឆប្បាណកេ គហេត្វា នានាវិសយេ នានាគោចរេ ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ អហឹ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ សុំសុមារំ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ បក្ខឹ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ កុក្កុរំ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ សិង្គាលំ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ មក្កដំ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធិត្វា មជ្ឈេ គណ្ឋឹ ករិត្វា ឱស្សជ្ជេយ្យ ។ អថខោ តេ ភិក្ខវេ ឆប្បាណកា នានាវិសយា នានាគោចរា សកំ សកំ គោចរវិសយំ អាវិញ្ឆេយ្យុំ ។ អហិ អាវិញ្ឆេយ្យ វម្មិកំ បវេក្ខាមីតិ ។ សុំសុមារោ អាវិញ្ឆេយ្យ ឧទកំ បវេក្ខាមីតិ ។ បក្ខី អាវិញ្ឆេយ្យ អាកាសំ ឌេស្សាមីតិ ។ កុក្កុរោ អាវិញ្ឆេយ្យ គាមំ បវេក្ខាមីតិ ។ សិង្គាលោ អាវិញ្ឆេយ្យ សីវថិកំ បវេក្ខាមីតិ ។ មក្កដោ អាវិញ្ឆេយ្យ វនំ បវេក្ខាមីតិ ។ យទា ខោ តេ ភិក្ខវេ ឆប្បាណកា ជ្ឈត្តា(១) អស្សុ កិលន្តា

១ ម. ឆប្បាណកាជ្ឈត្តា ។

[៣៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសចាប់យកសត្វ ៦ ពួក ដែលមានវិស័យផ្សេង ៗ គ្នា មានគោចរផ្សេង ៗ គ្នា ហើយចងដោយខ្សែដ៏មាំ គឺចាប់យកពស់ចងដោយខ្សែដ៏មាំ ចាប់យកក្រពើចងដោយខ្សែដ៏មាំ ចាប់យកបក្សីចងដោយខ្សែដ៏មាំ ចាប់យកឆ្កែចងដោយខ្សែដ៏មាំ ចាប់យកចចកចងដោយខ្សែដ៏មាំ ចាប់យកស្វាចងដោយខ្សែដ៏មាំ លុះចងដោយខ្សែដ៏មាំរួចហើយ ក៏ត្រូវចងភ្ជាប់គ្នាត្រង់កណ្តាលហើយលែងទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង សត្វទាំង ៦ ពួក ដែលមានវិស័យផ្សេង ៗ គ្នា មានគោចរផ្សេង ៗ គ្នានោះ ក៏ប្រឹងទាញមករកគោចរនិងវិស័យរបស់ខ្លួន ៗ ។ សត្វពស់ប្រឹងលូនទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ដំបូក ។ ក្រពើប្រឹងវារទៅដោយគិតថា អញនឹងចុះទៅក្នុងទឹក ។ បក្សីប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងហើរទៅឰដ៏អាកាស ។ ឆ្កែប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ស្រុក ។ ចចកប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ព្រៃខ្មោច ។ ស្វាប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅក្នុងព្រៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តរកាលនៃសត្វទាំង ៦ ពួកនោះ លំបាកណាស់ ក្នុងកាលណា

អថ យោ នេសំ បាណានំ(១) ពលវតរោ អស្ស តស្ស តេ អនុវត្តេយ្យុំ អនុវិធាយេយ្យុំ(២) វសំ គច្ឆេយ្យុំ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខុនោ កាយគតាសតិ អភាវិតា អពហុលីកតា តំ ចក្ខុ អាវិញ្ឆតិ មនាបិយេសុ រូបេសុ អមនាបិយា រូបា បដិក្កូលា ហោន្តិ ។បេ។ ជិវ្ហា អាវិញ្ឆតិ ។ កាយោ អាវិញ្ឆតិ ។ មនោ អាវិញ្ឆតិ មនាបិយេសុ ធម្មេសុ អមនាបិយា ធម្មា បដិក្កូលា ហោន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ អសំវរោ ហោតិ ។

(៣៤៨) កថញ្ច ភិក្ខវេ សំវរោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា បិយរូបេ រូបេ នាធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ រូបេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតកាយសតិ ច វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។បេ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។បេ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។បេ។

១ ឱ. ម. បាណកំ ។ ២ ឱ. អនុវិធិយេយ្យុំ ។

បណ្ដាសត្វទាំងនោះ សត្វណាដែលមានកម្លាំងជាងគេ សត្វទាំងនោះ ក៏ប្រព្រឹត្តទៅតាម ដោយទៅតាម លុះក្នុងអំណាចនៃសត្វដែលមានកម្លាំងនោះ ក្នុងកាលណោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយគតាសតិ ដែលភិក្ខុណាមួយមិនបានចម្រើន មិនបានធ្វើឲ្យច្រើន ចក្ខុក៏ទាញភិក្ខុនោះទៅក្នុងរូបទាំងឡាយដែលជាទីគាប់ចិត្ត រូបទាំងឡាយដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏ជារបស់បដិកូល ។បេ។ អណ្ដាតក៏ទាញ ។ កាយក៏ទាញ ។ ចិត្តក៏ទាញចូលទៅក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលជាទីគាប់ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលមិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏ជារបស់បដិកូល ក៏យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីមិនសង្រួមយ៉ាងនេះឯង ។

(៣៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្ដីសង្រួម តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ មិនជ្រប់ក្នុងរូបជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងរូបមិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយតាំងមាំ មានចិត្តប្រមាណមិនបាន មួយទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។បេ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។បេ។ ផ្លាប់រសដោយអណ្ដាត ។បេ។

កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ បិយរូបេ ធម្មេ នាធិមុច្ចតិ អប្បិយរូបេ ធម្មេ ន ព្យាបជ្ជតិ ឧបដ្ឋិតកាយស្សតិ ច វិហរតិ អប្បមាណចេតសោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។

(៣៤៨) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បុរិសោ ឆប្បាណកេ គហេត្វា នានាវិសយេ នានាគោចរេ ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ អហឹ គហេត្វា ។ បេ ។ សុំសុមារំ គហេត្វា ។ បេ ។ កុក្កុរំ គហេត្វា ។ សិគាលំ គហេត្វា ។ មក្កដំ គហេត្វា ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធេយ្យ ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា ពន្ធិត្វា ទឡ្ហេ ខីលេ វា ថម្ភេ វា ឧបនិពន្ធេយ្យ ។ អថខោ តេ ភិក្ខវេ ឆប្បាណកា នានាវិសយា នានាគោចរា សកំ សកំ គោចរវិសយំ អាវិញ្ឆេយ្យុំ ។ អហិ អាវិញ្ឆេយ្យ វម្មិកំ បវេក្ខាមីតិ ។

ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ មិនជ្រប់ក្នុងធម្មារម្មណ៍ដែលជាទីស្រឡាញ់ មិនព្យាបាទក្នុងធម្មារម្មណ៍មិនជាទីស្រឡាញ់ មានសតិក្នុងកាយតាំងមាំ មានចិត្តប្រមាណមិនបាន មួយវិញទៀត អកុសលធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ តែងរលត់ទៅមិនមានសេសសល់ ក្នុងចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិណា ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិនោះ ។

(៣៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសចាប់យកសត្វ ៦ ពួក ដែលមានវិស័យផ្សេង ៗ គ្នា មានគោចរផ្សេង ៗ គ្នា ចងដោយខ្សែដ៏មាំ គឺចាប់យកពស់ ។ បេ ។ ចាប់យកក្រពើ ។ បេ ។ ចាប់យកឆ្កែ ។ ចាប់យកចចក ។ ចាប់យកស្វា ចងដោយខ្សែដ៏មាំ លុះចងដោយខ្សែដ៏មាំរួចហើយ ក៏គៀកនឹងបង្គោល ឬ សសរដ៏មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង សត្វទាំង ៦ ពួក ដែលមានវិស័យផ្សេង ៗ គ្នា មានគោចរផ្សេង ៗ គ្នានោះ ក៏ប្រឹងទាញទៅកាន់គោចរនិងវិស័យរបស់ខ្លួន ៗ ។ ពស់ប្រឹងលូនទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ដំបូក ។

សុំសុមារោ អាវិញ្ឆេយ្យ ឧទកំ បវេក្ខាមីតិ ។ បក្ខី អាវិញ្ឆេយ្យ អាកាសំ ឌេស្សាមីតិ ។ កុក្កុរោ អាវិញ្ឆេយ្យ គាមំ បវេក្ខាមីតិ ។ សិគាលោ អាវិញ្ឆេយ្យ សីវថិកំ បវេក្ខាមីតិ ។ មក្កដោ អាវិញ្ឆេយ្យ វនំ បវេក្ខាមីតិ ។ យទា ខោ តេ ភិក្ខវេ ឆប្បាណកា ឈត្តា អស្សុ កិលន្តា អថ តមេវ ខីលំ វា ថម្ភំ(១) វា ឧបតិដ្ឋេយ្យុំ ឧបនិសីទេយ្យុំ ឧបនិបជ្ជេយ្យុំ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យស្ស កស្សចិ ភិក្ខុនោ កាយគតាសតិ ភាវិតា ពហុលីកតា ន ចក្ខុ អាវិញ្ឆតិ មនាបិយេសុ រូបេសុ អមនាបិយា រូបា ន បដិក្កូលា ហោន្តិ ។បេ។ ជិវ្ហា អាវិញ្ឆតិ ។បេ។ មនោ អាវិញ្ឆតិ មនាបិយេសុ ធម្មេសុ អមនាបិយា ធម្មា ន បដិក្កូលា ហោន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ សំវរោ ហោតិ ។ ទឡ្ហេ ខីលេ វា ថម្ភេ វាតិ ខោ ភិក្ខវេ កាយគតាសតិយា ឯតំ អធិវចនំ ។ តស្មាតិហ(២) ភិក្ខវេ

១ ឱ. ម. ខីលេ វា ថម្ភេ វា ។ ២ ឱ. ម. តស្មាហិ ។

ព្រោះតែប្រឹងការទៅដោយគិតថា អញនឹងចុះទៅក្នុងទឹក ។ បក្សីប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងហើរទៅក្នុងអាកាស ។ ឆ្កែប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ស្រុក ។ ចចកប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ព្រៃខ្មោច ។ ស្វាប្រឹងស្ទុះទៅដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់ព្រៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តកាលនៃសត្វទាំង ៦ ពួកនោះលំបាកណាស់ ឈរផ្អែក អង្គុយផ្អែក ដេកផ្អែកនឹងបង្គោលឬសសរនោះឯង យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយគតាសតិដែលភិក្ខុណាមួយបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ចក្ខុក៏មិនទាញភិក្ខុនោះចូលទៅក្នុងរូបទាំងឡាយដែលជាទីគាប់ចិត្ត រូបទាំងឡាយមិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏មិនមែនជារបស់បដិកូល ។បេ។ អណ្តាតមិនបានទាញ ។បេ។ ចិត្តមិនបានទាញចូលទៅក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយដែលជាទីគាប់ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយមិនជាទីគាប់ចិត្ត ក៏មិនមែនជារបស់បដិកូល ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសង្រួមយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា បង្គោល ឬសសរដ៏មាំទាំ ជាឈ្មោះនៃកាយគតាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ

ឯវំ សិក្ខិតព្វំ កាយគតា នោ សតិ ភាវិតា ភវិស្សតិ ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធាតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វន្តិ ។ ទសមំ ។

(៣៨៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យវកលាបី ចាតុម្មហាបថេ និក្ខិត្តា អស្ស ។ អថ ឆ បុរិសា អាគច្ឆេយ្យុំ ព្យាភង្គិហត្ថា ។ តេ នំ[1] យវកលាបឹ ឆហិ ព្យាភង្គីហិ ហនេយ្យុំ ។ ឯវំ ហិ សា ភិក្ខវេ យវកលាបី សុហតា អស្ស ឆហិ ព្យាភង្គីហិ ហញ្ញមានា ។ អថ សត្តមោ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ព្យាភង្គិហត្ថោ ។ សោ តំ យវកលាបឹ សត្តមាយ ព្យាភង្គិយា ហនេយ្យ ។ ឯវំ ហិ សា ភិក្ខវេ យវកលាបី សុហតតរា អស្ស សត្តមាយ ព្យាភង្គិយា ហញ្ញមានា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ចក្ខុស្មឹ ហញ្ញតិ មនាបាមនា-

១ ម. តំ យវកលាបឹ ។ ឱ. តេ យវកលាបឹ ។

អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា កាយគតាសតិដែលយើងទាំងឡាយបានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ ឲ្យតាំងនៅញឹកញយ សន្សំទុកមិនឲ្យខ្ជាក់ ប្រារព្ធដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

(៣៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចកណ្តាប់ស្រូវដំណើបទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគេទុកត្រង់ផ្លូវធំបែកជា ៤ លំដាប់នោះ បុរស ៦ នាក់ មានអម្រែកក្នុងដៃដើរមក បុរសទាំងនោះក៏យកកណ្តាប់ស្រូវដំណើបនោះវាយដងអម្រែកទាំង ៦ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកណ្តាប់ស្រូវដំណើបនោះ ដែលពួកបុរសកំពុងវាយព្រមគ្នា ដោយដងអម្រែកទាំង ៦ យ៉ាងនេះ ស្រាប់តែបុរសជាគម្រប់ ៧ មានអម្រែកក្នុងដៃដើរមក បុរសនោះក៏យកកណ្តាប់ស្រូវដំណើបនោះវាយដងអម្រែកទី ៧ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯកណ្តាប់ស្រូវដំណើបនោះ កាលបើបុរសវាយដោយដងអម្រែកទី ៧ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាត្រូវវាយខ្ទេចខ្ទាំក្រៃលែង យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជនអ្នកមិនបានចេះដឹង តែងលំបាកដោយសាររូបទាំងឡាយដែលជាទីគាប់ចិត្ត

បេហិ រូបេហិ ។បេ។ ជិវ្ហាយ ហញ្ញតិ មនាបាមនាបេហិ រសេហិ ។បេ។ មនស្មឹ ហញ្ញតិ មនាបាមនាបេហិ ធម្មេហិ ។ សចេ សោ ភិក្ខវេ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អាយតឹ បុនព្ភវាយ ចេតេតិ ។ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខវេ មោឃបុរិសោ សុហតតរោ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ(១) សា យវកលាបី សត្តមាយ ព្យាភង្គិយា ហញ្ញមានាតិ ។ ឯកាទសមំ ។

[៣៧០] ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ ទេវាសុរសង្គាមោ សមុព្យូឡ្ហោ អហោសិ ។ អថ ខោ ភិក្ខវេ វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ

១ ម. សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ។

និងមិនជាទីគាប់ចិត្ត (ដែលមកប៉ះ) នឹងស្បែក ។បេ។ តែងលំបាកដោយសារសទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តនិងមិនជាទីគាប់ចិត្ត (ដែលមកប៉ះ) នឹងអណ្ដាត ។បេ។ តែងលំបាកដោយធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលជាទីគាប់ចិត្តនិងមិនជាទីគាប់ចិត្ត (ដែលមកប៉ះ) នឹងចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះដឹងនោះគិតដើម្បីភពថ្មីទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ មោឃបុរសនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកត្រូវអារម្មណ៍បៀតបៀនខ្លាំងក្រៃពេក ។ ដូចជាកណ្ដាប់ស្រូវដំណើបនោះ ដែលបុរសវាយដោយដងរែកជាគម្រប់ ៧ ដូច្នោះឯង ។

ចប់សូត្រទី ១១ ។

[៣៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងពីព្រេងនាយធ្លាប់មានមកថា សង្គ្រាមនៃអសុរមួយអន្លើដោយទេវតា ជាសង្គ្រាមប្រជល់កៀកគ្នាហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អសុរិន្ទឈ្មោះវេបចិត្តិ

អាសីវិសវគ្គោ ចតុត្ថោ

អសុរេ អាមន្តេសិ សចេ មារិសា ទេវាសុរសង្គាមេ សមុបព្យូឡ្ហេ អសុរា ជិនេយ្យុំ ទេវា បរាជិនេយ្យុំ យេន នំ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិត្វា មម សន្តិកេ អានេយ្យាថ អសុរបុរន្តិ ។ សក្កោបិ ខោ ភិក្ខវេ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវត្តឹសេ អាមន្តេសិ សចេ មារិសា ទេវាសុរសង្គាមេ សមុបព្យូឡ្ហេ ទេវា ជិនេយ្យុំ អសុរា បរាជិនេយ្យុំ[១] យេន នំ វេបចិត្តិំ អសុរិន្ទំ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិត្វា មម សន្តិកេ អានេយ្យាថ សុធម្មំ ទេវសភន្តិ ។ តស្មិំ ខោ បន ភិក្ខវេ សង្គាមេ ទេវា ជិនិំសុ អសុរា បរាជិនិំសុ ។ អថខោ ភិក្ខវេ ទេវា តាវត្តឹសា វេបចិត្តិំ អសុរិន្ទំ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធិត្វា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស សន្តិកេ អានេសុំ សុធម្មំ ទេវសភំ ។

១ កត្ថចិ បោត្ថកេ ភាជិនិំសុ ។

អាសីវិសវគ្គ ទី ៤

ហៅអសុរទាំងឡាយមកថា នែពួកយើងកល់គ្នា បើសង្គ្រាមនៃអសុរមួយអន្លើដោយពួកទេវតា ជាសង្គ្រាមប្រទល់កៀកគ្នាហើយ បើពួកអសុរឈ្នះ ពួកទេវតាចាញ់ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីចងសក្កទេវរាជជាកំពូលនៃទេវតាទាំងឡាយនោះ ដោយចំណងទាំងឡាយមានចំណងកជាគំរប់ ៥ ហើយនាំមកកាន់អសុរបុរី គឺសំណាក់នៃយើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងសក្កទេវរាជ ជាកំពូលនៃទេវតាទាំងឡាយ ត្រាស់ហៅទេវតាទាំងឡាយជាន់តាវត្តិង្សមកថា នែពួកយើងកល់គ្នា កាលបើសង្គ្រាមនៃអសុរមួយអន្លើដោយទេវតា មកប្រទល់កៀកគ្នាហើយ បើពួកទេវតាឈ្នះ ពួកអសុរចាញ់ អ្នកទាំងឡាយគប្បីចងអសុរិន្ទឈ្មោះវេបចិត្តិនោះ ដោយចំណងមានចំណងកជាគំរប់ ៥ ហើយនាំមកកាន់ទេវសភាឈ្មោះសុធម្ម គឺសំណាក់នៃយើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯក្នុងសង្គ្រាមនោះឯង ពួកទេវតាឈ្នះ ពួកអសុរចាញ់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បានចងវេបចិត្តិអសុរិន្ទ ដោយចំណងទាំងឡាយមានចំណងកជាគំរប់ ៥ ហើយនាំមកកាន់ទេវសភាឈ្មោះសុធម្ម គឺសំណាក់នៃសក្កទេវរាជ ជាកំពូលនៃទេវតាទាំងឡាយ ។

[៣៨១] តត្រ សុទំ ភិក្ខវេ វេបចិត្តិ អសុរិន្ទោ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពទ្ធោ ហោតិ ។ យទា ច ខោ ភិក្ខវេ វេបចិត្តិស្ស អសុរិន្ទស្ស ឯវំ ហោតិ ធម្មិកា ខោ ទេវា អធម្មិកា អសុរា ឥធេវ ទានិ ទេវបុរំ គច្ឆាមីតិ ។ អថ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ មុត្តំ អត្តានំ ស-មនុបស្សតិ ទិព្វេហិ ច បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ ។ យទា ច ខោ ភិក្ខវេ វេបចិត្តិស្ស អសុរិន្ទស្ស ឯវំ ហោតិ ធម្មិកា ខោ អសុរា អធម្មិកា ទេវា តត្ថេវ ទានិ អសុរបុរំ គមិស្សាមីតិ ។ អថ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពទ្ធំ អត្តានំ សមនុបស្សតិ ទិព្វេហិ ច បញ្ចហិ កាម-គុណេហិ បរិហាយតិ ។ ឯវំ សុខុមំ ខោ ភិក្ខវេ វេបចិត្តិពន្ធនំ តតោ សុខុមតរំ មារពន្ធនំ មញ្ញមានោ ខោ ភិក្ខវេ ពទ្ធោ មារស្ស អមញ្ញមានោ មុត្តោ បា-បិមតោ ។

(៣៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បានឮថា ក្នុងសង្គ្រាមនោះ វេប-ចិត្តិអសុរិន្ទ ជាប់ដោយចំណងទាំងឡាយមានចំណងកជាគម្រប់៥ មែន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលណា វេបចិត្តិអសុរិន្ទមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកទេវតាប្រកបដោយធម៌មែន ពួកអសុរមិនប្រកបដោយធម៌ទេ ឥឡូវនេះ អាត្មាអញទៅកាន់បុរីទេវតា ។ ក្នុងកាលនោះ វេបចិត្តិអសុ-រិន្ទ ក៏ពិចារណាឃើញ នូវខ្លួនដែលរួចចេញចាកចំណងទាំងឡាយ មានចំណងកជាគម្រប់៥ ហើយថែមទាំងបានឆ្អែតស្កប់ស្កល់គ្រប់សព្វ មានគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥ ដ៏ជាទិព្វ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលណា វេបចិត្តិអសុរិន្ទ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកអសុរប្រកបដោយធម៌មែន ពួកទេវតាមិនប្រកបដោយធម៌ទេ ឥឡូវនេះ អាត្មាអញនឹងទៅកាន់បុរីនៃអសុរក្នុងពិភពអសុរនោះវិញ ។ កាលនោះ វេបចិត្តិ-អសុរិន្ទពិចារណាឃើញ នូវខ្លួនដែលជាប់ដោយចំណងទាំងឡាយ មានចំណងកជាគម្រប់ ៥ ទាំងសាបសូន្យចាកកាមគុណទាំងឡាយ ៥ ដ៏ជាទិព្វ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណងវេបចិត្តិដ៏សុខុមយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលសំគាល់ឃើញ នូវចំណងមារដ៏សុខុមជាងនោះទៅទៀត ជាប់ចំណងរបស់មារពិត កាលបើមិនសំគាល់ ទើបផុតចាកមារមានចិត្តបាបបាន ។

អាសីវិសវគ្គោ ចតុត្ថោ

(៣៨៦) អស្មីតិ ភិក្ខវេ មញ្ញិតមេតំ អយមហ-
មស្មីតិ មញ្ញិតមេតំ ភវិស្សន្តិ មញ្ញិតមេតំ ន ភវិស្សន្តិ
មញ្ញិតមេតំ រូបី ភវិស្សន្តិ មញ្ញិតមេតំ អរូបី ភវិស្សន្តិ
មញ្ញិតមេតំ សញ្ញី ភវិស្សន្តិ មញ្ញិតមេតំ អសញ្ញី ភ-
វិស្សន្តិ មញ្ញិតមេតំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ មញ្ញិ-
តមេតំ ។ មញ្ញិតំ ភិក្ខវេ រោគោ មញ្ញិតំ គណ្ឌោ
មញ្ញិតំ សល្លំ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ អមញ្ញមានេន(១) ចេ-
តសា វិហរិស្សាមីតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វំ ។

---

១ ឱ. ម. អមញ្ញិតមានេន ចេតសោ ។

អាសីវិសវគ្គ ទី ៤

(៣៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា អាត្មា
អញមាន សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា នេះជាអាត្មាអញ សេចក្តីសំគាល់
ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមាន សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹង
មិនមាន សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានរូប សេចក្តីសំ-
គាល់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមានរូប សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា អាត្មា
អញមានសញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមានសញ្ញា
សេចក្តីសំគាល់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានសញ្ញាក៏ទេ មិនមានសញ្ញា
ក៏ទេដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសំគាល់ជារោគ សេចក្តីសំ-
គាល់ជាបូស សេចក្តីសំគាល់ជាកូនសរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុ
ដូច្នោះ គួរតែគិតថា អាត្មាអញនឹងមានចិត្តឥតមានសេចក្តីសំគាល់ នៅ
គ្រប់ឥរិយាបថ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សា យ៉ាង
នេះឯង ។

(៣៨៣) អស្មីតិ ភិក្ខវេ ឥញ្ជិតមេតំ អយមហមស្មីតិ ឥញ្ជិតមេតំ ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ ន ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ រូបី ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ អរូបី ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ សញ្ញី ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ អសញ្ញី ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ ឥញ្ជិតមេតំ ។ ឥញ្ជិតំ ភិក្ខវេ រោគោ ឥញ្ជិតំ គណ្ឌោ ឥញ្ជិតំ សល្លំ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ អនិញ្ជមានេន ចេតសា វិហរិស្សាមាតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វំ ។

(៣៨៤) អស្មីតិ ភិក្ខវេ ផន្ទិតមេតំ អយមហមស្មីតិ ផន្ទិតមេតំ ភវិស្សន្តិ ។ បេ ។ ន ភវិស្សន្តិ ។ រូបី ភវិស្សន្តិ ។ អរូបី ភវិស្សន្តិ ។ សញ្ញី ភវិស្សន្តិ ។ អសញ្ញី ភវិស្សន្តិ ។ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ

(៣៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញមាន សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា នេះជាអាត្មាអញ សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមាន សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមាន សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានរូប សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមានរូប សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានសញ្ញា សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមានសញ្ញា សេចក្តីញាប់ញ័រដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានសញ្ញាក៏ទេ មិនមានសញ្ញាក៏ទេដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីញាប់ញ័រជារោគ សេចក្តីញាប់ញ័រជាបូស សេចក្តីញាប់ញ័រជាកូនសរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ គួរតែគិតថា អាត្មាអញនឹងមានចិត្តមិនញាប់ញ័រនៅគ្រប់ឥរិយាបថ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

(៣៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងដូច្នេះថា អាត្មាអញមាន សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងដូច្នេះថា នេះជាអាត្មាអញ ជាអាត្មាអញនឹងមាន ។ បេ ។ ជាអាត្មាអញនឹងមិនមាន ។ ជាអាត្មាអញនឹងមានរូប ។ ជាអាត្មាអញនឹងមិនមានរូប ។ ជាអាត្មាអញនឹងមានសញ្ញា ។ ជាអាត្មាអញនឹងមិនមានសញ្ញា ។ សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹង

ផន្ទិតមេតំ ។ ផន្ទិតំ ភិក្ខវេ រោគោ ផន្ទិតំ គណ្ឌោ ផន្ទិតំ សល្លំ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ អផន្ទិយមានេន ចេតសា វិហរិស្សាមាតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វំ ។

(៣៨៨) អស្មីតិ ភិក្ខវេ បបញ្ចិតមេតំ អយមហមស្មីតិ បបញ្ចិតមេតំ ភវិស្សន្តិ ។ បេ ។ ន ភវិស្សន្តិ ។ រូបី ភវិស្សន្តិ ។ អរូបី ភវិស្សន្តិ ។ សញ្ញី ភវិស្សន្តិ ។ អសញ្ញី ភវិស្សន្តិ ។ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ បបញ្ចិតមេតំ ។ បបញ្ចិតំ ភិក្ខវេ រោគោ បបញ្ចិតំ គណ្ឌោ បបញ្ចិតំ សល្លំ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ និប្បបញ្ចេន ចេតសា វិហរិស្សាមាតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វំ ។

មានសញ្ញាក៏ទេ មិនមានសញ្ញាក៏ទេដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងជារោគ សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងជាបូស សេចក្តីអន្ទះអន្ទែងជាកូនសរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ គួរតែគិតថា អាត្មាអញនឹងមានចិត្តមិនអន្ទះអន្ទែង នៅគ្រប់ឥរិយាបថ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សា យ៉ាងនេះចុះ ។

(៣៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីយឺតយូរដូច្នេះថា អាត្មាអញមាន សេចក្តីយឺតយូរដូច្នេះថា នេះជាអាត្មាអញ ជាអាត្មាអញនឹងមាន ។ បេ ។ ជាអាត្មាអញនឹងមិនមាន ។ ជាអាត្មាអញនឹងមានរូប ។ ជាអាត្មាអញនឹងមិនមានរូប ។ ជាអាត្មាអញនឹងមានសញ្ញា ។ ជាអាត្មាអញនឹងមិនមានសញ្ញា ។ សេចក្តីយឺតយូរដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានសញ្ញាក៏ទេ មិនមានសញ្ញាក៏ទេដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីយឺតយូរជារោគ សេចក្តីយឺតយូរជាបូស សេចក្តីយឺតយូរជាកូនសរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ គួរតែគិតថា អាត្មាអញនឹងមានចិត្តមិនយឺតយូរ នៅគ្រប់ឥរិយាបថ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សា យ៉ាងនេះចុះ ។

[៣៨៦] អស្មីតិ ភិក្ខវេ មានគតមេតំ អយមហមស្មីតិ មានគតមេតំ ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ ន ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ រូបី ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ អរូបី ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ សញ្ញី ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ អសញ្ញី ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ភវិស្សន្តិ មានគតមេតំ ។ មានគតមេតំ ភិក្ខវេ រោគោ មានគតមេតំ គណ្ឌោ មានគតមេតំ សល្លំ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ វិហតមានេន ចេតសា វិហរិស្សាមាតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វន្តិ ។ ទ្វាទសមំ ។

អាសីវិសវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

[៣៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញមាន សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា នេះជាអាត្មាអញ សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមាន សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមាន សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានរូប សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមានរូប សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមិនមានសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងមានសញ្ញាក៏ទេ មិនមានសញ្ញាក៏ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រកាន់នេះជារោគ សេចក្តីប្រកាន់នេះជាបូស សេចក្តីប្រកាន់នេះជាកូនសរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដូច្នោះ ត្រូវគិតថា អាត្មាអញនឹងមានចិត្តប្រាសចាកសេចក្តីប្រកាន់ នៅគ្រប់ឥរិយាបថ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១២ ។

ចប់ អាសីវិសវគ្គ ទី ៤ ។

អាសីវិសវគ្គោ ចតុត្ថោ

តស្សុទ្ទានំ

អាសីវិសោ រថោ កុម្មោ
ទារុក្ខន្ធោ អវស្សុតោ
ទុក្ខធម្មា កឹសុកា វីណា
ឆប្បាណា យវកលាបេន[១] ទសាតិ ។

សឡាយតនវគ្គេ បណ្ណាសកំ ចតុត្ថំ ។

តស្សុទ្ទានំ

នន្ទិក្ខយា សដ្ឋិនយា
សមុទ្ទា យមកេន ច
ចតុបណ្ណាសកា ឯតេ
និបាតេសុ បកាសិតាតិ ។

---

១ យវកលាបីតិ ។

អាសីវិសវគ្គ ទី ៤

ឧទ្ទាននៃអាសីវិសវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីអាសិរពិស ១ អំពីរថ ១ អំពីអណ្តើក ១ អំពីកំណាត់ឈើមាន ២ លើក អំពីភិក្ខុមានចិត្តទទឹកដោយរាគៈ ១ អំពីធម៌ជាទុក្ខ ១ អំពីដើមពារ ១ អំពីពិណ ១ អំពីសត្វ ៦ ពួក ១ អំពីកណ្តាប់ស្រូវដំណើប ១ អំពីសង្គ្រាមទេវតានិងអសុរ ១ ។

ចប់ បណ្ណាសកៈ ទី ៤ ក្នុងសឡាយតនវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃបណ្ណាសកៈ ទី ៤ នោះ គឺ

នន្ទិក្ខយវគ្គ ១ សដ្ឋិបេយ្យាល ១ សមុទ្ទវគ្គពោលអំពីទឹក ១ បណ្ណាសកៈ ទី ៤ នេះ ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ក្នុងនិបាត ។